

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Aanbieding	5
Inleiding	7
Leeswijzer	9
JAARVERSLAG 2019	11
Programmaverantwoording	13
Programma 1: Wonen + leven	15
Programma 2: Werk + economie	31
Programma 3: Recreatie + toerisme	39
Programma 4: Sociaal Domein	45
Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen	59
Programma 6: Overhead	73
Paragrafen	75
Paragraaf Bedrijfsvoering	77
Paragraaf Informatiebeveiliging en Privacy	83
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
Paragraaf Verbonden partijen	93
Paragraaf Financiering	105
Paragraaf Lokale heffingen	111
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	119
Paragraaf Grondbeleid	129
Paragraaf Subsidies	139
Majeure projecten	143
Ontwikkeling wegenstructuur	145
Centrumplan Budel	151
Gebiedsvisie 'Kansen over grenzen'	155
Bestemmingsplan DIC	159
Baronie van Cranendonck	161
JAARREKENING 2019	165
Staat van baten en lasten inclusief toelichting	167
Balans	171
Bijlagen	189
1: Staat van reserves en voorzieningen	190
2: Overzicht investeringen	209
3: Overzicht incidentele baten en lasten	211
4: SISA-verantwoordingsinformatie	212
5: Overzicht over te hevelen budgetten	217
6: Overzicht kerngegevens	218
7: Baten en lasten per taakveld	221
8: Lijst met afkortingen	222

Aanbieding

Aan de leden van de raad,

Voor u ligt de jaarrekening 2019 van de gemeente Cranendonck. In deze jaarrekening leest u de analyse en verantwoording van het college over het afgelopen jaar. De totstandkoming van de jaarrekening 2019 heeft plaatsgevonden in een bijzondere periode.

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Afgelopen jaar zagen we een sterke groei van de economie. Door het corona virus neemt de groei sterk af. Bij mogelijke grotere gedragsreacties kunnen we ook grotere effecten op onze economie verwachten. De werkloosheid lag op een historisch laag niveau maar zal naar verwachting stijgen. De koopkracht zal daardoor dalen. Het daadwerkelijke effect zal eind 2020 moeten blijken.

Financiële positie

Zowel bij de kadernota 2019 als de begroting 2019 bleek dat er onvoldoende ruimte was om de ambities uit het raadsprogramma 'Samen doen!' uit te voeren. Voor 2019 zijn daarom vier speerpunten vastgesteld:

- Financieel beheersbaar maken van het sociaal domein.
- Integrale aanpak duurzaamheid.
- Integrale aanpak toezicht en handhaving.
- Doorontwikkeling burgerparticipatie als rode draad bij alle ontwikkelingen.

Het resultaat over 2019 is € 35.800 negatief. Dit betekent dat voor 2019 onze inkomsten en uitgaven nagenoeg in balans zijn. De uitgaven in het sociaal domein dalen ten opzichte van 2018. Ondanks dit resultaat en de dalende uitgaven in het sociaal domein vraagt de financiële positie van Cranendonck de komende jaren aandacht. In 2019 zijn de uitgaven voor het sociaal domein nog altijd flink hoger dan de inkomsten. Ook de komende jaren verwachten wij dat de uitgaven van het sociaal domein hoger zijn dan de inkomsten.

Realisatie doelstellingen

De doelstellingen zoals opgenomen in de begroting 2019 zijn afgeleid uit het raadsprogramma 'Samen doen!'. Uit de verantwoording van de programma's 1 tot en met 6 blijkt dat we de doelstellingen en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke effecten grotendeels hebben gerealiseerd.

Accountantscontrole

Onze accountant Crowe Foederer controleert de jaarrekening 2019. Zodra de controle is afgerond sturen we het rapport van bevindingen van de accountant na.

Wij hopen u met deze programmarekening een goed inzicht te geven in de resultaten over het jaar 2019 en zien uw debat daarover met belangstelling tegemoet.

Tot slot

Het college is er zich van bewust dat het behalen van de resultaten en de doelstellingen in 2019 samenhangt met de goede samenwerking met en de inzet van onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners in Cranendonck en de medewerkers van de gemeente. Uiteraard is dit ook te danken aan de goede samenwerking met uw raad. Dank daarvoor!

Cranendonck, mei 2020

Burgemeester en wethouders van Cranendonck

De secretaris,

De burgemeester,

Ir. J.A.G.M. van Aaken

F.A.P. van Kessel

Inleiding

De begroting 2019 is gebaseerd op het raadsprogramma 'Samen doen!'. Zowel bij de kadernota 2019 als de begroting 2019 bleek er onvoldoende ruimte om de ambities volledig uit te voeren. Daarom zijn er voor 2019 vier speerpunten vastgesteld:

1. Financieel beheersbaar maken van het sociaal domein

In 2019 is een aantal maatregelen doorgevoerd om meer grip te krijgen op de financiële situatie van het sociaal domein (sturen op de toegang tot jeugdzorg, het protocol medische verwijsroute, inzet op eigen kracht, netwerk en algemene voorzieningen en in sommige gevallen (ambulante) begeleiding en een maximering van het aantal uren zorg per indicatie). Deze maatregelen lijken het beoogde effect te hebben. De uitgaven over 2019 laten een dalende lijn zien ten opzichte van 2018. Een eerste stap in het beheersbaar maken van de zorgkosten is daarmee gezet; we zijn op de goede weg.

In 2019 heeft de gemeente vol ingezet op het doel om de uitkeringsaantallen terug te dringen tot 240. Op 31 december 2019 is dit aantal behaald.

Samen met een werkgroep van de raad en op basis van de nieuwe applicatie Zorgned is de monitor verder ontwikkeld om de ontwikkelingen binnen het sociaal domein te kunnen blijven volgen. Door de monitor zijn we in staat om het positieve saldo in het sociaal domein beter te analyseren. De volgende stap in het maken van betrouwbare prognoses is het ontwikkelen van een methode om grip en inzicht te krijgen in de verzilvering van afgegeven indicaties. Uit de analyse blijkt onder meer dat niet alle geïndiceerde zorg daadwerkelijk wordt gebruikt (verzilverd).

2. Integrale aanpak duurzaamheid

Met de actualisatie van de Nota Duurzaamheid, de vaststelling van de klimaatvisie Klimaatbestending Cranendonck en de nota Zonneparken is een goede basis gelegd voor de uitrol van duurzaamheidsmaatregelen. Bij 171 inwoners zonnepanelen geïnstalleerd. In regionaal verband is gewerkt aan de regionale Energietransitie.

3. Integrale aanpak toezicht en handhaving

Het uitvoeringsbeleid VTH 2020-2023 is vastgesteld, dit is het integrale kader voor vergunningen, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht.

4. Doorontwikkeling burgerparticipatie als rode draad bij alle ontwikkelingen

We hebben in Cranendonck de afgelopen jaren veel stappen gezet om ons als overheid aan te passen aan de veranderende wereld. Op het vlak van burgerparticipatie hebben we steeds gezocht naar vormen die het beste passen bij onze inwoners en onze organisatie. In 2019 verankerden we deze ontwikkeling op drie niveaus: bij inwoners, bestuur en organisatie.

Voor wat betreft duurzaamheid, toezicht en handhaving en de doorontwikkeling van burgerparticipatie is de ambitie hoger dan de middelen die daar toe nu toe beschikbaar zijn gesteld.

Naast de speerpunten zijn op hoofdlijnen onderstaande punten gerealiseerd:

• Wonen en leven

- o Samen met de regio werd een maatregelenpakket opgesteld voor het openbaar vervoer, fiets en onderliggend wegennet om de problematiek rondom de A2 te verminderen.
- o Nieuw streefbeeld afvalinzameling 2025 vastgesteld.
- o Begeleiding ruimtelijke ontwikkelingen: Neerlanden 2, Nieuwstraat 55, voormalige Rabobank (Budel), verplaatsing Jumbo (Budel) en de Deken van Baarstraat.
- o Ontwikkelperspectief Buitengebied is vastgesteld, als basis voor uitwerking van initiatieven. Door landelijke besluitvorming over PAS stagneerde ook een aantal ontwikkelingen.

- **Werk en Economie**

- o Samen met de regio werd een maatregelenpakket opgesteld voor het openbaar vervoer, fiets en onderliggend wegennet om de problematiek rondom de A2 te verminderen.
- o Samen met de ondernemers is de visie 'Economisch Cranendonck' verder uitgerold met als doel het versterken van de positie van het Cranendonckse bedrijfsleven. De focus lag op het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers door te verbinden, mee te denken en te faciliteren.
- o Nyrstar besloot om de ontwikkeling van het bedrijventerrein DIC te stoppen naar aanleiding van de vernietiging van het bestemmingsplan. De ontwikkeling van Metalot 3C gaat verder.

- **Recreatie en Toerisme**

- o Onderzoek naar heffing en inning van toeristenbelasting resulteerde in een aantal verbeterpunten.
- o Naar aanleiding van de motie cultuurmiddelen is een onderzoek gedaan naar cultuurparticipatie en cultuureducatie.
- o In samenspraak met Tennisclub Maarheeze zijn de tennisbanen op sportpark de Romrijten vernieuwd.
- o Grenspark Kempen ~ Broek bereidt de UNESCO aanvraag voor.

- **Sociaal domein**

- o Beleidskader sociaal domein vastgesteld. Dit is de basis voor de verdere ontwikkelingen van het sociaal domein.
- o Eerste ervaring opgedaan met de nieuwe manier van werken waarbij alle betrokkenen samen beslissen over wat nodig is om een situatie te verbeteren.
- o De Jongeren-campus is gerealiseerd en opgeleverd.
- o Onderwijs aan kinderen van asielzoekers is opgestart.

- **Bestuur en algemene dekkingsmiddelen**

- o De Kadernota Integrale Veiligheid 2020-2022 is vastgesteld en de basisteam programmaleider ondermijning is aangesteld.
- o Er komt steeds meer grip op de kwaliteit van adressen en adresgerelateerde fraude.
- o In het kader van de harmonisatie met de A2-gemeenten is een groot aantal processen conform AVG in het digitale zaakstelsel geïmplementeerd.
- o De geharmoniseerde financiële verordeningen zijn aangeboden aan de gemeenteraden.

Financieel op hoofdlijnen

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 56 miljoen en sluit met een nadelig saldo van € 35.800. In de bijgestelde raming gingen we nog uit van een verwacht nadelig saldo van € 1.695.100. Het definitieve resultaat is € 1.659.300 gunstiger dan verwacht. Dit gunstige resultaat wordt voor het merendeel (circa € 1 miljoen) veroorzaakt door het sociaal domein (jeugd, wmo en werk en inkomen). Uit de analyse van de cijfers van jeugd en wmo blijkt dat niet alle geïndiceerde zorg daadwerkelijk wordt gebruikt (verzilverd). Verder is de algemene uitkering per saldo circa € 285.000 hoger dan geraamd en zijn de inkomsten van de ozb/toeristenbelasting (€ 161.000) hoger dan voorzien. De hogere algemene uitkering wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de decembercirculaire klimaatmiddelen (€ 237.000) zijn opgenomen. Voorgesteld wordt om deze middelen in een reserve duurzaamheid te storten.

Binnen het resultaat zijn 3 incidentele voordelen (€ 164.000) opgenomen waarvan de activiteiten doorlopen in 2021 of waarvan de kosten pas in 2021 komen en die voor overheveling in aanmerking komen. We willen de lijn volgen om heel terughoudend te zijn in het overhevelen van budgetten. Voorgesteld wordt om de volgende budgetten naar 2020 over te hevelen: aanpak laaggeletterdheid (€ 24.000), GEO-informatie (€ 52.000), AVG/Ensia (€ 88.000).

Hiermee sluiten we een jaar af waarin we veel mooie resultaten gerealiseerd hebben. Een jaar van goede samenwerking met elkaar. Het college bedankt hiervoor betrokken inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners, en ook de medewerkers en raadsleden van de gemeente.

Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft u inzicht in de opbouw van de programmarekening 2019 van de gemeente Cranendonck. De jaarstukken zijn opgebouwd uit drie hoofdcomponenten, namelijk het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen. Hieronder wordt per component de inhoud kort toegelicht.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit 3 onderdelen, namelijk de programmaverantwoording, de paragrafen en de majeure projecten.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel van de jaarstukken verantwoorden we het uitgevoerde beleid. De programma's zijn conform de programmabegroting 2019 opgenomen, namelijk:

- 1. Wonen + leven
- 2. Werk + economie
- 3. Recreatie + toerisme
- 4. Sociaal Domein
- 5. Bestuur + algemene dekkingsmiddelen
- 6. Overhead

We hebben per programma vervolgens de volgende informatie opgenomen:

- *De missie van het programma*
Hierin refereren we aan wat we willen bereiken per programma. Deze missies zijn overgenomen zoals vastgelegd in de programmabegroting 2019.
- *Wat hebben we bereikt?*
Hier laten we zien waar het gevoerde beleid zich in 2019 met name op gericht heeft en wat we daadwerkelijk bereikt hebben.
- *De producten*
Dit zijn de producten zoals vastgelegd in de Programmabegroting 2019. Per product is op hoofdlijnen toegelicht wat we bereikt hebben. Vervolgens geven we per product aan wat we willen bereiken en wat we hebben gedaan in 2019 om deze doelen te bereiken. Om snel inzicht te krijgen in de stand van zaken werken we kleuren. De eerste kolom geeft de kleur aan hoe de stand van zaken was bij de 2e Burap 2019. De tweede kolom geeft de kleur aan van de stand van zaken bij de jaarrekening. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Groen	Loopt volgens (bijgestelde) planning van 2019, of is reeds volledig gerealiseerd in 2019.
Oranje	Loopt achter op planning, maar realiseren we wel binnen de voorgenomen kaders van 2019.
Rood	Niet gerealiseerd in 2019. We geven aan welke maatregelen genomen moeten worden of lichten toe waarom het niet gerealiseerd kan worden

- *Effect- en prestatie-indicatoren*
De effect- en prestatie-indicatoren zijn geactualiseerd naar de huidige inzichten. In alle programma's benoemen we de effectindicatoren die betrekking hebben op het programma. De effectindicatoren ontleen we aan "Waar staat je gemeente". De laatste meting die is ingevuld dateert van najaar 2019. In september 2019 zal een nieuwe meting worden uitgevoerd, waaruit zal blijken wat de status van de effectindicatoren op dat moment is. De openbaarmaking daarvan is medio maart 2020. Bij het interpreteren van de effectindicatoren vragen wij u hiermee rekening te houden.
- *Beleidsindicatoren*
Per programma benoemen we conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal nieuwe beleidsindicatoren.
- *Relatie met verbonden partijen*
Per programma benoemen we beknopt de verbonden partijen die een relatie hebben met het betreffende programma. Dit bevordert het integrale beeld (nieuwe BBV-richtlijn).

- *Overzicht baten en lasten*
Per programma is een totaaloverzicht van de kosten toegevoegd.
- *Verantwoording afwijkingen*
Per product is een analyse van de financiële afwijkingen toegevoegd. Aangezien de cijfers afgerond worden op duizendtallen, kan het voorkomen dat er kleine afwijkingen voorkomen tussen de tabellen en de analyse hierop.

Paragrafen

Conform de verslagleggingsregels voor het opstellen van de jaarstukken is een aantal paragrafen opgenomen:

- Paragraaf Bedrijfsvoering
- Paragraaf Informatieveiligheid
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf Verbonden partijen
- Paragraaf Financiering
- Paragraaf Lokale heffingen
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf Grondbeleid
- Paragraaf Subsidies

De paragraaf Subsidies en informatieveiligheid is niet verplicht.

Majeure projecten

Bij de kadernota 2012 zijn de majeure projecten geïntroduceerd om inzicht te krijgen in ontwikkelingen die substantiële consequenties hebben. In de programmarekening geven we verantwoording per majeur project. De volgende projecten hebben per 31 december 2019 de status 'majeur project':

- Ontwikkeling wegenstructuur
- Centrumplan Budel
- Gebiedsvisie 'Kansen over grenzen'
- Bestemmingsplan DIC
- Baronie van Cranendonck

Per majeur project geven we de status en de voortgang aan.

Jaarrekening

Het tweede hoofdcomponent, de jaarrekening, bestaat uit 2 onderdelen, namelijk de staat van baten en lasten en de balans. Beide onderdelen zijn voorzien van een toelichting.

Bijlagen

In het derde en laatste hoofdcomponent is een aantal bijlagen ter toelichting opgenomen. Te weten:

- Staat van reserves en voorzieningen
- Overzicht investeringen
- Overzicht incidentele baten en lasten
- SISA-verantwoordingsinformatie
- Overzicht over te hevelen budgetten
- Overzicht kerngegevens
- Baten en lasten per taakveld
- Lijst met afkortingen

Jaarverslag 2019

Programmaverantwoording

Programma 1: Wonen + Leven

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck focust zich vooral op het behouden en versterken van de groene en rustieke, fijne leef- en woonomgeving. Het 'eigene' van elke kern behouden of versterken we. Budel heeft een centrumfunctie en voorzieningen in de verschillende kernen blijven behouden.

Producten:

1. Wonen
2. Verkeer & vervoer
3. Openbare voorzieningen
4. Openbare ruimte
5. Duurzaamheid

Wat hebben we bereikt?

Product Wonen

Woningbouwprogramma

Er zijn 59 woningen toegevoegd in 2019. Dit is in lijn met de woonvisie. Met Wocom is de afspraak gemaakt om 100 – 130 sociale huurwoningen toe te voegen in de periode 2019 – 2025. In samenwerking met de gemeente is en wordt naar geschikte locaties gezocht voor deze woningen. 75 % van de particuliere bouwtitels die in het woningbouwprogramma staan, zijn ingevuld.

De prestatieafspraken 2020 met Wocom zijn voorbereid. Ook is gestart met een actualisatie van het woningbouwprogramma.

Bestemmings-en structuurplannen

De gemeente faciliteerde een groot aantal ruimtelijke initiatieven. Een aantal bestemmingsplanprocedures lopen nog zoals De Neerlanden II, Kern Schoot, de voormalige Rabobank-locatie en de Jan Maasstraat. Andere procedures zitten in afrondende fase zoals de Deken van Baarsstraat, Jumbo en de Nieuwstraat 55 en een aantal kleinere particuliere initiatieven. Ook is de gemeente gestart met de actualisatie van het bestemmingsplan 'Budel en Budel-Dorplein'. Daarnaast zijn we gestart met de implementatie van de Omgevingswet.

Buitenkans

Het project Buitenkans is volop gefaciliteerd. Er zijn veel gesprekken gevoerd met initiatiefnemers in het buitengebied. Een nieuw beleidskader was nodig om de initiatieven te faciliteren. Eind 2019 heeft de raad dat beleidskader - het Ontwikkelperspectief - vastgesteld. In december 2019 stelde de raad het Ontwikkelperspectief vast. Buitenkans is daarmee afgesloten. Alle hieruit voortkomende initiatieven worden verder behandeld.

Regiekamer

Wekelijks worden initiatieven beoordeeld in de Vergunningen- en Regiekamer. Met de Regie- en vergunningenkamer zijn we goed op weg naar een nieuwe manier van werken onder de omgevingswet.

Cultuurhistorie/cultureel erfgoed

In 2019 is een aanvullend onderzoek gedaan naar cultuurhistorisch waardevolle panden.

Omgevingsbeleidsplan VTH

In september 2019 werd het uitvoeringsprogramma VTH 2020 – 2023 door het college vastgesteld.

Product Verkeer & vervoer

In 2019 gaf de gemeente uitvoering aan het Operationeel Uitvoeringsplan Wegen 2019 en het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2019. Hierbij pleegden we onder andere onderhoud aan de Gastelseweg, Beekstraat en Damenweg. Op de Beekstraat en Damenweg gingen deze onderhoudswerkzaamheden ook samen met de Duurzaam Veilige inrichting van deze wegen.

Ook startte de gemeente met de planvoorbereiding voor de herinrichting van de Koenraadweg – Hugten en bracht zij aanpassing aan bij de Meemortel en de schoolomgeving van de Boogurt in Budel.

De gemeente zette de tijdelijke maatregelen tegen het sluipverkeer vanaf de A2 door in 2019 en rondde de planvoorbereiding voor de definitieve sluipverkeermaatregelen en fietsmaatregelen af, zodat de uitvoering in 2020 kan plaatsvinden. Eind 2019 stelde SmartwayZ.nl in overleg met het Platform A2 eveneens een maatregelenpakket op voor verbeteringen op het gebied van fiets en openbaar vervoer om de problematiek rondom de A2 te verminderen.

Beleidsveld Openbare voorzieningen

Bibliotheekwerk

In 2019 besteedde Bibliotheek De Kempen (BDK) in samenspraak met de inwoners aandacht aan een andere opzet van het bibliotheekwerk in Maarheeze. De nieuwe opzet heeft vooral als doel om, ondanks de taakstellende bezuiniging, een bibliotheekvoorziening in deze kern te behouden. De inwoners hebben een keus gemaakt voor een bibliotheekvoorziening die op een andere leest is geschoeid. Integratie met andere activiteiten in De Smeltkroes is daarin leidend.

In Budel richtte BDK zich vooral op de overgang van de bibliotheek naar het nieuwe onderkomen in het vernieuwde gemeenschapshuis De Borgh. 2019 stond in het teken van de voorbereidende activiteiten. De daadwerkelijke verhuizing vond begin 2020 plaats.

Gemeenschapshuizen

Dit jaar gingen we volop aan de slag om de exploitatie van de Smeltkroes over te dragen. Verwacht wordt dat begin 2020 de exploitatie naar een andere exploitant is overgedragen.

Product Openbare ruimte

In 2019 voerde de gemeente regulier onderhoud uit om de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de verschillende woonkernen binnen de gemeente Cranendonck op orde te houden. Uit periodieke monitoring blijkt dat de gerealiseerde kwaliteit voldoet aan het streefniveau.

In september 2019 stemde de gemeenteraad in met het streefbeeld afvalinzameling 2025. De raad besloot hierbij om het afvalinzamelsysteem gefaseerd te optimaliseren te beginnen in 2020.

Product Duurzaamheid

In 2019 stelde de gemeenteraad de actualisatie van de Nota Duurzaamheid, de klimaatvisie klimaatbestendig Cranendonck en de Nota Zonneparken vast.

Ook is in regionaal verband gewerkt aan de Regionale energie strategie (RES) en nam de gemeente deel aan een pilot om de potentiële energiebesparing van straatverlichting inzichtelijk te krijgen.

Daarnaast stelde het college uitvoeringsbeleid vast ten aanzien van laadpalen voor elektrische auto's en besloot het college om deel te nemen aan de provinciale aanbesteding voor laadpalen voor elektrische

auto's.

Ook het project De Groene Zone liep door in 2019. Eind 2019 zijn er in totaal 171 PV-installaties (zonnepanelen installaties) gerealiseerd. Met nog een kleine 40 adressen in de planning wordt het aantal beschikbare plaatsen voor de Groene Zone naar verwachting begin 2020 volgemaakt.

	2 ^e burap	Eind 2019	Toelichting
1. Wonen			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i>			
Wonen in Cranendonck is voor alle inwoners, gezond, passend en goed. Bestaande woningvoorraad is het uitgangspunt. Onze aandacht richten we op de verbetering en transformatie van bestaande locaties en invulling die past bij de vraag en de toekomst. Klimaatadaptatie, duurzaamheid en het oplossen van leegstand zijn hierin belangrijke speerpunten. Iedere toevoeging die we doen is een kwalitatieve aanvulling op de segmenten in een specifieke kern of het buitengebied.			
Realisatie bestaand beleid/nieuwe beleidsvoornemens			
Woonvisie			- De uitvoer van het actieprogramma is conform planning. - De uitvoer van de gebiedsaanpak Budel-Schoot verloopt positief. - We maakten prestatieafspraken met de corporatie. - Er is uitvoering gegeven aan het woningbouwprogramma (zie ook bestemmings- en structuurplannen en woningbouwprogramma)
Prestatieafspraken			De prestatieafspraken 2019-2021 met woCom voerden we uit. We bereidden de prestatieafspraken 2020 voor. Deze leggen we in het 1 ^e helft van 2020 voor om vast te stellen.
Overdracht woonwagens			De eerste overdracht, te weten De Wilg, loopt nog. Streefdatum overdracht is eind 2020. De overige terreinen pakken we daarna gefaseerd op.
Uitvoeringsparagraaf structuurvisie			Het uitvoeringsprogramma 2019 van de structuurvisie is samen met de begroting 2019 vastgesteld. Hierin heeft de raad de prioritaire projecten en initiatieven benoemd. In november 2019 is het uitvoeringsprogramma 2020 vastgesteld.
Uitwerken motie basisvoorzieningen			Het betreft de motie leefbaarheid (juli 2017/MO 284). We gingen in 2019 van start met de doorontwikkeling van de visie burgerparticipatie. Leefbaarheid (basisvoorzieningen) is hiervan indirect een onderdeel.
Vergunningen			<i>Pas</i> In mei 2019 deed de Raad van State een uitspraak waarin zij bepaalde dat het programma aanpak stikstof (PAS) niet geldig is. Door het vervallen van het PAS is veel onduidelijkheid ontstaan De uitspraak van de Raad van State was van invloed op alle bouwplannen in de gemeente Cranendonck maar heeft in 2019 met name een effect gehad op het ontwikkelen van bedrijfslocaties.

		<i>Beslistermijnen</i> In 2019 verleenden we 168 vergunningen, waarvan er vijf geweigerd zijn en één ten dele is verleend. Twee vergunningen verleenden we van rechtswege. <i>Apv en bijzondere wetten</i> In 2019 zijn er geen bijzonderheden geweest op het gebied van APV vergunningverlening, evenementen en de Drank- en horecawet. Dit komt voornamelijk omdat er geen grootschalige nieuwe evenementen in de gemeente plaatsvonden welke niet vooraf bekend waren. We investeerden in het goed afstemmen tussen organisaties en de gemeente.
Bestemmings- en structuurplannen		Een aantal bestemmingsplanprocedures zijn niet overeenkomstig de planning verlopen zoals De Neerlanden II, Nieuwstraat 55, Kern Schoot, Zonerings Luchthaven Budel of Samen mee naar de A2. De stikstofdiscussie was hier ook debet aan. Ook stagneerden enkele plannen genoemd in het woningbouwprogramma door weinig actie of interesse van de initiatiefnemers. In december 2019 stelde de raad vanuit het project Buitenkans! het Ontwikkelperspectief vast. Alle hieruit voortkomende initiatieven worden verder behandeld. In september 2019 is een voorbereidingsbesluit genomen over wonen / kamerverhuur. In het vierde kwartaal 2019 is gestart met de uitwerking van het beleidsvraagstuk Flexwonen.
Regiekamer: andere manier van werken		In 2019 is veel ervaring opgedaan met de regiekamer. In de Regiekamer bespreken we ruimtelijke plannen integraal. Hiermee lopen we vooruit op de werkwijze van de omgevingswet. Diverse betrokken disciplines hebben zitting in de regiekamer, zoals Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting, Economische Zaken, Verkeer, Milieu, duurzaamheid e.a. Vervolgens begeleidt een vaste regisseur het verdere proces en is deze persoon het aanspreekpunt voor de initiatiefnemer. Sinds juli 2019 brengen we leges in rekening voor initiatieven die we behandelen in de regiekamer. De externe evaluatie van de regiekamer ronden we medio 2020 af.

Bestemmingsplan Buitengebied			De raad stelde in december 2019 het Ontwikkelperspectief buitengebied vast. Dit gebeurde na een intensief participatietraject met bewoners en ondernemers in het buitengebied.
Centrumplan Budel			Zie majeur project Centrumplan Budel.
Centrumvisie Maarheeze			De herinrichting Stationsstraat Maarheeze pakken we gefaseerd aan. Fase 1 (deel Sterkselseweg) is in 2019 tijdig en succesvol opgeleverd. Fase 2 (Stationsstraat) staat gepland voor 2020. Project loopt conform planning.
Cultuurhistorie/cultureel erfgoed			Sinds september 2018 brengt de nieuw samengestelde A2-Erfgoedcommissie advies uit. In 2019 heeft het bureau Hüsken geïnventariseerd welke cultuurhistorisch waardevolle panden nog ontbreken op de cultuurhistorische waardenkaart. De Stichting tot behoud en beheer van de Hervormde Kerk in Budel heeft ten behoeve van instandhoudingswerkzaamheden aan het rijksmonument een omgevingsvergunning aangevraagd en gekregen. Voor financiering van de kosten is/wordt beroep gedaan op subsidiemogelijkheden bij instanties zoals gemeente, provincie en rijk.
Integraal toezicht en handhaving			In 2019 is uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma VTH. Geconstateerd is dat er relatief veel klachten en handhavingsverzoeken ingediend worden in de gemeente Cranendonck. Bovendien zijn er projecten met een grote impact waar veel handhavingscapaciteit nodig is, zowel op het gebied van toezicht als op het gebied van juridische handhaving. We zien dat de capaciteit niet toereikend is.
Realisatie woningbouwprogramma 2017-2028			In 2019 hebben we 59 woningen toegevoegd. Dit is in lijn met de woonvisie. De woningen die zijn toegevoegd zijn met name particuliere bouwtitels. 75 % van de particuliere bouwtitels die in het woningbouwprogramma staan zijn ingevuld. We zetten vooral in op transformatielocaties – met uitzondering van De Neerlanden II. Een aantal bestemmingsplanprocedures lopen nog zoals De Neerlanden II, Kern Schoot, de voormalige Rabobank-locatie en de Jan Maasstraat. Andere procedures zitten in afrondende fase zoals de Deken van Baarsstraat, Jumbo en de Nieuwstraat 55. Daarnaast is de gemeente begonnen

			met de actualisatie van het bestemmingsplan 'Budel en Budel-Dorplein'. Verder waren er veel projecten in voorbereiding zoals de Burg. Wijtestraat, en Kern Schoot en diverse initiatieven vanuit Buitenkans. In 2019 heeft het versnellingsteam vanuit het RVO meegekeken naar de woningbouwopgave en de manier van werken bij de gemeente Cranendonck. Hieruit bleek dat we het goed doen. De aanbevelingen van het versnellingsteam worden opgepakt en zullen hopelijk op termijn leiden tot een hogere woningbouwproductie. Ook is in 2019 een start gemaakt voor een nieuw woningbouwprogramma. Deze stellen we in 2020 vast.
Omgevingsbeleidsplan 2019-2022			Het college stelde in 2019 het uitvoeringsbeleid VTH 2020-2023 vast. In het beleid staat het kader voor vergunningen, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht. Daarmee bakenden we de reikwijdte van dit Uitvoeringsbeleid af. Het beleid biedt nadrukkelijk geen aparte of nieuwe visie op de omgeving. De gemeenteraad ontving het omgevingsbeleidsplan ter kennisname in 2019.
Reserve Ruimtelijke kwaliteit			In december 2018 stelde de raad de nota fonds ruimtelijke kwaliteit vast. Hiermee is het mogelijk om op basis van de uitvoeringsparagraaf structuurvisie extra investeringen te doen t.b.v. prioritaire projecten en initiatieven. In 2019 deden we geen uitgaven uit de reserve Ruimtelijke kwaliteit.
Realisatie overige resultaatafspraken			
2. Verkeer & vervoer			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente Cranendonck beschikt over een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem dat zorgt voor een goede bereikbaarheid. Hierbij staat de kwaliteit voor de individuele gebruiker in een goede verhouding tot de kwaliteit voor de samenleving als geheel. Dit doen wij samen met verschillende overheden, burgers en het bedrijfsleven. Er is bestendigheid in de maatschappelijke doelen, flexibiliteit in de planning en effectiviteit in de handhaving van normen en beleidsregels.			
Realisatie bestaand beleid/ nieuwe beleidsvoornemen			
Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVV) 2019			- Reconstructie Beekstraat – Damenweg afgerond. - Aanpassingen Meemortel grotendeels afgerond op voetpad na. - Duurzaam veilige inrichting Grootshoterweg doorgeschoven naar 2020 i.v.m. combinatie met onderhoud.

		- Onderhoud Hugten en aanpassingen Heuvel – Klein Schoot opgestart in 2019 en loopt door naar 2020. - Project definitieve aanpak sluisverkeer loopt.
Realisatie overige resultaatafspraken		
Operationeel uitvoeringsplan Wegen 2019		Uitvoeringsplan volgens planning afgerond.
Vervangingen wegen planjaar 2019		De projecten voor de vervangings-investeringen liepen als volgt: - Gastelseweg gereed en opgeleverd in 2019. - Damenweg gereed en in 2019 opgeleverd. - Infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2018 - 2019 worden in het voorjaar van 2020 volgens planning afgerond. - Woonstraten kern Budel 2019 in voorbereiding. Uitvoering getemporeerd en gepland voor 2021. - Reconstructie Grootschoterweg aanbesteedt. Uitvoering gepland voorjaar 2020.
3. Openbare voorzieningen		
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Behouden en waar mogelijk vergroten van de leefbaarheid van de kernen van Cranendonck. Basisvoorzieningen en de directe betrokkenheid van de inwoners zijn daarvoor belangrijke voorwaarden. We gaan met de kernen in gesprek over de vraag aan welke basisvoorzieningen behoefte is en welke rol de gemeenschap hierin kan betekenen. De gemeenschapshuizen zullen hierin een belangrijke rol vervullen.		
Realisatie bestaand beleid/ nieuwe beleidsvoornemens		
Gemeenschapshuizen		We gingen in 2019 aan de slag met de doorontwikkeling op de visie burgerparticipatie. Het onderwerp toekomstbestendige gemeenschapshuizen maakt hiervan indirect onderdeel uit.
Bibliotheek		Het behoud van een bibliotheekvoorziening in Maarheeze is samen met de kern vormgegeven. Dat betekent dat inwoners van Cranendonck de mogelijkheid kregen om te beslissen hoe, binnen de door uw raad vastgestelde financiële kaders, de voorziening eruit komt te zien. De overige invulling van de taakstellende bezuiniging is de verantwoordelijkheid van Bibliotheek De Kempen. Wij informeerden uw raad zowel schriftelijk (via RIB) als mondeling (behandeling RIB in de raadsvergadering van 17 september 2019) hierover.

			Wat betreft de besluitvorming en het bereiken van de taakstelling zouden we de kleur op groen moeten zetten. Echter, omdat de uitvoering nog niet volledig is afgerond, hebben we de kleur op oranje gezet.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Ver-/nieuwbouw De Borgh			De ver-/nieuwbouw is in december 2019 opgeleverd. Ondanks alle getroffen maatregelen is er een tekort op de bouwkosten en advies/begeleidingskosten. Het college benoemde in de RIB van 10-12-19 een aantal risico's. Het is nog niet duidelijk of alle risico's zich uiteindelijk manifesteren. We maken de eindbalans op bij de projectafsluiting. De rapportage hierover vindt plaats via de P&C cyclus (Burap 2020).
Nieuwbouw De Schakel			In de begroting 2019 besloot de raad om het initiatief meer in het dorp te leggen en de inwoners zelf aan zet te laten. Het college heeft de noodzakelijke kaders vastgesteld. De gemeenschap overweegt nu of zij aan de slag wil met een burgerinitiatief en hoe zij dit wil gaan vormgeven.
Nieuwbouw De Schaapskooi			In de begroting 2019 besloot de raad om het initiatief meer in het dorp te leggen en de inwoners zelf aan zet te laten. Ter voorbereiding hierop bezocht het bestuur van de Schaapskooi op eigen initiatief diverse burger-/gemeenschapsinitiatieven. Naar aanleiding van de ervaringen die hierbij zijn opgedaan, ging het bestuur in overleg met de gemeente om dit traject verder vorm te geven.
4. Openbare ruimte			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving is van belang: voor de eigen inwoners, voor bedrijven en natuurlijk ook voor toeristen en recreanten. De openbare ruimte speelt ook een belangrijke rol in de leefbaarheid op andere fronten. Openbare ruimte is bijvoorbeeld onmisbaar binnen een gemeente vanwege milieukwaliteit, waterberging en een gezonde leefomgeving. Openbare ruimte is toegankelijk, beschikbaar en bruikbaar voor iedereen. Als randvoorwaarde geldt dat de buitenruimte in eigendom en of beheer is bij de gemeente. Onze burgers wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.			
Realisatie bestaand beleid/nieuwe beleidsvoornemen			
Riolering			In 2015 is het vGRP 2016-2020 opgesteld waarin het beleid en de werkzaamheden zijn beschreven. De werkzaamheden in het kader van het strategische en operationele beheer verliepen grotendeels volgens plan. Enkele investeringen vanuit dit plan

			(Stationsstraat en Mathijssenstraat) liepen vertraging op ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Stationstraat ronden we in 2020 af. Mathijssenstraat in 2021. De overige investeringen verliepen volgens planning.
Groenvoorziening			Door toename van de oppervlakte aan groen blijven de kosten niet binnen budget.
Afval:			Het afvalbeleidsplan is vastgesteld. September 2019 besloot de raad het afval-inzamelsysteem gefaseerd te optimaliseren en te beginnen in 2020. Goede communicatie richting inwoners is van cruciaal belang. Communicatieplan is voorbereid.
Speelplekken: afbouw speelplekken volgens eerder genomen besluit			Conform eerder genomen besluiten bouwen we de locaties met speeltoestellen af naar 15 locaties. De natuurlijke levensduur van de toestellen is leidend voor de afbouw. Daarbij betrekken we de omgeving waarbij we kijken of maatwerk noodzakelijk is. Wanneer alle speeltoestellen zijn verwijderd aan de hand van de natuurlijke levensduur, blijven alle bestaande locaties bestaan als speelveld. In 2019 brachten we geen wijzigingen aan.
Actualisatie milieuvergunningen en nieuwe meldingen activiteitenbesluit			Het aantal aanvragen voor milieuvergunningen en meldingen activiteitenbesluit pasten binnen het budget 2019.
Toezicht en handhaving milieuwetgeving			In 2019 maakten we veel kosten voor advisering en handhaving van de milieuwetgeving bij 4 dossiers. Door het terugdringen van andere kosten binnen de begrotingspost milieu was onderaan de streep geen significante overschrijding.
Vervolg aanpak asbest			De asbestinventarisatiekaart leveren we begin 2020 op. Daarna kijken we welke vervolgstappen nodig zijn om eventuele gezondheidsrisico's te beperken. Hierbij denken we mogelijk aan een gebiedsgerichte aanpak per kern.
Intensivering Toezicht Veehouderijen (ITV)			Het project ITV is zo goed als afgerond. We bezochten in totaal 126 (voormalige) veehouderijen. Voor 18 locaties staan nog vervolgacties open. Hierbij denken we aan hercontroles, het indienen van een nieuwe melding of het aanvragen en verlenen van een nieuwe omgevingsvergunning. Een deel van deze aanvragen ligt momenteel stil in verband met de uitspraak over stikstof.
Arbo-maatregelen werken in verontreinigde grond			Om medewerkers veilig en onder de juiste condities in verontreinigde grond te laten werken ontwikkelden we een bodem- en veiligheidsapp. Deze app geeft een goede indicatie welke veiligheidsmaatregelen we moeten nemen en wanneer de Wet bodembescherming van toepassing is. De applicatie is opgeleverd en aan de betrokken teams en collega's gepresenteerd en toegelicht.
Straatverlichting			Beheerplan 2020-2022 is geactualiseerd. In de taskforce van de regionale energiestrategie (RES) werken we een

			business case uit met betrekking tot led verlichting in Cranendonck.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Realiseren investeringen voor de riolering in 2019 voortvloeiend uit vGRP 2016-2020			In 2019 rondde we de volgende projecten vanuit de jaarschijf 2018 af: - Herinrichting Gastelseweg inclusief rioolvervanging. - Verbindingsriool 't Routje. - Diverse kleine afkoppelprojecten in relatie tot klimaatadaptatie. - Project Sterkselseweg-Stationstraat, fase 1 Sterkselseweg, aanleg rwa riolering en rioolvervanging. In 2019 voerden we de volgende projecten uit of startten we vanuit de jaarschijf 2019 op: - Relining riolering vanuit inspectieprogramma. - Diverse vervangingsinvesteringen voor mechanische riolering. - Het in 2019 geplande Project Sterkselseweg-Stationstraat het gedeelte Stationstraat.
IBOR: Integraal beheer openbare ruimte (IBOR),			Halfjaarlijkse monitoring garantieniveau is uitgevoerd. Herijking IBOR vastgesteld september 2015, wordt in 2020 opnieuw herijkt (periode 2021-2025) en in 2020 aan de raad aangeboden.
5. Duurzaamheid			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Duurzaamheid is een van de speerpunten van het raadsprogramma 2018-2022 én de Metropoolregio (MRE). In 2019 zetten we daarom vol in op duurzaamheid. Het thema willen we terug laten komen in alle plannen, initiatieven en ontwikkelingen. Ook de energietransitie vraagt van ons een voortvarende aanpak. In regionaal verband zijn wij hiermee aan de slag om aan de opgave te voldoen. Als gemeente treffen we ook maatregelen op het nu al veranderende klimaat. (Klimaatadaptatie). De visie klimaatbestendig Cranendonck laat zien waar onze kwetsbaarheden liggen wanneer sprake is van extreem weer en hoe waar daarop inspelen. De visie is samen met een breed scala aan stakeholders opgesteld.			
Realisatie bestaand beleid/ nieuwe beleidsvoornemen			
Klimaatbestendig Cranendonck, opstellen klimaatvisie en klimaatkaart			In het kader van het vGRP bereidt Gemeente Cranendonck zich voor op klimaatverandering. Het Rijk legt deze verplichting op. Hiervoor stelden we in 2018 gezamenlijk met stakeholders een klimaatvisie, -kaart en uitvoeringsagenda op. In 2019 werkten we de agenda verder uit. Deze stelde de gemeenteraad eind 2019 vast.
Optimaliseren watersysteem en -waterbeheer buitengebied			Om te zorgen voor een goed functionerend watersysteem in het buitengebied zijn we samen met stakeholders aan de slag om het

			watersysteem en -beheer verder te optimaliseren. Projecten zijn o.a. slotenbeheer en –onderhoud en opvang stedelijk water.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Visie zonneweides			De raad stelde de Nota Zonneparken, samen met het ontwikkelperspectief buitengebied, eind 2019 vast.
Actualisatie duurzaamheidsnota 2019			De actualisatie van de duurzaamheidsnota ronden we in 2019 af. De Nota Duurzaamheid is tweede helft 2019 vastgesteld.

Effectindicatoren

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden Gerealiseerd*			
			2019		2019*	
% aantal woningen gereed / totaal regionaal woningbouwprogramma 2017-2020	65%	BAG / MRE	80%		95%	
					We voegden 59 woningen toe. De gemiddelde opgave is 62 per jaar.	
Tevredenheid burger openbaar vervoer in gemeente	6,7	WSJG	6,7		6,0	
Tevredenheid burger over welzijnsvoorzieningen	6,4	WSJG	6,4		6,86	
Woonomgeving	54	WSJG	54		66	

Naam effectindicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Aantal woningen met zonnepanelen	%	RWS / WSJG	2018	11,2	9,1

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	2018	10%	8%
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	2018	9%	9%
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2019	72,5	170,37
Hernieuwbare energie	%	RWS/ WSJG	2014	1,2%	5,6%
Nieuwgebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2019	4,4	9

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is terug te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Doel: De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en 21 gemeenten taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2017*	2018*	2019*	2020	2021	2022	2023
	Basistaken	137	222	225	143	153	176	176
	Verzoektaken	141	118	106	99	104	113	113
	ROK (toezicht)	-	-	-	24	49	97	97
	Collectieve taken	11	42	43	44	44	44	44
	Gemeentelijke bijdrage milieu	289	382	374	310	350	430	430

* Cijfers op basis van gerealiseerde werkzaamheden

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Wonen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Vergunningen: In 2019 is ongeveer 5% minder leges binnen gekomen dan vooraf was begroot. Door het vervallen van de PAS heeft de gemeente minder omgevingsvergunningen verleend voor grote projecten. De leges worden berekend over de bouwkosten van een bouwplan. Doordat er minder grote projecten zijn aangevraagd zijn de leges minder dan vooraf ingeschat. De gemeente kan vooraf niet exact inschatten hoeveel vergunningen worden aangevraagd en welke leges binnen komen. Het is aan aanvragers om te bepalen of zij al dan niet een vergunning aanvragen.	I	5	-31	-38	-64
Geo informatie: De BGT is niet geactualiseerd in 2019 omdat er vertraging is ontstaan in de BGT-harmonisatie GRS-A2. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 43.000. De conversie van bodemgegevens was in 2019 voorzien in samenwerking met het afbouwen van de dienstverlening SSC De Kempen. Hierdoor ontstaat een voordeel in 2019 van € 7.500. Omdat deze werkzaamheden in 2020 worden uitgevoerd wordt voorgesteld om deze middelen via de resultaatbestemming van 2019 te oormerken voor 2020.	I	58			58
Buitenkans: Deze overschrijding is ontstaan omdat er in de uitvoering geen rekening is gehouden met het niet overgehevelde restant-budget van 2018 (€62.000). In het raadsvoorstel van 17-12-2019 "Ontwikkelperspectief buitengebied Cranendonck" informeerden we u dat deze overschrijding ten laste van het resultaat van de jaarrekening 2019 komt.	I	-48			-48
Opbrengst bijdrageregelingen: Initiatiefnemers van ontwikkelingen zoals woningbouw doen per woning een storting in de reserve Ruimtelijke Kwaliteit, voorheen reserve Bovenwijkse voorzieningen. Dit bedrag wordt in deze reserve gestort.	I		46		46
Overige kleine afwijkingen		-3	-11		-14
Totaal		12	4	-38	-22

Verkeer & Vervoer	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Wegen: In 2018 is geen BVL subsidie overgemaakt. Dit is in 2019 gecorrigeerd. Daarnaast zijn de kosten van de verkeersregelaars voor de sluipverkeermaatregelen verantwoord op dit product	I	-32			-32
Kapitaallasten van krediet Vrachtverkeer Maarheeze komen ten laste van de Algemene reserve.	I	-15		15	0
Verrekening kosten veegmachine geven een positief resultaat	I		20		20
Overige kleine afwijkingen	I	-9	1	6	-2
Totaal		-56	21	21	-14
Openbare voorzieningen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Gemeenschapshuizen: We hebben meer onderhoudskosten als begroot, het budget is niet toereikend -80 OZB structureel te weinig begroot -13 Lagere kapitaallasten 24 overige afwijkingen: lasten -2 baten -7	I	-71	-7		-78
Overige kleine afwijkingen	I	4		2	6
Totaal		-67	-7	2	-72
Openbare Ruimte	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Milieu: In 2019 zijn 2 dwangsommen in het kader van een overtreding op de Wet milieubeheer voor 40k geïnd. De kosten die gemaakt zijn voor het behandelen van de handhavingsszaken van deze dwangsommen zijn grotendeels binnen de budgetten opgevangen.	I	-7	40		33
VGRP					
Onderzoek en planvorming: Een aantal voorziene onderzoeken ter onderbouwing van het nieuwe GRP is in 2019 niet uitgevoerd en verschoven naar 2020.	I	44			44
Vrijvalriolering: Het verschil wordt veroorzaakt doordat de inspectie van de hemelwatervoorzieningen pas einde 2019 is opgestart en er minder kosten zijn gemaakt voor preventief klein onderhoud.	I	62			62

Rioolheffing: De baten van de rioolheffing zijn hoger dan begroot. De baten zijn op voorhand niet exact in te schatten omdat deze mede afhangen van het drinkwaterverbruik. De baten van de bijdragen van particulieren voor rioolaansluitingen waren hoger dan begroot.	I		60		60
Riolering algemeen: Er zijn in 2019 meer inhuurkosten gemaakt dan voorzien, de formatie voor het product riolering is tijdelijk via inhuur aangevuld.	I	-120			-120
Voorziening: Het resultaat op het product riolering is in werkelijkheid 22k (raming -26k). Deze komt ten gunste van de voorziening.	I		-48		-48
Afval: Het totaal resultaat van afval komt uit op een nadeel van 95k. Deze bestaat uit het volgende: De inkomsten van de afvalstoffenheffing (23) en milieustraat (29) zijn hoger dan begroot. Dit komt door een toename van het aantal ledigingen en meer aanbiedingen bij de milieustraat. Daarnaast zijn de uitgaven hoger dan begroot (-147) en deze bestaan uit: zwerfafval -15 inzameling afval -132 inkoop afvalzakken -23 meeliftvergoeding Brabant Water -5 inhuurkosten 28 In de begroting zijn de opbrengsten en kosten voor afval PMD gesaldeerd opgenomen. Deze is voor de jaarrekening wel inzichtelijk gemaakt: lasten -194 baten 194	I	-341	246		-95

Groen : De uitgaven zijn incidenteel verhoogd door een afrekening van de Risse groep i.v.m. de ontvlechting met de Westrom over 2018. Deze is pas verrekend in 2019. -38 En verder is overschrijding veroorzaakt door de zomer en najaars stormen een grote schadepost veroorzaakt hebben (snoeien en opruimen stormschade) -60 overige kleine afwijkingen -8 In 2019 hebben iets meer baten gehad door een hogere schade innning dan begroot totaal + 2	I	-106	2		-104
Begraafplaatsen: In totaal zijn er een aantal kleine incidentele afwijkingen bij de uitgaven De inkomsten uit grafrechten lopen jaarlijks verder terug, omdat er minder begraven wordt. Er wordt nagedacht over gespreide innning van de grafrechten.	I	-6	-21		-27
Overige afwijkingen	I	3	1	7	11
Totaal		-471	280	7	-184
Duurzaamheid	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Totaal		0	0	0	0
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		-582	298	-8	-292
Totaal programma		-582	298	-8	-292

Totale programmakosten Wonen + Leven

PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven	Rekening 2018	primitief 2019	wijziging 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking 2019
Lasten						
BELEIDSVELD 1.1 Openbare Ruimte	-5.679	-4.950	-10	-4.959	-5.430	-471
BELEIDSVELD 1.2 Openbare Voorzieningen	-979	-1.045	197	-848	-914	-67
BELEIDSVELD 1.3 Verkeer & Vervoer	-2.643	-2.514	14	-2.499	-2.556	-56
BELEIDSVELD 1.4 Wonen	-1.561	-1.451	-1.793	-3.243	-3.231	12
Totaal Lasten	-10.862	-9.959	-1.591	-11.550	-12.131	-581
Baten						
BELEIDSVELD 1.1 Openbare Ruimte	4.670	4.330	-166	4.165	4.445	280
BELEIDSVELD 1.2 Openbare Voorzieningen	79	264	-173	91	84	-7
BELEIDSVELD 1.3 Verkeer & Vervoer	36	37	40	77	98	21
BELEIDSVELD 1.4 Wonen	1.022	933	-93	841	845	4
Totaal Baten	5.807	5.564	-391	5.173	5.471	298
Saldo voor resultaatbestemming	-5.055	-4.395	-1.982	-6.377	-6.660	-283
Bestemmingen						
stortingen reserves	-337	0	-236	-236	-236	0
Onttrekkingen reserves	446	55	207	262	254	-8
Bestemmingen per saldo	109	55	-29	26	18	-8
Saldo na resultaatbestemming	-4.946	-4.340	-2.011	-6.351	-6.642	-291

Programma 2: Werk + economie

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck profileert zich als gemeente waar ondernemers zich graag vestigen en gevestigd blijven. Hierbij neemt de gemeente een duidelijke positie binnen Brainport en de regio in. De ontwikkeling van Metalot is hierin richtinggevend.

Producten:

1. Economie
2. Ondernemen

Wat hebben we bereikt?

Product Economie

Visie 'Economisch Cranendonck'

In 2019 voerde de gemeente de visie 'Economisch Cranendonck' uit. De focus is het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers door te verbinden, mee te denken en te faciliteren. Hier zet het college de komende jaren verder op in. Via het stimuleren van interactie tussen ondernemer en gemeente richten we ons op duurzaam relatiebeheer, met het Bedrijvencontactcentrum als aanspreekpunt. Op deze manier versterken en verduurzamen we samen de positie van het Cranendonckse bedrijfsleven!

Metalot

De gemeente zette het afgelopen jaar samen met de TU/E, Nyrstar en de Provincie Noord-Brabant flinke stappen met de ontwikkeling van Metalot 3C. Een business developer werd geworven en diverse onderzoeksprojecten kwamen van de grond. Fysiek zet Metalot 3C in Cranendonck, ook voet aan de grond in 2020. Het bestemmingsplan DIC ging echter onderuit, vanwege de landelijke stikstofproblematiek. Hierop besloot Nyrstar begin 2020 om de ontwikkeling van het bedrijventerrein DIC (Metalot Site) te stoppen. Voor een verdere toelichting zie het majeur project DIC.

Samenwerking Grensgebied de Kempen

Twee belangrijke projecten van de samenwerking zijn de verbindingen over de Zuid-Willemsvaart en de grensoverschrijdende verkeers- en vervoersstudie. Voor de verbindingen bereidde de samenwerking besluitvorming in 2020 voor. Ook stelde zij een plan van aanpak op voor de grensoverschrijdende verkeers- en vervoersstudie.

Product Ondernemen

In 2019 gaf de gemeente succesvol een vervolg aan de verkoop van reststroken. We realiseerden de verkoop van de gymzaal. De laatste kavels van Budel Noord zijn in optie waardoor er op dit moment geen kavels meer beschikbaar zijn.

	2e burap	Eind 2019	Toelichting
1. Economie			
	<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> In het raadsprogramma 'Samen Doen' geeft de raad prioriteit aan de thema's (burger)participatie, duurzaamheid, doorontwikkeling in het sociale domein en grote innovatieve projecten zoals Metalot. Dit zijn thema's die binnen het programma 'Werk + Economie' tot uiting komen. De gemeente zet in op de bedrijventerreinen van de toekomst én de doorontwikkeling van Metalot. Hierdoor ontstaat er een podium om in gezamenlijkheid te komen tot duurzaamheids- en arbeidsmarktoplossingen. Het intensiveren van de samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en		

	overheid én het meedenken en faciliteren bij ontwikkelingen in de markt, maken in Cranendonck het verschil.		
Realisatie bestaand beleid en toelichting			
Visie 'Economisch Cranendonck' en Investeringsprogramma 'Economisch Cranendonck'			- o In 2019 voerde de gemeente de visie 'Economisch Cranendonck' uit. We hebben daarbij ingezet op versterking van de arbeidsmarkt, het ondernemers- en vestigingsklimaat, de regionale- en lokale samenwerking en bedrijventerreinen van de toekomst. Voorbeelden hiervan zijn de stage- en banenmarkt Cranendonck Werkt!, de zesjarige techniekopleiding BIVAK, de Ondernemer van het Jaar-verkiezing 2019, Keyport ontbijtsessie met ondernemers, invoering CRM-systeem (Customer Relationship Management) en de organisatie van het werkatelier 'bereikbaarheid economische toplocaties'. Het budget van de visie 'Economisch Cranendonck' was hiervoor toereikend. - o De gemeente en ondernemers legden in 2013 de basis voor de oprichting van centrum management Budel. Op 2 december 2019 verlengden we het convenant Ondernemersfonds Stichting Centrum Management Budel voor de looptijd 2020-2024. - o Binnen het project Cranendonck Werkt! besloten we het komende jaar in te zetten op de stage- en banenmarkt. - o De deelname aan Keyport heroverwogen we niet in 2019. De heroverweging vindt plaats in 2020.
Verordening Ondernemerskracht			In 2019 actualiseerde de gemeente de Nadere Regels Ondernemerskracht Cranendonck 2020 en de informatie op de website. De gemeente verstrekke dit jaar vijf subsidies voor het maximale bedrag. Totaal is een bedrag van € 10.000,- uitgegeven (subsidieplafond).
Organisatieverandering Metropoolregio			Op 27 maart 2019 stelde het Algemeen Bestuur het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 vast. De 21 Zuidoost-Brabantse gemeenten werkten samen aan het realiseren van de in dit samenwerkingsakkoord opgenomen opgaven. Thema's hierin zijn: economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. De MRE heeft hierin een ondersteunende rol.
Benchmark			In het laatste kwartaal van 2019 zetten we een Ondernemerspeiling uit. Met als doel om onze gemeentelijke prestaties (economisch beleid en dienstverlening) te meten en direct met andere gemeenten te vergelijken. In 2020 organiseert de gemeente samen met het Ondernemerscontact Cranendonck (OCC) een bijeenkomst om: 1) de resultaten van de Ondernemerspeiling 2019 te bespreken;

			2) de visie 'Economisch Cranendonck' te evalueren (waar staat we nu?). De bijeenkomst zou in het laatste kwartaal van 2019 plaatsvinden, maar in overleg met ondernemers besloten we om dit door te schuiven. De resultaten van de Ondernemerspeiling ontvangt u in de loop van 2020 via een raadsinformatiebrief.
Metalot			De afgelopen periode intensiveerden we de samenwerking rondom Metalot. Metalot 3C zette diverse onderzoeksprojecten op en zal in 2020 fysiek landen in Cranendonck. Het bestemmingsplan DIC ging vanwege de stikstofproblematiek onderuit. Mede hierdoor veranderde de koers van Metalot uiteindelijk eind 2019. Voor een concretere beschrijving, zie het majeure project DIC.
Snel internet			De aanleg van glasvezel is een commerciële activiteit. Hiervoor zijn we afhankelijk van marktpartijen. De gemeente gebruikte de glasvezelreserve voor het aanjagen van de aanleg van glasvezel. Exploitant Glasvezel Buitenaf startte eind 2019 met de aanleg van glasvezel in het buitengebied.
Airpark			We verkochten (onder optie) nagenoeg alle percelen. Er zijn nog slechts enkele percelen te koop. We startten daarom met de voorbereiding van de ontwikkeling van Airpark fase IIb.
Weekmarkten			De gemeente faciliteerde de weekmarkten.
Samenwerking Grensgebied De Kempen (Kansen over Grenzen)			De samenwerking loopt volgens planning alleen besluitvorming over de verbindingen is iets vertraagd (wordt 3 ^{de} kwartaal 2020). Voor een verdere toelichting zie de voortgangsrapportage bij majeure projecten.
Gebiedsontwikkeling Nassau Dietz Kazerne			De gemeente startte met de uitvoering van de bestuursopdracht voor de Nassau Dietz Kazerne. In december 2019 heeft het COA en de gemeente Cranendonck een samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. Het doel is om te komen tot een integrale gebiedsontwikkeling.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Opstarten parkmanagement (Ondernemersfonds Cranendonck)			Uit de draagvlakmeting bleek dat er onvoldoende steun is voor parkmanagement. Daarmee is niet voldaan aan de wettelijk vereiste voorwaarden. De betrokken ondernemers van de stuurgroep zijn in gesprek met de gemeente over de gevolgen van de uitslag en hoe hier verder mee om te gaan.
Voor het verbeteren van het ondernemersklimaat voeren wij de volgende acties uit: - o Het college bezoekt minimaal 10 bedrijven per jaar - o Uitvoeren communicatiestrategie vanuit de diverse communicatiekanalen, ook als schakel naar de economische samenwerkingsverbanden waarin Cranendonck participeert			Voor het verbeteren van het ondernemersklimaat voerden we de volgende acties uit: - o Het college bezocht 14 bedrijven, waaronder het door Keyport georganiseerde bedrijfsbezoek. - o We verstuurden 11 ondernemersupdates. Daarnaast voerden we in 2019 een onderzoek uit onder ondernemers naar de positionering van Cranendonck. Op basis hiervan stelt het

			Bedrijvencontactcentrum in 2020 een verbeterplan op.
2. Ondernemen			
	<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Ruimtelijke ontwikkelingen dragen bij aan de economie. Ze zijn vaak de dragers van economische activiteiten. Hierdoor is het van belang om dergelijke ontwikkelingen (grondexploitaties, pacht, enzovoort) te stimuleren. Dit beleidsveld bevat producten die daarin voorzien.		
Realisatie bestaand beleid			
Reststroken			De gemeente zette het project in 2019 voort en gaat hier in 2020 mee verder.
Pacht			We realiseerden de pachtopbrengsten zoals voorzien.
Verkoop kavels			We gaven de resterende kavels in Budel-Noord in optie uit. De verwachting is dat alle kavels voor het einde van 2020 in eigendom zijn overgedragen.
Rechten van opstal			We gingen diverse rechten van opstal aan conform de beleidsuitgangspunten.
Gemeentelijke eigendommen			De gymzaal Budel-Dorplein is dit jaar verkocht. De gemeente verkocht minder gemeentelijke panden dan voorzien vanwege de complexiteit van deze panden. In 2019 stelde de gemeente daarom een proces op om de resterende panden te verkopen. In 2020 voeren we dit proces uit.
Realisatie overige resultaatafspraken			

Effectindicatoren

Onderstaand geeft de gemiddelde cijfers van Cranendonck weer vanuit het onderzoek MKB-Nederland naar de MKB-vriendelijkste gemeente.

Pijler	2016 – Resultaat	2018 - Resultaat	2020 - Streven
Tevredenheid van de ondernemer over de dienstverlening van de gemeente.	6,1 van 10 punten	6,3	6,5
Imago van de gemeente.	193 van de 246	201 van de 232	188
Communicatie en beleid van de gemeente.	1,7 van 4,0 punten	1,7	1,9
Beleving van de gemeentelijke lasten.	5,6 van 10 punten	5,5	5,8

De Visie Economisch Cranendonck zet in op de versterking van het economisch klimaat.

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Funcziemenging *	%	LISA	2019	49,1%	53,2%
Vestigingen (van bedrijven) **	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA	2019	139,5	129,6

* De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

** Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-75 jaar.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) richtlijnen gaven we in elk programma beknopte informatie over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

Het is belangrijk dat Cranendonckse ondernemers optimaal gebruik kunnen maken van de projecten én voordelen van onze samenwerkingsverbanden Keyport en Metropoolregio Eindhoven - Brainport. Vanuit de visie 'Economisch Cranendonck' zetten we vooral in op de ontwikkeling van talent, kennis en het vestigingsklimaat.

Keyport 2020

Doel:

Keyport 2020 is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen.

Keyport versterkt de economische groei, bevordert de werkgelegenheid en verbetert het vestigingsklimaat voor ondernemers. Samenwerken, vooral tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix) is het uitgangspunt van Keyport.

Keyport heeft een routeplan 2016-2020 gepresenteerd, met de focus op excelleren door samenwerking. Naast het bevorderen van innovatie en het versterken van het ondernemerschap ligt de nadruk op de programmalijn arbeidsmarktoptimalisatie.

De raad heeft bij de vaststelling van de kadernota 2020 besloten om de deelname aan Keyport 2020 te heroverwegen. In 2020 vindt er een evaluatie en definitief besluit plaats over de voortzetting van de deelname aan Keyport. Vanaf 2021 is het budget voor Keyport niet meer opgenomen.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Gemeentelijke bijdrage	30	52	52	52	0	0	0

Metropoolregio Eindhoven - Brainport

Doel:

Samenwerken zit in het DNA van de Metropoolregio Eindhoven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid maken zich samen hard voor een sterke regio.

De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Het doel van de samenwerking is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. De 21 gemeenten werken samen aan de thema's met betrekking tot economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie. In het samenwerkingsakkoord 2019-2022 staat wat de gemeenten doen aan deze vier thema's. Om effectief te zijn, zijn slagkracht, eigenaarschap en focus nodig. De Metropoolregio sluit daarvoor aan op de Brainport Nationale Actie Agenda.

Brainport

Brainport heeft een meerjarenplan gepresenteerd: Brainport Next Generation, verder uitgewerkt in de Brainport Agenda. Deze agenda gaat in op gesignaleerde knelpunten, maar ook op de kansen die er liggen om vanuit de regio bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken (gericht op talent, vestigingsklimaat, kennis/innovatie & ondernemen, digitalisering en maatschappelijke innovaties).

Financiële
informatie:
(x €1.000,-)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gemeentelijke bijdrage	274	286	286	286	286	286	286

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Economie	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Overige geringe afwijkingen De geringe afwijkingen zijn opgebouwd uit verschillende posten. 10k valt onder het project Metalot en vallen samen met de onderzoeksvragen behorende bij de integrale ontwikkeling van Metalot voor de komende jaren. Als onderdeel van dit onderzoek zijn maatschappelijke zaken in Budel-Dorplein extra beschouwd, zoals het onderzoek naar gebruik van de Cantine t.b.v. Metalot in combinatie met maatschappelijke functies.	I	16	1	-40	-23
Totaal		16	1	-40	-23
Ondernemen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Zakelijke rechten en gronden: Overig geringe afwijkingen	I	-15	19		4
Grondexploitatie: - lagere kosten Baronie dan geraamd (62k) - storting reserve ruimtelijke kwaliteit i.v.m. verkochte m2 grond die worden gedekt uit de algemene reserve grondexploitaties (353k) - Verliesneming plannen (met name DIC, Budel Noord totaal 742k) - Winstneming diverse plannen (met name Airpark 649k) - Mutaties boekwaarden grondexploitaties - overige afwijkingen (48k) Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid	I	822	-712	-66	44
Totaal		807	-693	-66	48
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		823	-692	-106	25
Totaal programma		823	-692	-106	25

Totale programmakosten Economie + Ondernemen

PROGRAMMA 2 - Werk en Economie	Rekening 2018	primitief 2019	wijziging 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking 2019
Lasten						
BELEIDSVELD 2.1 Economie	-672	-759	7	-752	-736	16
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	-6.829	-257	-6.530	-6.787	-5.980	807
Totaal Lasten	-7.500	-1.016	-6.523	-7.538	-6.716	823
Baten						
BELEIDSVELD 2.1 Economie	14	17	0	17	19	2
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	6.512	255	6.314	6.569	5.876	-694
Totaal Baten	6.526	272	6.314	6.586	5.895	-692
Saldo voor resultaatbestemming	-975	-744	-208	-952	-821	131
Bestemmingen						
stortingen reserves	1.583		-59	-59	-1.050	-991
Onttrekkingen reserves	-1.402	100	539	639	1.524	885
Bestemmingen per saldo	-181	100	100	580	474	-106
Saldo na resultaatbestemming	-1.156	-644	-108	-372	-347	25

Programma 3: Recreatie + toerisme

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck wil voor haar inwoners en derden een gemeente zijn waar het prettig recreëren en verblijven is.

Producten:

1. Sport
2. Cultuur
3. Toerisme en evenementen

Wat hebben we bereikt?

Product Sport

De gemeente:

- Vernieuwde in samenspraak met Tennisclub Maarheeze de tennisbanen op sportpark de Romrijten.
- Sloot een lokaal sportakkoord af.
- Rondde de revitalisering van het Zuiderpoortcomplex grotendeels af.

Product Cultuur

- In samenwerking met Cultuurcraan, RICK en Kunstloc startte de gemeente met Community Art Cranendonck.
- We zijn gestart met uitvoering van de motie 'cultuurmiddelen':
 - o De inventarisatie van cultuurparticipatie en cultuureducatie is afgerond.
 - o We startte met een voorstel om de beschikbare financiële middelen zo te verdelen dat Cranendonckse initiatieven meer gewaardeerd worden dan initiatieven van buiten de gemeente. Dit voorstel wordt – onder voorbehoud - in het tweede kwartaal 2020 afgerond.
- Onderzoek heeft plaatsgevonden naar de heffing en inning van de toeristenbelasting. Op de volgende punten hebben we verbeteringen aangebracht:
 - o De verordening is juridisch tegen het licht gehouden en dat is verwerkt in de verordening voor 2020;
 - o Er zijn locatiebezoeken afgelegd waarbij de belastingplichtige informatie kreeg over de wijze van heffing en inning van de toeristenbelasting;
 - o Door het niet meer toepassen van de forfaitaire berekeningswijze wordt de registratie vereenvoudigd, zowel voor de ondernemers als voor de gemeente;
 - o Er is een weloverwogen afweging mogelijk gemaakt met betrekking tot de tariefstelling;
 - o Het areaal van de toeristenbelasting is op orde gebracht, waarbij enerzijds meer locaties op het oog zijn inzake arbeidsmigranten en anderzijds bijvoorbeeld scoutings zijn uitgesloten van de toeristenbelasting.

Product Toerisme en evenementen

- Natuurgrenspark De Groote Heide: Het plan van aanpak gebiedspromotie 2019 is uitgevoerd. Ook startte De Groote Heide met nieuwe activiteiten rondom gebiedsontwikkeling (aanvraag Brainport voor Natuurpoorten, onderzoek hoofdroutestructuur)
- Grenspark Kempen ~ Broek richtte zich in 2019 met name op de voorbereiding van de UNESCO-aanvraag. Daarnaast voerde zij de reguliere activiteiten uit (zoals website, routes, foldermateriaal).

	2e burap	Eind 2019	Toelichting
1. Sport			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente Cranendonck biedt haar inwoners, met speciale aandacht voor jeugd, ouderen en mensen met een beperking, de mogelijkheid deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten. We stimuleren verenigingen om nieuwe vormen van samenwerken te ontwikkelen en plannen te maken voor hun toekomst waarbij de faciliteiten van sportparken op orde zijn. In samenwerking met de sportverenigingen en andere partijen werken we de sportvisie verder uit. Daarin houden we ook rekening met het aantal verenigingsleden dat terugloopt, mogelijke relaties tussen verenigingen, scholen en WMO-doelgroepen en de ontwikkeling van het sporten en bewegen voor ouderen en mensen met een beperking. Verenigingen, stichtingen en vrijwilligers zijn onmisbaar voor het in stand houden van de leefbaarheid van de kernen. Door het verlenen van gemeentelijke subsidie ondersteunt de gemeente verenigingen daarbij.			
Realisatie bestaand beleid/nieuwe beleidsvoornemen			
Aanpassen subsidiebeleid			De gemeente stelde de startnotitie 'aanpassing subsidiebeleid' op en startte met de uitwerking hiervan. In 2020 wordt het subsidiebeleid vastgesteld en passen wij de subsidieverordening aan.
Regionaal loket aangepast sporten			Uitvoering loopt conform uitvoeringsplan / regionale afspraken (onder andere 19 sportmatches gemaakt, 12 hulpvragen afgehandeld, 12 activiteiten georganiseerd).
Combinatiefunctionarissen			Uitvoering loopt conform regeling 'brede regeling combinatiefunctionarissen'. In Cranendonck werken negen combinatiefunctionarissen. Hiermee voldoet de gemeente aan de Fte norm gemeentefonds van 4,6 fte.
Actualiseren (sport) accommodatiebeleid			De gemeente stelt meerjarenonderhoudsprogramma's (MJOP's) op. Deze MJOP's zijn gepland voor de 1 ^e helft 2020 conform raadsinformatiebrief 1136698.
Meer bewegen voor ouderen			De gemeente faciliteert verschillende beweegactiviteiten waaronder beweegroutes, wandelclubjes en Buuls Zitje Vitaal.
Realisatie overige resultaatafspraken			
De sportaccommodaties voldoen aan de veiligheidsnormen. Hierop wordt jaarlijks gecontroleerd door externe instanties.			De externe instanties verrichten onafhankelijke keuringen. Tijdens de keuringen bekijken deze instanties of faciliteiten en attributen voldoen aan (inter)nationale normen. Deze keuringen worden verricht voor buitensport (civieltechnische constructies) en binnensport (sportvloer en sportgebouw). De belangrijkste werkzaamheden zijn daarbij het verrichten van onderzoek op locatie en in laboratorium, en het keuren van sportaccommodaties. Resultaat van de uitgevoerde keuringen is dat de faciliteiten en attributen voldoen aan de (inter)nationale normen.

Minimaal 95% van de subsidieaanvragen wordt binnen wettelijke termijn afgehandeld			De gemeente handelde de stimuleringsubsidies tijdig af. Het gaat om: (1) eenmalige subsidies voor een activiteit/activiteiten met een eenmalig of experimenteel karakter en (2) activiteiten waarvan het college heeft aangegeven dat ze deze wil stimuleren.
100% van de hulpvragen van de sportorganisatie wordt afgehandeld			Loopt conform planning. 100% van de hulpvragen is afgehandeld.
Uitwerking notitie Sport en Bewegen			De gemeente is aan de slag met de startnotitie sport en bewegen. Hierbij is ingezet op inzicht & duidelijkheid en harmonisatie van afspraken.
Actualiseren accommodatiebeleid			De gemeente stelt meerjarenonderhoudsprogramma's (MJOP's) op. Deze MJOP's zijn nog niet gereed en worden in 1 ^e helft 2020 verwacht. De gemeente startte het oplossen van knelpunten bij Sportvereniging Budel en Hockeyclub Cranendonck (motie raad).
Vergunningen			In de begroting is rekening gehouden met het voornemen de leges 97% kostendekkend te maken.
2. Cultuur			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Inwoners van Cranendonck de mogelijkheid bieden kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst en culturele activiteiten. De gemeente stimuleert en faciliteert een structureel aanbod van culturele evenementen en kunst, ook voor jeugd. Onderwijsinstellingen en CultuurCraan hebben daarbij ook een rol en worden betrokken. Verenigingen, stichtingen en vrijwilligers zijn onmisbaar voor het in stand houden van de leefbaarheid van de kernen. De gemeente ondersteunt verenigingen hierbij door middel van het verlenen van subsidie.			
Realisatie bestaand beleid/nieuwe beleidsvoornemen			
Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK), inzet cultuurcoach			Uitvoering loopt conform landelijke regeling cultuureducatie met kwaliteit.
Cultuurplatform/Cultuurcraan			Uitvoering loopt conform plan van aanpak.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Minimaal 95% van de subsidieaanvragen wordt binnen wettelijke termijn afgehandeld			De gemeente wikkeld tijdig de stimuleringsubsidies en de basissubsidies af. Ook de vaststellingen zijn afgerond. Dit gaat over de beleidsterreinen kunst & cultuur, wonen & leven en zorg.
3. Toerisme en evenementen			
In februari 2014 stelde de raad het beleidsplan "Recreatie en toerisme" vast en maakte daarbij de keuze voor scenario 1: "De basis op orde". De gemeente Cranendonck wil een aantrekkelijke en gastvrije gemeente zijn voor recreanten en toeristen en maakt onderdeel uit van twee grote grensoverschrijdende natuurgebieden: De Grootte Heide en het Grenspark Kempen ~ Broek. Ook zijn twee toeristische 'parels' benoemd: de Baronie van Cranendonck en Budel- Dorplein. De recreatieve mogelijkheden die onder meer hier uit voortvloeien gaan we actiever promoten. Ondersteund door VVV Cranendonck.			
Realisatie bestaand beleid/ nieuw beleidsvoornemen			

VVV en Smokkelthema			De VVV houdt de basis op orde en heeft het Smokkelmuseum heringericht en heeft zich doorontwikkeld door meer partners te trekken.
Samenwerking De Groote Heide en de VVV's			De projectgroep van Natuurgrenspark de Groote Heide startte met een onderzoek hoe De Groote Heide en de VVV's in de gemeenten elkaar kunnen versterken. In 2020 komt De Groote Heide met een voorstel. Ook is de website van de VVV geëxporteerd naar De Groote Heide website in intensief overleg met de VVV.
Kermissen			De gemeente faciliteert de kermissen. De laatste jaren dalen de kermisopbrengsten licht.
Gebiedsprogramma De Groote Heide en Grenspark Kempen ~ Broek			We nemen ambtelijk en bestuurlijk actief deel aan beide samenwerkingsverbanden. In 2019 startten twee nieuwe projectleiders bij De Groote Heide. Een aantal gerealiseerde resultaten zijn: magazine "De Groote Stad – De Groote Heide", meewerken aan uitzending 'Vroege Vogels' bij BNN/Vara, 5 nieuwsbrieven, onderzoek naamsbekendheid, start onderzoek hoofdtroustructuur, subsidie aanvraag Brainport voor Natuurpoorten. In de eerste helft van 2020 ontvangt uw raad een volledig overzicht van de behaalde resultaten in 2019. Grenspark Kempen ~ Broek voerde haar reguliere activiteiten uit (zoals promotie, actualiseren folders, website) en richtte zich verder met name op de voorbereiding van de UNESCO-aanvraag.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Grenspark Kempen ~ Broek en De Groote Heide: UNESCO aanvraag			Grenspark Kempen ~ Broek startte met het voorbereiden van de UNESCO-aanvraag. De Groote Heide en Grenspark Kempen ~ Broek voerden eind 2019 gesprekken over het aansluiten van De Groote Heide bij deze aanvraag. In 2020 besluit De Groote Heide of zij aansluiten. Dit heeft geen invloed op de voortgang van de aanvraag voor Grenspark Kempen ~ Broek.

Effectindicatoren

Nr.	Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden Gerealiseerd	
				2019	2019
1.1	Tevredenheid burgers over sportvoorzieningen	7,6	WSJG	7,6	7,9

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Niet sporters	%	WSJG	2018	44,7	48,7

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Sport	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Binnensport: Lager gas- en elektraverbruik. En, minder onderhoud aan de gebouwen in afwachting van het Meerjarenonderhoudsprogramma. Minder inkomsten aan verhuur.	I	48	-17		31
Buitensport: Minder onderhoud aan groen en gebouwen (in afwachting van het meerjarenonderhoudsprogramma) en hoger waterverbruik; Verbruik water wordt doorbelast dus meer inkomsten.	I	53	12		65
SPUK: De werkelijke teruggave inzake SPUK is hoger dan begroot. Aangezien de definitieve afrekening over 2019 in 2020 zal worden bepaald is het verschil tussen de begroting en werkelijkheid in de voorziening gestort.	I	-160	160		
Overige kleine afwijkingen		3	0	-2	1
Totaal		-56	155	-2	97
Cultuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Totaal		0	0	0	0
Toerisme en evenementen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Overige kleine afwijkingen		8	-9		-1
Totaal		8	-9	0	-1
Totaal structureel					
Totaal incidenteel		-48	146	-2	96
Totaal programma		-48	146	-2	96

Totale programmakosten Recreatie + Toerisme

PROGRAMMA 3 - Recreatie en Toerisme	Rekening 2018	primitief 2019	wijziging 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking 2019
Lasten						
BELEIDSVELD 3.1 Cultuur	-343	-368	-2	-370	-370	0
BELEIDSVELD 3.2 Toerisme en Evenementen	-196	-286	-16	-301	-293	8
BELEIDSVELD 3.3 Sport	-2.762	-1.783	-239	-2.022	-2.078	-56
Totaal Lasten	-3.301	-2.436	-257	-2.694	-2.741	-48
Baten						
BELEIDSVELD 3.1 Cultuur	10	0	10	10	10	0
BELEIDSVELD 3.2 Toerisme en Evenementen	50	53	0	53	45	-9
BELEIDSVELD 3.3 Sport	805	677	40	717	872	155
Totaal Baten	866	730	50	781	927	146
Saldo voor resultaatbestemming	-2.436	-1.706	-207	-1.913	-1.814	99
Bestemmingen						
stortingen reserves	0	-12	-10	-22	-12	10
Onttrekkingen reserves	719	27	130	157	145	-12
Bestemmingen per saldo	719	15	120	135	133	-2
Saldo na resultaatbestemming	-1.717	-1.691	-87	-1.778	-1.681	97

Programma 4: Sociaal domein

Missie van het programma:

De gezondheid en zelfstandigheid van inwoners bevorderen, zodat iedereen zich optimaal kan ontwikkelen.

Producten:

1. Werk & inkomen
2. Maatschappelijke ondersteuning
3. Jeugdzorg
4. Onderwijs

Wat hebben we bereikt?

2019 stond voor het sociaal domein in het teken van doorontwikkeling: het uitvoeren van verschillende actieplannen om taakstellingen te realiseren, transformeren en het stimuleren van gemeenschapskracht. Preventie en opbouwwerk kreeg in 2019 verder vorm via twee gebiedsteams. Zij leerden de kernen met hun wensen en behoeften, ideeën en talenten van dichtbij kennen.

Ook deden we ervaring op met een nieuwe manier van werken, waarbij alle betrokkenen samen beslissen over wat nodig is om een situatie te verbeteren. Het uitgangspunt was om nog meer dan we al deden de betrokkenheid van mensen in bepaalde situaties mee te nemen in het realiseren van een voor allen acceptabele oplossing. Op die manier zagen we duurzame oplossingen ontstaan waar iedereen achter staat.

Gezien de ontwikkelingen was het voor inwoners, partners en de gemeentelijke organisatie regelmatig een gezamenlijke zoektocht naar de juiste balans. Zowel als het gaat om inzet van tijd, capaciteit en middelen als om de inzet/het opzetten van voorzieningen en ieders rol daarin. De bedoeling is voor eenieder helder. Het heeft echter tijd nodig voordat plannen op papier ook geborgd zijn in de praktijk. Zeker als het gaat om een cultuurverandering als de transformatie van het sociaal domein.

Hoewel we ons nog midden in dit leer- en veranderproces bevinden, laten de uitgaven over 2019 een dalende lijn zien ten opzichte van 2018. Een eerste stap in het beheersbaar maken van de zorgkosten is daarmee gezet; we zijn op de goede weg. Ondanks deze positieve ontwikkeling is enige reserve op zijn plaats. We geven nog steeds meer geld uit aan zorg dan we van het rijk ontvangen. Daarnaast doen ontwikkelingen als vergrijzing, eenzaamheid, medicalisering en een toename van het aantal dementerenden de druk op de zorg en ondersteuning (en daarmee de financiën) toenemen.

Product Werk & inkomen

Per 01-01-2018 is de gemeente Cranendonck aangesloten bij arbeidsmarktregio Midden-Limburg. De samenwerking hebben we op- en steeds verder uitgebouwd. We zien dat het voor inwoners en ondernemers een goede keuze is geweest om de overstap te maken omdat het aansluit bij de natuurlijke oriëntatie van de inwoners van Cranendonck. Wel is het lastig dit met cijfers te onderbouwen. Hiervoor is de periode eigenlijk te kort. Daarnaast is het lastig vergelijken tussen twee regio's. Er loopt op dit moment een onderzoek om de achtergronden van deze keuze te beoordelen. De aanpak 'Samen aan de Slag' ontwikkelt zich door tot nieuwe initiatieven in het Sociaal Domein.

De gemeente heeft vol ingezet op het doel om de uitkeringsaantallen terug te dringen tot 240. Op 31 december 2019 is dit aantal behaald. De ingekochte trajecten bij Werk.kom waren daarom veelal op werk gericht, maar ook op hernieuwde maatschappelijke deelname en bijdrage. Kortom de aanpak is mensgericht.

De gemeente hervormde in 2019 de schuldhelpverlening. Dit betekent onder andere dat we per april 2019 werken met een andere opdrachtnemer, namelijk Kredietbank Nederland. Dit leidde tot betere afstemming, maatwerk en een vaste schuldregelaar op locatie.

In november voerden we een pilot uit in het kader van laaggeletterdheid. Veertig inwoners met een bijstandsuitkering, ontvingen een uitnodiging voor een bijeenkomst. Zij hebben tijdens de bijeenkomst taaltesten gemaakt. Van deze groep bleken dertien mensen laaggeletterd. Zij krijgen van het DigiTaalhuis een vervolgaanbod op maat. Dat kan variëren van een taalmaatje, ondersteuning bij digivaardigheden tot een opleiding bij het Summa.

Product Maatschappelijke ondersteuning

Kijkend naar het gehele jaar 2019 is er als het gaat om maatwerkvoorzieningen binnen het product Maatschappelijke Ondersteuning sprake van een verhoogde instroom op meerdere fronten. In de monitor 2019 was vanuit de taakstelling vooral aandacht voor de sub-producten hulp bij het huishouden en begeleiding. Tegelijkertijd zien we andere producten naast hulp bij het huishouden en begeleiding toenemen. De cijfers 2019 laten ook een toename zien bij onder andere trapliften en vervoersvoorzieningen. We zien dat als een logische gevolg van de vergrijzing en het langer thuis wonen. Vooral ouderen hebben daardoor meer zorg en ondersteuning nodig. Daarnaast is de invoering van het abonnementstarief een belangrijke oorzaak voor een groter beroep op maatschappelijke ondersteuning. Uiteraard mag niet vergeten worden dat er ook nog altijd veel mensen zijn, die wel zelf zaken regelen en betalen. Door een ander gesprek te voeren was de verwachting dat er binnen het product maatschappelijke ondersteuning gaandeweg het jaar een ommekeer zou worden gerealiseerd. De effecten daarvan zijn nog onvoldoende zichtbaar. Een nadere analyse zal meer duidelijkheid moeten verschaffen tussen enerzijds het voeren van een ander gesprek en anderzijds de stijging van het aantal maatwerkvoorzieningen. Ondanks een stijging van het aantal indicaties over 2019 is er sprake van een positief resultaat. Dat uit zich onder andere in minder uitgaven voor indirecte zorgproducten en een lagere verzilvering bij hulp bij het huishouden in combinatie met een lagere urenindicatie wat de stijging van het aantal indicaties hulp bij het huishouden weer enigszins compenseert. In de 2^e Burap 2019 vond overigens een ophoging plaats van de sub producten begeleiding en woonvoorzieningen op basis van de inzichten/verplichtingen van dat moment. Bij het sub product woonvoorzieningen was de belangrijkste oorzaak enkele dure woningaanpassingen en bij begeleiding een toename van het aantal indicaties individuele begeleiding.

Bij de begroting 2019 voerden we meerdere mutaties/taakstellingen door:

Hulp bij het huishouden

De maatregelen, die zijn genomen om tot een zuiverder indicatie te komen voor hulp bij het huishouden, werpen hun vruchten af. Het gaat dan met name over de indicaties die het college afgeeft op basis van het per 1 april 2018 ingevoerde nieuwe protocol. Eind 2019 indiceerden we gemiddeld 20 minuten per week minder voor hulp bij het huishouden. Het college paste in 2019 de beleidsregels aan. Hierin staat dat de gemeente activiteiten als textiel- en maaltijdverzorging niet indiceert bij de aanwezigheid van een sociaal netwerk. Desondanks stijgt het aantal mensen dat hulp bij het huishouden ontvangt licht ten opzichte van 2018 met zo'n 5%. De taakstelling voor deze voorziening bedraagt € 100.000 voor 2019 en kijkend naar werkelijke cijfers over 2019 hebben we deze gehaald.

Individuele- en groepsbegeleiding 18+

Bij een aflopende indicatie van individuele begeleiding stelt de medewerker van het Sociaal Team nadrukkelijk de vraag of deze onverkort dient door te lopen en of de gestelde doelen nog relevant zijn. Daarnaast onderzoeken we of er een mogelijkheid bestaat om niet-professionele inzet te doen. Ook zijn we alert op mogelijke voorliggende voorzieningen zoals de Wet langdurige zorg of de Zorgverzekeringswet. Desondanks zien we ook bij deze voorziening een lichte stijging van het aantal indicaties in 2019 met name bij individuele begeleiding. Door een vrijwel consistent beroep op dagbesteding en een stijgend aantal mensen voor individuele begeleiding is het lastig om de taakstelling specifiek op dit sub-product te realiseren. De reden is dat alternatieve hulpverleningstrajecten in 2019 nog niet tot ontwikkeling kwamen - denk aan collectieve voorzieningen – evenals meer hulp verlenen vanuit het voorliggend veld.

Bijdrage Wmo maatwerkvoorzieningen

In de begroting namen we € 130.000 aan inkomsten op ten aanzien van bijdrage Wmo maatwerkvoorzieningen. Op basis van de werkelijke cijfers 2019 vallen deze inkomsten € 23.000 hoger uit. Hier zijn een aantal redenen voor. Ten eerste ontvingen we in de eerste maanden van 2019 nog afrekeningen vanuit 2018. In 2018 was het abonnementstarief nog niet ingevoerd. De bijdrage in 2018 was nog inkomensafhankelijk en kon daardoor in individuele situaties hoger uitvallen dan de in 2019 ingevoerde maximale bijdrage van € 17,50 per 4 weken. Ten tweede is de voorziening hulp bij het huishouden vanaf 1 april 2018 weer een maatwerkvoorziening op grond van de Wmo. Dat leidde in 2019 nog tot een na-ijl effect. Tenslotte zien we dat meer mensen een Wmo maatwerkvoorziening hadden in 2019 ten opzichte van 2018. Dat betekent een stijging van inkomsten.

Product Jeugdzorg

Individuele voorzieningen

In de 2^e burap lieten wij weten dat er een overschot op de taakstelling Jeugdhulp was ontstaan (=meer bezuinigd dan opgelegde taakstelling). Nu 2019 afgerond is zien we dat we de financiële taakstelling inderdaad behaald hebben. De uitgaven komen zelfs ruim onder de bijgestelde begroting uit. Belangrijkste verklaring hiervoor is dat niet alle toekenningen volledig verzilverd zijn. Dit blijkt uit de aangeleverde productieverantwoordingen en accountantsverklaringen van zorgaanbieders. In 2020 wordt nader onderzocht wat de oorzaken van de verschillen

zijn tussen toekenningen en gebruik van zorg zijn en hoe het verschil verkleind kan worden. Daarnaast gaven we indicaties vaker voor een kortere periode af. De gemiddelde kosten per traject zijn gedaald.

Het pakket aan maatregelen, waaronder het sturen op de toegang tot jeugdzorg, het protocol medische verwijsroute, inzet op eigen kracht, netwerk en algemene voorzieningen en in sommige gevallen (ambulante begeleiding) een maximering van het aantal uren zorg per indicatie, heeft effect gehad op de totale kosten van individuele voorzieningen jeugd. Het aantal jongeren dat gespecialiseerde zorg nodig heeft blijft echter een aandachtspunt, omdat we dat niet zien dalen. In totaal liepen er in 2019 1160 voorzieningen bij 459 unieke jeugdigen. In 2018 waren dit 901 voorzieningen bij 445 unieke jeugdigen.

JongerenCampus

De JongerenCampus is in 2019 opgeleverd. Het betreft een resultaat van de samenwerking tussen het jongerenwerk, het BRAVO college, onderwijs en de gemeente. Vanuit deze samenwerking delen we kennis, kunde en faciliteiten om jongeren een plek te bieden en ze te ondersteunen in de breedste zin van het woord. Talentontwikkeling staat hierbij centraal.

Product Onderwijs

Technisch onderwijs

In 2019 was de gemeente betrokken bij de besprekingen van het BraVO-college en BIVAK over technisch onderwijs. Uiteindelijk heeft het BraVO-college besloten tot de start van de technische stroming als onderdeel van het lbo. Doel is dat op termijn ook het MBO volledig technisch onderwijs in Cranendonck kan bieden. Samenwerking tussen de school en de technische bedrijfssector in onze gemeente is daarin heel belangrijk.

Voortgezet onderwijs aan asielzoekerskinderen

Het Kwadrant (onder bestuur van stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs) is opnieuw actief op het AZC voor het voortgezet onderwijs aan de 12-17 jarige asielzoekerskinderen. De onderwijsactiviteiten vinden plaats op de opvanglocatie. Er is ruimte om te kunnen groeien naar een leerlingenaantal van 150. Het aantal kinderen eind december 2019 bedroeg 81 waarvan 54 in de groep 12 - 17 jarigen.

Basisonderwijs aan asielzoekerskinderen

In 2019 startte ook het basisonderwijs aan asielzoekerskinderen weer op. Basisschool De Opstap biedt als dependance van basisschool De Stapsteen in de Muzenberg onderwijs aan zo'n 90 tot 100 asielzoekerskinderen. Het college stelde voor de inrichting van de school middelen vanuit de rijkssubsidieregeling OHBA beschikbaar.

Kinderopvang/peuteropvang

Binnen de kinderopvang en peuteropvang heeft het toezicht op de kwaliteit en de handhaving ervan voortdurende aandacht. Dit leidde ertoe dat de inspectie kinderopvang, evenals in voorgaande jaren, ook in 2019 aan onze gemeente de A-status verleende. Dit betekent dat de gemeente voldoet aan alle (kwaliteits)eisen die de wet aan kinderopvang stelt.

	2e burap	Eind 2019	Toelichting
1. Werk & inkomen			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i>			
De gemeente Cranendonck bevordert de (arbeids-) participatie, bestaanszekerheid en (financiële) zelfstandigheid van haar inwoners en voorziet in (tijdelijke) inkomensondersteunende voorzieningen en bijbehorende dienstverlening. Integraliteit met de andere beleidsvelden binnen het programma 'Sociaal Domein' is daarbij de insteek.			
Realisatie bestaand beleid/nieuwe beleidsvoornemens			
Aan het werk			De ambitie van de gemeente was om het aantal uitkeringen terug te dringen van 263 tot 240 per 31 december 2019. Door de maatregelen uit het aanvalsplan (bestandsreductie) hebben we de doelstelling behaald.
2. Maatschappelijke ondersteuning			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i>			
Inwoners van de gemeente Cranendonck van alle leeftijden nemen op een volwaardige en aanvaardbare wijze deel			

	aan de samenleving. Het gaat om zowel de financiële als de maatschappelijke zelfstandigheid en de eigen verantwoordelijkheid hierin. De gemeente ondersteunt inwoners in dit proces voor zover er zich problemen voordoen, die in redelijkheid niet door deze inwoners en hun sociale omgeving opgelost kunnen worden. Het kan daarbij gaan om materiële dan wel immateriële ondersteuning op het gebied van financiën en gezondheid. Ook stimuleert de gemeente de onderlinge ondersteuning van inwoners en ligt het accent op de inzet van het sociale netwerk en informele zorg. Lokale inbedding van de zorg is een belangrijk uitgangspunt evenals de zorg zo dichtbij mogelijk te organiseren.		
	Realisatie nieuwe beleidsvoornemens		
Eigen netwerk en collectieve voorzieningen			De medewerkers van het sociaal team zetten in gesprekken met inwoners een andere aanpak in. Alle betrokkenen samen beslissen wat er nodig is om de situatie te verbeteren. Daardoor krijgen mensen zelf beslissingsbevoegdheid en nemen zij verantwoordelijkheid. Dit leidt niet alleen tot betere uitkomsten maar ook tot een verlichting van de professionele zorg. We voerden eind 2019 de eerste gesprekken over collectieve voorzieningen. De focus ligt hierbij met name op de dagbesteding voor ouderen. Samen met zorgaanbieders bespreken we hoe een andere manier van dagbesteding bijdraagt aan de doorontwikkeling binnen het sociaal domein; de gemeente faciliteert; het veld organiseert. Hierbij betrekken we nadrukkelijk inwoners en stakeholders. Eind 2019 is ook een 1 ^{ste} aanzet gemaakt voor een analyse van de huidige indicaties individuele begeleiding. Bedoeling is om van daaruit te destilleren of we in collectiviteit activiteiten kunnen organiseren. Dat leidt tot een andere financiële inbedding van deze ondersteuningsvorm. De gemeente onderzocht in 2019 microvervoer.
Omvang Sociaal Team			Door minder subsidie te verlenen aan de partners behaalden we de besparing van € 300.000. De besparing heeft wel geleid tot een wachtlijst bij Jeugd, variërend tussen de 10 en 30 casussen. Hierbij zijn we afhankelijk van een zekere dynamiek (Wachtlijst eind Q1 = 12, eind Q2 = 19, eind Q3 = 13, eind Q4 = 25) We hebben de wachtlijst nauwgezet gemonitord en geprioriteerd.
Beleidskader Sociaal Domein Cranendonck 2019-2022			De raad stelde op 25-6-2019 het Beleidskader Sociaal Domein Cranendonck 2019-2022 vast. Het beleidskader zou in 2019 verder uitgewerkt worden in plannen op kernniveau. In het kader van doorontwikkeling burgerparticipatie is ervoor gekozen om de regie op deze plannen niet bij de gemeente te leggen maar bij de kernen te laten. Zij bepalen daarbij zelf het tempo waarin deze dorpsvisies tot stand komen. Bij een aantal projecten in Dorplein, Gastel en Soerendonk zijn inwoners al gestart om op meer integrale wijze invulling te geven aan het ontwikkelen van maatschappelijke voorzieningen danwel dorpsontwikkelingsplannen. Het voeren van gesprekken op een nieuwe manier was soms nog een zoektocht. Al doende leerden we van elkaar.
	Realisatie overige resultaatafspraken		

			gedurende 2019 stabiel tussen de 35% en 40% van het totaal aantal indicaties.
Inkoop			De huidige contractafspraken met de variant B-aanbieders eindigden op 31-12-2019. Voor de overgangperiode van 1-1-2020 tot 31-12-2020 maakten we in regionaal verband aparte afspraken. Op basis van de afspraken met deze B-aanbieders en de ervaringen met betrekking tot de budgetindicaties voor de reguliere jeugdzorgaanbieders die zijn opgedaan in 2020, willen we komen tot een brede inkoopstrategie vanaf 1-1-2021. Dit komt tot stand in de inkoopregio met 10 partnergemeenten.
Relatie met onderwijs/passend onderwijs			Er vonden structureel bijeenkomsten jeugdzorg en passend onderwijs plaats, in de regio en in de subregio (A2). Hierbij stond het verbinden en uitwisselen van kennis en kunde centraal.
4. Onderwijs			
	<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente Cranendonck ondersteunt en faciliteert onderwijsinstellingen om hun taak adequaat uit te kunnen voeren. Daarnaast draagt de gemeente bij aan de ontwikkeling van kinderen, onder andere via de scholen en via voor- en vroegschoolse educatie.		
	Realisatie nieuwe beleidsvoornemens		
Voor 2019 hebben wij geen nieuwe beleidsvoornemens voor onderwijs geformuleerd.			

Effectindicatoren

Binnen het sociaal domein is het handelen gericht op het herstellen, behouden en/ of vergroten van de gezondheid en zelfstandigheid van onze inwoners. We zetten diverse instrumenten in om de resultaten van dit handelen te meten.

Monitor sociaal domein

Met het oog op het kunnen (bij)sturen van de processen in het sociaal domein, heeft het monitoren van de bedrijfsvoering in 2019 de volle aandacht gehad (met name op operationeel en tactisch niveau). We ontwikkelden een format waarin we de resultaten voor Jeugd, Wmo en W&I maandelijks rapporteren en die we samen met beleids- en uitvoerend medewerkers bespreken en interpreteren. Daarnaast stelden we in overleg met (een afvaardiging van) de raad een format op voor de kwartaalrapportage. We rapporteren conform dit format ieder kwartaal naar de raad. Aangezien de gegevens die we gebruiken voor het monitoren van de indicatoren op strategisch niveau (de rozetten) slechts beperkt geüpdatet zijn, hebben we in 2019 geen nieuwe rozetten gemaakt.

In 2019 rolden we de regieapplicatie ZorgNed uit, welke een cruciale rol speelt in het genereren van actuele stuur- en monitoringsinformatie. Na de livegang in mei heeft de focus vooral gelegen op het toevoegen van data en de optimalisatie van de processen in ZorgNed. Om de juiste monitoringsinformatie te genereren voerden we veel handmatig werk uit. Eind 2019 kwam de focus meer te liggen op het meer geautomatiseerd verkrijgen van deze sturingsinformatie. Dit zetten we voort in 2020, waarbij we ook meer nadruk hebben gelegd op het verder uitbouwen van de set aan rapportages.

Clïëntervaringsonderzoek

Ook in 2019 voerden we een (verplicht) cliëntervaringsonderzoek (CEO) uit waarmee we de ervaringen met (de toegang tot) ondersteuning in 2018 in kaart brachten. We maakten daarbij weer gebruik van de vragenlijst om cliëntervaringen integraal te meten op het terrein van Wmo, Jeugdzorg en Werk &

Inkomen. De resultaten lieten zien dat het eerste contact met de gemeente en het (keukentafel) gesprek over het algemeen naar tevredenheid van inwoners verloopt. Tijdens de toegang naar zorg kijken we meer naar hoe inwoners zelf of met hun naaste omgeving hun vragen kunnen oplossen. Dit proces kunnen we verder verbeteren door de verwachtingen rondom dit proces en het informeren van inwoners ten aanzien van de onafhankelijke cliëntondersteuner, klachten/bezwaarprocedures beter af te stemmen.

De resultaten lieten verder zien dat de meeste cliënten tevreden zijn over de manier en het effect van ondersteuning en dat de kwaliteit van ondersteuning goed is. De verbeterpunten uit het onderzoek hebben we meegenomen bij de verdere herinrichting van het sociaal domein en maken onderdeel uit van de aanvalsplannen Wmo, Jeugdzorg en Werk & Inkomen.

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Absoluut verzuim *)	Aantal per 1.000 leerplichtigen van 5 - 18 jaar	DUO/Ingrado	2018	0,0%	1,9%
Relatief verzuim **)	Aantal per 1.000 leerplichtigen van 5 - 18 jaar	DUO/Ingrado	2018	6%	23%
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs (12-21 jaar)	DUO	2018	2,1%	1,9%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	LISA	2018	546	663
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	2017	1 %	1 %
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	2017	5%	7%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2018	67,8%	67,8%
Achterstandsleerlingen ***)	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2012	8,6%	11,6%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2018	1 %	2 %
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners 18 jr eo	CBS	2019, 1 ^e helft	20,8	38,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 74 jaar	CBS	2018, 1 ^e helft	9,5	30,5
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2019, 1 ^e helft	7,9%	10,0%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2019, 1 ^e helft	0,8%	1,1%

Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2019, 1 ^e helft	Onbekend	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019, 1 ^e helft	49	61
Demografische druk #)	%	CBS	2019	61,7%	53,9%

* Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

** Er is sprake van relatief verzuim als een leer- of kwalificatieplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd (ongoorloofd) de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

***Deze indicator is vervallen.

De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen geven we in elk programma beknopte informatie over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

GGD

Doel: De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Doel van deze regeling is de behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet publieke gezondheid.

Financiële informatie:		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	326	335	348	360	360	360	360

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen

Doel: Samen met negen andere gemeenten houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De school bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.

Financiële informatie:		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0

Werkvoorzieningsschap de Risse

Doel: Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich primair op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet ontwikkelt de Risse zich naar een mens- ontwikkelbedrijf.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Gemeentelijke bijdrage (gelijk aan budget ten behoefte van Wsw in participatie-budget)	2.193	2.055	2.000	1.892	1.853	1.864	1.821

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Werk & Inkomen	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Bijstandverlening: De ambitie om met aantal uitkeringen terug te brengen tot 240 eind 2019 is gerealiseerd. Doordat de grootste afname in het vierde kwartaal heeft plaatsgevonden zijn de uitkeringslasten wel hoger dan begroot. In 2019 zijn alle uitkeringen gescreend op het recht op een voorliggende voorziening zoals een nabestaande uitkering. Hierbij zijn vier uitkeringen beëindigd en is de verstrekte uitkering verrekend met het UWV of de Sociale Verzekeringsbank. Hierdoor zijn de baten hoger.	I	-58	76		18
Bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz): Bbz is een regeling waarbij de lasten nagenoeg volledig vergoed worden door het Rijk. De uitgaven worden sterk bepaald door incidentele hoge leningen aan zelfstandigen die lastig te begroten zijn. In 2019 verstrekte de gemeente meer leningen aan zelfstandigen dan begroot. Hierdoor zijn de baten ook hoger dan begroot.	I	-74	79		5
Bijzondere bijstand: Door de gunstige conjunctuur doen minder inwoners een beroep op bijzondere bijstand. Verder zijn er in 2019 relatief weinig vergunninghouders opgevangen. Bij opvang van een vergunninghouders wordt een lening verstrekt voor woninginrichting (bijzondere bijstand). In 2019 verstrekte de gemeente relatief weinig leningen.	I	50	-12		38
Vreemdelingen: Voor de verhoging van het taalniveau van opgevangen vergunninghouders ontvangt de gemeente middelen. Vanuit de meicirculaire 2019 zijn middelen ontvangen voor de opgevangen vergunninghouders in 2018. Deze middelen zijn niet volledig besteed.	I	24	0		24

Participatie: Vanuit de meicirculaire 2019 zijn er extra middelen beschikbaar gekomen. Omdat alle noodzakelijke re-integratie activiteiten al gedaan waren om het aantal uitkeringen af te laten nemen is besloten deze middelen niet te besteden.	I	62	0		62
Overige geringe afwijkingen	I	2	14		16
Totaal		6	157	0	163
Maatschappelijke ondersteuning	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Hulp bij het huishouden: Hier constateren we een aanzienlijk overschot ten opzichte van de begroting. Voornaamste redenen zijn zuiverder indiceren op basis van het per 1 april 2018 ingevoerde protocol. Maar ook het achterblijven van het verzilveren van de geselde indicatie kan als oorzaak worden gezien. Denk dan aan vakantieperiodes of andere redenen dat de indicatie niet tot uitvoering kwam. Desondanks steeg het aantal indicaties. In de 3D Monitor is steeds uitgegaan van een perspectief gebaseerd op verplichtingen (indicaties). Eerst achteraf blijkt dat de verzilvering daarop achterblijft vandaar een positief resultaat.	I	166			166
Begeleiding 18+ : Bij de maatwerkvoorziening begeleiding is overall sprake van een batig saldo ten opzichte van Burap 2 2019. Echter zou zonder de bijstelling via Burap 2 er sprake zijn geweest van een negatief resultaat. Oorzaak is een toename van vooral de Individuele Begeleiding A (minst complexe vorm van individuele begeleiding vooral gericht op periodiek terugkerende activiteiten). Meer inzet van het voorliggend veld en activiteiten in collectiviteit organiseren zal deze uitgavenpost meer beheersbaar moeten maken. Daarnaast zijn we bij de voorziening Kortdurend Verblijf dat daar nauwelijks gebruik van wordt gemaakt alsmede dat het budget voor het vervoer van en naar de dagbesteding wordt onderbested. De verklaring daarvoor is dat mensen minder dagdelen de dagbesteding bezoeken dan aanvankelijk is geïndiceerd. Ook hier geldt dat de SD Monitor gebaseerd is op verplichtingen (indicaties) en dat de uiteindelijke verzilvering anders kan zijn ondanks de financiering op basis van arrangementen.	I	54			54

Vervoersvoorzieningen: Een aanzienlijke overschrijding van de begroting van 50%. De overschrijding wordt veroorzaakt dooreen toename van verstrekking van individuele voorzieningen als b.v. een scootmobiel. De aanzuigende werking van de invoering van het abonnementstarief wordt hier wel als een oorzaak gezien. Ook de uitgaven rolstoelen stijgen met zo'n 15% gelijk aan een stijgend aantal indicaties. Het collectief vraagafhankelijk vervoer laat een daling zien van 15% ,omdat er minder gebruik van wordt gemaakt. Omdat deze voorzieningen niet gebaseerd zijn op geldelijke verplichtingen werden deze niet meegenomen in de 3D Monitor.	I	-51			-51
Wmo algemene budgetten: De budgetten voor advieskosten (4K), foldermateriaal (16k), Ondersteuning in de kernen (29k), cliëntondersteuning (37k) en inloop Ggz (12k) zijn lager dan de raming. Deze posten maakten geen deel uit van de 3D Monitor.	I	99			99
Budget subsidies: Het overschot zit vooral in de subsidie aan Stichting de Klimroos. Stichting de Klimroos heeft (al jaren) geen subsidie meer aangevraagd. Momenteel ontvangen zij een subsidie op basis van accommodatiesubsidie die gebaseerd is op de Algemene subsidieverordening Cranendonck 2015 met de daarbij behorende nadere subsidieregels 2018.	I	24			24
Inkomsten Wmo maatwerkvoorzieningen: De inkomsten vallen hoger uit omdat in de eerste maanden van 2019 nog afrekeningen plaatsvonden vanuit 2018. In 2018 was het abonnementstarief nog niet ingevoerd. De bijdrage in 2018 was nog inkomensafhankelijk en kon daardoor in individuele situaties hoger uitvallen dan de in 2019 ingevoerde maximale bijdrage van € 17,50 per 4 weken. Daarnaast s de voorziening hulp bij het huishouden vanaf 1 april 2018 weer een maatwerkvoorziening op grond van de Wmo. Dat leidde in 2019 nog tot een na-ijl effect. Tenslotte zien we dat meer mensen een Wmo maatwerkvoorziening hadden in 2019 ten opzichte van 2018.	I		23		23
Overige afwijkingen maatschappelijke ondersteuning	I	-15	-4		-19
Totaal		277	19	0	296

Jeugd	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Dankzij diverse maatregelen (sturen op de toegang tot jeugdzorg, het protocol medische verwijsroute, inzet op eigen kracht, netwerk en algemene voorzieningen en in sommige gevallen (ambulante begeleiding) een maximering van het aantal uren zorg per indicatie), is een eerste stap gezet in de daling van kosten individuele voorzieningen jeugd. Belangrijkste verklaring van de afwijking tussen 2e burap (gebaseerd op de monitoring) en jaarrekening is dat niet alle toekenningen volledig verzilverd zijn. Daarnaast vallen de kosten voor samenwerking 21 voor de jeugd lager uit dan begroot, omdat niet alle regionaal geplande activiteiten gerealiseerd zijn.	I	517			517
Totaal		517	0	0	517
Onderwijs	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Stimulering onderwijs/lokaal onderwijsbeleid					
Besteding rijksuitkering: Voor onderwijsachterstandenbeleid ontvangt de gemeente middelen vanuit het Rijk. In 2019 is niet de volledige rijksdoeluitkering besteed, vanwege minder geïndiceerde peuters door de Zuidzorg. Omdat het gaat om een uitkering met een terugbetaalverplichting reserveren we het niet-bestede deel.	I	15	-15		0
Aanpak laaggeletterdheid: Met Bibliotheek De Kempen is afgesproken dat deze de activiteiten van 2019 bekostigt. Hierdoor is het bedrag in 2019 niet besteed. In de begroting 2020 (jaarschijf 2020) is voor laaggeletterdheid geen budget opgenomen. In de 2e burap 2019 is daarom aangegeven dat bij de jaarrekening 2019 het budget via de resultaatbestemming 2019 voor 2020 beschikbaar moet komen. Vanaf 2021 is voor de coördinatiefunctie van het DigiTaalhuis 18.000 beschikbaar.	I	24			24
Huisvesting primair onderwijs					
belastingen: Vanwege nieuwe gebouwen en een verhoging van de onroerendezaakbelasting zijn de belastingen hoger dan geraamd.	I	-17			-17
Verzekeringen: In 2018 heeft bij diverse scholen inbraak en looddiefstal plaatsgevonden. In 2019 is de schade afgewikkeld.	I	-12			-12
Overige afwijkingen onderwijs	I	19	6	11	36
Totaal		29	-9	11	31
Totaal structureel		0	0	0	0
Totaal incidenteel		829	167	11	1007
Totaal programma		829	167	11	1007

Totale Programmakosten Sociaal Domein

PROGRAMMA 4 - Sociaal Domein	Rekening 2018	primitief 2019	wijziging 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking 2019
Lasten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en Inkomen	-7.545	-8.110	-111	-8.221	-8.215	6
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	-5.465	-5.967	-297	-6.264	-5.987	277
BELEIDSVELD 4.3 Jeugdzaken	-5.555	-6.172	493	-5.679	-5.162	517
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	-1.621	-1.492	-235	-1.727	-1.697	30
Totaal Lasten	-20.186	-21.740	-151	-21.891	-21.061	830
Baten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en Inkomen	4.025	3.999	-118	3.881	4.037	157
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	211	135	47	182	201	19
BELEIDSVELD 4.3 Jeugdzaken	13	300	-300	0	0	0
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	207	5	402	407	397	-9
Totaal Baten	4.456	4.438	31	4.470	4.636	166
Saldo voor resultaatbestemming	-15.730	-17.302	-119	-17.421	-16.425	996
Bestemmingen						
stortingen reserves	-896	0	-363	-363	-352	11
Onttrekkingen reserves	2.327	0	0	0	0	0
Bestemmingen per saldo	1.431	0	-363	-363	-352	11
Saldo na resultaatbestemming	-14.299	-17.302	-482	-17.784	-16.777	1.007

Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck is een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie. Op basis van een verantwoorde inzet van de beschikbare middelen draagt zij zorg voor handhaving en naleving van de geldende wet- en regelgeving. De gemeente staat ten dienste van alle burgers en overige partijen.

Producten:

1. Algemeen bestuur
2. Dagelijks bestuur
3. Openbare orde
4. Burgerdiensten/dienstverlening
5. Algemene dekking
6. Bedrijfsvoering

Wat hebben we bereikt?

Product Algemeen bestuur en Dagelijks Bestuur

In 2019 zijn alle P&C-producten op tijd en van goede kwaliteit geleverd. De jaarrekening 2018 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. In het kader van de actieve informatieplicht ontving de raad diverse raadsinformatiebrieven.

Product Openbare Orde

In het kader van Openbare Orde en Veiligheid stelde de raad in 2019 de lokale Kadernota Integrale Veiligheid 2020-2022 vast. Hierin zijn de aanpak van ondermijnende criminaliteit, het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid en het verbeteren van een veilige woon- en leefomgeving prioriteit.

In de uitvoering was onder andere aandacht voor:

- de doorontwikkeling van een aanpak voor de overlast rondom het AZC Budel;
- de uitvoering van Bibob-toetsen
- de bewustwording van medewerkers en raad inzake de aanpak van ondermijning.

Daarnaast was er aandacht voor de ondersteuning en advisering van de burgemeester. In het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing hebben we trainingen, opleidingen en oefeningen georganiseerd voor bestuurders en de lokale organisatie.

Product Burgerdiensten

- De producten en diensten (reis- en rijdocumenten, verhuizingen/migratie, burgerlijke stand, verkiezingen etc.) zijn tijdig en goed geleverd.
- De controle op de kwaliteit van adressen en adresgerelateerde fraude maakt een steeds groter onderdeel uit van de werkzaamheden. Hetzelfde geldt voor identiteitsvaststelling en het voorkomen van onjuiste inschrijvingen. De nieuwe taken op deze gebieden (adrescontrole en identiteitsvaststelling) vragen steeds meer inspanning, omdat het frauderisico op adressen en de kans op identiteitscontrole toeneemt. We sluiten aan bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit.
- De gemeente digitaliseerde de klantprocessen van de begraafplaatsadministratie en heeft de gegevens (beperkt) digitaal raadpleegbaar gemaakt via de website. Een nieuwe verordening is voorbereid.
- Zoals uit de zelfevaluatie blijkt zet de verbetering op de Basisregistratie Personen zich verder door.

Product Dienstverlening

- Steeds meer medewerkers gebruiken de centrale kennisbank voor het beantwoorden van eenvoudige vragen van inwoners en bedrijven. Informatie is daarin per onderwerp beschikbaar.
- De dienstverlening via website en balie voor met name burgerzaken (rijbewijs, ID, verhuizing) is verder ingericht in het zaaksysteem dat alle A2 gemeenten gebruiken. Een flink deel van de processen zorgdomein en processen voor subsidies, kinderopvang, leerlingenvervoer en leerlingenbegeleiding zitten ook in het zaaksysteem.
- Er is een update geweest van het zaaksysteem waardoor het nu mogelijk is de processen volledig conform AVG richtlijnen in te richten en uit te voeren.
- We hebben energie gestoken in het gebruik van Excellence en draagvlak creëren in de organisatie. Er is met medewerkers een korte film gemaakt om het belang van zaakgericht werken te ondersteunen. We maakten informatiemateriaal over kaders en richtlijnen en handleidingen voor ieder nieuw onderdeel van het zaaksysteem.

Product Algemene dekking

In 2019 deden we de aangifte vennootschapsbelasting 2017. Op basis van onder andere het beslisdocument, de inventarisatiematrix en de verdiepingstemplates is het bedrag van de aangifte 2017 € 2.896. Dit bedrag heeft betrekking op de grondexploitatie.

Voor 2019 stelde de gemeente een controleprotocol op. In een controleprotocol, met inbegrip van het normenkader, staan de normen en kaders waarmee de accountant bij zijn controle rekening moet houden. Begin 2020 stelde de raad het controleprotocol vast.

Product Bedrijfsvoering

In 2016 stelde Cranendonck de nieuwe visie “Hallo, ik ben Cranendonck” op. De visie gaat uit van lef en vertrouwen, het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Daarnaast kijken we naar mogelijkheden en verschuilen ons niet achter regels. In april 2017 stelde de raad de bestuursopdracht voor dit project vast. Daarmee kwamen ook de financiële middelen beschikbaar.

Voor het realiseren van de visie is een ontwikkelprogramma opgesteld. Hierin werken we via 6 ontwikkellijnen aan het realiseren van de doelstellingen:

- Reorganisatie (afgerond in 2017, er zijn in dat jaar nieuwe afdelingen en teams samengesteld, rondom de klantvragen. Er is een basis gelegd voor meer autonoom werken).
- Klantgerichtheid
- Samenspel met bestuur en Raad
- Regie, participatie & cocreatie
- Personele ontwikkelingen
- Autonomie

In 2019 temporeerden we de organisatieontwikkeling, o.a. vanwege de druk op de organisatie. In april 2019 informeerden we de raad over de stand van zaken m.b.t. de visie. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Burgerparticipatie

We hebben in Cranendonck de afgelopen jaren veel stappen gezet om ons als overheid aan te passen aan de veranderende wereld. Op het vlak van burgerparticipatie is dit heel zichtbaar geweest. Hierbij zochten we steeds naar de vormen die het beste passen bij onze inwoners en onze organisatie. In 2019 verankerden we deze ontwikkeling verder in wie wij als gemeente zijn. Dit om de beweging op gang te houden. In de afgelopen periode schonken wij hieraan op 3 niveaus aandacht: bij inwoners, bestuur en organisatie.

Er zijn diverse “heisessies” georganiseerd met raad en het college (afzonderlijk en gezamenlijk). Tijdens personeelsbijeenkomsten gaven we op verschillende manieren aandacht aan burgerparticipatie. Ook bij onze inwoners werd tijdens de inspiratiebijeenkomst (in november 2019) een goed fundament gelegd. Bij een aantal projecten in Dorplein, Gastel en Soerendonk zijn intensieve trajecten opgestart om onze kernen zelf aan zet te laten bij de invulling van maatschappelijke voorzieningen danwel dorpsontwikkelingsplannen.

	2e burap	Eind 2019	Toelichting
1. Algemeen bestuur			
De raad staat ten dienste van alle burgers en overige partijen. Het streven van de raad is een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie te zijn, die zijn kaderstellende en controlerende rol volgens het duale stelsel vervult.			
Realisatie bestaand beleid/nieuw beleidsvoornemen			
Raadsprogramma Samen Doen!			Elementen uit het raadsprogramma Samen Doen! zijn vertaald in de begroting 2019. De speerpunten: integrale aanpak duurzaamheid, financiële beheersbaarheid van het sociale domein, integrale aanpak toezicht en handhaving en doorontwikkeling burgerparticipatie zijn voortvarend opgepakt.
Burgerparticipatie			In 2019 hebben we voorbereidingen getroffen voor de notitie doorontwikkeling burgerparticipatie. Hiervoor hebben we o.a. • diverse "heisessies" georganiseerd met raad en het college. • Er vond een inspiratiesessie plaats met inwoners. • Bij een aantal projecten in Dorplein, Gastel en Soerendonk zijn intensieve trajecten opgestart om onze kernen zelf aan zet te laten bij de invulling van maatschappelijke voorzieningen danwel dorpsontwikkelingsplannen. Het A&O fonds kende voor de ontwikkellijn participatie en samenspel een voorlopige subsidie toe van € 23.500. Definitieve vaststelling vindt in 2020 plaats.
Realisatie overige resultaatsafspraken			
De raad beschikt over een -door de griffier aangeleverde- actuele, digitale lange termijn agenda.			Het presidium bespreekt de digitale lange termijn agenda periodiek.
De raad vervult zijn kaderstellende en controlerende rol aan de hand van de volgende P&C-producten c.q. beleidsnotities die wij in 2019 ter besluitvorming aanbieden: kadernota, programmabegroting (meerjarige structureel sluitend) , jaarstukken en 2 buraps			P&C documenten werden conform planning aan de raad aangeleverd.
Over de jaarstukken geeft de controlerende externe accountant een (goedkeurende) controle-verklaring af voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Bovendien is sprake van instemming door de toezichthouder Provincie Noord-Brabant van de programmabegroting.			De Provincie gaf op basis van de begroting 2019 repressief toezicht af. We hebben een goedkeurende verklaring ontvangen over de jaarrekening 2018.
2. Dagelijks bestuur			
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> Om de doelstellingen van de raad te realiseren, voert het college het collegeprogramma uit dat bij aanvang van elke raadsperiode wordt opgesteld. Hierbij zorgt het college ervoor dat zij ten dienste staat van alle burgers en overige partijen en haar rol vervult conform de Gemeentewet. De voortgang van het afhandelen van het collegeprogramma is inzichtelijk voor de raad in de Lange Termijn Agenda (LTA). Planningen, mijlpalen en acties staan in de LTA.			

Realisatie bestaand beleid/nieuw beleidsvoornemens		
Realisatie overige resultaatsafspraken		
Jaarschijf 2019 van het collegeprogramma is uitgevoerd.		Het collegeprogramma 2019 is vastgesteld en via een mededeling portefeuillehouder ter kennisgeving aangeboden aan de raad. Het collegeprogramma staat in een apart deel van de LTA. De uitvoering hiervan loopt. Bij een aantal projecten stelden we de planning bij. Dit komt doordat we steeds meer met onze inwoners samenwerken. Daarmee bepaalt de gemeente niet alleen meer de planning. Ook speelt een krappe personele bezetting (het niet ingevuld krijgen van vacatures) hier een rol.
Alle, op basis van wet- en regelgeving, noodzakelijke besluiten zijn genomen.		Alle wettelijke besluitvorming vond plaats.
De actieve informatieplicht aan de raad is vervuld door o.a. het opleveren van raadsinformatiebrieven en het organiseren van raadsinformatieavonden.		De raad ontvangt regelmatig raadsinformatiebrieven.
3. Openbare orde		
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> In de gemeente Cranendonck leven de mensen samen in een veilige en leefbare woonomgeving. De gemeente heeft de regierol met betrekking tot de integrale veiligheid. De gemeente gaat de toezicht- en handhavingscapaciteit op alle beleidsterreinen breder inzetten.		
Realisatie bestaand beleid/ nieuwe beleidsvoornemens		
Integrale Veiligheid 2019-2022.		De raad stelde de nota in november vast.
Bibob: Toepassing Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.		Bibobtoets wordt uitgevoerd
Basisteamprogrammaleider Ondernijning		De BTPL is vooralsnog voor de periode van 2 jaar aangesteld in regioverband. Hij is stuurman, verbinder en aanjager in de aanpak van ondernijning.
Omgevingsbeleidsplan toezicht en handhaving		In 2019 stelde het college van B&W het uitvoeringsbeleid VTH 2020-2023 vast. In het beleid staat het kader voor vergunningen, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht. Het Uitvoeringsbeleid 2020-2023 beschrijft de keuzes die het college van B&W maakt over de uitvoering van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de regels voor de fysieke (leef)omgeving. Het gaat dan om de (bestuursrechtelijke) vergunning-, toezicht- en handhavingstaken die wij hebben op basis van: • de Wabo; • de daaraan aangehaakte omgevingsvergunningen in lokale verordeningen; • de regels die de gemeente zelf stelt, bijvoorbeeld in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Daarmee is de reikwijdte van dit Uitvoeringsbeleid dus ook afgebakend. Het beleid biedt nadrukkelijk geen aparte of nieuwe visie op de omgeving. De gemeenteraad ontving het omgevingsbeleidsplan ter kennisname in 2019.

Aanpak adreskwaliteit en adresfraude			Adrescontroles staan als taak in het Uitvoeringsbeleid VTH om daarmee een meer structurele aanpak te faciliteren. Het structureel oppakken van adrescontroles en adresfraude voerden we nog niet uit in 2019, dit moet nog verder uitgerold worden. Incidenteel gebeurt dit wel.
Realisatie overige resultaatafspraken			
Beleidsregels Bibob zijn geïmplementeerd			Bibobtoets wordt uitgevoerd
Basisteamprogrammameider operationeel			De BTPL is per 1 januari 2019 gestart voor een periode van, vooralsnog, twee jaar in regioverband.
4. Burgerdiensten/dienstverlening			
Wat wil de Raad bereiken? Een dienstverlening die voldoet aan de behoefte en logica van onze klanten. Onze dienstverlening is vraaggericht, efficiënt en proactief ingericht en levert kwalitatief hoogwaardig werk.			
Realisatie bestaand beleid/ nieuwe beleidsvoornemens			
Basisregistratie Personen (BRP)			
Aanpak adreskwaliteit en adresonderzoeken			Adrescontroles staan als taak in het Uitvoeringsbeleid VTH om daarmee een meer structurele aanpak te faciliteren. Het structureel oppakken van adrescontroles en adresonderzoeken voerden we nog niet uit in 2019, dit moet nog verder uitgerold worden. Incidenteel gebeurt dit wel.
De nieuwe identiteit van Burgerzaken; transitie burgerzaken			Op het gebied van persoonsinformatiemanagement (Poortwachtersfunctie BRP) is er aansluiting bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Voor identiteitsmanagement zijn we aangesloten bij de regionale Werkgroep Tegengaan Identiteitsfraude (WTI). De nieuwe taken op deze gebieden (adrescontroles en identiteitsvaststelling) vragen meer inspanning, omdat het frauderisico op adressen en de kans op identiteitsfraude toeneemt.
Realisatie overige resultaatafspraken			
De gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen rondom basisregistraties. Bij de uitvoering van haar publieke taken wordt hiervan gebruik gemaakt. De BRP is actueel, getoetst door een audit met een slagingspercentage van 95%.			Resultaatafspraken conform wettelijke verplichtingen basisregistraties worden gehaald. Harmonisatietrajecten geo-basisregistraties in A2-verband zijn in uitvoering.
Verkiezingen Provinciale Staten en Waterschap (maart 2019)			Beide verkiezingen ronden we succesvol af.
Verkiezingen Europees Parlement (mei 2019)			Verkiezing is succesvol afgerond.
In het raadsprogramma Samen doen! is de wens uitgesproken om in beeld te brengen of er een behoefte is aan contante betalingen. In 2019 voeren we een behoeftepeiling contante betalingen aan de balie in het gemeentehuis uit.			Werkproces is aangepast zodat contante betalingen aan de balie mogelijk zijn.

5. Algemene dekking		
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De gemeente voert een gezond financieel beleid. Gezien de grote tekorten in het sociaal domein is het de komende jaren niet mogelijk om een jaarlijks structurele begroting te krijgen. De gemeente stelde de koers is bij. De komende jaren vullen we de tekorten aan vanuit de algemene reserves. Er is sprake van een goede vermogenspositie waardoor we onze verplichtingen nakomen en de gewenste investeringen voor onze inwoners en bedrijven doen. Voor deze investeringen kunnen –na zorgvuldige overweging– (bestemmings)reserves ingezet worden. De verhouding tussen de hoogte van de woonlasten en het niveau van de voorzieningen is goed. De belastingen en heffingen zijn gebaseerd op het principe van kostendeekkende tarieven.		
Realisatie nieuwe beleidsvoornemens		
Vennootschapsbelasting		In 2019 vond de aangifte over 2017 plaats.
Loon- en prijscompensatie 2019-2022		Vanaf de begroting 2018-2021 is in de meerjarenraming prijscompensatie toegepast.
Uitkering Gemeentefonds		De in de begroting opgenomen berekening is gebaseerd op de decembercirculaire 2019. Het volgende bijstellingsmoment is de meicirculaire 2020.
Realisatie overige resultaatsafspraken		
De in het raadsprogramma ingezette koers van een structureel meerjarig sluitende begroting (begrotingsevenwicht) kunnen wij gelet op de forse tekorten in het sociaal domein niet meer handhaven. Wij koersen in de begroting 2019 op een structureel sluitende begroting voor het jaar 2022.		Het structurele evenwicht bereiken we in het jaar 2022. Omdat we in de jaren 2019 t/m 2021 geen structureel sluitende begroting hebben blijft de financiële situatie een aandachtspunt.
De woonlasten voor burgers en bedrijven zijn niet verhoogd met uitzondering van inflatie. Mocht een verhoging toch nodig blijken, dan laten we zien dat de lasten en voordelen voor de inwoners met elkaar in evenwicht zijn.		De OZB is met meer dan het inflatiepercentage gestegen. Dit was nodig om tot een sluitende begroting te komen
Op 2 momenten per jaar wordt de hoogte van de reserves & voorzieningen beoordeeld.		De hoogte van de reserves en voorzieningen beoordelen we jaarlijks bij de begroting en de jaarrekening. In de buraps staat een overzicht van de reserves en voorzieningen.
De tarieven van rechten, heffingen en belastingen zijn tijdig vastgesteld net als de bijbehorende verordeningen.		Alle verordeningen zijn tijdig vastgesteld
Producten P&C-cyclus: kadernota, begroting, jaarrekening, bestuursrapportages.		De P&C-documenten zijn tijdig aan de raad aangeboden ter besluitvorming
6. Bedrijfsvoering		
<i>Wat wil de Raad bereiken?</i> De samenleving verandert en de organisatie verandert mee. Cranendonck is een enthousiaste en stimulerende partner die samenwerkt in de breedste zin van het woord om maatschappelijke doelen te realiseren. Hierbij wordt altijd de positieve benadering gehanteerd: “Wat kan er wel” en “Hoe kunnen wij bijdragen” is bij elk vraagstuk de insteek. Vertrouwen is het uitgangspunt van waaruit wij handelen. De ambtelijke organisatie is extern gericht en zorgt daarmee voor een optimale ondersteuning van het bestuur bij het uitvoeren van haar taken.		
Realisatie bestaande beleidsvoornemens		
Visie op de organisatie		Op 8 april 2019 informeerden we de raad tijdens een informatiebijeenkomst over de stand van zaken m.b.t. de visie. De uitvoering van de visie op de organisatie is getemporeerd vanwege de druk op de organisatie. Per ontwikkellijijn behaalden we wel diverse resultaten.

			Verdere uitvoering loopt door tot en met 2020.
	Realisatie nieuwe beleidsvoornemen		
Strategische Visie; Denktank 2.0			De denktank is beëindigd
Financiële verordening			Binnen de GRSA2 is het project harmonisatie financieel beleid gestart. Een van de onderdelen van de harmonisatie is om de financiële verordeningen van de 3 A2-gemeenten in 2019 op elkaar af te stemmen. De drie gemeenten stelden begin 2020 de geharmoniseerde verordeningen vast.
Ensia en Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)			De GRSA2 maakte een implementatieplan om de AVG zorgvuldig in de organisaties te implementeren.
Digitale agenda 2020			Afgelopen jaar is de I&A visie 2020-2023 opgesteld. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities op het gebied van de dienstverlening en bedrijfsvoering. De Visie kent 3 hoofdthema's nl; digitale dienstverlening, datagedreven gemeenten en ambtenaar 3.0. De eerder geschetste landelijke ontwikkelingen uit de digitale agenda, maken nu onderdeel uit van de I&A visie. De ontwikkelingen worden in samenhang met alle andere projecten opgepakt en uitgevoerd. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfsvoering en de paragraaf informatiebeveiliging.
Inrichting gemeentehuis/werf			Het aanbestedingstraject is opgestart. We nemen deel aan een regionaal inkooptraject voor kantoormeubilair dat eind 2019 afgerond is. Nieuw meubilair is besteld.
Generatiepact			Tot 1 januari 2020 bestaat de mogelijkheid voor medewerkers die 60 jaar of ouder zijn om deel te nemen aan het generatiepact. In Cranendonck doen tot nu toe 11 medewerkers mee aan het generatiepact. De regeling houdt in dat deelnemers maximaal drie jaar kunnen deelnemen. De vrijkomende middelen zijn onvoldoende om vervangende inhuur te betalen. Het P-budget komt hierdoor onder druk te staan.
	Realisatie overige resultaatsafspraken		
Elementen uit de nieuwe visie van Cranendonck zijn geïmplementeerd.			De uitvoering van de visie op de organisatie is ook in 2019 getemporeerd, niet alle geplande taken konden uitgevoerd worden. Een aantal elementen implementeerden we al, waaronder: • nieuwe, platte organisatiestructuur • maatregelen om bereikbaarheid te verbeteren, waaronder mobiele telefoons • inzet middelen om zelfsturing te bevorderen, waaronder

			teamovereenkomsten met rolverdeling, resultaten en groeiagenda • invoering regiekamer en vergunningenkamer • pilots op het gebied van participatie en co-creatie - diverse maatregelen op het gebied van personele ontwikkeling om medewerkers te faciliteren in hun ontwikkeling conform de visie, waaronder Cranendonck College, LINK profielen, teamcoaches en andere gesprekstechnieken voor functionerings- en beoordelingsgesprekken.
De ondersteunende taken worden in A2 verband uitgevoerd op minimaal het niveau dat nu van toepassing is.			Het kwaliteitsniveau staat in de begroting van de GRSA2.
De Midoffice is geïmplementeerd en daardoor werken we zaakgericht.			In 2019 ging onze aandacht vooral uit naar de nieuwe manier van werken. Het project zit in de implementatiefase. De nieuwe manier van werken vraagt om een cultuuromslag.

Effectindicatoren

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden	Gerealiseerd
			2019	2019
Inwoners hebben vertrouwen in burgemeester en wethouders	6,0	WSJG	6,3	6,47
Burgemeester en wethouders maken hun beloften waar	5,3	WSJG	5,7	5,73
De gemeente wordt goed bestuurd	5,8	WSJG	6,1	6,48
Er is sprake van een goede verhouding tussen de hoogte van de gemeentelijke belastingen en het voorzieningenniveau	5,3	WSJG	5,8	6,5
De burgers hebben invloed op wat er in de gemeente gebeurt	5,3	WSJG	5,8	5,92
Burgers worden voldoende betrokken bij de totstandkoming van gemeentelijke plannen	5,5	WSJG	5,8	5,9
De gemeente is geïnteresseerd in de mening van haar burgers	6	WSJG	6,2	6,5
Er zijn voldoende mogelijkheden tot inspraak op gemeentelijke plannen	5,7	WSJG	6	7,8
Burgers worden voldoende betrokken bij de uitvoering van gemeentelijke plannen	5,4	WSJG	5,6	6,5
Burgers hebben voldoende invloed op datgene wat de gemeente doet	5	WSJG	5,2	6,5

Onderwerp	Bron	Cranendonck	Nederland	Streefwaarde 2019
Overlastindex*	WSJG	94	93	92
Index onveiligheidsgevoelens**	WSJG	90	92	88
Index vermijdingsgedrag***	WSJG	79	100	77
Index onveiligheidsperceptie****	WSJG	94	92	92

*Overlastindex: De maat voor ervaren overlast in de buurt.

**Onveiligheidsgevoel: De maat voor ervaren onveiligheid in de buurt

***Vermijdingsgedrag: de maat van hoe vaak men het eigen gedrag aanpast aan situaties in eigen buurt.

****Onveiligheidsperceptie: De maat waarin men de veiligheidssituatie in eigen buurt ervaart

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeenten te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2019	4,4	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2019	4,4	*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2019	€ 321	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2019	25%	*
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2019	10,8%	*
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2019	54	160
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019	1,75	2,3
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019	4,5	4,04
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019	3,5	2,28
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019	4	5,91
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2019	€ 257	€ 248
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2019	€ 708	€ 666
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2019	€ 770	€ 740

*Betreft nieuwe gegevens, waardoor er nog geen vergelijkingscijfers van Nederland beschikbaar zijn.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen is in elk programma beknopte informatie weergegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de betreffende paragraaf.

A2-samenwerking

Doel: De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening, het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Gemeentelijke bijdrage	4.516	4.583	4.883	5.025	4.906	4.773	4.773

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

Doel: Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.

VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Gemeentelijke bijdrage	1.046	1.087	1.119	1.177	1.177	1.177	1.177

Mutaties lopend beleid (negatief is nadeel)

Algemeen bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Raad: In 2019 zijn geen kosten gemaakt voor aanschaf van bijvoorbeeld I-pads voor raadsleden	I	17			17
Rekenkamer: 2019 heeft in het teken gestaan van het vormen van een nieuwe rekenkamer, er zijn geen kosten gemaakt voor lopende onderzoeken	I	23			23
Diverse afwijkingen: overig	I	8			8
Totaal		48	0	0	48
Dagelijks bestuur	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Diverse afwijkingen; maakt onderdeel uit van het P-budget	I	23	-14		9
Totaal		23	-14	0	9

Openbare orde	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Toezicht en handhaving: In de 2e Burap staat dat er € 105.000 aan baten zijn ontvangen in het kader van de Wet Dwangsommen. Dit betreffen dwangsommen voor één locatie. Hiertegenover staat dat voor deze handhavingprocedure uitgebreid advies is ontvangen van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (Odzob). De Odzob is uitgebreid bij dit traject betrokken omdat het handhavingstraject voor een groot gedeelte bestond uit geluidsklachten. In het geval van geluidsklachten voert de Odzob metingen uit voor de gemeente Cranendonck. De kosten die de Odzob heeft gemaakt waren bij de samenstelling van de 2e burap onvoldoende duidelijk.	I	-71			-71
Overige geringe afwijkingen Openbare orde	I	-6	3		-3
Totaal		-77	3	0	-74
Burgerdiensten/ dienstverlening	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Burgerdiensten: Op het product burgerdiensten ontstaat per saldo een overschrijding van 33k. Dit wordt veroorzaakt door - hogere kosten BRP straat 11k - kosten ondersteuning gerechtelijke procedures 8k - per saldo nadeel leges omdat legesverordening 2019 per 1 juli 2019 is vastgesteld 11k - verkiezingen 3k	I	-34	1		-33
Totaal		-34	1	0	-33
Algemene dekking	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking

Algemene uitkering: Op basis van de decembercirculaire is de algemene uitkering circa € 195.000 hoger dan de bijgestelde raming. De hogere algemene uitkering wordt met name veroorzaakt door: 1. extra gelden duurzaamheid 237k Voorgesteld wordt om dit bedrag bij de resultaatbestemming 2019 in een nieuw te vormen reserve duurzaamheid te storten. 2. Verrekeningen voorgaande dienstjaren 89k 3. Aanpassing maatstaven -104k Dit nadeel wordt opgevangen door de stelpost van 90k (voordeel septembercirculaire 2019). 4. Sociaal domein -4k Voor jeugdhulp kinderen in een AZC is 169k meer ontvangen. De suppletie-uitkering sociaal domein is echter 173k lager.					
		90	195		285
Onroerende zaakbelasting: De opbrengst van de ozb is € 66.000 hoger dan geraamd. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat de werkelijke areaaluitbreiding (1,55%) hoger is geraamd (0,85%). Anderzijds is de werkelijke stijging van de huizenprijs (6,1%) hoger dan de raming (4,56%). Op basis van de verwachte opbrengst 2020 beoordelen we in de Burap 2020 in welke mate deze stijging een structureel karakter heeft.	I		66		66
Toeristenbelasting: De hogere toeristenbelasting wordt gedeeltelijk (€ 50.000) veroorzaakt door een naheffing over 2018. In 2018 en 2019 zijn er meer overnachtingen geregistreerd dan begroot.	I		93		93
Algemene baten en lasten (excl. saldo): Het nadeel ten opzichte van de bijgestelde begroting is veroorzaakt door: 1. niet gebruikte stelposten en post onvoorzien 24k 2. correctie (voorziening) onderhoud gebouwen -19k 3. Verliesnemingen grexen -742k 4. winstnemingen grexen 649k 5. aanvulling voorzieningen dubieuze debiteuren -42k 6. diverse voordelen doorbelastingen 104k 7. mutaties reserves programma 5 71k 8. Overige geringe afwijkingen 4k	I	-688	666	71	49

Overige geringe afwijkingen algemene dekking	I	-25	15	0	-10
Mutaties reserves: De belangrijkste afwijkingen t.o.v. de bijgestelde begroting zijn: 1. Verliesnemingen grexen 742k 2. Winstnemingen grexen 648k De mutaties in de reserves zijn binnen de diverse programma's opgenomen. Voor een toelichting op de mutaties in de reserves verwijzen wij naar het overzicht reserves in de bijlage. Totaal		-623	1.035	71	483
Bedrijfsvoering	S/I	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo afwijking
Visie op de organisatie Binnen de jaarrekening wordt een bedrag van € 343.000 minder aan de algemene reserve onttrokken dan verwacht. Het resterende bedrag € 343.000 blijft binnen de algemene reserve beschikbaar voor 2020. Voor de visie op de organisatie is in 2017 door de raad 800.000,- beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn hiervoor geormerkt binnen de algemene reserve. Wat in een bepaalde jaarschijf niet wordt uitgegeven, blijft geormerkt voor de organisatievisie. In 2017 is ongeveer 200.000 uitgegeven, in 2018 168.000. Uitgaven in 2019 bedragen 138.000. De laatste jaren zijn de uitgaven minder dan verwacht, omdat we hebben moeten temporiseren vanwege de druk op de organisatie.	I	343		0	343
Dienstverlening: In het budget dienstverlening was rekening gehouden met de kosten projectleider voor de aanbesteding van de nieuwe burgerzakenapplicatie voor de A2-gemeenten. Deze kosten worden gedekt uit de leasebudgetten binnen de GRSa2. Dit levert een voordeel op van 26k					
P-budget: Het P-budget bestaat uit de kosten bestuur en organisatie. Voor een nadere analyse wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.					

A2-samenwerking: In de begroting 2019 waren voor de A2-samenwerking extra middelen opgenomen voor digitale agenda 2020 en ENSIA/AVG. Een groot gedeelte van de dit budget is niet uitgegeven, deze kosten komen in 2020 (€ 88.000) of kunnen vrijvallen in 2019 (€ 47.000) . Het aandeel van Cranendonck in de werkelijke frictiekosten 2019 is € 30.000 en wordt ten laste van de algemene reserve gebracht. <i>*De mutaties van het P-budget, dienstverdeling, A2-samenwerking zijn opgenomen onder algemene baten en lasten; diverse voordelen doorbelastingen.</i>					0
Overige geringe afwijkingen	1	9	37		46
Totaal		352	37	0	389
Totaal structureel					
Totaal incidenteel					
Totaal programma		-311	1.062	71	822

Totale programmakosten Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

PROGRAMMA 5 - Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2018	primitief 2019	wijziging 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking 2019
Lasten						
BELEIDSVELD 5.1 Algemeen bestuur	-580	-629	-80	-709	-661	48
BELEIDSVELD 5.2 Algemene dekking	-2.243	-1.546	277	-1.269	-1.892	-623
BELEIDSVELD 5.3 Bedrijfsvoering	-593	0	-689	-1.165	-813	352
BELEIDSVELD 5.4 Dagelijks bestuur	-658	-768	0	-768	-745	23
BELEIDSVELD 5.6 Openbare orde en Veiligheid	-1.598	-1.694	-10	-1.704	-1.781	-77
BELEIDSVELD 5.7 Burgerdiensten	-978	-1.330	-139	-1.470	-1.504	-34
Totaal Lasten	-6.650	-5.967	-1.170	-7.085	-7.396	-311
Baten						
BELEIDSVELD 5.1 Algemeen bestuur	0	19	0	19	19	0
BELEIDSVELD 5.2 Algemene dekking	34.151	33.976	2.408	36.384	37.420	1.036
BELEIDSVELD 5.3 Bedrijfsvoering	2	0	362	871	909	38
BELEIDSVELD 5.4 Dagelijks bestuur	0	20	0	20	5	-15
BELEIDSVELD 5.6 Openbare orde en Veiligheid	86	82	105	187	190	3
BELEIDSVELD 5.7 Burgerdiensten	374	262	0	262	263	1
Totaal Baten	34.613	34.359	3.891	37.743	38.807	1.064
Saldo voor resultaatbestemming	27.963	28.392	2.722	30.658	31.411	753
Bestemmingen						
stortingen reserves	-57		-230	-230	-30	200
Onttrekkingen reserves	309	91	338	429	300	-129
Bestemmingen per saldo	252	91	108	199	270	71
Saldo na resultaatbestemming	28.218	28.483	2.722	30.857	31.681	824

Programma 6: Overhead

Inleiding

Door de herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is dit programma vanaf de begroting 2017 opgenomen. Door deze herziening worden de overheadkosten vanaf 2017 verantwoord op een taakveld "Overhead". Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overheadskosten van de gemeente zijn. De kenmerken van dit programma zijn anders dan in de andere programma's; om die reden wijkt de indeling ook af.

Doelstelling van het programma Overhead is om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead van de gehele organisatie en de raad ook meer zeggenschap over die kosten te geven. Om dit te kunnen vaststellen, wordt een definitie van het begrip overhead geïntroduceerd, waarbij we gebruik maken van de definities uit 'vensters voor bedrijfsvoering'.

Om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering zijn we in 2017 gestart met 'vensters voor bedrijfsvoering', een benchmarksysteem om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering. Vanaf de begroting 2018 worden de cijfers van de overhead conform de nieuwe methode toegelicht.

De definitie van overhead luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces*. De definitie maakt het mogelijk een aantal kosten rechtstreeks toe te rekenen. Hieronder een samenvatting van wat onder overhead valt:

1. Leidinggevenden primaire proces
2. Financiën, toezicht en controle op eigen organisatie
3. Personeel en organisatie
4. Inkoop
5. Communicatie
6. Juridische zaken
7. Bestuursondersteuning
8. Informatie en automatisering
9. Facilitaire zaken en huisvesting
10. DIV (Documentatie en Informatie Voorziening)
11. Managementondersteuning primaire proces

De Cranendonckse vertaling van de overhead

In de begroting 2017 zetten we een eerste stap met betrekking tot de nieuwe richtlijn. In de begroting 2018 is een verdere stap gezet door de overhead verder uit te werken.

Voor 2019 verbeterden we de systematiek van de urentoerekening. De gegevens zijn afgestemd op de nieuwe organisatie. De verbeterde systematiek van urentoerekening is verwerkt in 2019. Op programmaniveau verandert daardoor dus het een en ander.

Vanaf 2018 corrigeren we de doorberekeningen voor de overhead. Deze moeten immers op een apart taakveld worden verantwoord. Dit betekent dat de doorberekende uren vanaf 2018 worden toegerekend exclusief overhead. Het taakveld overhead wordt apart zichtbaar gemaakt en niet meer verdeeld over de verschillende programma's. Door het centraal begroten van kosten van overhead gebeurt het berekenen van de "tarieven" extracomptabel.

De overhead bedraagt voor 2019 ruim € 6 miljoen. Dit betekent een opslag per productief uur van circa € 46. Als percentage van de totale lasten van de begroting komt Cranendonck in 2019 tot een overheadpercentage van 10,8% (2018:11,4%).

In onderstaande tabel is de overhead gespecificeerd.

Omschrijving	Bedrag x 1.000
Directie/leidinggevende in het primair proces	855
Communicatie	80
Personeel & organisatie/HRM	442
Gemeentewerf/tractie	254
Facilitaire zaken/huisvesting	690
Ondersteuning	137
A2 samenwerking (exclusief W&I)	3.405
Visie op de organisatie	200
Totaal overhead	6.063

Paragrafen

Paragraaf bedrijfsvoering

1. De Gemeentelijk Schappelijke Regeling Samenwerking A2 (GRSA2)

Algemeen

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2) van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard.

De dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de deelnemende gemeenten optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dit door de uitvoering van de ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatie- management, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op het gebied van werk en inkomen voor de deelnemende gemeenten.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022, uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en de omstandigheden bij de start.

De samenwerking is voor de gemeente Cranendonck een bekende en betrouwbare samenwerkingspartner, die in nabijheid van de gemeente functioneert en de werkwijzen en gewoonten van de gemeente van binnenuit kent.

De zelfstandigheid en beleidsautonomie van de gemeente Cranendonck blijft daarbij onaangetast.

Voortgang aandachtsgebieden GRSA2 in 2019

Aandachtsgebieden 2019	Voortgang in 2019 (stand van zaken)
Harmoniseren en standaardiseren bedrijfsvoering	
Samen met de gemeenten Valkenswaard en Heeze Leende worden de financiële administratie, Planning & Control proces zoveel mogelijk geharmoniseerd.	In 2019 is het traject van het harmoniseren van het financieel beleid, administratie, Planning en Control documenten opgepakt. In februari 2020 heeft de gemeenteraad een geharmoniseerde financiële verordening vastgesteld.
Personeel & organisatie	
De personeels- en salarisadministratie processen worden verder gedigitaliseerd waardoor er een zo groot mogelijk mate van 'selfservice' wordt aangeboden aan de medewerkers en management.	De problemen die bij P&O waren hebben we in 2019 opgepakt door een nieuw team aan te stellen. We bouwen verder aan een ehrm-systeem die een groot aantal personeelsprocessen ondersteunt.
We werken steeds meer tijd- en plaats onafhankelijk. We zorgen voor een goede verbinding met onze burgers, organisaties en collega's.	Alle medewerkers beschikken over geschikte digitale middelen en vaardigheden. Daarmee wordt werken zowel thuis, op kantoor en andere plekken steeds gemakkelijker.
Samenwerken en informatie uitwisseling	
Samenwerken en delen van digitale informatie tussen gemeenten, andere overheden ketenpartners en klanten wordt steeds vanzelfsprekender. We zorgen ervoor dat de eigen voorzieningen aan sluiten op de landelijke voorzieningen.	Na een gezamenlijke aanbesteding is gekozen voor een nieuw gezamenlijk burgerzaken applicatie. Implementatie hiervan vindt in 2020 plaats. Er is een keuze gemaakt voor een nieuw ICT systeem voor de ondersteuning van het sociaal domein ZorgNed. ZorgNed ondersteunt de medewerkers in het sociaal domein bij de uitvoering van WMO en jeugdwet. De implementatie daarvan was een complex proces, gelet op de regels rondom de bescherming van persoonsgegevens, de koppeling met andere (financiële) systemen en de

	verandering van werkwijze die het vergt van de medewerkers in het sociaal domein. De implementatie is medio 2019 gestart en eind 2019 afgerond.
Zaakgericht werken	
Burgers en bedrijven hebben keuzevrijheid, maar kiezen steeds meer voor de digitale aanvraag van producten en diensten.	In alle 3 de gemeenten worden steeds meer processen via het (gezamenlijke) zaaksysteem Excellence ondersteund. De burgers ervaren direct de voordelen door meer digitaal, plaats en tijd onafhankelijk zaken met de gemeente te kunnen regelen.
Informatie management	
Door de toenemende digitalisering is informatie management belangrijk. In 2019 sluiten we verder met andere gemeenten aan op de landelijke Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI).	We hebben in 2019 gezamenlijk met de 3 gemeenten een I&A-visie ontwikkeld die de basis moet leggen voor de wijze waarop wij I&A vorm gaan geven, zodat de dienstverlening ook in de toekomst aansluit bij alle technologische en maatschappelijke ontwikkelingen.
Communicatie	
	In 2019 ondersteunde communicatie bij verschillende grote projecten zoals AZC, Baronie van Cranendonck en Afval). We organiseerden een raadsinformatiebijeenkomst over het thema communicatie en er is een aanbesteding uitgevoerd voor het publiceren van het wekelijkse gemeentenieuws.
Interne controle	
In 2019 is een A2 breed intern controle plan vastgesteld.	De uitvoering van interne controle plan is conform afspraken opgepakt.

2. DE VISIE OP DE ORGANISATIE

In 2016 heeft Cranendonck de nieuwe visie “Hallo, ik ben Cranendonck” opgesteld. De visie gaat uit van lef en vertrouwen, het nemen van eigen verantwoordelijkheid en we kijken naar mogelijkheden en verschuilen ons niet achter regels. In april 2017 heeft de raad de bestuursopdracht voor dit project vastgesteld en daarmee zijn ook de financiële middelen ter beschikking gesteld, in totaal € 800.000,-. Voor het realiseren van de visie is een ontwikkelprogramma opgesteld waarin via 6 ontwikkellijnen wordt gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen:

- Reorganisatie (afgerond in 2017, er zijn in dat jaar nieuwe afdelingen en teams samengesteld, rondom de klantvragen. Er is een basis gelegd voor meer autonoom werken).
- Klantgerichtheid
- Samenspel met bestuur en Raad
- Regie, participatie & co-creatie
- Personele ontwikkelingen
- Autonomie

Wat is er in 2019 gedaan?

In 2019 is er verder gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen. Op 8 april 2019 is de raad tijdens een informatiebijeenkomst bijgepraat over de visie op de organisatie. De gerealiseerde doelen zijn gepresenteerd. Ook is aangegeven waar we als organisatie tegenaan lopen en waardoor we de realisatie van de visie opnieuw hebben getemporeerd. De organisatie staat onder spanning, o.a. vanwege grote deelname aan generatiepact en lastig in te vullen vacatures. We zijn blij dat de raad dit heeft erkend en dat er vanuit de COA middelen, geld beschikbaar is gesteld voor extra personeel. Omdat het AZC als een zevende kern wordt gezien, die ook inzet vergt vanuit onze ambtenaren, heeft uw raad bij de Kadernota 2020 besloten een gedeelte van deze middelen ook in te zetten voor personeel. In 2020 volgt een grootscheepse wervingsactie. Hieronder geven we per ontwikkellijn aan wat er in 2019 is gerealiseerd.

Ontwikkellijn klantgerichtheid

De ontwikkellijn klantgerichtheid heeft betrekking op het optimaliseren van (interne) processen en wil dat al onze medewerkers klantgericht zijn. In 2019 zijn we verder gegaan met het bewustmaken van medewerkers van een klantgerichte houding. Dit is onder andere gedaan door:

- Het organiseren van de telefoontraining om medewerkers te begeleiden bij het instellen van hun telefoon, Outlook agenda en MiCollab app.
- Afronding van het bereikbaarheidsonderzoek m.b.v. mystery calls. In samenwerking met Communicatie vertaalden we de resultaten in een aantal tips om onze bereikbaarheid en klantgerichtheid nog beter te maken.
- De resultaten van de diverse benchmarks waar we als gemeente aan deelnemen, zijn naast elkaar gelegd om te beoordelen wat we kunnen leren over de klantbeleving van onze inwoners.
- We hebben het implementatietraject van ZorgNed afgerond, vanaf 1 mei zijn alle gegevens in het sociaal domein zichtbaar in deze regie-applicatie.

Ontwikkellijnen Regie, participatie en co-creatie en Samenspel met bestuur en raad (Gezien de overlap in de beoogde doelstellingen zijn deze 2 ontwikkellijnen in 2019 samengevoegd).

We hebben in Cranendonck de afgelopen jaren veel stappen gezet om ons als overheid aan te passen aan de veranderende wereld. Op het vlak van burgerparticipatie is dit ook zichtbaar geweest, waarbij we steeds zoekende waren naar de vormen die het beste passen bij onze inwoners en onze organisatie. In 2019 hebben we stappen gezet om deze continue ontwikkeling verder te verankeren in wie wij als gemeente zijn en de beweging op gang te houden. In de afgelopen periode schonken wij hieraan op 3 niveaus aandacht; bij inwoners, bestuur en organisatie. Er zijn “sessies” met raad, college en organisatie geweest. Ook bij onze inwoners is er bij de inspiratiebijeenkomst (in november 2019) gesproken over hoe burgerparticipatie verder door te ontwikkelen. Bij een aantal projecten in Dorplein, Gastel en Soerendonck zijn intensieve trajecten opgestart om onze kernen zelf aan zet te laten bij de invulling van maatschappelijke voorzieningen dan wel dorpsontwikkelingsplannen.

Overige activiteiten die binnen deze ontwikkellijn zijn opgepakt in 2019:

- Voortzetting van denktank VONCK!, waarin we samen met inwoners zoeken naar nieuwe wegen om inwonerbetrokkenheid in Cranendonck vorm te geven/uit te breiden.
- Pilot ‘Ons Cranendonck’ is geëvalueerd en op basis van de resultaten hebben we besloten deze niet verder voort te zetten.
- De Nieuwe Route is verder uitgerold, hierin zijn medewerkers, ketenpartners en ook college en raad meegenomen.

Ontwikkellijn Personele ontwikkelingen

Bij werving en selectie is dusdanig aandacht voor de visie dat medewerkers worden binnengehaald die passen in de visie. Onze kernwaarden “Lef en vertrouwen” zijn geïntegreerd in wervingsteksten en er worden Linkprofielen ingevuld voor een evenwichtige samenstelling van de teams. De gesprekscyclus ‘Het goede gesprek’ is ingevoerd. In 2019 zijn we binnen het Cranendonck College gestart met een pilot Skillstown, een laagdrempelig online leerplatform, waarmee we onze medewerkers de mogelijkheid bieden voor verdere ontwikkeling op een groot aantal onderwerpen en vaardigheden.

Ontwikkellijn Autonomie

In het kader van zelfsturing en autonomie hebben alle teams in 2019 hun teamovereenkomst geëvalueerd en geactualiseerd. Hierin hebben zij o.a. opgenomen:

- Wat de samenstelling van het team is en hoe de rollen onderling verdeeld zijn;
- Wat de bedoeling van het team is;
- Welke resultaten het team wil realiseren;
- Hoe het team verder wil groeien richting zelfsturing (groeiafbeelding).

Bij de evaluatie van de teamovereenkomsten is geïnventariseerd welke specifieke wensen en mogelijkheden op het gebied van opleiding en coaching er bestaan bij teams en individuele medewerkers om de doorontwikkeling richting zelfsturing verder te stimuleren.

In 2019 is een afdelingshoofd gestopt. Om binnen het P-budget te blijven, is ervoor gekozen dit met eigen medewerkers op te lossen. Medewerkers hebben hierdoor de kans gekregen om leidinggevende ervaring of ervaring met programmamanagement op te doen. We zijn trots op alle medewerkers, hoe we samen de schouders eronder hebben gezet in 2019. Dit heeft een boost gegeven op het gebied van autonomie.

4. HET P-BUDGET 2019

Het P-budget van de gemeente Cranendonck bestaat uit verschillende onderdelen. In onderstaande tabel staat weergegeven hoe het P-budget voor 2019 is opgebouwd.

	begroot	werkelijk	verschil
Niet-beïnvloedbare kosten (Bestuur en Raad)	1.037.000	1.047.000	-10.000
Opleiding en secundaire arbeidsvoorwaarden	357.000	305.000	52.000
Administratieve kosten	259.000	209.000	50.000
Totale salariskosten	6.495.000	6.590.000	-95.000
Totaal P-budget (incl begrotingswijzigingen)	8.148.000	8.151.000	-3.000

Het verschil van € 3.000 kan als volgt verklaard worden:

- + € 22.000 Lagere bijdrage aan Appa pensioenen oud-wethouders
- € 32.000 Hogere kosten vergoeding raadsleden door nieuwe rechtspositie
- + € 52.000 Aankoop verlof-uren door medewerkers en lagere reiskosten dan geraamd
- + € 50.000 Lagere kosten WKR (werkkostenregeling)
- € 95.000 Overschrijding inhuur door o.a. handhavers, er zijn meer handhavingsverzoeken gekomen dan geraamd, die met de juridische afwikkeling tot een hogere inhuur geleid hebben.

Totaal personeelskosten

Het totaal aan personeelskosten, zowel voor vaste formatie als voor de inhuur, is in 2019 gefinancierd uit vier verschillende bronnen: het P-budget, het budget van majeure projecten, het budget van overige projecten en de GREX. Onderstaande tabel geeft het totaal aan personeelskosten voor de jaren 2017, 2018 en 2019 weer.

Totaal personele kosten	2019	2018	2017
P-budget	8.151.000	7.349.000	7.691.000
GREX	77.000	18.000	85.000
Majeure projecten	0	139.000	242.000
Overige projecten	1.223.000	869.000	860.000
Totaal	9.451.000	8.375.000	8.878.000

Externe inhuur

De raad heeft de wens uitgesproken om de externe inhuur te verminderen. Onderstaand een overzicht van de totale inhuur in 2019, 2018 en 2017.

Kosten van inhuur	2019	2018	2017
Binnen P-budget	877.000	457.000	487.000
GREX	0	18.000	85.000
Overige projecten	1.223.000	869.000	860.000
Majeure projecten			
- Ontwikkeling wegenstructuur	0	0	0
- Centrumplan Budel	0	21.000	22.000
- Gebiedsvisie 'Kansen over grenzen'	42.000	29.000	40.000
- Bestemmingsplan DIC	0	0	71.000
- Baronie van Cranendonck	77.000	89.000	109.000
Totaal	2.219.00	1.483.000	1.674.000

Geconcludeerd kan worden:

- Dat de inhuurkosten 2019 weer hoger worden. De belangrijkste oorzaken zijn het moeilijk kunnen invullen van vacatures, grote deelname aan het generatiepact en het opvangen van de kosten van handhavers en vergunningverleners binnen het p-budget.
- De inhuur kosten zit voornamelijk in de inhuur van medewerkers die de werkzaamheden voor de BRP-straat bij het COA uitvoeren, van medewerkers bij de uitvoering sociaal domein, medewerkers voor het project Buitenkans en Stationsstraat Maarheeze.

Paragraaf Informatieveiligheid en Privacy

Informatiebeveiligingsbeleid, doelstellingen en afspraken

In het beleid zijn een aantal doelstellingen vastgesteld. De belangrijkste zijn:

- Zorgvuldig en veilig omgaan met data en informatie;
- Betrouwbare en continue dienstverlening;
- Voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. privacy);
- Beheersen van risico's (Governance, Risk en Compliance).

Daarnaast zijn er twee specifieke doelstellingen:

- vanaf 1 januari geldt de BIO (baseline informatiebeveiliging Overheid) als opvolger van de BIG (baseline informatiebeveiliging gemeenten). Deze wijziging moet geborgd zijn bij de gemeenten.
- Het verantwoorden over de informatiebeveiliging door middel van ENSIA (de verplichte generieke auditmethode voor gemeenten).

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

In 2019 heeft de Samenwerking A2-gemeenten in opdracht van de gemeenten, naar aanleiding van de zelfevaluatie ENSIA, veel verbeteringen doorgevoerd op het gebied van informatiebeveiliging. O.a. is een penetratietest uitgevoerd door een externe partij om te controleren of de beveiliging van ons netwerk op orde is. Daarnaast zijn beheersmaatregelen genomen om te voldoen aan de eisen van de nieuwe privacywetgeving. Omdat het grootste deel van de noodzakelijke maatregelen onderdeel is van de bedrijfsvoering, is ENSIA opgepakt door een werkgroep bestaande uit medewerkers van de Samenwerking A2-gemeenten. Dit jaar maakt voor het eerst ook de zelfevaluatie BRO (Basisregistratie Ondergrond) onderdeel uit van ENSIA. De coördinator ENSIA is de CISO (coördinator informatieveiligheid). Voor wat betreft ENSIA is zowel de verticale als horizontale verantwoording afgerond. De zelfevaluatie voor de nieuwe ENSIA-cyclus is tijdig ingediend.

“Disclaimer”

100% informatieveiligheid bestaat niet, want dat maakt de organisatie gesloten; het voldoende weerbaar zijn houdt de organisatie open en verbonden. Risico's moeten voldoende beheerst worden, wat betekent dat een risico gestuurde aanpak essentieel is. Daarom staat risicomanagement ook centraal binnen informatieveiligheid en privacy.

Door (technologische) ontwikkelingen ontstaan dagelijks nieuwe kwetsbaarheden in de informatievoorziening, die misbruikt kunnen worden. Daarbij ontwikkelen kwaadwillenden hun vaardigheden en tools om misbruik te maken van deze kwetsbaarheden. Daarom wordt gewerkt met een plan-do-check-act-cyclus en zelfregulering waarin continu (nieuwe) dreigingen, kwetsbaarheden en risico's in beeld worden gebracht en voorstellen worden gedaan om voldoende weerbaar te blijven.

Beheersmaatregelen informatiebeveiliging

De belangrijkste maatregelen die in 2019 zijn uitgevoerd en direct bijdragen aan het realiseren van de informatieveiligheidsdoelstellingen zijn:

- Geactualiseerd informatiebeveiligingsbeleid;
- Vastgestelde Governance structuur mbt informatiebeveiliging;
- Vastgesteld gedragscode veilig omgaan met informatie;
- Organisatorische en technische maatregelen. Onder organisatorische maatregelen is het binnen de processen borgen van informatiebeveiligingskennis met behulp van privacy-officers een belangrijke maatregel om te noemen.
- Bevorderen bewustwording door deelname aan team- en overleggen, beantwoorden van specifieke vragen en bewust in te gaan op incidenten.
- Inrichten formele en informele overlegstructuren met stakeholders.

Realisatie doelstelling informatiebeveiligingsbeleid (effectiviteit beheersmaatregelen en risico's)

Door de bovenstaande beheersmaatregelen wordt binnen de gemeenten en de Samenwerking A2-gemeenten bewuster omgegaan met gevoelige informatie en persoonsgegevens. Op het gebied van de informatieveiligheid en privacy hebben in 2019 geen grote incidenten plaatsgevonden. Door de bewustwording worden meer datalekken gemeld worden, het proces van melden is voor de medewerkers helder. In 2019 hebben er 7 datalekken plaatsgevonden bij de gemeente Cranendonck. Hiervan is conform de voorschriften 1 datalek aan de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld.

De resultaten van de ENSIA zelfevaluatie laat op nagenoeg alle gebieden nog betere resultaten zien dan in 2018.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en Suwinet

Ten behoeve van de verticale verantwoording ENSIA is in april voor de drie gemeenten een collegeverklaring opgesteld met bijlagen voor DigiD en Suwinet. Hiermee is voldaan aan de verantwoording naar de landelijke toezichthouders.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de robuustheid van de gemeentelijke begroting. In deze paragraaf beschrijven wij hoe sterk de gemeente is om onvoorziene, financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid daarvoor veranderd hoeft te worden. Om dit te kunnen beoordelen, moeten we inzicht hebben in de omvang en achtergronden van de aanwezige weerstandscapaciteit en de risico's die voor onze gemeente aanwezig zijn. In 2015 zijn we gestart met risicomanagement. Dit resulteerde in een vernieuwde paragraaf weerstandsvermogen. In de afgelopen hebben we risicomanagement verder doorontwikkeld. Ook in 2019 zetten we hier weer verdere stappen in. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2019 zijn we als samenleving geconfronteerd met het Corona-virus, een gebeurtenis met een omvang waar we nooit eerder in de risico-paragraaf rekening mee gehouden hebben. Het heeft geen invloed op de jaarrekening 2019.

Drie soorten risico's

Bij het inventariseren van risico's maken we onderscheid in jaarlijks terugkerende risico's en risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar. Er zijn risico's, zoals onzekerheden ten aanzien van de hoogte van de algemene uitkering, die het gemeenlijk beleid beïnvloeden, die elk jaar voorkomen en daarmee structureel van aard zijn. Dit betekent niet dat de kans op het risico en het financieel gevolg bij het voorkomen van het risico elk jaar hetzelfde is. Daarom kwalificeren we deze risico's elk jaar opnieuw.

Daarnaast hebben we risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar, omdat er in dat jaar bijvoorbeeld een project loopt dat risico's met zich meebrengt. Dit soort risico's, zoals vertraging van een project door externe omstandigheden, brengen we elk jaar opnieuw in beeld. Ook bepaalde ontwikkelingen, zoals de decentralisaties in het sociaal domein, spelen niet elk jaar en zijn daardoor enkel in bepaalde jaren een risico.

Het risicoprofiel verschilt hierdoor van jaar tot jaar. Niet alleen de risico's verschillen qua kans en impact, maar ook de benodigde weerstandscapaciteit verschilt per jaar.

Naast jaarlijkse, structurele risico's en specifieke risico's per jaar zijn er ook nog risico's die we niet kunnen kwantificeren. Hierbij gaat het om risico's die niet uit te drukken zijn in financiële middelen, maar waar we wel rekening mee moeten houden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het aantal eenmansfuncties dat er binnen de gemeente aanwezig is. Bij het uitvallen van een medewerker die op eenmansfunctie zit, kan bijvoorbeeld de uitvoering van taken stagneren. Het is echter lastig in te schatten wat de financiële gevolgen hiervan zijn, maar het is wel degelijk een risico dat we als organisatie lopen.

Wat is weerstandscapaciteit?

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Hierbij maken we onderscheid in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit de uitvoering van taken op het huidige niveau beïnvloedt. Structurele weerstandscapaciteit omvat de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. De omvang van de totaal beschikbare weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt.

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De algemene reserve voor enerzijds het opvangen van risico's waarvoor geen voorziening is getroffen zonder dat de uitvoering van het reguliere gemeentelijke beleid wordt verstoord (= ondergrens) en anderzijds een vrij aanwendbaar deel.
- De algemene reserve grondexploitatie (ARG) is het onderdeel van de weerstandscapaciteit dat gereserveerd is voor het opvangen van risico's met betrekking tot de grondexploitatie. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

- Vanuit het BBV is de gemeente verplicht om een post 'onvoorziene uitgaven' op te nemen in de begroting. Deze post is bedoeld voor het opvangen van onvoorzienbare, niet uitstelbare en onontkoombare uitgaven.
- De vrij aanwendbare bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeente een bepaalde bestemming heeft gegeven. De vrij aanwendbare bestemmingsreserves maken geen onderdeel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit. Aanwending van deze reserves kan namelijk negatieve gevolgen hebben voor bestaande voorzieningen.
- Stille reserves bestaan uit het verkoopresultaat (verkoopopbrengst minus lagere boekwaarde) van bijvoorbeeld groenstroken, gronden, gebouwen en aandelen, voor zover de verkoop binnen één jaar te realiseren is, de verkoop niet leidt tot een gat in de begroting en de verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast. In het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit is besloten om dit niet mee te nemen.

Naast de incidentele weerstandscapaciteit, heeft de gemeente nog de mogelijkheid om de structurele weerstandscapaciteit te verhogen. Er is namelijk een deel onbenutte belastingcapaciteit: bij het heffen van de OZB zitten we op dit moment nog niet aan de maximaal te heffen belasting. Hier zit nog ruimte voor de gemeente, waardoor het deel uit maakt van de beschikbare weerstandscapaciteit. Indien het nodig is, kan de OZB verhoogd worden, zodat risico's opgevangen kunnen worden.

In de onderstaande tabel staat aangegeven op welke manier de beschikbare weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Beschikbare weerstandscapaciteit * € 1.000,--	31-12-2018	31-12-2019
Algemene Reserve	10.697	10.450
Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG)	924	199
Onvoorziene uitgaven	10	10
Stille Reserves	pm	pm
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	11.631	10.659
Eigenaar woning	1.265	1.412
Eigenaar niet-woning	0	0
Gebruiker niet-woning	0	0
Totaal structurele weerstandscapaciteit	*1.265	*1.412
*Globaal op basis van ruimte 2019		
Totaal weerstandsvermogen	12.896	12.071

Hoe is bepaald hoeveel weerstandscapaciteit we nodig hebben?

Om te bepalen of het weerstandsvermogen voldoende is, hebben we naast de beschikbare weerstandscapaciteit ook inzicht nodig in de benodigde weerstandscapaciteit. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, brengen we de risico's die onze gemeente loopt organisatie-breed in kaart. Bij elk risico dat is genoemd in de inventarisatie, is aangegeven wat het risico inhoudt, wat de gevolgen zijn mocht het risico zich voordoen, welke beheersmaatregelen er eventueel genomen zijn en wat de maximale financiële gevolgen zijn (de impact). Op basis van deze analyse is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald.

Onze top 10 aan risico's

In de onderstaande tabel presenteren we de top 10 van de risico's. In totaal zijn er ca. 120 risico's in beeld gebracht. Voor 2019 zien we een spreiding van de risico's over de verschillende beleidsvelden heen.

In deze top 10 bevinden zich risico's die enerzijds een grote kans hebben om voor te komen en anderzijds als ze voorkomen, substantiële financiële gevolgen hebben.

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
1	De noodzaak tot indiceren van specialistische jeugdzorg is groter dan het beschikbare budget	Overschrijding van het beschikbare budget	De indicaties worden getoetst voordat ze worden afgegeven door de consulent. Daarnaast worden de budgetplafonds maandelijks gemonitord, zodat dreigende overschrijding tijdig gesignaleerd wordt en bijsturing mogelijk is.	€ 500.000
2	Plannen of bezuinigingen van hogere overheden leiden tot extra verplichte, maar niet begrote kosten voor de gemeente	Door extra verplichte uitgaven (o.a. omgevingswet, duurzaamheid) of minder inkomsten door verlaging van uitkeringen of subsidies, wordt het budget dat de gemeente zelf kan beïnvloeden en inzetten lager.		€ 450.000
3	Door externe omstandigheden stagneert de verkoop van (gemeentelijke) gronden e.d.	Er ontstaan tekorten op de grondexploitatie.	Voor een verdere onderbouwing verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.	€ 369.000
4	De competenties van het personeel blijven achter en we kunnen onvoldoende gekwalificeerd personeel werven, terwijl de omgeving blijft veranderen.	Het verandervermogen van de eigen organisatie is niet voldoende, wat leidt tot tijdsverlies en overvraging van personeel. Het gevolg is dat men fouten maakt en personeel uitvalt.	Met de nieuwe visie op de organisatie en het implementatieplan wordt er gewerkt om dit risico te verkleinen / op te vangen. Ook is de afgelopen jaren al ingezet op verbetering van de competenties van het personeel.	€ 270.000
5	Ontbreken risicoreserve GRSA2	GRSA2 is onvoldoende in staat om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen	Bijsturen via afvaardiging in bestuur GRSA2	€ 230.000
6	Bezuiniging-operaties De raad besluit om bezuinigingen door te voeren, bijvoorbeeld door het hanteren van een nullijn op het P-budget.	Door bezuinigingen kan de dienstverlening voor de externe en interne klant onder druk komen te staan. Als met bezuinigingen niet ook een efficiëncyslag gemaakt wordt, zal de kwaliteit van de dienstverlening verlagen. De controle op en de dienstverlening aan interne klanten komt onder druk te staan en doorlooptijden zullen mogelijk oplopen.		€ 200.000
7	Na bodemonderzoek blijkt er bodemverontreiniging aanwezig te zijn, waardoor de gemeente verplicht is tot sanering.	Hiervoor zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar		€ 175.000

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
8	De gemeente heeft diverse garantstellingen afgegeven. Gemeente staat o.a. garant voor de gelden die de coöperatie Cranendonck NET u.a. inlegt bij de aanleg van glasvezel op de bedrijventerreinen binnen de gemeente.	Wanneer de coöperatie haar verplichtingen richting de financiële adviseur niet kan voldoen, dient de gemeente deze verplichting over te nemen.	Het risico dat de gemeente ook daadwerkelijk dient bij te springen bij het voldoen van verplichtingen is beperkt. Reden hiertoe is de aanwezigheid van kapitaal vanuit de BOM en de duidelijke binding tussen aanleg en de aansluiting van bedrijven op het glasvezelnet. Op het moment dat uitgaven worden gedaan volgt gelinkt hieraan ook inkomsten.	€ 150.000
9	De begroting van een gemeenschappelijke regeling is niet toereikend, waardoor de gemeente bij moet betalen en meer moet betalen aan de gemeenschappelijke regeling dan begroot	Het gevolg is dat de gemeente meer uitgaven krijgt.		€ 150.000
10	Er zijn een aantal mogelijke gevolgen: schade als gevolg van onjuist registeren in het kader van de WKPb, foutieve inschrijving in de BRP, foutieve belastingaanslag, mislopen legesinkomsten bij vergunningverlening, onjuiste overdracht bij grondtransacties, etc.	De gemeente Cranendonck, burgers en andere (overheids)-instanties maken gebruik van onjuiste (basis)gegevens voor topografie, kadaster, adressen, gebouwen, bestemmingsplannen, bodem, personen en rechtspersonen. De gebruiker van de informatie is zich hier niet van bewust.		€ 130.000

Totaalbedrag top-10 risico's 2018 en 2019

In 2018 bedroeg het totaalbedrag voor de top-10 risico's € 2.832.000. In 2019 is dit een bedrag van € 2.624.000. Dit verschil kan verklaard worden doordat de bedragen van de risico's die in de top 10 staan anders zijn dan vorig jaar. Daarnaast zijn de risico's die vorig jaar nog niet voldoende in beeld waren in 2019 beter gekwantificeerd.

Risico's met of zonder beheersmaatregel

Op het moment dat de risico's in beeld zijn, ontstaat natuurlijk de vraag hoe we die risico's beheersen. In bovenstaande tabel is nog niet voor elk risico een beheersmaatregel opgenomen. Maatregelen om het risico te verminderen zijn oorzaakgericht of gevolggericht. De eerste zorgen ervoor dat de kans dat de gebeurtenis optreedt, kleiner wordt. De gevolggerichte maatregelen zorgen ervoor dat de schade minimaal is wanneer de gebeurtenis toch plaatsvindt. In bovenstaande tabel is nog niet bij elk risico een beheersmaatregel benoemd. Dit is een vervolgstap die de organisatie nog moet zetten. Belangrijk om in het achterhoofd te hebben, is dat niet elk risico af te dekken valt met een beheersmaatregel. Een beheersmaatregel kan zo complex en/of duur van aard zijn, dat deze niet opweegt tegen het risico dat gelopen wordt.

Cranendonck kent een goede risicospreiding

Cranendonck kent een goede risicospreiding over de verschillende categorieën. De risico's die geïnventariseerd zijn, zijn verspreid over een groot aantal beleidsvelden en ook over verschillende categorieën. Daarnaast is ook het aantal risico's dat een groot financieel gevolg heeft, in combinatie met een hoge kans van voorkomen, in evenwicht met de minder waarschijnlijke risico's.

Focus aanbrengen ten aanzien van sturing op risico's

Als we kijken naar de sturing op de risico's heeft het weinig zin om flink te sturen op risico's met een kleine impact en een kleine kans. Om gestructureerd om te gaan met risico's en te focussen op risicobeheersing richten we ons op de risico's boven de € 250.000 en die een kans van 70% of meer hebben dat ze voor komen.

Conclusie: We hebben voldoende weerstandsvermogen. Doordat de meerjarige uitgaven hoger zijn dan de inkomsten daalt het weerstandsvermogen de komende jaren.

Het weerstandsvermogen wordt berekend aan de hand van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 12.071.000. Hier staat een benodigde weerstandscapaciteit tegenover van € 5.732.000. Dit is de optelsom van alle risico's die zijn geïnventariseerd (en dus niet alleen de eerder gepresenteerde top 10). In vergelijking met vorig jaar is de benodigde weerstandscapaciteit gedaald. Dit is deels verklaarbaar uit het feit dat risicomanagement breder is uitgezet en meer dan voorheen er kritisch wordt gekeken naar mogelijke risico's. Verder zijn er beheersmaatregelen genomen waardoor de risico's zijn verkleind of de risico's zijn niet meer aan actueel. Dit houdt echter niet in dat de kans dat alle risico's zich voordoen groter is geworden; er is enkel kritischer gekeken naar mogelijke risico's en de bewustwording is daarmee ook vergroot.

Zoals eerder vermeld is in 2015 gestart met een brede risico-inventarisatie. In de aankomende jaren vindt een verdere kwaliteitsverbetering plaats ten aanzien van de beoordeling en inschatting van de risico's en wordt ook bepaald hoe Cranendonck om moet gaan met de situatie waarin verschillende risico's tegelijk voordoen.

Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 is het verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar vergelijkbaar te maken.

Het opnemen van deze kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Daarnaast stelt het de raad in staat om op een eenvoudigere manier inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Deze kengetallen drukken namelijk de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting. Daarnaast maken de getallen inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Hiermee geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeentelijke begroting.

1. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Ook geeft het een indicatie van de druk op de rentelasten en de aflossingen op de exploitaties. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Een hoge netto schuldquote hoeft niet per definitie een probleem te zijn: deze kan veroorzaakt zijn door afgesloten leningen die worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen		art BBV	Rek.	Rek.	Begr.
Per 1 januari van het jaar:			2018	2019	2019
A	Vaste schulden	46	28.294	26.427	28.293
B	Netto vlottende schuld	48	9.159	11.078	2.404
C	Overlopende passiva (excl. Grexen)	49	797	1949	856
D	Financiële activa	36	-727	-1871	-541
E	Uitzettingen < 1 jaar	39	-8.079	-5.255	-11.133
F	Liquide middelen	40	-1036	-360	-576
G	Overlopende activa	40a	-2457	-2.457	-292
	Totaal A t/m G		25.951	29.511	19.011
H	Totale baten	17	52.267	55.735	45.313
Netto schuldquote ongecorrigeerd ed. (A + B + C-E-F-G)/H x 100%			51,0	56,3	43,1
Netto schuldquote gecorrigeerd ed. (A + B + C-D-E-F-G)/H x 100%			49,7	52,9	41,9

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Solvabiliteitsratio	art BBV	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2019
A Eigen vermogen	43	18.941	18.363	18.037
B Balanstotaal		61.507	65.368	60.067
Solvabiliteitsratio		30,8	28,1	30,0

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote impact hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Grondexploitatie	art BBV	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2019
A Bouwgronden (niet) in exploitatie		243	-2.773	-286
B Totale baten	17	52.267	55.735	45.313
Grondexploitaties A/B * 100%		0,5	-5,0	-0,6

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Hiervoor gebruiken we het kengetal structurele exploitatieruimte. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat er wordt gekeken naar de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een begroting waarvan

de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte		Rekening	Rekening	Begroting
	Jaar:	2018	2019	2019
A	Totale structurele lasten	53.991	55.100	46.813
B	Totale structurele baten	52.122	53.200	44.743
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	0	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	78	84	161
E	Totale baten	52.267	55.735	45.313
Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C)/(E) x 100%		-3,4%	-3,3%	-4,2%

Op dit moment hebben we een negatieve exploitatieruimte wat aangeeft dat de baten niet toereikend zijn om de lasten te dekken.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar opgevangen kan worden en of er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven is een ijkpunt nodig. Er is gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven, ook omdat er behoefte is om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Daarnaast wordt er ook gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing. Bij de beoordeling van dit kengetal kan daarnaast worden vermeld welke ruimte er is ten opzichte van het te heffen tarief.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2019
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	317	329	306 *
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	195	205	202 *
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	249	246	187 *
D Eventuele heffingskorting voor een gezin	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	761	770	695
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1 (Coello)	766	740	723
G Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde (E/F) * 100%	99	104	96

* uitgaande van de cijfers uit begrotingsjaar 2019

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Cranendonck heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, te verdelen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en samenwerkingsverbanden.

Als een gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft in een andere organisatie, spreken we van een verbonden partij. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel heeft in het bestuur of dat de gemeente stemrecht heeft. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

- GRSA2 samenwerking
- GGD
- Keyport 2020
- Metropoolregio Eindhoven
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
- Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen
- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
- Werkvoorzieningsschap de Risse

Deelnemingen

- Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Brabant Water

Samenwerkingsverbanden

- Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)
- Regionaal Informatie- en Expertise centrum (RIEC)
- Veiligheidshuis

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

A2 samenwerking								
Vestigingsplaats	Heeze- Leende							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel							
Zitting in dagelijks bestuur	College van burgemeester en wethouders							
Belang op basis van stemverhouding	29,2%							
Relatie met programma	Programma 5: bestuur en algemene dekkingsmiddelen							
Doel	De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening en het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022, uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en de omstandigheden bij de start.							
Risico	Het niet kunnen realiseren van de taakstelling € 1.100.000 (in de periode 2017-2022).							
Financiële informatie (x €1.000,-)		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Resultaat	212	99	179				
	Eigen vermogen	312	147	262				
	Vreemd vermogen	2.691	2.647	6.484				
	Gemeentelijke bijdrage	4.516	4.583	4.796	4.988	4.869	4.736	4.736

GGD								
Vestigingsplaats	Helmond							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Belang op basis van bijdrage	2,8%							
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein							
Doel	De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).							
Bestuurlijke ontwikkelingen	De belangrijkste ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft gekregen in 2019 zijn: - Implementatie van een nieuw paraatheid- en spreidingsplan ambulancezorg;							

	- Het borgen van publieke gezondheid in de omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten; - Programmatische aanpak voor preventie van suïcide- en depressie; - Extra inzet gezondheidspreventie voor vluchtelingen; - Optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein; - Tekorten op de arbeidsmarkt van verpleegkundigen en artsen; - Implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD; - Uitvoeren van de bestuursopdracht die aan de GGD is gegeven (incl. het onderzoek naar het inbesteden van JGZ 0 -4 bij de GGD).
Risico	Om risico's te beheersen wordt door de GGD BZO actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden deze risico's te beperken. Daarnaast is het risicomanagement een belangrijk element in het nieuwe HKZ-certificeringsschema. Als belangrijkste risico's worden gezien: <i>Stijging van kosten</i> - Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken. - Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. gelden/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt. - Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden. - Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bv duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden <i>Onvoldoende Budget</i> - Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten. <i>Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering</i> - Het risico dat door een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt. - Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting. <i>Extra kosten door organisatieverandering</i> - Het risico dat, wanneer de vergunning voor ambulancevervoer in het kader van de openbare aanbesteding (per 2021) niet aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt. - Het risico dat, wanneer JGZ in het kader van de discussie m.b.t. integrale JGZ bij een andere organisatie wordt ondergebracht, een deel van de centrale overhead niet meer wordt gedekt. <i>Extra kosten door verandering taakuitvoering</i> - Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijzing in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan. <i>Extra kosten door afname van markttaken</i> - Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden. - Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen. <i>Verbonden Partijen</i> - Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen. - Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen. <i>Beveiliging en (onder-)verzekering</i> - Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden.

	<i>Overige incidentele tegenvallers</i> - Het risico verbonden aan de verkoop en het terug-huren van de Callenburgh. - Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.							
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Resultaat	69	-16	212				
	Eigen vermogen	2.753	2.830	2.864				
	Vreemd vermogen	14.738	12.672	13.345				
	Gemeentelijke bijdrage	326	335	348	360	360	360	360
Keyport 2020								
Vestigingsplaats	Weert							
Rechtsvorm	Stichting							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	F. Kuppens							
Zitting in dagelijks bestuur	F. Kuppens heeft zitting in het stichtingsbestuur							
Belang op basis van stemverhouding	Het bestuur van de Stichting Keyport 2020 bestaat uit: Bestuurders A namens de helix partner overheid (één per gemeente en één namens de provincie Limburg). Bestuurders B namens de helix partner bedrijfsleven (maximaal vier bestuurders). Bestuurders C namens de helix partner kennis- en onderwijsinstellingen (maximaal vier bestuurders). Bestuurders A hebben één stem, bestuurders B en C hebben twee (niet deelbare) stemmen. Op basis van stemrecht heeft Cranendonck 4% belang.							
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen							
Doel	Keyport 2020 is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. Deze partijen slaan de handen ineen om de economische structuur van de regio duurzaam te versterken en het vestigingsklimaat te verbeteren onder één noemer: Keyport 2020, de regio waar projecten sneller van de grond komen dankzij nauwe samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix). Het routeplan 2016-2020 van Keyport legt de focus op excelleren door samenwerking. Naast het bevorderen van innovatie en het versterken van het ondernemerschap ligt de nadruk op de programmalijn arbeidsmarktoptimalisatie.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	Actieve participatie van zowel gemeente als ondernemend Cranendonck is van belang om successen te boeken en het gemeenschappelijk belang binnen de regio te positioneren. De gemeente is in 2015 toegetreden tot Keyport 2020, waarmee de connectie met de grensprovincie en de daarin gelegen gemeenten versterkt wordt. Met de deelname van Keyport 2020 is in 2019 een bedrag van € 2,47 per inwoner gemoeid. Het financiële budget is jaarlijks afhankelijk van de Keyport 2020-begroting welke separaat aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Daarnaast is het ook van belang om werkbudget te hebben om activiteiten bij ondernemers onder de aandacht te brengen, dit werkbudget is onderdeel van de visie 'Economisch Cranendonck'. De raad heeft bij de vaststelling van de kadernota 2020 besloten om de deelname aan Keyport 2020 te heroverwegen. In 2020 vindt er een evaluatie en definitief besluit plaats over de voortzetting van de deelname aan Keyport. Vanaf 2021 is het budget voor Keyport niet meer opgenomen.							
Risico	De bijdrage aan Keyport 2020 wordt jaarlijks vastgesteld door het AB Keyport 2020 en is vastgelegd in de 'meerjarenbegroting Keyport 2018-2020'. Indien de begroting de door							

	de gemeenteraad vastgestelde jaarlijkse bijdrage overschrijdt, dan zal eerst budget worden gevraagd aan de gemeenteraad. Daarnaast levert de provincie Limburg een bijdrage van € 450.000,- t.b.v. de uitvoering van het Routeplan 2016-2020 (voor de periode juli 2018 t/m december 2019).							
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Resultaat							
	Eigen vermogen							
	Vreemd vermogen							
	Gemeentelijke bijdrage	30	52	52	52	0	0	0

Metropoolregio Eindhoven	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. Van Kessel
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	De gemeente Cranendonck heeft 1 vertegenwoordiging in het AB met 2 stemmen (gelijk aan de andere twintig gemeenten m.u.v. Eindhoven, Helmond en Laarbeek).
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen
Doel	Samenwerken zit in het DNA van de Metropoolregio Eindhoven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid maken zich samen hard voor een sterke regio. De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Het doel van de samenwerking is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. De 21 gemeenten werken samen aan de thema's met betrekking tot economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie. In het samenwerkingsakkoord 2019-2022 staat wat de gemeenten doen aan deze vier thema's. Om effectief te zijn, zijn slagkracht, eigenaarschap en focus nodig. De Metropoolregio sluit daarvoor aan op de Brainport Nationale Actie Agenda. <i>Brainport</i> Brainport heeft een meerjarenplan gepresenteerd: Brainport Next Generation, verder uitgewerkt in de Brainport Agenda. Deze agenda gaat in op gesignaleerde knelpunten, maar ook op de kansen die er liggen om vanuit de regio bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken (gericht op talent, vestigingsklimaat, kennis/innovatie & ondernemen, digitalisering en maatschappelijke innovaties).
Bestuurlijke ontwikkelingen	Op 27 maart 2019 heeft het Algemeen Bestuur het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 vastgesteld. De 21 Zuidoost-Brabantse gemeenten werkten samen aan het realiseren van de in dit samenwerkingsakkoord opgenomen opgaven binnen de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. De MRE heeft hierin een ondersteunende rol.
Risico	De MRE heeft in haar begroting aan aantal risico's benoemd: • Subsidieverstreking • Kosten reorganisatie • Risico's Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) • Voorziening Gulbergen

	Er zijn twee algemene reserves, 1 voor MRE en 1 voor Regionaal Historisch Centrum Eindhoven. De algemene reserve van de MRE is op 31-12-2019 € 880.620 en hoog genoeg om de risico's ad € 790.000 te dekken. De algemene reserve van het RHC is op 31-12-2019 € 299.949 en hoog genoeg om de benoemde risico's ad € 275.000 vanuit de risicoanalyse te dekken. Beide reserves liggen ook binnen de opgelegde bandbreedtes welke zijn opgenomen in de Notitie Algemene Reserve. De MRE bijdrage bestaat uit bijdrage Brainport Development, Regionale opgaven, Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum.							
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Resultaat		1.005	1.039				
	Eigen vermogen		4.280	5.820				
	Vreemd vermogen		17.412	18.049				
	Gemeentelijke bijdrage	274	286	286	286	286	286	286

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	F. van der Wiel
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	Ieder lid van het algemeen bestuur heeft één stem. Cranendonck heeft dus 1/22 van de stemmen. Besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen van de aanwezige leden. Besluiten betreffende vaststelling van de begroting, begrotingswijzigingen en jaarrekening worden genomen met een meerderheid van stemmen, met dien verstande dat de meerderheid van stemmen eveneens tenminste de helft van de omzet vertegenwoordigt welke de uitvoeringsdienst in het voorafgaande jaar heeft gegenereerd op basis van de basistaken en verzoektaken.
Relatie met programma	Programma 1: Wonen en leven Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doel	De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving.
Bestuurlijke ontwikkelingen	De ODZOB voert volgens afspraak met de deelnemers taken uit volgens drie programmadelen: basistaken, verzoektaken en collectieve taken. Deze taken zijn uitgewerkt in de begroting van de ODZOB. Voor 2019 hadden onderstaande onderwerpen de aandacht: • Omgevingswet • Regionaal en uniform uitvoeringsbeleid • Asbestdaken • Intensivering van het bodemtoezicht • Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid • Klimaat en energie • Ogen en oren in het veld • Actuele bedrijfsgegevens
Risico	De omgevingsdienst heeft in haar begroting (niet-limitatief) een aantal risico's benoemd:

	• Bezuinigingen bij gemeenten en provincie leiden tot een omzetverlaging • Mutatie in werk, bijvoorbeeld taken Wbb / deregulering / lokaal beleid, t.z.t. de Omgevingswet • Verlies takenpakket aan kleine samenwerkingsverbanden en andere concurrenten • Niet realiseren van doelstellingen efficiency, standaardisatie, uitvoeringsbeleid, uniformiteit • Onvoldoende kwaliteit geleverde producten/adviezen • Optreden personeel • Kosten ontwikkeling ICT-voorzieningen • Indexering begroting politieke discussie • Mis-match personeel versus werk Deze risico's kunnen leiden tot een negatief resultaat. Volgens de GR kan een negatief resultaat ten laste komen van de reserves en/of ten laste van de deelnemers.							
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Resultaat	0*	0*	915				
	Eigen vermogen	1.577	1.515	2.429				
	Vreemd vermogen	5.055	4.254	3.437				
	Gemeentelijke bijdrage milieu	289	382	374	310	350	430	430

* Na tariefcorrectie

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen								
Vestigingsplaats	Veldhoven							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein							
Doel	Samen met negen andere gemeenten houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De schoolbestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	De gemeente heeft in principe geen enkele (inhoudelijke en financiële) verantwoordelijkheid en bevoegdheid ten opzichte van Stichting de Kempen. Ook niet waar het gaat om de begroting van het schoolbestuur. Alleen als het schoolbestuur failliet zou gaan, wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor de binnen de gemeentegrenzen aanwezige openbare basisscholen							
Risico	Er zijn op dit moment geen risico's benoemd.							
Financiële informatie		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost								
Vestigingsplaats	Eindhoven							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Belang op basis van stemverhouding	Bij het vaststellen van de jaarrekening, begroting en begrotingswijzigingen brengen de leden die een gemeente vertegenwoordigen tot 20.000 inwoners één stem uit, de leden die een gemeente vertegenwoordigen met 20.000 of meer inwoners brengen twee							

	stemmen uit, vermeerderd met een stem per volledig veelvoud van 15.000 inwoners, waarmee het aantal van 20.000 inwoners door die gemeente wordt overschreden. In dit geval heeft de gemeente Cranendonck twee stemmen. Bij de overige besluitvorming door het algemeen bestuur vindt stemming plaats op basis van de gewone stemwaardering (één stem per gemeente).
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doel	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.
Bestuurlijke ontwikkelingen	Bestuurlijke ontwikkelingen in 2019: 1. <u>Onderzoek naar rechtspositie brandweervrijwilliger</u>: Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Rond de zomer van 2020 moet hierin meer duidelijk worden vanuit Brandweer Nederland. 2. <u>Regionale wervingscampagne voor brandweervrijwilligers</u>: De verwachting is niet dat er op korte termijn een uniform en helder plan voor handen is om het vraagstuk over de rechtspositie en taakinvulling van vrijwilligers op te lossen. In onze regio wordt wel een urgent probleem van een naderend te kort aan vrijwilligers bij diverse gemeenten ervaren. Om die reden is bewust ingezet op het interesseren van nieuwe aspirant brandweervrijwilligers. 3. <u>Evaluatie Wet veiligheidsregio's</u>: In de zomer van 2019 heeft de ministerraad heeft ingestemd met de instelling van de Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (Wvr). De evaluatiecommissie heeft tot taak de doeltreffendheid en de effecten van de Wvr en onderliggende regelgeving in de praktijk te onderzoeken en daarbij ook te bezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing. De evaluatiecommissie start in 2020 met het onderzoek en zal het onderzoeksrapport eind van dat jaar opleveren aan de minister. 4. <u>Regionaal beleidsplan en visie 2025</u>: Het regionaal beleidsplan kent diverse wettelijke onderdelen (artikel 14 Wvr). Deze technische items zijn in 2019 uitgewerkt en in december door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Beleidsmatig gaf het bestuur, samen met directie en netwerkpartners, de belangrijkste kaders voor de koers richting 2025. In maart 2020 bespreekt het bestuur de uitwerking van de beleidsmatige lange termijn koers van de organisatie. Aansluitend vinden in het voorjaar ook de gesprekken met de gemeenteraden plaats over de koers. 5. <u>Meldkamer Oost Brabant</u>: In januari 2018 werden de meldkamers van veiligheidsregio's Brabant-Zuidoost en Brabant-Noord formeel samengevoegd tot Meldkamer Oost Brabant (MKOB). De meldkamers van de brandweer, de RAV, en de politie verhuisden in april 2019 definitief naar Den Bosch. Hiermee loopt MKOB voorop in het land, de meldkamers in heel Nederland worden nu klaargemaakt voor de toekomst. Voor de buitenwereld is er niets veranderd. De 24/7 bereikbaarheid en dienstverlening zijn hetzelfde gebleven. 6. <u>Directeur VRBZO</u>: Petra de Kam is door het Algemeen Bestuur per 1 juni 2019 benoemd tot directeur van VRBZO.

	7. <u>Functioneel leeftijdsontslag</u>: Op 1 januari 2018 is het principeakkoord reparatie Functioneel leeftijdsontslag (FLO-overgangsrecht) in werking getreden. In dit akkoord zijn onder meer afspraken gemaakt over het AOW-gat dat is ontstaan door het verhogen van de AOW-leeftijd voor inactieve medewerkers. Medewerkers die hiervoor in aanmerking komen, ontvangen de AOW-compensatie. 8. <u>Bezuiniging</u>: In 2019 is invulling gegeven aan een bezuiniging van € 600.000,-. Deze is verwezenlijkt door een structureel voordeel op softwarekosten, het verlagen van het budget voor Brandveilig Leven, het herinrichten van de receptiefunctie, het verlagen van de formatie binnen de sector Bedrijfsvoering, het intrekken van vast budget voor flexibele beloning en het verminderen van de afname bij Stichting BIZOB. De afname bij Stichting BIZOB wordt vanwege contractuele verplichting in 2022 volledig verwezenlijkt. 9. <u>Investerings tankautosputten en watertransportsystemen</u>: Investerings in tankautosputten en watertransportsystemen zijn vertraagd door langer dan verwachte aanbestedingslooptijden en leveringstijden. Hierdoor is het investeringsprogramma in 2019 niet volledig gerealiseerd.							
Risico	In hoofdstuk 6.1 paragraaf Risicobeheersing en weerstandsvermogen van de Begroting 2019 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. In het jaarverslag 2019 is deze paragraaf geactualiseerd. Het beleid rond risicomanagement en weerstandsvermogen is in 2019 geactualiseerd en door het Algemeen Bestuur vastgesteld.							
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Resultaat	952	773	647				
	Eigen vermogen	7.561	7.391	6.887				
	Vreemd vermogen	44.767	42.791	39.485				
	Gemeentelijke bijdrage	1.046	1.087	1.119	1.177	1.177	1.177	1.177

Werkvoorzieningsschap de Risse	
Vestigingsplaats	Weert
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen
Zitting in dagelijks bestuur	M. Lemmen
Belang	De gemeente Cranendonck is, evenals de andere deelnemende gemeenten, met twee leden in het algemeen bestuur vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie afgevaardigden van het algemeen bestuur. Naast een algemeen bestuur heeft de Risse Holding bv een Raad van Commissarissen, bestaande uit drie externe leden die op basis van hun specifieke deskundigheid zijn aangetrokken.
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein Uitvoering vanuit GR A2 samenwerking
Doel	Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich primair op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet breidt het takenpakket van De Risse uit. Dit gebeurt via inzet en uitbreiding van activiteiten van de 'dochterorganisatie' Werk.kom.
Bestuurlijke ontwikkelingen	Na het afblazen van de fusie met Westrom richt de Risse zich op het doorontwikkelen naar een mensontwikkelbedrijf. Dat richt zich op het gehele sociaal domein en vraagt om een ondernemende opstelling van de organisatie. Onze gemeente heeft een afnamegarantie afgegeven van € 150.000 t.b.v. volwaardige deelname in Werk.kom. Wij

	maken afspraken voor het wegnemen van het organisatorische en financiële onderscheid tussen de Risse en Werk.kom.							
Risico	De begroting van 2019 van de Risse sluit met een tekort van € 617.589. Dit wordt binnen het eigen vermogen van de Risse opgelost. De oorzaken hiervan zijn bezuinigingen op het Wsw-budget, krimp van de Wsw-doelgroep en beperkte financiële toegevoegde waarde van andere doelgroepen. Volgens de begroting van de Risse is het weerstandsvermogen op dit moment voldoende om de benoemde risico's op te vangen.							
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x €1.000,-)	Resultaat	21	-673	-955				
	Eigen vermogen	3.393	2.327	1.366				
	Vreemd vermogen	487	1.187	2.110				
	Gem. bijdrage (gelijk aan budget t.b.v. Wsw in participatie-budget)	2.193	2.055	2.000	1.892	1.853	1.864	1.821

Deelnemingen

Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats			's-Gravenhage		
Bestuurlijk verantwoordelijk:			De burgemeester vertegenwoordigt, als wettelijke vertegenwoordiger, de gemeente in de algemene aandeelhoudersvergaderingen.		
Aantal aandelen			5.000		
Belang			0,009% (de BNG heeft in totaal 55.690.720 aandelen). De gemeente heeft zeggenschap in de BNG in het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel)		
Doel			De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.		
Financiële informatie (x €1.000,-)		2016	2017	2018	2019
	Resultaat	369	393	337	163
	Eigen vermogen	4.486	4.953	4.990	4.887
	Vreemd vermogen	149.514	135.041	132.519	144.802
	Dividend per aandeel (in €)	1,64	2,53	2,85	2,55
	Totaal dividend Cranendonck (in €, 5.000 aandelen)	8.200	12.650	14.250	12.750

NV Brabant Water				
Vestigingsplaats	Boxtel			
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel			
Aantal aandelen	19.976			
Belang	0,2% (Brabant Water heeft volgens haar statuten 10 miljoen aandelen)			
Doel	Taak van Brabant Water NV is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater en industriewater van hoge kwaliteit. De aandelen van Brabant water zijn in handen van de provincie (31,6%) en de 60 Brabantse gemeenten.			
Financiële informatie (x €1.000,-)		2017	2018	2019
	Resultaat	33.000	31.316	29.000
	Eigen vermogen	611.000	635.876	665.000
	Vreemd vermogen	421.000	456.765	487.000
	Dividend per aandeel (in €)	0		

Samenwerkingsverbanden

Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)					
Vestigingsplaats	Oirschot				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen				
Belang	5,6%				
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen				
Doel	De stichting Bizob is een samenwerking door achttien gemeenten in Zuidoost Brabant op inkoopgebied, waarbij een drietal doelstellingen worden nagestreefd: financieel (betere condities en prijzen, lagere inkoopkosten), kwaliteit (verbeterde specificaties, verkorte levertijden enz.) en procesmatig (transparant inkoopproces, integriteit inkoopprocessen, betrouwbaarheid enzovoort).				
Financiële informatie (x €1.000,-)		2016	2017	2018	2019
	Resultaat	177	297	382	401
	Eigen vermogen	646	666	786	868
	Vreemd vermogen	513	575	633	956
	Gemeentelijke bijdrage	146	144	167	166

Regionaal Informatie en Expertise centrum (RIEC)	
Portefeuillehouder	R. van Kessel
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Georganiseerde misdaad komt in allerlei vormen voor. Denk aan hennepteelt, witwassen en vermogenscriminaliteit. Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) ondersteund met haar producten en diensten gemeenten en veiligheidspartners in de herkenning en aanpak van criminele activiteiten. Zo helpen ze onder meer bij de versterking van bestuurlijke weerbaarheid en een geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit. Het samenwerkingsverband RIEC Oost-Brabant (OB) wordt gevormd door: 41 gemeentebesturen, provinciebestuur Noord-Brabant, Politie Eenheid Oost-Brabant, OM, Belastingdienst, FIOD, Douane, Inspectie SZW en KMar.
Financiële informatie (x €1.000,-)	€ 11

Veiligheidshuis	
Vestigingsplaats	Helmond
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel
Zitting in dagelijks bestuur	R. van Kessel
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Het Veiligheidshuis Brabant Zuidoost zorgt voor een succesvolle aanpak van complexe casuïstiek binnen de thema's (risico)jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, relationeel geweld, overlast en verslaving is een gezamenlijke inspanning van gemeenten en ketenpartners een voorwaarde. Het gaat om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijk uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg.
Financiële bijdrage (x €1.000,-)	€ 5

Paragraaf Financiering

Algemeen

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) verplicht tot het opstellen van een paragraaf financiering. Het doel van deze paragraaf is het verstrekken van informatie over en het inzichtelijk maken van het treasurybeleid, het beheersen van de financiële risico's en het zorgen voor zo voordelig mogelijke renteresultaten. Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut en maakt onderdeel uit van de "financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet".

De financieringsparagraaf gaat achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

1. Ontwikkelingen
2. Kaderstelling
3. Rentevisie
4. Rentesystematiek
5. Financieringspositie
6. Leningenportefeuille
7. Kasgeldlimiet
8. Renterisiconorm
9. Ontwikkelingen 2019
10. EMU-saldo

1. Ontwikkelingen

a. Interne ontwikkelingen

Met de invoering van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) kregen het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsverplichting opgelegd om hun begrotingen binnen de EMU-norm te houden. Dit laatste houdt in dat er meer gestuurd dient te worden op liquiditeiten en de ruimte voor investeringen mede bepaald wordt door het EMU saldo.

De gemeente Cranendonck maakt op basis van de informatie uit de organisatie een integrale liquiditeitsplanning. Bij het aangaan van transacties op de geld- en kapitaalmarkt wordt rekening gehouden met die liquiditeitsplanning en de kapitaalmarktrente.

b. Externe ontwikkelingen

- a. Wijzigingen in de bepalingen ten aanzien van de rente zoals in het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) leiden tot een nieuwe systematiek voor de rentetoerekening. Hoewel het in de bedoeling van de commissie BBV lag om de nieuwe systematiek verplicht van toepassing te laten zijn voor de begroting 2017 is hiervan vanwege de onduidelijkheden en de mogelijke impact van deze notitie afgezien. Op basis van de rentenotitie hebben wij vanaf 2017 de kapitaallasten al gesplitst in een rente- en afschrijvingscomponent.

In de begroting 2020 is de rentenotitie toegepast en rekenen wij met een rente omslagpercentage van 2%. Dit percentage is gelijk aan 2019. Dat omslagpercentage wordt onder andere gehanteerd om binnen de gemeente kosten te verrekenen van het door de gemeente geleende geld. Het omslagpercentage ligt iets hoger dan de marktrente. Die marge is voor het opvangen van het risico van rentestijging tijdens de meerjarige begrotingsperiode.

- b. De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Afgelopen jaar zagen we een sterke groei van de economie. Door de corona virus neemt de groei sterk af. Bij mogelijke grotere gedragsreacties zouden we ook grotere effecten op onze economie kunnen verwachten.

De werkloosheid lag op een historisch laag niveau maar zal naar verwachting stijgen. De koopkracht zal daardoor dalen. Het daadwerkelijke effect zal eind 2020 moeten blijken.

2. Kaderstelling

Ten aanzien van het treasurybeleid zijn de volgende kaders van belang:

- a. Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- b. Wet Financiering decentrale overheden (Fido).
- c. Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).
- d. Treasurystatuut gemeente Cranendonck.
- e. Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof).

Ad a: In 2016 is door de commissie BBV de “Nota Rente” uitgebracht. Medio juni is die nota nog bijgesteld. De “Nota Rente” is uitgangspunt voor het gemeentelijk rentebeleid en de wijze van verantwoording. In onderdeel 3 “Rentesystematiek” staat aangegeven op welke wijze vorm is gegeven aan de “Nota Rente”. Tevens is daarbij gekeken naar de toekomstige ontwikkelingen.

Ad b: De uitvoering van treasury vindt haar wettelijke basis voornamelijk in de Wet Fido. Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en plaats vindt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Ook het schatkistbankieren is geregeld en geeft aan hoe omgegaan dient te worden met eventuele tegoeden.

Ad c: De Ruddo geeft onder andere voorschriften over beleggingen (minimale ratings) en derivatenconstructies.

Ad d: In het Treasurystatuut van de gemeente Cranendonck is de “beleidsmatige infrastructuur” van de treasuryfunctie van onze gemeente vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen, limieten en verantwoordelijkheden. Het treasurystatuut wordt in 2020 geactualiseerd.

Ad e: De Wet Hof zorgt ervoor dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Momenteel heeft deze wet nog geen invloed op het beleid van onze gemeente.

3. Rentevisie

Een visie omtrent de renteontwikkeling van de korte- en de lange termijn rente is een voorwaarde om de treasuryfunctie adequaat uit te oefenen. Door de huidige economische en politieke ontwikkelingen is het maken van een goede visie op de renteontwikkeling niet eenvoudig. De geld en kapitaalmarkt zijn op niveaus beland die gelet op het verleden niet eerder voorgekomen zijn. Voor een rentevisie vertrouwt de gemeente op de publicaties⁰ en verwachtingen van de Europese Centrale Bank (ECB).

Als gesproken wordt over de rente van de ECB gaat het meestal om de zogenaamde refirente. De refirente is de rente die banken moeten betalen aan de ECB wanneer zij geld bij de ECB opnemen (de zogenaamde herfinancieringsrente). Deze rente is sinds 2016 0,00%. Dit is het laagste niveau ooit. De lagere rente betekent dat goedkoper geld kan worden geleend.

De situatie op de rentemarkt kan worden gezien op de lange en korte termijn.

Als referentierente voor de korte markt (geldmarkt) wordt gewoonlijk de 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate) gebruikt. Voor de lange markt ofwel kapitaalmarkt fungeert het tarief van de 10-jaars staatslening als referentie.

De standen van de genoemde renteniveaus zijn op het moment van het opstellen van de paragraaf financiering:

3-maands Euribor: -0,350%(3 maart 2020)

De 3-maands Euribor is de achterliggende jaren aanzienlijk gedaald tot zelfs een negatieve rente, mede door ingrijpen van de Europese Centrale Bank. De verwachting is dat het niveau het komende jaar licht zal gaan stijgen.

10-jaars staatsobligatie: -0,519(3 maart 2020)

Ook deze rente is de afgelopen jaren fors gedaald. Op dit moment fluctueert de rente tussen de 0% en -1%.

De praktijk leert echter dat gemeenten veelal geldleningen aantrekken voor een wat langere periode. Met daaraan een langere rentevaste periode. Veelal valt de keuze op 20 of 25 jaar. Deze rente ligt in verband met de langere looptijd rond 0,50% (april 2020)

4. Rentesystematiek

De Commissie BBV doet in de “Nota Rente” (2016) een aantal stellige uitspraken (mag worden gezien als wetgeving) omtrent de wijze hoe omgegaan moet worden met de rentesystematiek. Essentie is dat op een juiste wijze de kosten toegerekend worden en daarmee ook de uniformiteit te bevorderen. Het betreft:

1. Het aantrekken en verstrekken van een lening betreft een treasury activiteit. De met deze activiteit gepaarde rentelasten en rentebaten behoren op het (nieuwe) taakveld “Treasury”.
2. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of (door)verstrekking (één op één doorlening), is er sprake van projectfinanciering. Hiervoor zou bijvoorbeeld bij grondexploitatie voor kunnen worden gekozen.
3. Als wel een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.
4. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in Euro’s) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.
5. Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld “Treasury”. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld “Treasury” geboekt. Dit geldt ook voor de rentelasten en –baten van projectfinanciering.

Daarnaast adviseert de Commissie BBV het renteschema uit deze nota in de paragraaf financiering van de programmabegroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Voor 2019 zijn in de begroting de navolgende uitgangspunten gehanteerd:

- a. Rente omslag percentage: **2%**
- b. Rente eigen financieringsmiddelen: **2%**

Het renteschema voor 2019 ziet er als volgt uit:

Verzameling rentelasten en -baten	
a. Externe rentelasten over korte en lange financiering	441
b. Externe rentebaten (-/-)	0
Totaal door te rekenen externe rente	441
c. Rente die aan grondexploitatie wordt toegerekend (-/-)	2
Rente van projectfinanciering (-/-)	15
Totaal door te rekenen externe rente	424
d. (1) Rente over eigen vermogen*	377
(2) Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	0
De aan taakvelden toe te rekenen rente	801
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1001
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	-200

* Deze rente wordt verantwoord als bespaarde rente op taakveld Treasury.

5. Financieringspositie

Bij de aanvang van het begrotingsjaar 2019 werd een theoretisch financieringstekort van afgerond € 3 miljoen verwacht. De werkelijke financieringsoverschot is afgerond € 1,5 miljoen, ruim 5 miljoen minder dan verwacht door doorgeschoven investeringen.

Het beeld van de financieringspositie ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Financiering meerjarig (x € 1.000,-)	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021
Vaste activa	49.674	56.107	57.836
Voorraad grond grexen	-552	-353	-353
Reserves en voorzieningen	-22.371	-21.881	-20.116
Langlopende schulden	-28.278	-26.412	-30.544
Financieringstekort	-1.527	7.461	6.823

Bovenstaand overzicht vormt de basis voor de op te stellen liquiditeiten- en kapitaalsbehoefte voor de komende perioden zoals aangegeven bij onderdeel 3. Alle onderdelen worden beoordeeld op basis van bovenstaand overzicht voor de bepaling van de behoefte aan middelen.

6. Leningenportefeuille

De leningenportefeuille ziet er voor 2019 als volgt worden weergegeven:

Leningenportefeuille (x € 1.000,-)	
Stand per 1-1-2019	28.278
Nieuwe leningen	0
Aflossingen	-1.866
Stand per 31-12-2019	26.412

7. Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is conform de Wet Fido het beperken van de renterisico's rond de kortlopende schulden. Dit betekent dat de kortlopende schulden maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen bedragen zodat het risico van het op enig moment om moeten zetten naar langlopende financiering is beperkt. Voor 2019 is het beeld van de kasgeldlimiet als volgt:

Kasgeldlimiet 2019 (x € 1.000,-)	1 ^e kw	2 ^e kw	3 ^e kw	4 ^e kw
Totaal programmabegroting (lasten)	47.132	47.132	47.132	47.132
Percentage norm kasgeldlimiet	8,5	8,5	8,5	8,5
Kasgeldlimiet	4.006	4.006	4.006	4.006
Gemiddelde netto vlottende schuld (-) / Gemiddeld overschot vlottende middelen	430	3.380	2.942	5.185
Ruimte (+) / overschrijding (-)	3.576	626	1.064	-1.179

In 2019 voldoen we vanaf het 4^e kwartaal op basis van de bovenstaande cijfers niet meer aan de kasgeldlimiet. Conform de Wet Fido mag de kasgeldlimiet gedurende maximaal drie achtereenvolgende kwartalen worden overschreden alvorens tot consolidatie dient te worden overgegaan. Door het aantrekken van een langlopende geldlening van zes miljoen euro in het eerste half jaar van 2020 zullen wij weer voldoen aan het kasgeldlimiet.

8. Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is conform de Wet Fido het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. De jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hiermee wordt voorkomen dat op eenzelfde moment herfinanciering van leningen plaats dient te vinden tegen een op dat moment ongunstige rente waardoor de rentelasten snel zouden oplopen.

Voor 2019 is het beeld van de renterisiconorm als volgt:

Renterisiconorm (x € 1.000,-)	2019
1. Renteherzieningen	0
2. Aflossingen	1.866
3. Renterisico (1 + 2)	1.866
4a. Begrotingstotaal (lasten)	47.132
4b. Percentage regeling	20%
4. Renterisiconorm (4a x 4b)	9.426
5. Ruimte (+) / overschrijding (-)	7.560

Dit betekent dat we in 2019 voldoen aan de renterisiconorm.

9. Ontwikkelingen 2019

De gemeente Cranendonck heeft een aantal grotere investeringen (o.a. de Borgh, De Schakel, De schaapskooi, diverse wegen en rioleringsprojecten). Elk jaar wordt de liquiditeitsprognose bijgesteld. In de loop van 2019 hebben we gebruik kunnen maken van voordelige kasgeld leningen en in 2020 zal een nieuwe lening worden aangetrokken.

EMU-saldo

Binnen de Europese Unie is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) mag zijn. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid is weergave van het saldo voor het nieuwe en eerstvolgende begrotingsjaar een verplicht onderdeel in de programmabegroting. De ontwikkeling van het EMU-saldo van de gemeente Cranendonck vertoont het volgende beeld:

Nr.	Omschrijving	P of N	2019	2020	2021	2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging c.q. onttrekking uit reserves	N	-578	-1.210	-880	-91
2	Afschrijving ten laste van de exploitatie	P	1.634	2.034	1.997	1.988
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	P	1233	1045	1045	1045
4	Investerings in (im)materiele vaste activa die op de balans wordt geactiveerd	N	-6.827	-3.720	-3.720	-3.720
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de EU en overigen					
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiele vaste activa					
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw, woonrijp maken e.d.					
8	Buiten bouwgrondexploitatie, voor zover niet op de exploitatie verantwoord					
9	Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze met derden betreffen					
10	Lasten i.v.m. transacties met derden					
11	Verwachte boekwinst bij verkoop van effecten					
	Berekend EMU-saldo		-4.538	-1.851	-1.558	-778
	Emu referentie waarde gemeente Cranendonck (Emu-norm)		-1.446	-1.445	-1.442	-1.444
	Negatief bedrag is overschrijding – en positief is onderschrijding van de Emu-norm		-3.092	-406	-116	666

De gemeente Cranendonck voldoet in 2019 tot en met 2021 niet aan de Emu-norm. Dit heeft te maken met het negatieve exploitatiesaldo en de hoogte van de investeringen.

Paragraaf Lokale Heffingen

Wettelijk kader

Op grond van het besluit “Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)” dient in de paragraaf “Lokale heffingen” in ieder geval de volgende onderdelen te worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van :
De geraamde inkomsten	art. 10, letter a BBV
Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen	art. 10, letter b BBV
Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, inclusief Onderbouwing berekening maximaal kostendeekkende tarieven	art. 10, letter c BBV
Een aanduiding van de lokale lastendruk	art. 10, letter d BBV
Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid	art. 10, letter e BBV

Wat willen we bereiken?

De lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken waarbij de lastendruk voor de inwoners in een goede verhouding staat tot het niveau van de voorzieningen.

Bovendien vindt door middel van de lokale heffingen sturing plaats op bepaalde doelstellingen, zoals het scheiden van afval.

Algemeen

De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte van de gemeentelijke heffingen. Het bedrag van een gemeentelijke heffing mag niet afhankelijk worden gesteld van inkomen, winst of vermogen. Dit wil zeggen dat het voor gemeenten niet is toegestaan om door middel van belastingverordeningen inkomenspolitiek uit te voeren.

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. In de gemeente Cranendonck zijn de volgende verordeningen van toepassing:

Verordening op de heffing en invordering van:
Afvalstoffenheffing
Leges
Lijkbezorgingrechten
Marktgeden
Onroerende Zaakbelastingen
Reclamebelasting
Rechten en precariobelastingen
Rechten voor het innemen van standplaatsen
Rioolheffing
Toeristenbelasting

Bovenstaande verordeningen zijn te raadplegen op de website van de gemeente www.cranendonck.nl bij het onderdeel “Wonen, verhuizen en belastingen” onder het hoofdstuk “WOZ/OZB en belastingen”. De gemeente Cranendonck heft geen hondenbelasting, forensenbelasting en parkeerbelasting. Bij de redactie van de belastingverordeningen gelden zoveel als mogelijk de modelverordeningen van de VNG als leidraad.

In deze paragraaf zijn de bestaande beleidsuitgangspunten en –voornemens betreffende belastingen opgenomen, toegelicht en vervolgens op hun uitkomsten geanalyseerd. Hierbij zijn voor de woonlasten en de toeristenbelasting de tarieven vermeld. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Binnen de wettelijke kaders de leges berekenen met toepassing van het profijtbeginsel en streven naar zo veel als mogelijk kostendeckende tarieven. Het profijtbeginsel houdt in dat hoe meer iemand profijt heeft van de door de overheid geleverde prestaties, hoe meer belasting/rechten daarvoor betaald dient te worden.
- Daar waar mogelijk binnen de wettelijke kaders specificeren van de producten en diensten in de legesverordening.

Vergelijking tarieven 2019 met gemeenten van A2-samenwerking volgens Coelo:

Coelo 2019	Cranendonck	Valkenswaard	Heeze-Leende
1-persoonshuishouden	708	734	783
meerpersoonshuishouden	*770	784	921
Rangnummer**	229	267	351
OZB:			
Tarief woningen	0,1285	0,1332	0,1094
Tarief niet-woningen	0,4589	0,4397	0,326
Afvalstoffenheffing:			
Tarief 1-persoonshuishouden***	185	175	175
Tarief meerpersoonshuishouden***	246	225	235
Rioolheffing:			
Tarief 1 persoons huishouden***	195	205	237
Tarief meerpersoonshuishouden***	195	205	315

* De verdeling van de lastendruk is als volgt: afvalstoffenheffing € 246 , OZB € 329 en rioolheffing € 195 .

**Voor het rangnummer geldt dat nummer 1 de laagste woonlasten heeft. Coelo gaat uit van gemeenten.

***In Cranendonck is het vastrecht voor 1-persoons of meerpersoonshuishoudens gelijk. Het Coelo gaat bij afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens uit van een hoger aantal containerledigingen.

****In Cranendonck is het vastrecht voor rioolheffing € 202 voor 1-persoons of meerpersoonshuishouden. Het Coelo gaat bij rioolheffing uit van een vastrecht van € 195.

Ontwikkelingen

Lokaal belastinggebied

Al vele jaren bepleit de VNG, maar ook andere instellingen zoals Raad voor de financiële verhoudingen en de Raad van State, voor een lokaal belastinggebied dat qua omvang beter past bij de steeds grotere hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. De VNG pleit voor een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Deze uitbreiding houdt in dat gemeenten meer inkomsten uit de eigen belastingheffing krijgen en tegelijkertijd minder uitkeringen van het Rijk ontvangen. Het gevolg hiervan zal zijn dat er meer verschillen tussen gemeenten ontstaan doordat de verschillende gemeenteraden lokaal andere afwegingen maken tussen inkomsten en uitgaven.

Per saldo hoeft een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied niet tot stijging van de belastingdruk te leiden. Door de vermindering van de uitkeringen van het Rijk aan gemeenten heeft het Rijk minder uitgaven en kunnen de rijksbelastingen omlaag. De uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied zal wel leiden tot verschuiving van belastingdruk tussen individuele burgers en bedrijven. Gemeenten heffen de belastingen immers naar andere maatstaven dan het Rijk doet en de tarieven zullen per gemeente verschillen.

In het meest recente regeerakkoord (oktober 2017) is niets opgenomen over een uitbreiding van het lokaal belastinggebied. Op 14 februari 2018 ondertekenden het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen echter een interbestuurlijk programma (IBP) met bijbehorende gezamenlijke agenda.

Over de fiscale thema's zijn daarbij de volgende procesafspraken gemaakt:

- Decentrale belastingstelsels hebben regulier onderhoud nodig om in goede staat te blijven en toekomstbestendig te zijn. Rijk en medeoverheden gaan aan dit onderhoud werken en verkennen daarnaast de mogelijkheden die decentrale belastingstelsels bieden om de realisatie van gezamenlijke ambities te faciliteren.
- We spreken af om eventuele knelpunten in de fiscale regelgeving, op het niveau van zowel de rijksoverheid als de medeoverheden, te inventariseren die belangrijke doelstellingen van Rijk en medeoverheden in de weg staan (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en de circulaire economie). En of er oplossingen kunnen worden geboden, met inachtneming van bestaande wet- en regelgeving.

Het onderwerp uitbreiding lokaal belastinggebied is nog steeds actueel. In een brief aan de Tweede Kamer deelt de staatssecretaris mee in 2020 de bouwstenen voor een beter belastingstelsel klaar zullen liggen. Het gaat om een 'technisch ambtelijke verkenning van een breed palet'. 'Naast schuiven tussen grondslagen en tarieven op rijksniveau behoort een verschuiving naar een ruimer gemeentelijk belastinggebied tot de mogelijkheden.

Handreiking kostenonderbouwing VNG

Voorgeschreven is om de mate van kostendekking van de lokale heffingen toe te lichten. Hiervoor heeft de VNG een handreiking opgesteld. In deze handreiking wordt onder andere ingegaan hoe om te gaan met:

- De directe lasten;
- De indirecte lasten;
- Baten en kruissubsidiëring;
- Beleidsuitgangspunten en toelichting.

Deze aspecten richten zich voornamelijk op de bestemmingsheffingen (afval, riool, leges). Bij deze heffingen wordt hierop ingegaan.

Aansluiting landelijke voorziening WOZ

Vanaf 1 oktober 2016 dienen gemeenten/samenwerkingsverbanden de WOZ waarden van woningen openbaar te maken. Dit openbaar maken geschiedt landelijk door een WOZ-viewer (LV WOZ), waarmee de WOZ-waarden van woningen bekeken kunnen worden. Van gemeenten die op dat moment nog niet zijn aangesloten op de LV WOZ zijn de WOZ-waarden niet zichtbaar. De gemeente Cranendonck is sinds december 2016 aangesloten op de LV WOZ.

Ontwikkeling lastendruk gemeente Cranendonck 2017-2019 meerpersoonshuishouden

De berekening van de lastendruk is gebaseerd op de gemiddelde lastendruk per meerpersoonshuishouden. Bij de berekening van de afvalstoffenheffing is uitgegaan van 12 ledigingen van de container voor gft-afval (240 liter), waarvan 5 ledigingen in de maanden oktober tot en met december hebben plaatsgevonden en gratis zijn. De container met restafval van 240 liter wordt gemiddeld 6 maal geledigd in het gehele jaar.

	2017	2018	2019
OZB	305	310	321
Afvalstoffenheffing	187	218	234
Rioolheffing	202	195	195
Totaal	694	723	750

LET OP: bovenstaande aantallen wijken af van de gehanteerde aantallen door Coelo. De afwijking van de lastendruk zoals berekend door Coelo wordt veroorzaakt door de afvalstoffenheffing.

Belastingopbrengsten

In onderstaande grafiek zijn de begrote en werkelijke opbrengsten van het jaar 2019 opgenomen. Ter vergelijking zijn de werkelijke opbrengsten 2018 vermeld.

De onderstaande vermelde bedragen vermenigvuldigen met € 1.000.

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Onroerende zaakbelastingen	4.756	4.942	5.009
Afvalstoffenheffing	1.758	1.846	1.869
Rioolheffing (vGRP)	1.982	2.000	2.036
Toeristenbelasting	124	121	214
Lijkbezorgingrechten	79	82	61
Leges omgevingsvergunningen	748	573	536
Marktgelden	14	17	14
Precariobelasting/leges bijz.wetten	26	30	27
Leges verkeer	16	70	73
Leges bestemmingsplannen	37	96	80
Leges secretarie	368	261	265
Reclamebelasting	26	32	27
Totaal	9.934	10.070	10.211

Tarieven	2017	2018	2019
Woningen			
Eigenaren	0,1315 %	0,1298%	0,1285%
Niet-woningen			
Eigenaren	0,2446 %	0,2500 %	0,2558%
Gebruikers	0,1933 %	0,1986 %	0,2031%

De opbrengsten voor 2019 zijn gebaseerd op het totaal van de opgelegde kohieren inclusief de toename in 2019 op basis van de vastgestelde tarieven. In incidentele gevallen is de opbrengst aangepast.

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Eigenaren woningen	€ 2.791.564	2.864.086	2.928.411
Eigenaren niet-won.	€ 1.170.319	1.237.056	1.238.609
Gebruikers niet-won.	€ 794.574	840.742	842.339

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degenen die in de gemeente gebruik maken van een perceel waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval geldt.

De afvalstoffenheffing in de gemeente Cranendonck bestaat uit een vast en een variabel gedeelte. Elk huishouden is het vaste gedeelte verschuldigd. Het variabele gedeelte bestaat uit het aantal ledigingen, waarbij de bestemming(container voor gft-afval of restafval) en de grootte van de container van invloed zijn op het tarief.

Ontwikkeling tarieven afvalstoffenheffing gemeente Cranendonck:

	2017	2018	2019
Vastrecht per jaar	€ 93,60	€ 106,80	€ 122,06
Ledigen container gft-afval			
140 liter *	€ 1,20	€ 1,50	€ 1,50
240 liter *	€ 1,75	€ 2,25	€ 2,25
Ledigen container restafval			
140 liter	€ 9,50	€ 11,00	€ 11,00
240 liter	€ 13,50	€ 16,00	€ 16,00

* Vanaf half oktober tot en met december gratis

Afvalstoffenheffing 2019	Primitieve Raming 2019	Bijgestelde raming 2019	Jaarrekening 2019
Kosten van afvalverwijdering en verwerking (inclusief BTW)	2.016.644	2.016.644	2.192.429
Opbrengsten afvalstoffenheffing	1.846.033	1.846.033	1.869.268
Overige opbrengsten	170.000	170.000	228.159
Exploitatie tekort/overschot 2019	0	0	-95.002

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel, waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Met ingang van 2018 is er nieuw systeem van heffen van toepassing. Om meer tegemoet te komen aan het principe "de vervuiler betaalt" is vanaf 2018 de rioolheffing gebaseerd op het geloosde water op het riool op basis van de waterverbruik gegevens van Brabant Water. Dat deze wijze van heffen een verschuiving te zien geeft is evident. De rioolheffing voor bedrijven en niet-woningen zal afhankelijk van hun gebruik toenemen. De termijn waarbinnen het beoogde tarief voor particulieren op basis van het vastgestelde vGRP bereikt wordt, zal als gevolg van de nieuwe heffingssystematiek toenemen.

De nieuwe heffingssystematiek leidt tot de hieronder vermelde tarieven waarbij rekening is gehouden met indexatie.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a bedraagt per jaar:

a.	Van 0 m3 tot en met 250 m3	€ 194,93
b.	Van 251 m3 tot en met 500 m3:
Bedrag onder a. + € 120,-	€ 314,93
c.	Van 501 m3 tot en met 750 m3:
Bedrag onder b. + € 120,-	€ 434,93
d.	Van 751 m3 tot en met 1.000 m3:
Bedrag onder c. + € 120,-	€ 554,93
e.	Van 1.001 m3 tot en met 1.250 m3:
Bedrag onder d. + € 120,-	€ 674,93
f.	Van 1.251 m3 tot en met 1.500 m3:
Bedrag onder e. + € 120,-	€ 794,93

Indien in een belastingtijdvak meer dan 1.500 m3 wordt verbruikt, is boven het ingevolge het onder f verschuldigde bedrag een recht verschuldigd van € 120,- per jaar van het belastingtijdvak, voor elke hoeveelheid van 250 m3 of gedeelte daarvan waarmee de hoeveelheid van 1.500 m3 wordt overschreden.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a en b bedraagt per jaar:

a.	Tot 15.000 m3 is de opbouw van de belasting gelijk aan het vermelde onder artikel 3, lid 1 onder a;	
b.	Boven de 15.000 m3 maar minder dan 30.000 m3	€ 8.700,00
c.	Boven de 30.000 m3 maar minder dan 100.000 m3	€ 17.500,00
d.	Boven de 100.001 m3	€ 26.250,00

Ontwikkeling tarief rioolheffing:

Tarief per jaar	2017	2018	2019
Gebruiker	€ 201,96	€ 194,93	€ 194,93

Rioolheffing 2019	Raming 2019	Werkelijk 2019
Kosten van rioolheffing (inclusief BTW)	2.008.334	2.021.373
Opbrengsten	2.000.000	2.035.657
Het exploitatieoverschot in 2019 bedraagt en komt ten goede aan de voorziening riolering	-8.334	14.284

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente.

In 2019 is door een extern bureau onderzoek gedaan naar de heffing en inning van de toeristenbelasting. Uit dit onderzoek blijkt onder andere een forse toename van het aantal overnachtingen van begroot 100.000 naar circa 150.000 werkelijk. Deze toename wordt met name veroorzaakt doordat uit het onderzoek naar voren is gekomen dat niet volledige registratie heeft plaatsgevonden. Hierdoor is de opbrengst van de toeristenbelasting over de 2018 (naheffing) en de verwachte opbrengst over 2019 hoger dan geraamd

Ontwikkeling tarief toeristenbelasting

Tarief per overnachting	2017	2018	2019
Bedrag	€ 1,05	€ 1,05	€ 1,10

De (geraamde) opbrengst van de toeristenbelasting bedraagt voor:

Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Raming 2019	werkelijk 2019
€ 102.141	€ 124.200	€ 120.820	€ 213.928

Lijkbezorgingrechten

Onder de naam "lijkbezorgingrechten" worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

De tarieven voor 2019 zijn gebaseerd op de tarieven 2018 aangepast met de inflatiecorrectie. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van de tarieven op 5 eurocent.

Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
€ 79.683	€ 79.153	€ 81.986	€ 61.157

Leges

Onder naam "leges" wordt een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel kent dan ook een diversiteit aan tarieven.

Bij de vaststelling van de begroting 2019 heeft uw raad het amendement aangenomen om in de begroting 2019 op te nemen dat de leges 97% kostendekkend zijn, vanaf 2020 moeten de leges voor 100% kostendekkend zijn. Op 25 juni 2019 heeft uw raad de tarieventabel 2019 vastgesteld.

Met de keuzes die zijn gemaakt is geen kostendekkendheid van 97% behaald. Dit wordt veroorzaakt doordat er moet rekening gehouden worden met regionale afspraken, wettelijke tarieven, kaders van de raad, maatschappelijke doelstellingen en het verenigingsleven en reeds ingediende aanvragen.

De tarieven zijn gebaseerd op de tarieventabel 2019 van de legesverordening 2019. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van tarieven op 5 eurocent.

Opbrengst leges	Werkelijk 2018	Primitieve Raming 2019	Bijgestelde raming 2019	Werkelijk 2019
Leges omgevingsvergunningen	€ 748.108	573.000	573.000	536.661
Precariobelasting/leges bijzondere wetten	€ 25.885	87.195	30.195	27.018
Leges verkeer	€ 15.850	9.439	69.439	73.090
Leges bestemmingsplannen	€ 36.750	176.160	96.160	79.685
Leges secretarie	€ 367.937	260.958	260.958	265.496
Totaal	€ 1.194.530	1.156.752	1.029.752	981.950

Marktgeldden

Onder de naam “marktgeld” wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op markten, daaronder begrepen de diensten welke in verband met een en ander, door of vanwege de gemeente worden verleend. De tarieven voor 2019 zijn gebaseerd op de tarieven 2018 aangepast met de inflatiecorrectie van 1,6% Hierbij is rekening gehouden met een afronding van tarieven op 5 eurocent.

Naast het marktgeld wordt bij iedere marktkoopman die standplaats inneemt op de markt tevens servicekosten in rekening gebracht op basis van het solidariteitsprincipe. Onder deze servicekosten vallen de kosten voor de stroomvoorziening en de bijdrage in de kosten voor het organiseren van centrumactiviteiten.

Opbrengst marktgeldden inclusief bijdrage in servicekosten:

Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
€ 14.320	€ 13.737	€ 17.173	13.899

Reclamebelasting

Sinds 1 januari 2014 wordt in het centrum van Budel onder de naam reclamebelasting een belasting geheven voor een openbare aankondiging die zichtbaar is vanaf de openbare weg. De opbrengst van de heffing, na aftrek van de heffingskosten, komt ten goede aan de ondernemersvereniging Budel-Centrum ten behoeve van het algemene ondernemersklimaat van het centrum van Budel.

Opbrengst reclamebelasting:

Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
€ 25.787	€ 26.399	€ 32.096	€ 27.173

Kwijtscheldingsbeleid

De minima komen in aanmerking voor bijzondere bijstand, woonkostentoeslag, zorgtoeslag, huurtoeslag, minimaregelingen enzovoorts. Kwijtschelding van gemeentelijke heffingen komen daar nog bovenop. Door uw raad is via een amendement bij de begrotingsbehandeling 2014 besloten om alleen voor de rioolheffing en het vastrecht van de afvalstoffenheffing voor de sociale minima kwijtschelding te verlenen. In de onderstaande tabel staat weergegeven het werkelijk beroep dat op de regeling gedaan is in de periode 2017 tot en met 2019.

Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019
€ 38.989	€ 33.774	€ 34.652

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente investeert een groot vermogen in onze kapitaalgoederen zoals de wegen, het openbaar groen en de gebouwen. De kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, recreatie, verkeer en vervoer. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Deze paragraaf geeft inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten daarvan.

Algemeen kaderstellend zijn:

- Herijking Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld in september 2015. Hierin staat dat het garantieniveau van de kapitaalgoederen niveau C is. Hierbij streeft de gemeente naar niveau B. Twee keer per jaar wordt het niveau gemonitord.

Monitoring 2019

- In 2019 monitorden we de kwaliteit opnieuw. De resultaten toonden aan dat de totale prestatie voldoet aan streefniveau Wonen en Recreëren.

Openbaar groen

Inleiding

Met de aanleg, het beheer en onderhoud van het gemeentelijke groen versterken we het groene en rustieke karakter van de leefomgeving van Cranendonck. Groen speelt een belangrijke rol in het behouden van en versterken van de eigen uitstraling van elke kern. Het beheer van bos en natuur is vooral gericht op biodiversiteit, beleving en recreatie. Product Openbaar groen maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed "groen" is het volgende kaderstellend:

- Wet Natuurbescherming, hierin zijn alle Flora- en faunawetten, zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren. En de relevante boswet opgegaan.
- Omgevingswet
- Internationaal (Europese Natura 2000), nationaal en provinciaal natuurbeleid
- Zorgplicht bomen (VTA controle)
- Bomenbeleid Cranendonck, december 2015
- Groenontwikkelplannen, december 2015

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Groenvoorziening	880.632	973.674	-93.042	2019
Projecten bio-regeling	2.000	14.740	-12.740	2019
Kredieten				
Landschappelijk herinr. Blake Beemd	96.000	1.522	94.478	2019-2020
Aanplant bomen Cranendoncklaan / Gr. Hornelaan	85.000	38.862	46.138	2019-2020

Reserve	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Reserve Landschapsversterking	312.046	44.322	16.262	340.105

Onderhoud groen 2019

In 2019 zijn een aantal lopende Bio projecten afgerond. Andere b.v. Stika (stimuleringskader landschappen) zijn doorlopend. Financiële stand van reserve Bio gelden (791070) bedraagt € 340.105 per 31-12-2019.

Zorgplicht bomen; de VTA controles zijn in 2019 voor een deel van de bomen uitgevoerd.

De hieruit voortkomende werkzaamheden zijn afgerond om aan de zorgplicht te voldoen. Jaarlijks wordt er een deel herijkt en bijgewerkt.

Bomenbeleid: het bomenbeheer gekoppeld aan het bomenbeleid wordt jaarlijks uitgevoerd en geactualiseerd. De stormen van juni en oktober richtten erg veel schade aan en veroorzaken een grote financiële uitgave voor snoei, herstel en opruimwerkzaamheden.

De huidige Groen onderhoudsbudgetten zijn afgeleid van niveau C (IBOR). Het streefniveau (C) is in 2019 behaald, maar door wijzigende wet- en regelgeving staat het beheer steeds meer onder druk. Streefniveau C werd op alle onderdelen gehaald. We haalden het ambitieniveau B op onderdelen niet meer.

Tijdens de areaalinventarisatie bleek dat er op onderdelen aanzienlijk meer groen aanwezig is. Dit werkt kostenverhogend. In 2020 verwachten we de inventarisaties af te ronden.

We hebben de wettelijke verplichting m.b.t. het water- en slotenbeheer uitgevoerd. Dit brengt extra kosten met zich mee in verband met verstopte duikers en “verzande” sloten. Momenteel ontwikkeld de Waterwerkgroep een nieuw voorstel met betrekking tot onderhoud en beheer sloten en bermen. Dit moet in 2020 leiden tot een beheervoorstel en een nieuwe aanbesteding van het onderhoud.

Betreffende het beheer van bos en natuur voldoen we aan de wettelijke eisen. Het beheer is vooral gericht op Biodiversiteit en soorten beheer, het voldoet aan de wettelijke bos en natuur doelen.

Onderhoudsachterstanden

Op het gewenste streefniveau (C) zijn geen onderhoudsachterstanden.

Ontwikkelingen

De vervanging van de platanen in de Cranendoncklaan/Graafschap Hornelaan is in uitvoering. De laatste werkzaamheden worden in het voorjaar van 2020 afgerond, zoals het inzaaien van gras. De facturatie geschiedt achteraf.

De uitvoering van het plan Blake Beemd loopt wederom vertraging op door aankoop problemen van gronden. Hiervoor zoeken we in 2020 nog een oplossing.

Wegen

Inleiding

De gemeente Cranendonck liet in 2019 onderhoud aan de wegen uitvoeren op basis van het Beheerplan wegen 2017 - 2021 en het uitvoeringsplan wegen 2018 – 2019. In het uitvoeringsplan namen we naast de verharde wegen ook de onverharde wegen, bermen, wegmarkeringen en civiele kunstwerken mee. Na de winterperiode stelde de gemeente het uitvoeringsplan bij op de verouderingen van de verhardingen, winterse invloeden, zware transporten en kabel- en leidingwerk. Deze bijstelling van het uitvoeringsplan voerden we uit aan de hand van periodieke weginspecties en schouwgegevens. Daarnaast stemden we het uitvoeringsplan integraal af met verkeersmaatregelen, reconstructies en rioleringsprojecten.

De kwaliteitsambities voor de verhardingen stelden we vast bij de herijkte IBOR in 2015 op het scenario "Alles op C" als garantieniveau, dit met een streefwaarde kwaliteit B voor de hoofdwegen en woonkernen. Het uitvoeringsplan van 2019 stemden we af op het Beheerplan wegen 2017 – 2021. Op basis van aanvullende onderhoudsadviezen voor de Grootsooterweg (gedeelte tussen komgrens Budel - Schoot en plein nabij de kerk), infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2019 en woonstraten kern Budel stelde de raad in de begroting werkkredieten beschikbaar.

De gemeente Cranendonck besteedde het project Grootsooterweg in 2019 aan. Dit project voeren we in het voorjaar van 2020 uit. De herinrichting van de woonstraten in het centrum van Budel gebeurt gelijktijdig met de uitvoering van het Centrumplan Budel in 2020 - 2021. Bij het project infrastructurele verbeteringen smalle wegen brachten we langs Klein - Schoot, Hoogstraat, Het Winkel en de Blake Beemd bermverhardingen aan. De laatste werkzaamheden voor het aanbrengen van de bermverhardingen uitvoeringsjaar 2019 realiseren we in het voorjaar van 2020.

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Regulier onderhoud	587.837	592.697	-4.860	2019
Kredieten				
Gastelseweg e.o.	131.000	132.237	-1.237	2019
Damenweg	139.000	142.897	-3.897	2019
Infrastructurele verbeteringen 2018	114.128	113.575	553	2019
Infrastructurele verbeteringen 2019	411.000	377.459	33.541	2019-2020
Woonstraten kern Budel uit. 2019	409.000	476	408.524	2019-2020
Reconstructie Grootsooterweg	296.000	5.752	290.248	2019-2020

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud wegen	290.234	597.484	491.497	396.221

Onderhoud wegen 2019

Naast klein en regulier onderhoud voerde de gemeente in 2019 ook enkele grotere projecten uit. Dit waren het groot onderhoud van de rijbanen D'aasdonken (gedeelte vanaf Grote Bleek tot gemeentegrens), Blake Beemd, Berg (gedeelte Bergakkers tot einde verharding), Gastelseweg, Dommelstraat, Waalstraat (gedeeltelijk) Borghpad, Vroomhof en St. Lambertusstraat. Ook zijn de fietspaden en trottoirs van de Stationsweg (gedeelte Peeldijk tot Pr. Irenestraat) en Hoofdstraat (gedeelte St. Barbaraweg tot Boszicht) herstraat.

Verder voerde de gemeente in 2019 verkeersmaatregelen uit aan de Damenweg, Beekstraat en De Branten in Soerendonk. Daarnaast zetten we de tijdelijke maatregelen om het sluipverkeer rondom de A2 te weren voort. Ook trof de gemeente naar aanleiding van klachten en meldingen een aantal kleinschalige verkeersmaatregelen.

De resterende middelen in de voorziening onderhoud wegen sluiten aan op de uitvoering van het beheerplan wegen voor de onderhoudsperiode 2017 - 2021. De jaarlijkse uitvoeringsplannen zijn voor deze periode afgestemd op de beschikbare budgetten. De benodigde middelen voor de vervangingsinvesteringen vragen we jaarlijks aan in de begroting.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden. In de meerjarenplanning stemmen we het onderhoud integraal af op de geplande reconstructies, verkeersmaatregelen en rioleringsprojecten. Ook houdt de gemeente in de planning rekening met kabel- en leidingwerkzaamheden van de nutsbedrijven. Bij gepland groot onderhoud en reconstructies onderhouden we de wegen, pleinen en trottoirs op basis van de ondergrens kwaliteit C.

Ontwikkelingen

In maart 2017 stelde de raad het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) vast. In de begroting 2019 nam de gemeente financiële middelen op voor het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVV) waarin projecten stonden die uitvoering gaven aan het GVVP. In 2019 gaven we uitvoering aan het UVV. Naast de eerdergenoemde maatregelen aan de Damenweg en Beekstraat betrof dit ook de planvoorbereiding voor het onderhoud en Duurzaam Veilige inrichting van de Koenraadtweg – Hugten en de planvoorbereiding voor de permanente maatregelen tegen sluipverkeer.

Openbare verlichting (elektrische installaties)

Inleiding

Openbare verlichting verbetert de leefbaarheid, de sociale- en verkeers- veiligheid. Een belangrijk aandachtspunt is ook duurzaamheid en energiebesparing. Product Openbare verlichting maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'elektrische installaties' is het volgende kader stellend:

- Beheerplan openbare verlichting 2020-2022, vastgesteld in oktober 2019.
- Richtlijn NPR 13201-2017 (Nederlandse Praktijk Richtlijn voor de kwaliteitscriteria van openbare verlichting).
- Politiekeurmerk Veilig Wonen en nieuwe ontwikkelingen in de woonkernen.
- Nationaal energieakkoord.

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Elektriciteit	102.173	91.483	10.690	2019
Onderhoud en beheer	168.971	177.425	-8.454	2019
Kredieten				

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening straatverlichting	76.298	53.869	0	130.167

Onderhoud openbare verlichting 2019

Binnen de vastgestelde beheerkaders onderhouden wij de openbare verlichting.

Het huidige onderhoudsbudget was toereikend voor dagelijks onderhoud en enkele kleine vervangingen.

Het groot onderhoud temporiseerden we in 2019. In de komende jaren werken we toe naar het behalen van de energienota 2030.

In dit kader stelde de MRE een rapport Besparing energie door verledding op als business case. Dit rapport gaan we vertalen naar projecten, waarbij Maarheeze als meest rendabele kern naar voren komt. In de kadernota komen we hier op terug.

Om deze energiedoelstelling van 50% te halen dienen we alle armaturen die nog geen LED zijn voor 2030 te vervangen. De beschikbare middelen in de voorziening gaan we hiervoor herzien. Het restant bedrag van 2019 zetten we in voor de vervangingen in de toekomst.

Nadere toelichting op het onderhoud:

- Duurzame aanstraalverlichting Kerk Budel gerealiseerd.
- Bij vervangingen of nieuwbouw LED verlichting toegepast.
- De masten die volgens de levensduur in aanmerking kwamen voor vervanging ondergingen een stabiliteitsmeting. De resultaten van deze meting gaven aan dat we de vervanging van 95% van deze masten met 5 jaar kunnen doorschuiven. De overige 5% namen we mee met het groot onderhoud.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Speelvoorzieningen

Inleiding

Spelen is voor kinderen van groot belang voor hun lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. In het spel leren ze lichaam en verstand te gebruiken. Daarnaast nodigt goede openbare speelruimte uit tot actief bewegen. Speelvoorzieningen maken onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'speelvoorzieningen' is het volgende kaderstellend:

- Veiligheid van de speeltoestellen toetsen we aan de hand van wettelijke richtlijnen.

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Algemeen onderhoud	42.849	41.632	1.216	2019
Inspectie toestellen	4.674	3.594	1.080	2019
Kredieten				

Onderhoud speelvoorzieningen 2019

De huidige onderhoudsbudgetten zijn maatgevend voor dagelijks en groot onderhoud. In 2019 vervingen we enkele toestellen en voerden we het benodigde onderhoud uit.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Ontwikkelingen

Conform eerder genomen besluiten voeren we de afbouw van een aantal speelplekkenlocaties uit.

E.e.a. op basis van de levensduur van de speeltoestellen. Er is minimaal één natuurlijke speelplek in elke kern, met uitzondering van Gastel. Dit als resultaat van afstemming met de buurtplatforms en dorpsraden. Hierbij houden we rekening met de interactief geleverde input vanuit de kernen.

Riolering & water

Inleiding

De gemeente heeft de wettelijke zorgtaken rondom afval-, hemel- en grondwater omschreven in het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2016-2020 (vGRP). Dit vGRP is een beleidsplan op lange termijn. De raad stelde dit vast op 27 oktober 2015. In het plan staat een berekening van de kostendekkendheid om de ontwikkeling van de rioolheffing inzichtelijk te maken. In kostendekkingsberekeningen maken we een analyse van de hoogte van het tarief van de rioolheffing in relatie tot de lasten en baten. De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. Dit is een belasting waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor een bepaald doel, in dit geval de gemeentelijke watertaken. De lasten bestaan enerzijds uit de exploitatielasten (jaarlijks terugkerende lasten) en anderzijds uit investeringen die over een lange termijn afgeschreven worden. Het beleid van het vGRP vertalen we jaarlijks naar operationele plannen. Ook eventuele verschuivingen in het uitvoeringsprogramma onderbouwen we hierin.

Alle inwoners en bedrijven in de gemeente Cranendonck hebben baat bij een goed en functioneel rioolstelsel uit oogpunt van volksgezondheid en milieubescherming. Daarnaast draagt doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater bij tot een aangenaam woonklimaat met een groen karakter. “Riolering & Water” maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen ‘riolering & water’ is het volgende kaderstellend:

- De Wet milieubeheer (afvalwaterzorgplicht)
- Waterwet (hemelwater- en grondwaterzorgplicht)

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Aanleg en beheer	765.319	885.351	-120.032	2019
Vrijvalriolering	293.500	231.662	+61.838	2019
Mechanische riolering en meetapparatuur	217.000	216.672	+328	2019
Onderzoek planvorming en contracten	57.000	12.731	44.268	2019
Rioolheffing opbrengsten	-2.010.000	-2.069.686	59.686	2019
Kredieten				
V-GRP jaarschijf 2017	1	0	1	2018
V-GRP jaarschijf 2018	1.466.715	1.548.732	-82.017	2019
V-GRP jaarschijf 2019	1.068.000	235.442	832.557	2019

In de jaarschijf 2018 van het GRP staan de Stationsstraat en Gastelseweg. De voorbereidende werkzaamheden voerden we in 2018 uit. Daadwerkelijke aanleg vond in 2019 plaats. In de jaarschijf van 2019 hebben we de projecten Stationsstraat en rioolrenovatie opgenomen. Deze voeren we momenteel uit en ronden en rekenen we in 2020 af.

Kredieten

In 2019 stond circa 1 miljoen euro aan investeringen op de planning. De belangrijkste investering was Maarheeze Stationstraat, een integraal project waar wij aan hebben bijgedragen vanuit de jaarschijven in 2018 en 2019. Dit project is vertraagd doordat de projectleider is vertrokken in 2018. Hierdoor zijn zowel de investeringen voor 2018 en 2019 voor dit project vertraagd in uitvoering gegaan via de nieuwe projectleider. Een ander belangrijk project was relining. Dit project is in het vierde kwartaal van vorig jaar aanbesteed en in het vierde kwartaal in uitvoering gegaan. De verwachting is dat beide projecten in de eerste helft van 2020 worden afgerond.

Gemeentelijke gebouwen

Inleiding

De gemeente voert het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen planmatig uit met behulp van een meerjarige onderhoudsplanung (15 jaar). Jaarlijks actualiseren we in samenwerking met de aangestelde onderhoudspartners dit MJOP. Afgeleid van de meerjarenplanung stelt de gemeente jaarlijks een uitvoeringsplan op. De gemeentelijke gebouwen zijn onderdeel van programma 1: Wonen + Leven en programma 2: Economie + Ondernemen.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'gebouwen' is het volgende kaderstellend:

- Gebouwen dienen te voldoen aan de wettelijke eisen.

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Klein onderhoud	194.520	220.672	-26.152	2019
Kredieten				

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud gebouwen	612.945	100.004	85.303	627.648

Onderhoud gemeentelijke gebouwen 2019

Het regulier onderhoud komt ten laste van de exploitatie en het groot onderhoud ten laste van de onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen. Het is niet meer toegestaan om ver- en nieuwbouw uit de voorziening te dekken.

In 2019 zijn meer onvoorziene uitgaven geweest voor regulier onderhoud bij de Gemeenschapshuizen.

Het huidige onderhoudsbudget was niet toereikend voor dagelijks onderhoud en enkele kleine vervangingen.

Ontwikkelingen

De raadsopdracht uit de Nota gemeentelijke gebouwen kreeg in 2019 verder vorm. Uitvoering vindt plaats in 2020.

Voor het Zuiderpoort complex is het noodzakelijk onderhoud projectmatig uitgevoerd en opgeleverd.

Voor de Smeltkroes zijn we gestart met noodzakelijk onderhoud, o.a. worden de douches & kleedlokalen aangepakt. Als laatste gaan we de asbesthoudende lijm laag verwijderen in diverse vloerafwerkingen in enkele gangen en tribunes. Vervolgens zullen we hier weer een passende vloerafwerking aanbrengen. De woning op de stationsstraat 50 in Maarheeze is woon klaar gemaakt en vervolgens is hier een huurder voor gevonden en contracten zijn getekend.

Ook hebben we samen met de onderhoud partners (Co-makers) alle panden geïnspecteerd en vertaald naar een Meer Jaren Onderhoud Planning. Presentatie van dit MJOP zal in het 2^e kwartaal van 2020 plaats vinden.

Gemeentelijke sportaccommodaties en bouwhallen

Inleiding

De sportaccommodaties maken deel uit van programma 3: Toerisme + Recreatie. De gemeente wil een gevarieerd aanbod aan sportactiviteiten ondersteunen. Hierbij legt de gemeente de verantwoordelijkheid voor het dagelijks beheer en onderhoud van de accommodaties zoveel mogelijk bij de gebruikers (lees: verenigingen) neer.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'sportaccommodaties' is het volgende kaderstellend:

- De gemeentelijke beleidsvisie in de nota 'sport en bewegen' (2011).
- Voor het onderhoud werken we met een conditiemeting op basis van de Nen2767.
- De sportaccommodaties moeten voldoen aan de wettelijke eisen.

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Klein onderhoud	73.009	57.091	15.918	2019
Kredieten				

Voorziening	Beginstand	Storting	Uitgaven	Eindstand
Voorziening onderhoud gebouwen VTBC	551.679	544.663	449.033	647.309

Onderhoud sportaccommodaties en bouwhallen 2019

De gemeente verwerkte de onderhoudskosten in het meerjarig onderhoudsplan van de gemeentelijke gebouwen. Het dagelijks en groot onderhoud van de bouwhallen beleggen we via de huur-, bruikleen-, gebruiksovereenkomst bij de verenigingen.

In 2019 gaf de gemeente minder uit aan het onderhoud van de sportaccommodaties in afwachting van het op te stellen MJOP.

Ontwikkelingen

De gemeente rondde de revitalisering van het Zuiderpoortcomplex grotendeels af.

Op sportpark de Romrijten vernieuwde de gemeente de tennisbanen in samenspraak met de vereniging.

Op sportpark de Romrijten verving de gemeente op het terrein van de voetbalvereniging de veld verlichting & schakelapparatuur door een duurzame 'led' variant.

De gemeente sloot met verenigingen een lokaal sportakkoord af over o.a. duurzame infrastructuur.

Onderhoud & vervanging Tractie

Inleiding

Tot slot is ook "tractie" (rollend materieel gemeentewerf) een onderdeel van de gemeentelijke kapitaalgoederen. De tractie gebruiken we voor onderhoud aan het openbare groen, sport, riool, openbare gebouwen, evenementen enz.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'tractie' is het volgende kaderstellend:

- Tractiemiddelen moeten betrouwbaar in de bedrijfsvoering en veilig te zijn.
- Tractie moet voldoen aan de wettelijke eisen

Financiële resultaten 2019

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Realisatie jaar
Exploitatie				
Onderhoud	30.362	16.664	13.697	2019
Vervanging/lease	29.250	35.318	-6.068	2019
Kredieten				

Onderhoud tractie 2019

Het huidige onderhoudsbudget is toereikend voor dagelijks onderhoud.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Ontwikkelingen

In 2021 verloopt het contract/samenwerking veegwagen met RV groen. De gemeente gaat de opties onderzoeken.

De economische levensduur van de tractor loopt op zijn einde. We onderzoeken zowel vervanging als lease of koop.

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf bevat een beknopte weergave van het door de gemeente gevoerde grondbeleid, zoals vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2016 - 2020. Daarnaast wordt gerapporteerd over de voortgang van de gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen.

De opzet van deze paragraaf is gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)¹ en bevat een verantwoording van de gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen. De boekwaarde van de projecten is eveneens volgens de voorschriften van het BBV verwerkt in de balans.

Grondbeleid

Nota Grondbeleid

In de nota Grondbeleid Gemeente Cranendonck 2016-2020 zijn de beleidskaders en uitgangspunten vastgelegd voor het beheer en de ontwikkeling van onroerend goed, gericht op het uiteindelijk realiseren van beleidsdoelstellingen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, economie, etc.

In de nota Grondbeleid is de gemeentelijke voorkeur vastgelegd voor het voeren van een faciliterend grondbeleid.

“Indien concrete gemeentelijke doelen niet realiseerbaar blijken door de inzet van alleen faciliterend grondbeleid en realisering wel dringend gewenst is kan de gemeenteraad besluiten om zelf actief, risicodragend, tot ontwikkelingen over te gaan of een samenwerking aan te gaan met een particuliere initiatiefnemer. Deze ontwikkeling en de daarmee verbonden risico's moeten passen binnen de financiële randvoorwaarden van de gemeente. In dat geval kan de keuze zijn om bij een groot maatschappelijk belang een exploitatieplan met een tekort, dat door voorzieningen of reserves is afgedekt, te accepteren.”

Actualisatie grondexploitaties

Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd. Over het geprognosticeerde financiële resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties wordt gerapporteerd door middel van deze paragraaf.

Projecten

De grondexploitaties c.q. plannen zijn onderverdeeld in:

- Gemeentelijke grondexploitaties:
Er is sprake van een door de raad vastgestelde grondexploitatie. De gemeente is eigenaar van de grond. De boekwaarde van deze projecten wordt op de balans verantwoord in de categorie 'In exploitatie genomen (bouw)gronden'.
- Toekomstige gemeentelijke grondexploitaties:
De gemeente is eigenaar van de grond, er is nog geen grondexploitatie vastgesteld. De boekwaarde van de grond wordt verantwoord onder de categorie 'Materiële Vaste Activa'. De plankosten worden, maximaal 5 jaar, tot het moment van vaststelling van de grondexploitatie gerubriceerd onder de categorie 'Immateriële vaste activa'. Plankosten ouder dan 5 jaar worden

¹ Art. 16, besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

afgeboekt indien blijkt dat er na het verstrijken van deze termijn geen grondexploitatie is vastgesteld. Er zijn momenteel geen plannen die dicht tegen deze termijn van 5 jaar aan zitten.

- Particuliere plannen:

De rol van de gemeente heeft betrekking op de procedure voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan. Het eigendom van de grond is in particuliere handen. De gemeentelijke (plan)kosten worden door middel van een exploitatieplan of een anterieure overeenkomst in rekening gebracht bij de initiatiefnemer van het betreffende plan. De boekwaarde wordt op de balans verantwoord als kortlopende vordering indien er sprake is van een ondertekende anterieure overeenkomst. Indien een door beide partijen ondertekende versie het contract ontbreekt wordt de boekwaarde opgenomen in de rubriek 'Overlopende activa'.

Winst- en verliesneming.

Volgens de richtlijnen van de BBV treffen wij een (verlies)voorziening voor een gemeentelijke grondexploitatie die een geprognosticeerd tekort laat zien. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de betreffende grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt. Deze voorziening wordt, als een waarde correctie, in mindering gebracht op de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie. Bijstellingen van de voorziening worden verrekend met de reserve Grondexploitaties.

In de nota Grondbeleid is als richtlijn opgenomen dat er geen tussentijdse winstnemingen worden gedaan. De voorschriften vanuit het BBV zijn op dit punt echter aangescherpt en stellen dat de gemeente tot tussentijdse winstneming over moet gaan indien daarover voldoende zekerheid bestaat. Het Bbv heeft in maart 2017 een aanvullende notitie uitgebracht voor het tussentijds nemen van winst. Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (Bbv) zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De Percentage of completion (Poc) methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties die door gemeenten worden uitgevoerd. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV, namelijk vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

De berekening van de tussentijdse winst vindt plaats naar rato van de voortgang van het project. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad zijn vastgesteld. Dit wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie

opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien nog geen gronden zijn verkocht is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. In formule: % kostenrealisatie x % opbrengstrealisatie = % Poc.

(Ingeval de kosten voor 50% zijn gerealiseerd en de gronden voor 50% zijn verkocht, dan is de Poc dus 25%.) Volgens het Bbv is het toegestaan om vanuit het voorzichtigheidsprincipe 10% van de nog te realiseren opbrengsten en 10% van de nog te maken kosten in mindering te brengen op de totale raming om van hier uit het percentage winstneming te berekenen. Voor de jaarrekening 2019 is de Poc methode toegepast op de gemeentelijke grondexploitaties. In de eerstvolgende herziening van de nota grondbeleid zal deze nota aangepast worden op de voorschriften vanuit het BBV voor wat betreft het tussentijds nemen van winst.

Het toepassen van de Poc methode leidt voor één complexen tot de volgende winstneming over het boekjaar 2019:

Overzicht tussentijdse winstneming		
Nr.	Naam	Bedrag
9203	Airpark fase II/IIb	648.917
Totaal		648.917

Waardering gronden toekomstige gemeentelijke grondexploitaties

Gronden en opstellen in het bezit van de gemeente die bedoeld zijn voor een toekomstige ontwikkeling maar waarbij (nog) geen sprake is van een raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting moeten op de balans worden gerubriceerd onder de categorie 'Materiële vaste activa'. Er is dus geen sprake van een vervaardigingsprijs maar van een verkrijgingsprijs. Op de boekwaarde van deze grond mogen daarom ook geen kosten, zoals rente, worden bijgeschreven. De activering van alle soorten grond geschiedt in de eerste plaats steeds tegen (historische) verkrijgingprijs (artikel 63.1 BBV) en bijkomende kosten. Op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd tot de marktwaarde indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde (artikelen 65.1 en 65.2 BBV). Voor de Baronie van Cranendonck zijn in 2019 kosten gemaakt die niet mogen worden geactiveerd. Deze kosten worden daarom als verlies genomen met als dekking de algemene reserve grondexploitatie. Voor het plan Politiebureau zijn geen kosten gemaakt die als verlies genomen moeten worden. De afboeking van de kosten van Baronie van Cranendonck zijn opgenomen in onderstaand overzicht:

Afboekingen Materiele vaste activa				
Nr.	Naam	Afboeking boekjaar 2016 t&m 2018	Afboeking 2019	Totaal bedrag aan afboekingen
9008	Politiebureau	40.856	0	40.856
9460	De Baronie	595.493	275.882	871.375
Totaal		636.349	275.882	912.231

Voor het plan Baronie van Cranendonck geldt dat er in 2020 door de gemeenteraad een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Vanaf het boekjaar 2020 is dit project een grondexploitatie en worden kosten niet meer als verlies genomen ten laste van de algemene reserve grondexploitatie maar worden deze kosten in de grondexploitatie meegenomen. De boekwaarde plus toekomstig nog te maken kosten worden terugverdiend door de uitgifte of verpachting van grond. Overigens is bij het opstellen van de grondexploitatiebegroting er rekening mee gehouden dat het als verlies genomen bedrag van € 871.375 nog terug verdiend gaat worden door de opbrengsten van grondverkoop of verpachting. Het overzicht van de boekwaarde per 31-12-2019 ziet er als volgt uit:

Overzicht toekomstige gemeentelijke grondexploitaties		
Project		Boekwaarde
Nr.	Naam	Per 31-12-2019
9008	Politiebureau	83.567
9460	Baronie van Cranendonck	2.797.672
Totaal		2.881.239

Realisatie

Verloop boekwaarde gemeentelijke grondexploitaties

De boekwaarde van de grondexploitaties kent met name door de grondverkoop in Airpark een positief saldo van € 2.772.725. Het risicoprofiel voor de grondexploitaties is daarmee zeer laag. Het verloop van de boekwaarde is weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop boekwaarde gemeentelijke grondexploitaties						
Nr.	Naam	Boekwaarde 1-1-2019	Gerealiseerde kosten 2019	Gerealiseerde opbrengsten 2019	Tussentijdse winstneming 2019	Boekwaarde 31-12-2019
9018	Budel Noord 2007	-904.700	72.237	211.351	0	-765.586
9203	Airpark Brabant fase II/IIb	815.751	1.202.159	4.306.191	648.917	3.919.782
9464	Neerlanden	-154.207	227.264	0		-381.471
Totaal		-243.156	1.501.660	4.517.542	648.917	2.772.725

Toelichting per complex

Budel Noord

Voor Budel Noord was reeds een voorziening gevormd van € 795.330. Deze blijft ongewijzigd. Deze grondexploitatie is in 2019 volgens planning verlopen.

Airpark Brabant fase II/IIb

Airpark Brabant fase II is een gemeentelijke grondexploitatie. De vraag naar bouwgrond voor bedrijven bleef in 2019 onverminderd groot. Op het bedrijventerrein Airpark is in 2019 maar liefst 40.929m² grond verkocht voor in totaal €4.277.000. De overige opbrengsten kwamen uit op een bedrag van €29.000. De uitgifte van gronden binnen deze grondexploitatie is in 2019 zo voorspoedig verlopen dat nagenoeg alle

gronden verkocht zijn of onder optie zijn. Vandaar dat Airpark fase II in 2018 is uitgebreid met Airpark fase IIb. De ontwikkeling van de gronden van deze laatste fase moet nog van de grond komen. De grondexploitatie Airpark fase II/IIb heeft een boekwaarde van € 3.919.782 positief. Dit is na de tussentijdse winstneming van € 868.000 in 2018 en de tussentijdse winst in 2019 van € 648.917. De toekomstig nog te maken kosten komen uit op een bedrag van €6.560.400. De toekomstig te ontvangen grondopbrengsten zijn begroot op € 5.310.330. Daarmee sluit de grondexploitatie met een positief saldo van € 4.186.680 op het einde van de looptijd per 31-12-2028. Dit positief saldo is inclusief tussentijdse winstnemingen.

Neerlanden

Het project Neerlanden is in 2018 toegevoegd. Deze grondexploitatie heeft een fasering tot 2028. Het projectresultaat einde looptijd komt uit op een bedrag van 2.286.375. In 2019 zijn er kosten gemaakt als voorbereiding op het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan heeft wat vertraging opgelopen door de stikstofproblematiek maar zal in 2020 aan de gemeenteraad worden aangeboden voor vaststelling. Het totaaloverzicht voor wat betreft de projectresultaten voor de grondexploitaties is weergegeven in onderstaande tabel:

Resultaat einde looptijd gemeentelijke grondexploitaties							
Nr.	Naam	Boekwaarde 31-12-2019	Toekomstig nog te maken kosten	Toekomstig nog te realiseren opbrengsten	Resultaat einde looptijd	Reeds tussentijds genomen winst t&m 2019	Totaal project resultaat = resultaat einde looptijd + reeds tussentijds genomen winst
9018	Budel Noord 2007	-765.586	503.053	473.310	-795.330	0	-795.330
9203	Airpark Brabant fase II/IIb	3.919.782	6.560.400	5.310.330	2.669.712	1.516.968	4.186.680
9464	Neerlanden	-381.471	4.116.689	6.784.536	2.286.375	0	2.286.375
Totaal		2.772.725	11.180.142	12.568.176	4.160.757	1.516.968	5.677.725

Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen dat het becijferde resultaat is gebaseerd op voorcalculatorische, en dus nog niet geheel gerealiseerde, (exploitatie)resultaten die, gaande de exploitatieperiode nog aan verandering onderhevig kunnen zijn. Daarnaast is het behalen van dit resultaat afhankelijk van de algemene (economische) verwachtingen in combinaties met de risico's.

Particuliere plannen

Voor particuliere plannen geldt dat de gemeente geen grondbezit heeft. Sinds de wijziging van het BBV in 2016 is er een scheiding aangebracht tussen gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen. Bij particuliere plannen treedt de gemeente faciliterend op. Feitelijk horen de particuliere plannen niet meer thuis in de paragraaf grondbeleid. Om het verloop te zien ten opzichte van voorgaande jaren en om volledig te zijn als het gaat om verlies- en winstnemingen nemen we ze toch mee in deze paragraaf.

Uitgangspunt voor particuliere plannen is dat de gemeente haar kosten verhaald via een exploitatieplan of via anterieure overeenkomsten. Voor de huidige particuliere plannen zijn geen exploitatieplannen vastgesteld. Dat betekent dat de kosten verhaald worden via een anterieure overeenkomsten. In sommige gevallen kan de gemeente niet alle kosten verhalen. Voor kostenverhaal moeten de drie criteria profijt, causaliteit en toerekenbaarheid toegepast worden. Als voor een project niet 100% de drie criteria zijn toe te passen dan kan het zijn dat de gemeente kosten in een project voor haar rekening moet nemen. Daarnaast kan de gemeente alleen kosten verhalen zoals opgenomen in de kostensoortenlijst in het Besluit ruimtelijke ordening. Tot slot kan het zijn dat de gemeente een anterieure overeenkomst sluit en dat later blijkt dat kosten hoger zijn dan oorspronkelijke ten tijde van het sluiten van het contract was voorzien. Andersom kan uiteraard ook dat de daadwerkelijk gemaakte kosten voor de gemeente lager zijn dan de verhaalde kosten. In dat geval houdt de gemeente geld over aan een particulier project. Het uitgangspunt van de particuliere plannen is 100% kostenverhaal en een voor de gemeente sluitend plan. In het onderstaande overzicht zijn de boekwaardes van de particuliere plannen opgenomen en de toekomstig nog te maken kosten in combinatie met kostenbijdragen die nog ontvangen moeten worden.

Financieel overzicht particuliere plannen				
Boekwaarde 1-1-2019	Gerealiseerde kosten 2019	Gerealiseerde bijdragen 2019	Verlies ten laste algemene reserve grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2019
894.124	113.048	107.913	-742.249	157.010

Voor de particuliere plannen geldt dat de per saldo opgenomen boekwaarde van €157.010 nog verhaald wordt op initiatiefnemers. Het ontstane verlies in 2019 is een saldo van genomen winsten en verliezen in 2019 volgens onderstaand overzicht:

Overzicht winst- en verliesnemingen particuliere plannen		
Project		Winst/verlies
Nr.	Naam	2019
		(negatief is verlies)
9206	DIC	-713.777
9458	Nieuwstraat 55	-7.372
9447	Jumbo	-21.100
Totaal		-742.249

Het bestemmingsplan voor DIC is vernietigd bij de Raad van State als gevolg van de landelijke stikstofproblematiek. In de anterieure overeenkomst die met Nyrstar was gesloten voor de realisatie van het bedrijventerrein DIC was opgenomen dat de historische kosten die door de gemeente gemaakt waren voor het bestemmingsplan DIC vergoed zouden worden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan. Daarnaast was in deze overeenkomst ook opgenomen dat partijen de overeenkomst konden ontbinden op het moment dat het bestemmingsplan niet onherroepelijk zou worden. Nadat het bestemmingsplan door de Raad van State vernietigd is heeft Nyrstar de overeenkomst ontbonden.

Hierdoor is kostenverhaal niet langer mogelijk waardoor de niet meer te verhalen kosten direct als verlies genomen moeten worden conform de uitgangspunten van het BBV. Voor een verdere toelichting zie het majeur project DIC.

Financiële positie

De financiële positie bestaat uit de boekwaarde van de gemeentelijke grondexploitaties en de reserves en risico's die samenhangen met de exploitatie van (bouw)grond.

Reserve Ruimtelijke Kwaliteit

De gemeenteraad heeft in december 2018 de Nota Fonds Bovenwijkse Voorzieningen ingetrokken en de nota fonds ruimtelijke kwaliteit vastgesteld. De reserve bovenwijkse voorziening was bedoeld voor de financiering van infrastructurele voorzieningen die niet gekoppeld konden worden aan een specifieke grondexploitatie. De gemeente heeft naast deze infrastructurele projecten met een bovenwijks karakter nog veel wensen en ambities vanuit het ruimtelijke beleid, zoals o.a. vastgelegd in de Structuurvisie 2024 waarvoor geen dekking aanwezig is. Om hiervoor een bijdrage te kunnen vragen aan derden is een fonds met bredere investeringsmogelijkheden nodig dan het huidige Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Dit is de aanleiding geweest om het Fonds Bovenwijkse voorzieningen om te vormen naar een nieuw fonds, het Fonds Ruimtelijke Kwaliteit. De voeding vindt plaats vanuit particuliere plannen waar een bijdrage wordt gevraagd voor het fonds ruimtelijke kwaliteit en door een bijdrage vanuit de gemeentelijke grondexploitaties op basis van een bijdrage per m2 verkochte grond. De mutatie van deze reserve is weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop reserve Fonds Ruimtelijke kwaliteit		
Stand per 1-1-2019		2.445.807
Stortingen vanuit complexen	352.772	
Stortingen vanuit anterieure overeenkomsten	38.800	
<i>Totaal mutaties 2019</i>		391.572
Stand per 31-12-2019		2.837.379

Omdat het BBV voorschrijft dat er vanuit de grondexploitaties geen kosten mogen worden genomen voor fondsvorming wordt de berekende mutatie aan het Fonds Ruimtelijke kwaliteit jaarlijks genomen bij de jaarrekening door een uitname uit de reserve grondexploitatie ten behoeve van de reserve Fonds Ruimtelijke kwaliteit.

Voorziening Nadelige grondexploitaties

Volgens de richtlijnen van de BBV moet een voorziening worden getroffen voor gemeentelijke grondexploitaties die een voorgerecalculeerd tekort laten zien. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de gemeentelijke grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt. De voorziening wordt in mindering gebracht op de balanspost 'Onderhanden werk inzake grondexploitaties'.

Bijstellingen van de hoogte van de voorziening geschiedt middels verrekening met de reserve grondexploitatie.

Specificatie voorziening Nadelige grondexploitaties		
Stand per 1-1-2019		795.330
Benodigd per 31-12-2019		
- Budel Noord 2007	795.330	
Aanvulling t.l.v. reserve grondexploitaties		0
Stand 31-12-2019		795.330

Risico's grondexploitaties

Aan het exploiteren van (bouw)grond zijn risico's verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge voorinvesteringen en omvangrijke geprognosticeerde verkoopopbrengsten bij gemeentelijke grondexploitaties, moet rekening gehouden worden met een reëel risico.

Voor de kwantificering van de risico's wordt onderscheid gemaakt in algemene (exploitatie)risico's en project specifieke risico's. Voor het complex Budel Noord 2007 is de risico inschatting, uitgaande van een 'slecht weer scenario' (dit wil zeggen een verslechtering van het geprognosticeerd resultaat of het niet (geheel) kunnen verhalen van de door de gemeente Cranendonck gemaakte kosten), berekend op een bedrag van € 19.000. Dit bedrag is laag omdat bijna alle gronden zijn uitgegeven en kosten zijn gemaakt. Voor de complexen Neerlanden en Airpark zijn de geprognosticeerde resultaten dusdanig dat risico's opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.

In de vermogenspositie is rekening gehouden met een risicobedrag van € 200.000 voor reeds gestarte initiatieven (het niet geheel kunnen verhalen van de door de gemeente gemaakte kosten) en € 150.000 (algemeen voorbereidingsbudget) voor nieuwe initiatieven welke uiteindelijk niet doorgaan; totaal een risicobedrag van € 350.000. Het totale bedrag voor risico's komt daarmee uit op een bedrag van € 350.000 plus €19.000 = € 369.000

Risico's in relatie tot reserve grondexploitatie

Het uitgangspunt voor het bepalen van de minimum hoogte van de reserve grondexploitaties is dat er voldoende financiële buffer aanwezig moet blijven voor een verantwoorde continuering van de bedrijfsvoering. Hierbij is de minimum hoogte berekend op € 369.000 gebaseerd op de risico's.

De huidige omvang van de reserve ad € 198.549 is onvoldoende om de bestaande risico's af te dekken. De reserve grondexploitatie zal daarom moeten worden aangevuld vanuit de algemene reserve met een bedrag van € 170.451. Als we naar de huidige gemeentelijke grondexploitaties kijken en naar de particuliere plannen dan zien we dat het risicoprofiel sterk omlaag is gegaan. Dit komt doordat we in het plan Budel Noord bijna alle kavels hebben verkocht en dat er nog weinig kosten hoeven te worden gemaakt en omdat de plannen Neerlanden en Airpark een aanzienlijke winstpotentie hebben. In de particuliere plannen is na de verliesneming van Dic de boekwaarde met een bedrag van € 157.010 en dus

het risico zeer laag. Het is dan ook de verwachting dat in de komende jaren er vanuit de reserve grondexploitatie bedragen kunnen worden afgeroomd naar de algemene reserve.

De bovengrens bedraagt anderhalf maal de omvang van de noodzakelijke ondergrens en gezien de omvang van de risico's bepaald op een bedrag van € 553.500.

Reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitaties is ingesteld om de resultaten van de lopende complexen en de ongedekte voorbereidingskredieten op te vangen. Elk jaar wordt op basis van de stand van de noodzakelijke reservepositie bepaald hoe hoog het bedrag is dat overgeheveld kan/moet worden naar/van de gemeentelijke algemene reserve.

Overzicht verloop reserve Grondexploitaties			
Stand per 1-1-2019			923.745
Bij:	Inflatie correctie	-	
	Tussentijdse winstnemings Airpark fase II en IIb	648.917	
	Winstnemingen particuliere plannen	0	
Af:	Aanvullen voorziening nadelige grondexploitaties	0	
	Dekking exploitatiesaldo toekomstige grondexploitaties	-275.882	
	Verlies nemen particuliere plannen (afname)	-742.249	
	Vennootschapsbelasting	-3.210	
	Storting vanuit de reserve in het fonds voor ruimtelijke kwaliteit	-352.772	
Saldo			198.549
Aanvullen tot buffer			170.451
Stand 31-12-2019			369.000

Het is goed om aan te geven dat de onttrekking van € 352.772 uit de reserve grondexploitatie geen verlies is maar een overboeking naar de reserve ruimtelijke kwaliteit (zie onderdeel reserve ruimtelijke kwaliteit).

Weerstandvermogen

Op grond van het BBV bepaalt het weerstandvermogen de mate waarin middelen vrij gemaakt kunnen worden om naast het afdekken van tekorten ook substantiële tegenvallers en risico's op te vangen (zonder aanpassing van beleid).

Voor het bepalen van het weerstandvermogen zijn drie zaken van belang:

1. De uiteindelijke resultaten van de grondexploitaties en particuliere plannen;
2. De risico's van/rondom grondexploitaties;
3. De stand en ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

Specificatie weerstandsvermogen			
Reserve grondexploitaties per 31-12-2019			369.000
Bij:	Nog te realiseren resultaat positieve projecten		
	- Gemeentelijke grondexploitaties:		
	Airpark II/IIb	2.669.712	
	Neerlanden	2.286.375	
<i>Subtotaal</i>			5.325.087
Af:	Risico's dekking en verlies	-369.000	
	Risico minder winst	-615.000	
<i>Subtotaal</i>			-984.000
Totaal weerstandsvermogen per 31-12-2019			4.341.087

Het risico minder winst van € 615.000 vloeit voort uit de risico analyse van de grondexploitaties Neerlanden en Airpark waarbij naar scenario's wordt gekeken als mogelijk hogere inflatie van kosten (4%), stijging van rente naar 2,5% en 10% lagere grondprijzen in combinatie met een inschatting van de kans van optreden.

Er kan worden geconcludeerd dat de huidige reserve grondexploitatie en de geprognosticeerde positieve resultaten van de grondexploitaties ruimschoots de risico's afdekken.

Paragraaf subsidies

De gemeente levert een financiële bijdrage aan diverse instellingen en verenigingen in de vorm van subsidies. De subsidies zijn verwerkt in de programma's van de jaarrekening 2019. Het college heeft afgelopen jaar een bedrag van ruim € 3 miljoen aan subsidies toegekend. In deze paragraaf subsidies leest u het totaalbeeld.

Soorten subsidies

Subsidie is 'de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen en diensten' (artikel 4:21 van de Awb).

De Awb eist dat gemeenten de grondslag voor het verstrekken van subsidie vastleggen in een algemeen verbindend voorschrift (= subsidieverordening), dat de raad heeft vastgesteld. Hierop zijn vier uitzonderingen mogelijk:

1. Subsidies die het college verleent in afwachting van de totstandkoming van een wettelijk voorschrift. Het wettelijk voorschrift moet dan binnen een jaar tot stand komen;
2. Subsidiereregelingen die de Europese Unie heeft vastgesteld;
3. Indien de begroting de subsidieontvanger specifiek vermeldt en het bedrag aangeeft waarop het college de subsidie ten hoogste kan vaststellen (subsidieverstreking op basis van een begrotingspost);
4. Eenmalige subsidies, mits het college deze voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.

Bij bovenstaande uitzonderingen blijft gelden dat de procedure voor subsidieverstreking moet voldoen aan de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht. Ook is het uitgangspunt dat de subsidie verstrekt wordt voor een doel dat bijdraagt aan de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Er zijn diverse soorten subsidies, elk met eigen kaders en richtlijnen:

1. Stimuleringssubsidies: een eenmalige subsidie voor een activiteit/activiteiten met een eenmalig of experimenteel karakter; of een eenmalige subsidie voor activiteiten waarvan het college heeft aangegeven dat ze die wil stimuleren.
2. Budgetsubsidies: een subsidie voor activiteiten die bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden en die op grondslag van meetbare activiteiten wordt verleend aan (professionele) organisaties, waarbij een uitvoeringsovereenkomst met de organisatie kan worden gesloten.
3. Basissubsidies: Een subsidie voor activiteiten die bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden waarmee de gemeente aangeeft het aanbod van bepaalde activiteiten door een organisatie van belang te vinden, zonder deze activiteiten overwegend naar aard of inhoud te beïnvloeden.

Naast deze subsidies zijn er nog enkele andere regelingen zoals de Verordening burgerkracht.

Beleid

Het beleid met betrekking tot subsidies is vastgelegd in het subsidiebeleid, de subsidieverordening van de gemeente Cranendonck (vastgesteld 12 mei 2015) en bijbehorende nadere regels.

Het subsidiebeleid geeft weer welke uitgangspunten de gemeente hanteert bij de toepassing van het instrument subsidie. Deze uitgangspunten vormen het kader voor de uitwerking van de subsidieverordening en de subsidieregels.

In de subsidieverordening staat de procedure van aanvraag, verlening, verantwoording en vaststelling van subsidies inclusief hieraan gekoppelde voorwaarden. Ook zijn er de administratieve verplichtingen (termijnen, te overleggen bewijsstukken, etc.) in opgenomen. Basis voor de verordening zijn de bepalingen zoals opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht.

In de nadere regels, aangepast in 2018, geeft het college aan hoe zij de hoogte van de subsidie wordt berekent en aan welke eisen en verplichtingen een aanvrager moet voldoen.

De gemeente streeft voor de diverse beleidsterreinen specifieke doelstellingen na. Subsidie wordt ingezet als middel om bepaalde maatschappelijke doelstellingen te behalen, bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen te stimuleren.

De doelstellingen zijn uitgewerkt en vastgelegd in diverse beleidsplannen. Daarnaast sluit zij aan op de strategische visie. We noemen de algemene doelstellingen:

Wonen en leven

De gemeente biedt de mogelijkheid om inwoners in elke kern samen te laten komen. Hierdoor versterken we de sociale cohesie. Onze inwoners wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over het beheer van de openbare ruimte.

Kunst en cultuur

De gemeente biedt haar inwoners de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst- en culturele activiteiten. Onderdeel hiervan is het behoud van de eigen identiteit van Cranendonck.

Sport

De gemeente biedt haar inwoners, met speciale aandacht voor jeugd en mensen met een beperking, de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten.

Zorg

De gemeente stimuleert dat inwoners, van jong tot oud, zich kunnen ontplooiën en verantwoordelijkheid nemen. Inwoners doen mee in de samenleving.

Subsidieplafond

De gemeente Cranendonck werkt met een subsidieplafond. Dit subsidiebudget is het bedrag dat gedurende een subsidiejaar ten hoogste beschikbaar is voor verstrekking van basis- en stimuleringsubsidies. Het subsidiebudget kent voor 2019 een plafond dat is vastgesteld op € 480.689. Jaarlijks is maximaal € 15.000 binnen het totale subsidiebudget beschikbaar voor stimuleringsubsidies. Bij een subsidieplafond verstrekt het college alleen subsidies zolang er middelen beschikbaar zijn. Als het budget op is, wordt een subsidieverzoek in principe afgewezen. In de nadere regels staat de manier waarop het college de middelen verdeelt.

De huidige manier van subsidiëren, op basis van maatschappelijke doelstellingen, stimuleert verenigingen tot het ondernemen van extra activiteiten om aan meer maatschappelijke doelstellingen een bijdrage te kunnen leveren. Daarmee ontvangen zij immers meer subsidie. Hiermee lijkt het subsidiebeleid een gewenst effect te behalen, namelijk de bijdrage aan de doelstellingen van gemeentelijk beleid. Echter dit subsidiebeleid heeft ook een neveneffect, namelijk een tekort op het subsidiebudget. Omdat de gemeente het subsidiebudget niet jaarlijks indexeert, en de tarieven voor (sport)accommodaties wel jaarlijks prijsstijgingen oplopen, groeit het tekort op het budget alleen maar verder.

Financieel overzicht subsidies

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiebedragen zoals het college die heeft toegekend in 2019 ten opzichte van de begroting 2019. Voor de basissubsidies is in 2019 besloten om de overschrijding op het subsidiebudget te korten op de accommodatiesubsidies om binnen het subsidieplafond te blijven. Verenigingen hadden voor € 506.048 (basis)subsidie aangevraagd. In de praktijk betekende dit dat de sportverenigingen minder (accommodatie)subsidie hebben ontvangen om binnen het subsidieplafond van € 480.689 te blijven.

Organisaties die meer dan € 2.000 subsidie ontvangen dienen een vaststellingsaanvraag in; het college stelt deze uiterlijk 31 december 2020 definitief vast.

		2019	
		begroot	toegekend
Basissubsidies	Beleidsterrein: kunst & cultuur	€ 71.255	€ 71.973
	Beleidsterrein: zorg	€ 59.361	€ 59.600
	Beleidsterrein: wonen & leven	€ 16.910	€ 17.015
	Beleidsterrein: sport; -maatschappelijke doelstellingen € 57.495}		
	-accommodatiesubsidie € 259.318}	€ 316.815	€ 316.813
Stimulerings-subsidies	24 aanvragen in 2019	€ 11.794	€ 14.170
	Totaal subsidiebudget	€ 476.135	€ 479.571
Budgetsubsidies	Subsidies op basis van historische grondslag	€ 41.744	€ 26.000
	Subsidies op basis van overeenkomsten	€ 1.615.505	€ 1.601.407
	Andere regelingen/bijdragen	€ 1.004.508	€ 990.490
Totaal subsidies		€ 3.137.892	€ 3.097.468

Budgetsubsidies vallen alleen onder de werking van het subsidiebeleid voor zover het gaat om de toepassing van aanvraag- en afhandeltermijnen. Inhoudelijk bepaalt het college per budgetgesubsidieerde instelling de subsidie. Er zijn geen algemeen geldende criteria voor deze instellingen (bijvoorbeeld voor het berekenen van de subsidie), zodat ook geen sprake is van een algemeen geldend subsidieplafond voor budgetsubsidies.

Te ontvangen subsidies

In de loop van 2016 werd gestart met het structureel actief zoeken naar subsidiemogelijkheden voor gemeentelijke projecten-activiteiten door middel van de inzet van een subsidioloog. Vanaf het begin boekten we positieve resultaten. Hierdoor komen voor bepaalde projecten en ontwikkelingen meer middelen beschikbaar binnen onze gemeente. Ook in 2019 werd deze werkwijze voortgezet.

Majeure projecten

Ontwikkeling wegenstructuur

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD

Ontwikkeling wegenstructuur

bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	1 januari tot 31 december 2019
Status:	Openbaar	DATUM:	2 maart 2020
1. organisatie			
A) bestuurlijk opdrachtgever:	Frits van der Wiel		
B) Ambtelijk opdrachtgever:	Nini Bos		
C) Projectleider:	Jozef van Asten		
D) Externe partners:	Buurtbeheren Budel, Maarheeze en Sterksel, gemeenten Heeze-Leende, Hamont-Achel en Weert, Rijkswaterstaat, provincies Noord-Brabant en Limburg, Reiling B.V. en Collectief Randweg Zuid.		
E) Totaal projectbudget:	- € 59.000 voor project vrachtverkeer Maarheeze. - € 15.000 voor verder onderzoek Randweg Zuid + € 108.000 voor uitvoeren maatregelen op "tijdelijke" Randweg Zuid.		
F) looptijd project	- In de raadsvergadering van 30 januari 2018 heeft de gemeenteraad om het project Randweg Zuid, via de Schoterakker-plus variant, niet verder voort te zetten. De raad heeft het college wel de opdracht gegeven om in overleg met de aanwonenden, het Collectief Randweg Zuid en omliggende gemeenten te bespreken welke maatregelen mogelijk zijn om de knelpunten op de huidige tijdelijke Randweg Zuid op te lossen en dit terug te rapporteren voor 1 september 2018. De gemeenteraad is met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de voortgang en op 17 december 2019 heeft de gemeenteraad besloten om een krediet beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van een aantal maatregelen in 2020. Daarnaast is besloten om een verdere maatregelen op de "tijdelijke" Randweg Zuid te laten onderzoeken en hiervoor een quick scan uit te voeren. De uitkomsten hiervan dienen in 1 ^e kwartaal 2021 worden gepresenteerd aan de raad.		

	- Het project 'Samen mee naar de A2' is in 2012 opgestart. De start van de uitvoering staat gepland voor eind 2021.
2. Projectresultaat:	Een veilige wegenstructuur in Cranendonck. Met name moeten er oplossingen gevonden worden voor het vrachtverkeer in Maarheeze en de verkeersstructuur in Budel Zuid.
3. Stand van zaken	
A) voorafgaand:	Randweg Zuid - 14 juni 2011: MER Randweg Zuid wordt vastgesteld maar niet verder in procedure gebracht. Raad geeft college de opdracht voor onderzoek naar verbetermogelijkheden op de "tijdelijke" Randweg Zuid. - November 2015: de verbetermogelijkheden aan de "tijdelijke" Randweg Zuid zijn uitgevoerd en afgerond. - In de raadsvergadering van 30 januari 2018 heeft de gemeenteraad besloten om de Schoterakker Plus variant te schrappen en om verder in gesprek te treden met aanwonenden, het Collectief Randweg Zuid en buurgemeenten om te bespreken welke maatregelen mogelijk zijn om de knelpunten op de huidige "tijdelijke" randweg op te lossen. - Vanaf september 2018 tot eind 2019 is gewerkt aan het opstellen van een maatregelenpakket voor verbetering aan de huidige "tijdelijke" Randweg Zuid. Vrachtverkeer Maarheeze - 11 januari 2011: de gemeenteraad neemt stelling tegen een lange termijn oplossing voor het vrachtverkeer in Maarheeze over Cranendoncks grondgebied. - 26 juni 2012: een motie is door de gemeenteraad aangenomen om met alle partijen in gesprek te treden en om spoedig een raadsvoorstel aan te bieden waarin een eerder genomen raadsbesluit, dat een oplossing voor het vrachtverkeer niet over Cranendoncks grondgebied mag lopen, ter discussie stelt. - 2 oktober 2012: de gemeenteraad is middels een raadsinformatiebrief (RIB) geïnformeerd over een gezamenlijk project 'Samen mee naar de A2' waarin tot doel is gesteld om met de gezamenlijke partners te komen tot een voorstel voor een lange termijn oplossing. - 17 december 2013: de gemeenteraad heeft de keuze gemaakt voor een zuidelijke oplossingsrichting en hiervoor een krediet van € 14.375 beschikbaar gesteld voor het verder uitwerken van de oplossingsrichting. - Op 25 november 2014 heeft de gemeenteraad van Cranendonck het besluit genomen drie varianten verder uit te werken en om de varianten via het gebied Chijsgoed af te laten vallen. Tevens heeft de raad de opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar aanvullende maatregelen die in de kernen Maarheeze en Sterksel genomen moeten worden om de nieuwe vrachtverkeerroute optimaal te laten functioneren. - September 2015: haalbaarheidsonderzoek afgerond. - 2 februari 2016: de gemeenteraad heeft een voorkeursvariant vastgesteld en eveneens een amendement waarin het college wordt opgeroepen om alle nog openstaande vragen van de raad met een financieringsvoorstel in het tweede kwartaal van 2016 aan de gemeenteraad aan te bieden. - geheel 2016 is gewerkt aan het financieringsvoorstel en aan een uitwerking van vragen die door de gemeenteraad gesteld zijn. Het voorstel is in december aan de gemeenteraden aangeboden en heeft geleid tot een positieve besluitvorming. - 2017: In overleg met de dorpsraden is gewerkt aan een nieuwe programmastructuur. De verdere planvoorbereiding is reeds opgestart. Er is gestart met het opstellen van een Voorlopig Ontwerp (VO) en eveneens is een start gemaakt met het bestemmingsplan en de daarvoor benodigde onderzoeken. Voor de grondaankopen is gestart met verkennende gesprekken om de benodigde gronden te verwerven.

	- Maart 2018: voorlopig ontwerp aan aanwonenden gepresenteerd. Daarnaast zijn er gesprekken met grondeigenaren en zijn een aantal onderzoeken voor het bestemmingsplan reeds afgerond. De gesprekken met aanwonenden zijn gevoerd om het voorlopig ontwerp af te ronden. In december 2018 heeft het college het nader uit te werken ontwerp vastgesteld.
B) Heden:	Randweg Zuid - In overleg met aanwonenden, het CRZ en omliggende gemeenten zijn enkele maatregelen om de knelpunten op de huidige "tijdelijke" randweg zuid op te lossen nader uitgewerkt. De resultaten hiervan zijn op 17 december 2019 aan de gemeenteraad aangeboden samen met een aanpak voor het vervolg. De gemeenteraad heeft besloten om het overgrote deel van de voorgestelde verbetermaatregelen uit te voeren. Daarnaast is besloten om verdere maatregelen op de "tijdelijke" Randweg Zuid te laten onderzoeken en hiervoor een quick scan uit te voeren Vrachtverkeer Maarheeze -voorontwerp bestemmingsplan is afgerond en gepubliceerd. De ontvangen zienswijzen zijn verwerkt in een ontwerp bestemmingsplan. Het thema stikstof dient nog nader onderzocht te worden. Daarnaast wordt gewacht op wet en regelgeving over hoe om te gaan met stikstof.
C) Doorkijk:	Randweg Zuid In 2020 moet het vastgestelde maatregelenpakket voor de "tijdelijke" Randweg Zuid gerealiseerd worden. Daarnaast voeren we de quick scan uit naar verdere maatregelen op deze route. Vrachtverkeer Maarheeze In 2020 moet het ontwerp en definitieve bestemmingsplan vastgesteld worden. Daarnaast willen we alle grondaankopen afronden en wordt het plan verder voorbereid. De verwachting is dat het ontwerp bestemmingsplan in medio 2020 ter inzage gaat. Dit is afhankelijk van meer duidelijkheid over de stikstofaanpak.
4. kwaliteit	
vastgestelde kwaliteitseisen	Randweg Zuid Het Collectief Randweg Zuid (CRZ) wordt actief betrokken bij de uitwerking van verbetermogelijkheden aan de "tijdelijke" randweg zuid. Ook bij de uitwerking van alternatieve routes zullen zij betrokken worden evenals andere belanghebbenden. Vrachtverkeer Maarheeze De gemeenteraad is akkoord gegaan met de voorgestelde vervolgstappen van het project. Bij alle vervolgstappen worden alle relevante partijen betrokken. Tevens zitten de dorpsraden in het programmateam en de stuurgroep.
5. Tijd	
vastgestelde planning	Randweg Zuid De raad heeft op 17 december 2019 besloten om in 2020 een vastgesteld maatregelenpakket uit te voeren. Daarnaast moeten de resultaten van een quick scan naar verdere verbeteringen op de "tijdelijke" Randweg Zuid in het 1^e kwartaal van 2021 aan de gemeenteraad worden aangeboden.
vastgestelde capaciteitsraming	

	Vrachtverkeer Maarheeze Het project ‘Samen mee naar de A2’ is opgestart omdat er geen voortgang zat in het zoeken naar een oplossing voor de vrachtverkeerproblematiek. De planning van het project is tussentijds gewijzigd omdat er een aantal tussenstappen in het proces gemaakt zijn. Deze tussenstappen zijn in overeenstemming met de project- en stuurgroep besloten en zijn gecommuniceerd met de gemeenteraden. De raad heeft in december 2016 een besluit genomen voor het vervolg. Het vervolg is er op gericht om de uitvoering zo spoedig mogelijk te realiseren. Door de landelijke stikstofdiscussie loopt het opstellen van het bestemmingsplan momenteel vertraging op. Er worden extra onderzoeken uitgevoerd om de uitstoot van stikstof te berekenen. Daarnaast moet bekeken worden hoe met deze resultaten moeten worden omgegaan. Bijvoorbeeld door het realiseren van flankerende maatregelen.														
6. Geld															
vastgesteld krediet/budget	<table><tr><th>Project</th><th>Begroot</th><th>Dekking</th><th>Jaar uitvoering</th><th>Uitgegeven</th><th>Nog uit te geven</th><th>Verschil</th></tr><tr><td>Vrachtverkeer Maarheeze</td><td>59.000</td><td></td><td>2015 - 2022</td><td>0</td><td>59.000</td><td>0</td></tr></table> Randweg Zuid Voor de lange termijn oplossing voor een Randweg Zuid staat stond een reserve in de begroting van € 1.700.000. Uit deze reserve heeft de gemeenteraad respectievelijk € 108.000 en € 15.000 beschikbaar gesteld voor een maatregelenpakket en verder onderzoek. Vrachtverkeer Maarheeze In de begroting 2017 is een krediet van € 59.000 opgenomen voor het majeure project ontwikkeling wegenstructuur. Dit is een restant van het eerdere jaren beschikbaar gestelde krediet. De aanvullende maatregelen in de kernen zullen uitgevoerd worden als de nieuwe ontsluitingsroute gerealiseerd wordt. In mei 2014 heeft de provincie Noord-Brabant € 800.000 beschikbaar gesteld voor de ontsluiting van LOG en bedrijventerrein Chijnsgoed. Onder deze subsidie kunnen onderzoekskosten maar ook uitvoeringskosten geschaard worden. Een voorwaarde van deze subsidie is dat het project voor een bepaalde periode is uitgevoerd. Deze periode is al tweemaal opgerekt door de provincie en is nu vastgesteld op 1-1-2019. We voorzien dat het project mogelijk niet voor deze datum in zijn geheel is uitgevoerd. Daarom zijn er gesprekken gevoerd met de provincie, hoe om te gaan met deze einddatum. De provincie heeft hierbij aangegeven nu al zoveel mogelijk alle kosten uit de eerder beschikbare NIMBY subsidie te betalen. De provincie heeft in december 2018 schriftelijk bevestigd dat de subsidietermijn voor 2 jaar verlengd kan worden tot 1-1-2021. Alle onderzoekskosten die nu gemaakt worden, worden betaald uit de beschikbare subsidie. Mocht het project uiteindelijk niet doorgaan dan hoeft dit bedrag niet terugbetaald te worden. Uit het door uw raad beschikbaar gestelde krediet zijn geen verdere kosten betaald. In de gemeenteraadvergadering van 17 december 2016 is de gemeenteraad van Cranendonck akkoord gegaan met het financieringsvoorstel voor het project. De totale projectkosten zijn geraamd op € 3.430.000. De provincie draagt € 800.000 bij middels een NIMBY subsidie en met de terreineigenaar zijn afspraken gemaakt over een bijdrage van eveneens € 800.000. De resterende kosten bedragen hiermee € 1.830.000. Tussen de gemeente Cranendonck en Heeze-Leende is de afspraak gemaakt om het resterende bedrag middels een 70% (Heeze-Leende) / 30% (Cranendonck) verdeling te bekostigen.	Project	Begroot	Dekking	Jaar uitvoering	Uitgegeven	Nog uit te geven	Verschil	Vrachtverkeer Maarheeze	59.000		2015 - 2022	0	59.000	0
Project	Begroot	Dekking	Jaar uitvoering	Uitgegeven	Nog uit te geven	Verschil									
Vrachtverkeer Maarheeze	59.000		2015 - 2022	0	59.000	0									

	Van de kosten voor de gemeenten kan eventueel nog een bijdrage van het Regionaal UitvoeringsProgramma (RUP) worden afgetrokken. Het is echter nog onzeker of en zo ja voor welk subsidiebedrag dit project in aanmerking komt. Van een bijdrage van Varkensbedrijf Van Asten uit Sterksel in het project is vooralsnog geen sprake meer aangezien de plannen die dit bedrijf had voorlopig geen doorgang vinden. De financiële consequenties zijn opgenomen in de begroting 2019 en verder.
7. Risicoparagraaf:	Randweg Zuid Er zijn hier momenteel geen risico's aan verbonden. Vrachtverkeer Maarheeze - een risico betreft de financiering van het project. De provincie heeft voor het project een NIMBY subsidie van € 800.000 beschikbaar gesteld. Een voorwaarde van deze subsidie is dat het bedrag voor 1-1-2021 is uitgegeven. - Een risico voor de planning en geld zijn de grondaankopen en bestemmingsplanprocedure. Als deze niet voorspoedig verlopen kan dit extra tijd kosten en mogelijk ook extra geld. - een ander reëel risico zijn de stijgende bouwkosten en een overspannen markt. Dit kan er toe leiden dat het project in zijn geheel duurder wordt en mogelijk vertraging oploopt.
8. Besluit:	Vaststellen van deze voortgangsrapportage.
volgende voortgangsrapportage	Burap 2020

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD			
CENTRUMPLAN BUDEL			
BESTEMD VOOR:	GEMEENTERAAD	PERIODE:	1 september 2019 t/m 31 december 2019
STATUS:	OPENBAAR	DATUM:	2 maart 2020
ORGANISATIE			
A) BESTUURLIJK OPDRACHTGEVER:		Frans Kuppens	
B) AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:		Nini Bos	
C) PROJECTLEIDER:		Joris Kantelberg	
D) EXTERNE PARTNERS:		Ondernemers Centrum Budel, Centrummanagement, Bewoners, Projectontwikkelaars en maatschappelijke organisaties.	
E) TOTAAL PROJECTBUDGET		Voor 2016 t/m 2018 is een budget gereserveerd voor het centrummanagement van € 10.000,- per jaar. Voor 2017 was een budget Centrumplan Budel van € 95.000,- beschikbaar. Dit budget is vanwege de langere doorlooptijd van de Jumbo gedeeltelijk doorgeschoven naar 2018. Het bedrag voor het Centrumplan Budel voor 2018 bedraagt € 55.000. Voor 2019 en 2020 zijn de bedragen doorgeschoven en worden gebruikt ten behoeve van de voorbereiding van de openbare ruimte.	
F) LOOPTIJD PROJECT		Tot en met 2021.	
PROJECTRESULTAAT:		Het minimaal behouden en waar mogelijk versterken van het voorzieningenniveau in het centrum van Budel.	
STAND VAN ZAKEN			
1. VOORAFGAAND:		Beleidskader 1. Ontwikkelingsplan Centrum Budel vastgesteld op 8 maart 2005. 2. Op 5 februari 2013 heeft de raad de Centrumvisie voor Budel vastgesteld. 3. Op 25 juni 2013 heeft de raad het bestemmingsplan Centrum Budel en het beeldkwaliteitsplan beeld van Budel vastgesteld. 4. Op 23 april 2014 heeft het college een intentieovereenkomst gesloten over de herontwikkeling van een Jumbo op de locatie Dr. Anton Mathijssenstraat. 5. Op 7 juli 2015 heeft de gemeenteraad de structuurvisie vastgesteld. 6. Op 29 september 2015 heeft de gemeenteraad de detailhandelsvisie A2-gemeenten alsmede de regionale detailhandelsvisie vastgesteld. Jumbo 7. In april 2015 heeft het college de op dat moment voorliggende haalbaarheidsstudie naar de nieuwe Jumbo niet akkoord bevonden en heeft het college besloten alternatieven te willen onderzoeken. 8. Na een intensieve alternatievenstudie heeft het college op 15 december 2015 de haalbaarheidsstudie van de Jumbo aan de Dr. Anton Mathijssenstraat onder aanvullende voorwaarden verlengd. 9. In de eerste helft van 2016 heeft de ontwikkelaar van de Jumbo afspraken gemaakt met eigenaren van panden in het projectgebied. Deze eigendommen waren rond de zomer dermate onder controle dat er voldoende perspectief was om de haalbaarheidsstudie kansrijk voort te zetten. 10. Begin augustus is het haalbaarheidsonderzoek door de ontwikkelaar aangeboden aan het college. 11. Op 31 oktober 2018 heeft het college ingestemd met de haalbaarheidsstudie en deze ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.	

	12. Voor de commissievergadering van 28 november 2018 is er met diverse partijen overleg geweest. Zo heeft er op 13 november 2018 een omgevingsdialoog plaatsgevonden en op 16 november 2018 een algemene informatieavond. 13. Op 12 december 2017 heeft uw raad ingestemd het de haalbaarheidsstudie Jumbo, waarna de bestemmingsplanprocedure opgestart kan worden. 14. De eerste helft van het jaar is gewerkt aan de anterieure overeenkomst. Een ambtelijk eindconcept wordt op korte termijn afgestemd en besproken in de stuurgroep. Vervolgens zal het college hier een besluit over nemen. 15. De ontwikkelaar heeft gesprekken gevoerd met de direct aanwonenden over de ruimtelijke inpassing van het plan. 16. De raad heeft ingestemd met toepassing van de coördinatieregeling Wro. 17. Een inrichtingsplan voor de buitenruimte (park) is opgesteld en is met stakeholders besproken. 18. De projectontwikkelaar heeft de locatie Willem II Straat 1^E & 1F verworven. Met overige eigenaren is overeenstemming over verwerving. 19. De anterieure overeenkomst Jumbo is op 22 januari ondertekend door het college. 20. Medio februari is het bouwplan ingediend bij de gemeente. 21. Het voorontwerp bestemmingsplan is voorzien van opmerkingen en door de provincie akkoord bevonden. 22. Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning voor de Jumbo zijn op 13 juni terinzage gegaan. 23. Tegen het plan zijn 8 reacties ingediend. 24. Er heeft een omwonendenavond plaatsgevonden voor direct aanwonenden. 25. Ook is een algemene inloopavond georganiseerd ten tijde van de inspraakperiode. Rabobank 26. Voor de locatie Rabobank heeft het college besloten op 27 september 2016 een intentieovereenkomst te sluiten voor een herontwikkeling met Lammers Vastgoed. 27. De plannen zijn in het 4^e kwartaal van 2016 en het 1^e kwartaal van 2017 verder uitgewerkt. 28. In april is een schetsontwerp besproken met welstand en akkoord bevonden. 29. De haalbaarheidsstudie in mei 2017 afgerond en op 19 september als formeel verzoek akkoord bevonden door uw raad. 30. Begin 2018 is het plan verder uitgewerkt en de procedure tot bestemmingsplanwijziging worden opgestart. Hierbij wordt specifiek aandacht gegeven aan de parkeergarage. 31. In het kader van bovenstaande zijn gesprekken opgestart tussen de eigenaar van Tasko (Capucijnerplein 36) en Lammers Vastgoed. 32. Medio juni is overeenstemming bereikt tussen Lammers Vastgoed en de eigenaar van Capucijnerplein 36 over de aankoop van dit pand. 33. Begin juli 2018 is een uitgebreider plan ingediend voor de locatie. Het plan bevat 35 appartementen, 600 m² commerciële ruimte en een ondergrondse parkeergarage. 34. In oktober 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met het formeel verzoek tot opstarten van de bestemmingsplanprocedure voor 35 appartementen + circa 600 m² commerciële ruimte. 35. Gestart is met de onderzoeken in het kader van het bestemmingsplan en onderhandelingen over de anterieure overeenkomst. 36. Medio mei is het voorontwerp naar de wettelijke vooroverlegpartners gestuurd. Algemeen 37. In de eerste helft van 2016 zijn door de gemeente stedenbouwkundige spelregels en kaders opgesteld op basis waarvan het plan gerealiseerd kon worden. Dit om ontwikkelaars en initiatiefnemers vooraf duidelijkheid te geven over de ruimtelijke spelregels welke van toepassing zijn op de verschillende locaties. Hierbij is het vastgestelde beleid als uitgangspunt genomen. 38. Met diverse partijen zijn actief gesprekken gevoerd om projecten van de grond te trekken. 39. In november en december 2016 is de communicatie over het Centrumplan opgestart. De raad is op 6 december 2016 geïnformeerd, de bevolking en ondernemers op 19 december. Belangrijke stakeholders zijn apart bijgepraat.
--	--

	40. Ook met andere initiatiefnemers (Hotel Budel, Kop Capucijnerplein, Albert Heijn en eigenaren aan de Deken van Baarsstraat) worden gesprekken gevoerd om nieuwe projecten op te starten. 41. Er is een parkeerdrukmeting in en om het centrum uitgevoerd. medio september heeft er besluitvorming plaatsgevonden in het college.
2. HEDEN:	Jumbo 1. Na de zomervakantie heeft er met de indieners van zienswijzen overleg plaatsgevonden. 2. Er is een schetsontwerp voor de openbare ruimte rondom de Jumbo opgesteld. 3. Nadat Aeries in oktober weer operationeel was is een stikstofberekening gemaakt. 4. Op 5 januari 2020 heeft het college ingestemd met de nota zienswijzen + het vastgestelde bestemmingsplan. 5. Uw raad heeft op 4 februari 2020 ingestemd met het bestemmingsplan. Rabobank 6. In oktober is er een aanvullende stikstofberekening gemaakt voor het project. 7. In november hebben gemeente en ontwikkelaar de onderhandelingen om te komen tot een anterieure overeenkomst afgerond. 8. Er is overleg geweest met een aantal direct omwonenden. 9. 24 december is vervolgens het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gegaan, hiertegen zijn 3 zienswijzen ingediend. Met de indieners van deze zienswijzen vindt overleg plaats. Openbare ruimte 10. Tevens zijn de voorbereidingen gestart voor de bestuursopdracht voor de openbare ruimte van het centrum en de blauwe ader. 11. Op basis van het vastgestelde beeldkwaliteitsplan wordt een Masterplan Centrum Budel voorbereid. Met stakeholders heeft hierover reeds afstemming plaatsgevonden. 12. Er is een projectleider aangesteld voor de openbare ruimte. Algemeen 13. Er is een intentieovereenkomst gesloten met Coltavast, eigenaar van de Albert Heijn aan de Dr. Anton Mathijssenstraat over een mogelijke herontwikkeling van deze locatie. 14. Met andere pandeigenaren wordt gesproken over de ontwikkeling van haar/zijn pand. Tot concrete initiatieven heeft dit nog niet geleid.
3. DOORKIJK:	Jumbo 1. In mei 2020 wordt bekend of er beroep wordt ingesteld tegen het bestemmingsplan bij de Raad van State. 2. Indien er geen beroep wordt ingesteld bij de Raad van State kan er rond de zomer gestart worden met de sloop. De nieuwe Jumbo zou dan in Q4 van 2021 kunnen worden geopend. Rabobank 3. Over het Rabobankplan wordt naar verwachting voor de zomer (Q2) door de raad een besluit genomen over de vaststelling. 4. Indien er geen beroep wordt ingesteld kan medio september/oktober een omgevingsvergunning worden aangevraagd. De sloop- en bouwactiviteiten zouden dan begin 2021 kunnen starten. Openbare Ruimte 5. De planning en uitvoering is afhankelijk van de verschillende ontwikkelingen in en om het centrum. De meest belangrijke hierbij zijn de Jumbo en de Borgh. Inmiddels is er ambtelijk wel een masterplan openbare ruimte Centrumplan Budel opgesteld op basis van het beeldkwaliteitsplan 'Beeld van Budel'. Dit wordt verder uitgewerkt. Algemeen 6. Met de eigenaar van de huidige Jumbo wordt naar verwachting op korte termijn een intentieovereenkomst gesloten.

KWALITEIT	
VASTGESTELDE KWALITEITSEISEN D.D.	Jumbo Het bestemmingsplan- en het bouwplan zijn ambtelijk getoetst en voorzien van commentaar, waardoor beide plannen voldoen aan de criteria van goede ruimtelijke ordening. Het bestemmingsplan- en bouwplan staat open voor bezwaar- en beroep. Voor het plan is een NPK opgesteld waaraan het plan is getoetst. Rabobank Bij de herontwikkeling van de Rabobank is gekozen voor een beknopte NPK in de vorm van een kavelpaspoort incl. een actuele beleidsinventarisatie. Het kavelpaspoort geeft een aantal randvoorwaarden op het gebied van programma en stedenbouw, alsmede een inventarisatie van de relevante beleidsuitgangspunten. De haalbaarheidsstudie dient aan dit kavelpaspoort te voldoen.
TIJD	
VASTGESTELDE PLANNING D.D. VASTGESTELDE CAPACITEITSRAMING D.D.	<u>Planning</u> De belangrijkste besluiten zijn genomen in het 3^e- 4^e kwartaal 2017 & 2018. In 2019 zijn de anterieure overeenkomst gesloten en de bestemmingsplanprocedures opgestart. 2020 & 2021 wordt het jaar waarin de eerste contouren van het nieuwe Budel vorm moeten krijgen. <u>Capaciteit</u> De studies zijn voorlopen conform budget.
GELD	
VASTGESTELD KREDIET D.D.	Voor het project Jumbo lopen de kosten in de pas met de (te verwachten) inkomsten. Er is een concept afspraak bevestigd waarin is opgenomen dat de projectontwikkelaar ambtelijke kosten tot een totaalbedrag van € 130.000,- vergoed. Door een uitgebreid participatietraject rondom de aanrijroute van de vrachtwagen is een beperkte kostenoverschrijding ontstaan. Binnen het project Rabobank zijn extra ambtelijke uren gemaakt na het raadsbesluit van september, waarin een nader onderzoek werd gevraagd na de inrit van de parkeergarage. Deze uren worden zijn beperkt en zijn verdisconteerd in het nader uitgewerkte aangepaste plan.
RISICOPARAGRAAF:	Aan alle lopende planologische procedures kleven risico's. Deze proberen we zoveel mogelijk te beheersen, door met belanghebbenden vroegtijdig in gesprek gaan.
BESLUIT:	Vaststellen van deze voortgangsrapportage.
VOLGENDE VOORTGANGSRAPPORTAGE:	BURAP 2020

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD			
Samenwerking Grensgebied De Kempen (Kansen over Grenzen)			
Bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	2019
Status:	Openbaar	DATUM:	Maart 2020
Organisatie			
G) Bestuurlijk opdrachtgever:	Frits van der Wiel		
H) Ambtelijk opdrachtgever:	José van Aaken		
I) Programmamanager:	Chantal Storms		
J) Externe partners:	De samenwerkende partijen zijn: Provincie Noord-Brabant, Provincie Limburg, Provincie Belgisch-Limburg, Gemeente Weert, Gemeente Hamont-Achel, Gemeente Bocholt en als adviseur Natuurgrenspark Kempen ~ Broek. Overige stakeholders: De Groote Heide, Brainport, Nyrstar, TU Eindhoven, Vereniging Natuurmonumenten, Waterschap de Dommel, Stichting Ark, gebiedsbureau Weert, Nederweert, Leudal.		
K) Totaal projectbudget	Budget 2015 t/m 2018 jaarlijks € 100.000. Vanaf 1 januari 2019 jaarlijks € 50.000.		
L) Looptijd project	Meerjarig: 2014 – 2022.		
Projectresultaat:	Cranendonck en omgeving in kaart brengen als een kansrijke regio was het doel van de sociaaleconomische gebiedsvisie ‘Kansen over Grenzen’. In de gebiedsvisie zijn energie, duurzaamheid, metaal, water en ecologie benoemd als belangrijkste issues die een meerwaarde kunnen gaan bieden. Mede op initiatief van de gemeente Cranendonck is de Samenwerking Grensgebied De Kempen gestart. Doel van de samenwerking is de kansen en opgaven in de regio op te pakken en uit te voeren. Hiervoor ondertekende de samenwerkende partners in 2015 een intentieovereenkomst (IOK) en in 2018 een samenwerkingsovereenkomst (SOK). Onderlegger van de samenwerking is een gebiedsvisie en een programma met projecten op het gebied van natuur, water, recreatie, economie, bereikbaarheid en cultuurhistorie. De samenwerking wordt kernachtig aangeduid met het motto: één gebied, twee landen, drie provincies, vier gemeenten. In de SOK staat welke doelstellingen de diverse partijen, met welke middelen en onder welke voorwaarden willen bereiken. In het bijbehorende uitvoeringsprogramma staan: - de lopende projecten inclusief verantwoordelijkheden, organisatievorm en financiering en de, - mogelijke projecten en kansen, inclusief trekker/projectverantwoordelijk, de mate van bestuurlijk draagvlak, financiering en bijdrage aan de doelstelling van de SOK. Er is op bestuurlijk en ambtelijk niveau een gezamenlijke programma-organisatie ingericht. Deze stuurt de grensoverschrijdende samenwerking aan.		
Stand van zaken			
4. Voorafgaand:	In 2015 is gestart met de ondertekening van de intentieovereenkomst als basis voor de samenwerking. In deze overeenkomst zijn vier majeure projecten benoemd: 1. Realisatie Duurzaam Industriepark Cranendonck. 2. Trimodale haven nabij Nyrstar. 3. Ecologische en recreatieve verbinding Zuid Willemsvaart. 4. Optimaliseren van routenetwerken.		

	Het bestuurlijk overleg stelde de gebiedsvisie – opgesteld door de NHTV – vast als onderlegger van de SOK. Op 7 februari 2018 ondertekende de partners de SOK inclusief het uitvoeringsprogramma en de gebiedsvisie. Voor de samenwerking stellen de Nederlandse partners jaarlijks een budget beschikbaar van € 25.000. De Belgische partners stellen ieder € 10.000 beschikbaar. Dit bedrag is lager aangezien zij op een later moment zijn ingestapt bij de samenwerking. Om die reden is het aantal projecten in het uitvoeringsprogramma (nog) beperkter.
5. Heden:	<u>Algemeen</u> Per 1 januari 2019 is het ambtelijk programmteam vanwege personele wisselingen gestart in een nieuwe samenstelling. Een collega van de Provincie Limburg is vanaf 1 januari 2019 programmamanager. Deze rol vulde tot 1 januari een collega van de Provincie Noord-Brabant in. Het bestuurlijk overleg wijzigde eveneens van samenstelling naar aanleiding van verkiezingen. <u>Versterken netwerk</u> Belangrijk doel van de samenwerking is het bestaande netwerk actief te betrekken om kansen te signaleren en te verbindingen leggen. Daarnaast zet de samenwerking in op het uitbreiden van het netwerk indien dit kansen biedt voor het uitvoeringsprogramma. Er is contact met ROM-magazine over een speciale uitgaven gericht op de samenwerking. We wachten op het juiste moment (met name besluitvorming brugverbinding) om zo'n speciale uitgave uit te brengen. <u>Uitvoeringsprogramma</u> De projecten in het uitvoeringsprogramma zijn ondergebracht onder een aantal thema's. Dit zijn: natuur & water, economie & duurzaamheid, recreatie & toerisme en regionale bereikbaarheid. Onderstaand staat per thema de stand van zaken. <u>Natuur & water</u> Op het gebied van natuur spelen diverse ontwikkelingen (zoals Natuurnetwerk Brabant, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), kaderrichtlijn Water) in ons gebied. Bij deze ontwikkelingen zijn wij goed aangesloten. Vanuit de samenwerking zorgen wij mede voor afstemming tussen partijen. Een aantal concrete resultaten zijn: - Het project voor het Heilig Hartpark in Budel-Dorplein is afgerond. Voor dit project ontving de gemeente Europese subsidie (2BConnect). - De samenwerking stelde een plan van aanpak op voor de realisatie van de natte ecologische verbinding ter hoogte van de Tengelroische Beek. - Voor het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zijn en worden concrete maatregelen voorbereid, onder andere voor het Ringselven. <u>Economie & duurzaamheid</u> Diverse ontwikkelingen zijn van belang voor de samenwerking (zoals Metalot, Trimodale Haven, Solarpark). De (eerste) resultaten zijn: - Er is gestart met de doorontwikkeling van de Trimodale haven. - Op het terrein van Nyrstar is een solarpark gerealiseerd en in juni 2019 officieel geopend. Vanuit de samenwerking volgen we deze ontwikkelingen op de voet en richten wij ons op het signaleren en bevorderen van nieuwe kansen op het gebied van economie & duurzaamheid. <u>Toerisme en recreatie</u> Op het gebied van toerisme & recreatie zijn diverse samenwerkingsverbanden zoals De Groote Heide en grenspark Kempen ~ Broek waar we goed bij zijn aangesloten (zie ook programma 3). Vanuit de samenwerking dragen wij mede zorg voor afstemming tussen deze samenwerkingsverbanden en aan relevante afwegingen.

	Tevens zijn wij op het vlak van toerisme en recreatie actief aan de slag met de recreatieve routestructuur inclusief een verbinding over de Zuid-Willemsvaart en de Kempenweg. De stand van zaken is als volgt: - Er vindt een inventarisatie plaats van de voorgestelde Parelroute. De versterking van de recreatieve hoofdstructuur gebeurt in afstemming met de projectorganisatie van Natuurgrenspark De Groote Heide. - Voor de recreatieve brugverbinding zijn nog twee locaties actueel (CZW en Havenweg), waarbij het bestuurlijk overleg in 2017 een lichte voorkeur heeft uitgesproken voor de locatie ter hoogte van CZW. Het routebureau voerde in opdracht van de samenwerking een onderzoek uit naar welke locatie de meeste toegevoegde waarde biedt voor de routestructuren in het gebied. Op basis van alle informatie stelde de samenwerking een samenvattend document op. Dit is gepresenteerd aan het bestuurlijk overleg. Het bestuurlijk overleg kiest op basis hiervan welke locatie definitief de voorkeur heeft. In het 3de kwartaal 2020 wordt de keuze van het BO voorgelegd aan de raden (definitief besluit) met het verzoek deze locatie verder uit te mogen werken. - De samenwerking en Grenspark Kempen ~ Broek zette verdere stappen voor het realiseren van de Willemsroute. Dit is een recreatieve vaarroute waar de Zuid-Willemsvaart onderdeel van uitmaakt. <u>Regionale Bereikbaarheid</u> De samenwerking wil een integraal beeld krijgen van de invloed van verschillende ontwikkelingen (bijvoorbeeld de uitbreiding van bedrijven) op de bereikbaarheid. Hiervoor treft zij voorbereidingen voor het uitvoeren van een (grensoverschrijdende) verkeers- en vervoersstudie: • Er zijn twee bijeenkomsten geweest met onze partners in de regio • De samenwerking stelde een plan van aanpak op voor het proces ter voorbereiding van de verkeers-vervoersstudie • De samenwerking startte met de inventarisatie van de mobiliteitsopgaven in het gebied en de relevante ruimtelijke en economische ontwikkelingen.
A. Doorkijk:	<u>Algemeen</u> In 2020 wordt verder gebouwd aan de samenwerking bij de uitvoering van de (prioritaire) projecten. De samenwerking steekt nadrukkelijk in op het verbinden, aanjagen en benutten van kansen gericht op de kwaliteiten van het gebied. <u>Versterken netwerk</u> In 2020 wordt een brede netwerkbijeenkomst georganiseerd. Het thema van deze bijeenkomst wordt nog bepaald. <u>Uitvoeringsprogramma</u> De samenwerking bewaakt de realisatie van het uitvoeringsprogramma (van 'op de voet volgen' tot 'uitvoeren'). Concrete activiteiten die in 2020 worden gevolgd en/of verder uitgevoerd, zijn onder andere: - Verder uitvoeren van de recreatieve hoofdstructuur (Parelroute). - Besluitvorming over de locatie en uitvoering recreatieve brugverbinding. - Besluitvorming over de locatie en uitvoering ecologische verbinding. - Plan van aanpak vaststellen voor versterking van het natuurnetwerk. - Verdere vervolgstappen zetten voor het realiseren van de Willemsroute. - Uitvoeren (grensoverschrijdende) verkeers- en vervoersstudie.
Kwaliteit	
Vastgestelde kwaliteitseisen	Deze zijn voor de gemeente Cranendonck opgenomen in het vastgestelde uitwerkingsplan (d.d. 4 februari 2014).

Tijd	
Vastgestelde planning	Besluitvorming over de locatie en uitvoering van de recreatieve brugverbinding en de ecologische verbinding vindt in de eerste helft van 2020 plaats.
Vastgestelde capaciteitsraming	Voor de bewaking van de planning en capaciteit wordt periodiek overleg gevoerd. Ook is er ambtelijk afstemmingsoverleg met de betrokken projectleiders en (beleids-) medewerkers.
Geld	
Vastgesteld krediet	In totaal was voor dit project in 2019 € 118.000 beschikbaar. Een gedeelte van dit budget heeft een incidenteel karakter (€ 68.000). Met de 2de burap is een bedrag van €24.000 overgeheveld naar 2020. Er is eind 2019 een restant van € 10.148 dat terugvalt naar de algemene middelen.
Risicoparaagraaf:	Metalot is een belangrijk vliegwiel voor de regio en voor de realisatie van de kansen van het "Uitwerkingplan Gebiedsvisie" en uiteindelijk de "Strategische Visie Cranendonck 2009-2024". Voor de meest recente ontwikkelingen wordt verwezen naar het MP Bestemmingsplan DIC.
Besluit:	Vaststellen van deze voortgangsrapportage.
Volgende voortgangsrapportage:	Burap 2020

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD

Bestemmingsplan DIC (Metalot-Site)			
bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	1 september 2019 t/m 31 december 2019
Status:	Openbaar	DATUM:	2 maart 2020
organisatie			
M) bestuurlijk opdrachtgever:	Frans Kuppens		
N) Ambtelijk opdrachtgever:	Jose van Aaken		
O) Projectleider:	Joris Kantelberg		
P) Externe partners:	Nyrstar, BDU, Provincie NB, Metalot, Waterschap de Dommel, Kempen Airport, Veiligheidsregio		
Q) Totaal projectbudget	De kosten voor het bestemmingsplan worden verhaal door middel van een anterieure overeenkomst op de grondeigenaar.		
R) looptijd project	t/m 2019		
Projectresultaat:	Het beoogde projectresultaat is een vastgesteld bestemmingsplan voor het DIC.		
Stand van zaken			
6. voorafgaand:	- Op 20 december 2016 heeft het college besloten om de anterieure overeenkomst te tekenen en het bestemmingsplan 'duurzaam industriepark Cranendonck' in ontwerp ter inzage te leggen. - Tegen het bestemmingsplan zijn tien zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen maken aanvullend onderzoek noodzakelijk welke in de eerste helft van 2017 is uitgevoerd. - Nyrstar heeft in april 2017 uiteindelijk opdracht gegeven om deze onderzoeken uit te voeren, nadat haar board had ingestemd met de anterieure overeenkomst. - Op 11 april 2017 heeft uw raad ingestemd met de anterieure overeenkomst Duurzaam Industriepark Cranendonck. - Op 18 juli 2017 heeft het college een nota zienswijzen aangeboden aan de raad. - Deze is behandeld op 5 september 2017 in de commissievergadering en vervolgens op 19 september vastgesteld. - Begin december is door vijf partijen beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan. Deze zijn eind 2017 begin 2018 nog aangevuld. - Vanaf april 2018 is er een haalbaarheidsstudie opgestart naar totaalontwikkeling van Metalot. Hierin worden verschillende constructies en mogelijkheden onderzocht om samen met partijen (Nyrstar, Provincie, TU/E) Metalot tot ontwikkeling te brengen. De rol van de gemeente is hierin wordt breed bekeken. - In het kader van de opgestarte haalbaarheidsstudie is een intentieovereenkomst in voorbereiding. Deze is medio oktober 2018 gesloten. - Tevens wordt participatie van de gemeente in de organisatie en ontwikkeling van Metalot (zowel Metalot-Site als Metalot 3C) in samenspraak met de andere betrokken partijen verder uitgewerkt. Het ontwikkelmodel Metalot is door de stuurgroep aangenomen. - Het Europees Hof in Luxemburg komt met haar Arrest inzake de PAS. Gemeente en Nyrstar beraden zich op verdere stappen om het plan al dan niet zonder de PAS uit te kunnen voeren. Behandeling van het beroep stond toen al on-hold. - TU/E en de Provincie lanceren het demonstratorproject. De gemeente ondersteunt hierin. - Nyrstar kondigt de overname aan door Trafigura op 15 april 2019. De overname wordt omstreeks 1 augustus 2019 afgerond. - De Raad van State vernietigd op 29 mei 2019 de Programmatische Aanpak Stikstof. Het DIC was een prioritair project in het kader van de PAS.		

	15. Nyrstar laat RHDHV een plan van aanpak opstellen voor een ByPass (projectspecifieke passende beoordeling/ADC Toets). 16. Voordat dit Plan van Aanpak tot uitvoerig gebracht kan worden wordt op 20 augustus 2019 door de Raad van State een uitspraak aangekondigd inzake het bestemmingsplan DIC. 17. De Raad van State vernietigd het bestemmingsplan DIC op 22 augustus 2019 zonder zitting. 18. De Samenwerkingsovereenkomst Natuurinvestering is met dit vernietigingsbesluit van de RvS niet in werking getreden. 19. Als gevolg van de uitspraak hebben gemeente en Nyrstar het recht om de anterieure overeenkomst per 19 september 2019 te ontbinden. 20. Op 24 september wordt over de ontstane in de stuurgroep Metalot overlegd. 21. Besloten wordt om een verkenner aan te stellen die met de betrokken partijen in gesprek gaat over hun visie op Metalot.
7. Heden:	1. De verkenner Metalot rapporteert op 15 november aan de Stuurgroep dat een verdere ontwikkeling van industriële activiteiten rondom de zinkfabriek door Nyrstar als niet logisch wordt gevonden. Ook het meewerken aan een M3C campus op haar gronden (tbv onderzoek) wordt als niet logisch gerapporteerd.
8. Doorkijk:	1. Op 14 januari 2020 ontvangt de gemeente een brief van Nyrstar waarin men aangeeft vanwege de stikstofcrisis geen heil te zien in de verdere ontwikkeling van het DIC-terrein. De industriële ontwikkeling in Budel-Dorplein stopt hiermee. 2. Op 15 januari 2020 huurt M3C een locatie op de Randweg Zuid 34 te Budel. M3C zal zich gaan richten op de verdere operationalisering van de locatie (fieldlab) en het uitbouwen van haar activiteiten.
kwaliteit	
vastgestelde kwaliteitseisen d.d.	Het bestemmingsplan dat ter visie is gelegd voldoet aan de daaraan te stellen kwaliteitseisen alsmede aan de door de raad vastgestelde randvoorwaarden. De gemeenteraad heeft het bestemmingplan op 12 september 2017 vastgesteld.
Tijd	
vastgestelde planning d.d.	
vastgestelde capaciteitsraming d.d.	Met vernietiging van het bestemmingsplan dient er een nieuwe planning te worden opgesteld indien partijen besluiten toch verder te gaan met het plan.
Geld	
vastgesteld krediet d.d.	Uw raad heeft ingestemd met de anterieure overeenkomst waarnaar gehandeld is. Enkele zaken, die in het verleden door de gemeente niet optimaal waren aangestuurd, zijn op kosten van de gemeente gerepareerd. Tevens heeft de langere doorlooptijd van het bestemmingsplan gezorgd voor extra ureninzet. Nyrstar zegde de anterieure overeenkomst project DIC per 14 januari 2020 op. Als gevolg van deze opzegging boekt de gemeente een extra bedrag van € 713.777,- af. In de anterieure overeenkomst met Nyrstar is opgenomen dat zij de gemeente € 200.000,- betalen als gevolg van ontbinding van de anterieure overeenkomst. Gesprekken over deze ontbinding lopen nog.
Risicoparagraaf:	Ondanks de getroffen risicomaatregelen, hebben de juridische en financiële risico's zoals verwoord in het bestemmingsplan en de anterieure overeenkomst zich voltrokken.
besluit:	Vaststellen van deze voortgangsrapportage.
volgende voortgangsrapportage:	Burap 2020.

VOORTGANGSRAPPORTAGE GEMEENTERAAD

Baronie van Cranendonck

bestemd voor:	Gemeenteraad	PERIODE:	2019
Status:	Openbaar	DATUM:	02-03-2020
organisatie			
S) bestuurlijk opdrachtgever:	F. Kuppens		
T) Ambtelijk opdrachtgever:	J. van Aaken		
U) Projectleider:	M. Janssen		
V) Externe partners:	Diverse potentiële initiatiefnemers, externe adviesbureaus en klankbordgroep.		
W) Totaal projectbudget	Voor 2018 was een bedrag van € 550.000 begroot. Van dit budget is in totaal € 322.875 naar 2019 doorgeschoven. De jaarlijks begrootte onderhoudskosten betreffen voor 2019 € 65.000. Het totale budget voor 2019 is € 387.875. Het daadwerkelijke saldo van kosten en opbrengsten over het boekjaar 2019 bedraagt €275.882. Het betreft hier kosten voor advies, klein onderhoud, nutslasten en planvoorbereiding. De opbrengsten betreft met name pachtopbrengsten. Het saldo van kosten en opbrengsten wordt aan de reserve grondexploitatie onttrokken. In februari 2020 is door de gemeenteraad een grondexploitatiebegroting voor dit project vastgesteld. Vanaf 2020 worden kosten en opbrengsten geboekt ten laste of ten gunste van de grondexploitatie. De boekwaarde van het project en de toekomstig nog te maken kosten moeten worden terug verdiend door de te realiseren opbrengsten in dit project.		
X) looptijd project	Afhankelijk van de organische gebiedsontwikkeling. Hiervoor is geen einddatum bepaald.		
Projectresultaat:	Doelstelling: Het op organische wijze en vanuit een samenwerking met stakeholders en omwonenden tot stand laten komen van een duurzame gebiedsontwikkeling van de Baronie van Cranendonck met een meerwaarde op toeristisch-recreatief gebied en vanuit werkgelegenheidsperspectief binnen de doelstellingen zoals verwoordt binnen de doelstellingen zoals verwoord in de Strategische Visie van de gemeente en de gebiedsvisie Baronie van Cranendonck en passend bij de insteek van de stad/land aanduiding in de provinciale verordening. Deze doelstellingen zijn geactualiseerd en samengebracht in de visie 'Baronie van Cranendonck' uit 2019.		
Stand van zaken			
9. voorafgaand:	<u>2011 – 2015 - Hof van Cranendonck</u> Nadat door alle betrokken partijen vanaf 2011 hard is gewerkt om de realisatie van het project 'Hof van Cranendonck' te realiseren, eindigt de samenwerking eind 2014. In 2015 ronden partijen in gezamenlijkheid het project af. <u>2015 - 2016 – Omgevingsgroepen</u> In 2015 is gestart met een intensief traject met omgevingsgroepen, waarna de gemeenteraad de bestuursopdracht vaststelde en besloot tot uitwerking van voorkeursscenario 3.		

	10-03-15 Gemeenteraad, motie Plan van Aanpak Ontwikkeldaders 07-07-15 Gemeenteraad, vaststelling Procesvoorstel 24-11-15 Gemeenteraad, vaststelling bestuursopdracht 17-05-16 Gemeenteraad, besluit uitwerking Voorkeursscenario 3 <u>2017- nu</u> Door het terugtrekken van enkele initiatiefnemers in de vorige fase, is opnieuw gestart met de zoektocht naar een juiste invulling van het gebied. Om een duurzame gebiedsontwikkeling van de grond te krijgen is er ingezet op de vorming van een sterke gebiedsidentiteit en de uitwerking van scenario 3 vanuit deze concept-gedachte. Parallel lopen gesprekken met geïnteresseerden en potentiële initiatiefnemers. 04-04-17 Bespreken RIB in Raadscommissie vergadering 12-09-17 Informatieavond voor Raad en klankbordgroep BvC 06-02-18 Informatieavond voor de Raad 04-09-18 Informatieavond voor Raad en Klankbordgroep BvC; terugkoppeling, verantwoording van het gelopen proces en presentaties van de voortgang / vervolg proces. Sprekers van de bureaus Happy Fuel en Phidias i.s.m. Bureau Franken September 2018 – mei 2019 Visievorming en conceptontwikkeling 'Baronie van Cranendonck'. Op 28 mei 2019 vastgesteld in de gemeenteraad Juni – november 2019 Ruimtelijke en financiële uitwerking van de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck met de verschillende initiatiefnemers die zich tijdens de visievormingsfase hebben gemeld. Uitwerking Historische Pijler Opstarten traject om te komen tot gebiedsbranding Opstellen van een Nota van Uitgangspunten ter opstart van de Ruimtelijke Procedure
10. Heden:	T/m december 2019 Opstellen en uitwerken Nota van Uitgangspunten t.b.v. Ruimtelijke Procedure Uitwerken traject gebiedsbranding
11. Doorkijk:	Februari 2020 Vaststellen van en akkoord gaan met de ruimtelijke en financiële uitwerking van het project.
Kwaliteit	
vastgestelde kwaliteitseisen en uitgangspunten	De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in de Bestuursopdracht van november 2015, de raadsvergadering van 17 mei 2016, de visie Baronie van Cranendonck 2019 en de raadsvergadering van 28 mei 2019. Het specifieke 'exploitatiegebied' van de Baronie van Cranendonck behelst de volgende percelen: Maarheeze, sectie G, nummer 155 (Cranendonck 3-4) Maarheeze, sectie G, nummer 156 (Cranendonck 3-4) Maarheeze, sectie G, nummer 1027 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 1028 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 154 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 32 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 151 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 150 (omliggende gronden)

	Maarheeze, sectie G, nummer 1353 (Cranendonck 10-10a-11 incl. omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 699 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 698 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 22 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 23 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 630 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 1354 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 1002 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie E, nummer 768 (omliggende gronden) Maarheeze, sectie G, nummer 1000 (Cranendonck 1) Maarheeze, sectie G, nummer 169 (voormalige zwembadlocatie)
Tijd	
planning	Raadsbehandeling van de ruimtelijke en financiële uitwerking staat gepland in februari 2020.
capaciteitsraming	Om de vastgestelde planning te kunnen realiseren zijn extra uren voor projectleiding vrijgemaakt en is een werkervaringsplaats ingevuld.
Geld	
vastgesteld krediet d.d.	Begroting kosten en opbrengsten 2019 Voor 2018 was een bedrag van € 550.000 begroot. Van dit budget is in totaal € 322.875 naar 2019 doorgeschoven. De jaarlijks begrootte onderhoudskosten betreffen voor 2019 € 65.000. Het totale budget voor 2019 is € 387.875. De te verwachte opbrengsten aan pacht voor 2019 zijn afhankelijk van de afgesloten pachtovereenkomsten. Naar schatting zijn de opbrengsten tussen de € 50.000,- en € 55.000,-. Voor de begroting wordt uitgegaan van het laagste schattingsbedrag: € 50.000,- Totaal te verwachten te boeken lasten ten laste van 2019 op het project de Baronie van Cranendonck: € 337.875,-. Werkelijke kosten en opbrengsten 2019 In 2019 zijn er in totaal voor een bedrag van € 335.048 aan kosten gemaakt en € 59.765 aan opbrengsten ontvangen voor het project Baronie van Cranendonck. Per saldo een bedrag van € 275.882. Het betreffen interne personeelskosten, kosten ten behoeve van de voortgang van de gebiedsontwikkeling, nutslasten én het onderhoud en beheer van de gebouwen/ locatie. De opbrengsten betreft pachtopbrengsten. Totale lasten gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck De totale lasten voor de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck per 31-12-2019 zijn opgebouwd uit de boekwaarde per 1 januari 2016 en de ten laste van de reserve grondexploitatie geboekte kosten van 2016, 2017, 2018 en 2019. • De boekwaarde per 1 januari 2016 is een bedrag van € 2.797.672. • De geboekte kosten over 2016, 2017, 2018 en 2019 zijn op 31-12-2019 € 870.775 De totale lasten voor de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck betreffen op 31-12-2019 € 3.668.447,-

	<i>In februari 2020 is door de gemeenteraad een grondexploitatiebegroting voor dit project vastgesteld. Vanaf 2020 worden kosten en opbrengsten geboekt ten laste of ten gunste van de grondexploitatie. De boekwaarde van het project en de toekomstig nog te maken kosten moeten worden terug verdiend door de te realiseren opbrengsten in dit project.</i>
Risicoparagraaf:	<i>De risico's met betrekking tot de gebiedsontwikkeling Baronie van Cranendonck bestaan in de komende periode uit:</i> <i>• De haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling blijft in dit stadium afhankelijk van de vanuit de gemeente te stellen kaders en ruimte.</i> <i>• De haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling blijft in dit stadium afhankelijk van de investeringsbereidheid van initiatiefnemers.</i> <i>• De haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling blijft in dit stadium afhankelijk van de planologische haalbaarheid van de conceptuitwerking.</i> <i>• De haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling blijft in dit stadium afhankelijk van de medewerking van overige stakeholders.</i> <i>• Er bestaat een risico dat er binnen dit project verliezen genomen dienen te worden.</i>
besluit:	<i>Vaststellen van deze jaarrekening 2019 door gemeenteraad.</i>
volgende voortgangsrapportage:	<i>Burap 2020</i>

Jaarrekening 2019

Staat van baten en lasten inclusief toelichting

Financieel resultaat

Het saldo over 2019 bedraagt € 35.800 nadelig. Na de 2^e Burap was een saldo begroot van € 1.695.100 nadelig. Het saldo van de jaarrekening is hiermee voordeliger dan begroot tot een bedrag van € 1.659.300. Per programma is het volgende beeld van de afwijkingen te zien:

Totale programmakosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2018	Vastgestelde begroting 2019	Begrotings wijzigingen 2019	Totaal begroot 2019	Rekening 2019	Afwijking
Lasten						
Wonen en Leven	-10.862	-9.959	-1.591	-11.550	-12.131	-581
Werk en Economie	-7.500	-1.016	-6.523	-7.538	-6.716	823
Recreatie en Toerisme	-3.301	-2.436	-257	-2.694	-2.741	-48
Zorg	-20.187	-21.740	-151	-21.891	-21.061	830
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	-6.650	-5.967	-1.170	-7.085	-7.396	-311
Overhead	-6.026	-6.063	-205	-6.268	-6.268	0
Totaal Lasten	-54.527	-47.181	-9.896	-57.026	-56.313	713
Baten						
Wonen en Leven	5.807	5.564	-391	5.173	5.471	298
Werk en Economie	6.526	272	6.314	6.586	5.895	-692
Recreatie en Toerisme	865	730	50	781	927	146
Zorg	4.456	4.438	31	4.470	4.636	166
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	34.613	34.359	3.891	37.743	38.807	1.064
Totaal Baten	52.267	45.364	9.896	54.752	55.735	982
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	-2.260	-1.818	0	-2.274	-578	1.695
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-2.873	-12	-898	-910	-1.680	-770
Onttrekkingen reserves	5.204	273	1.214	1.487	2.223	736
Bestemmingen per saldo	2.331	261	-64	577	543	-34
Gerealiseerd resultaat	70	-1.558	-64	-1.697	-35	1.661

Gecomprimeerd per programma geeft dit het volgende beeld:

Afwijkingen per programma (bedragen x € 1.000)	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo Afwijkingen
Wonen en Leven	-581	298	-8	-291
Werk en Economie	823	-692	-106	25
Recreatie en Toerisme	-48	146	-2	97
Zorg	830	166	11	1.007
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	-311	1.064	71	824
Overhead	0	0	0	0
Totaal	713	982	-34	1.661

In 2019 is per saldo € 34.000 minder uit de reserves onttrokken dan in de bijgestelde raming 2019 (2^e burap 2019) is opgenomen.

Het financiële verloop van het jaar 2019 basis van begrote cijfers

In de programmabegroting 2019 werd een tekort voorzien van € 1.558.000. Door vaststelling van de 1^e en 2^e burap en overige raadsvoorstellen verwachtten wij een negatief resultaat van € 1.696.000. Deze mutaties lichten we als volgt toe:

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Primitieve begroting 2019		-1.558
Begrotingsbehandeling (raad 13-11-2018)		51
Vervangen woonwag en Fabriekstraat 5c (raad 25-9-2018)		-4
Structurele gevolgen 2 ^e burap 2018 (raad 18-12-18)		6
Renovatie 2 tennisbanen Maarheeze (raad 29-1-19)		-3
Structurele gevolgen jaarrekening 2018 (raad 2-7-2019)		-87
Mutaties 1 ^e burap (raad 2-7-2019):		
• Extra inkomsten opvang asielzoekers	279	
• Vo-school; huurkosten	-39	
• Vo-school; reserve dekking kapitaallasten	-150	
• Verhoging personeelskosten i.r.t. COA	-165	
• Meer milieuvergunningen; bijdrage ODZOB	-90	
• Lagere huur Schakel en de Borgh	-61	
• Overig	7	
Totaal 1 ^e burap		-219
Mutaties 2 ^e burap (raad 19-11-2019):		
• Per saldo netto voordelige algemene uitkering (mei en septembercircularisatie 2019)	273	
• Netto-voordeel septembercircularisatie als stelpost opgenomen	-90	
• Per saldo voordeel kapitaallasten	246	
• Per saldo lagere opbrengst leges omgevingswet, bestemmingplannen en evenementen	-202	
• Verkoop vastgoed: gedeeltelijke realisatie taakstelling(300k) door verkoop gymzaal	-160	
• Hogere kosten BRP-straat	-150	
• Jeugd: lagere kosten individuele voorzieningen jeugd	400	
• WMO: hogere kosten individuele begeleiding en groepsbegeleiding	-189	
• Sociaal domein: hogere frictiekosten	-150	
• W&I: lagere uitkering Buig	-118	
• Sociaal domein: inzet stelpost prijscompensatie	150	
• Hogere opbrengst geinde dwangsommen	105	
• Groenvoorzieningen, hogere kosten o.a. door stormschade	-75	
• Overig	78	
Totaal 2 ^e burap		118
Totaal van de bijgestelde begroting 2019		-1.696

Financiële analyse op hoofdlijnen jaarrekening 2019

Financieel resultaat 2019

Het nadelige resultaat van de jaarrekening 2019 is lager dan het verwachte bijgestelde begrote resultaat. Het nadelige resultaat dat de gemeente in 2019 heeft behaald bedraagt € 35.800.

Analyse totstandkoming resultaat 2019

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 56 miljoen en sluit met een nadelig saldo van € 35.800. In de bijgestelde raming gingen we nog uit van een verwacht nadelig saldo van € 1.695.100. Het definitieve resultaat is € 1.659.300 gunstiger dan verwacht.

In de onderstaande tabel "analyse resultaat 2019" worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het verwachte resultaat van de bijgestelde begroting weergegeven. Tevens is in het overzicht aangegeven of het gaat om zaken die doorwerken naar andere jaren en waarmee in de begroting 2019 nog geen rekening is gehouden (structureel effect), dan wel zaken die alleen voor 2019 gelden (incidenteel effect). Per onderdeel is aangegeven op welke programma's het verschil betrekking heeft.

Uit de onderstaande tabel en toelichting hierop blijkt dat het resultaat wordt veroorzaakt door incidentele en onvoorziene mee- en tegenvallers.

	voordelig	nadelig	structureel	incidenteel	
Verwacht resultaat 2019 (bijgestelde raming 2019)		1.695	-1.889	194	
Voorlopig werkelijk resultaat 2019		36		36	
Afwijking ten opzichte van het verwachte resultaat	1.659		1.889	-230	
Overzicht belangrijkste verschillen	voordelig	nadelig	structureel	incidenteel	programma
1. Lagere kosten jeugdhulp	517			517	4
2. Lagere kosten WMO	296			296	4
3. Per saldo voordeel Algemene uitkering	285			285	5
4. Per saldo voordeel Werk en inkomen	163			163	4
5. hogere opbrengsten ozb en toeristenbelasting	161			161	5
6. lagere kosten geo informatie/dienstverlening/facilitair	122			122	1/5
7. lagere bijdrage GRSA2	105			105	5
8. Per saldo lagere exploitatiekosten binnnen- en buitensport	94			94	3
9. lagere kosten gemeentehuis/gemeentewerf/tractie	73			73	5
10. Hogere kosten groenvoorziening		94		-94	1
11. Per saldo nadeel afval		95		-95	1
13. hogere kosten buitenkans (raad december)		48		-48	1
17. overig	0			80	alle
Totaal	1.816	237	0	1.659	

Voor de een nadere toelichting op bovenstaande afwijkingen verwijzen we naar de verantwoording per programma.

Begrotingsrechtmatigheid

Hieronder een overzicht van de lasten per programma over 2019 in het kader van de begrotingsrechtmatigheid:

Afwijkingen per programma (bedragen x € 1.000)	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Saldo Afwijkingen
Wonen en Leven	-581	298	-8	-291
Werk en Economie	823	-692	-106	25
Recreatie en Toerisme	-48	146	-2	97
Zorg	830	166	11	1.007
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	-311	1.064	71	824
Overhead	0	0	0	0
Totaal	713	982	-34	1.661

De programma's 1 en 3 en laten een overschrijding van de lasten zien. Deze verantwoorde lasten passen binnen het kader van de begrotingsrechtmatigheid. Bij programma 5 Bestuur en algemene dekkingsmiddelen zijn de gerealiseerde lasten ongeveer € 311.000 hoger dan geraamd. De toelichting op de onder- en overschrijdingen zijn terug te vinden in de programma's. Daarmee passen zij binnen het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	Bedrag 2019
Onttrekking reserve dekking kapitaallasten	73.210
Onttrekking reserve landschapsversterking	11.250

Algemene dekkingsmiddelen

Hier wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen bestaande uit:

1. Lokale heffingen; waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is.
2. Algemene uitkering;
3. Dividend;
4. Saldo van de financieringsfunctie; betreft het renteresultaat.
5. Overige algemene dekkingsmiddelen; betreft onder andere boetes en bespaarde rente.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Werkelijk 2019
Lokale heffingen	*5.223
Algemene uitkering	30.236
Dividend	14
Saldo van de financieringsfunctie	-200
Overige algemene dekkingsmiddelen	**377

* Betreft Ozb en Toeristenbelasting

** Betreft de bespaarde rente

Balans inclusief toelichting

Activa	31-12-2018	31-12-2019
1. Vaste activa		
a. Immateriële vaste activa	671	712
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	229	302
Bijdragen activa eigendom van derden	<u>442</u>	<u>410</u>
b. Materiële vaste activa	48.276	53.525
Investerings met een economisch nut	25.805	28.494
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	16.087	17.498
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	<u>6.384</u>	<u>7.532</u>
c. Financiële vaste activa	727	1.871
<i>Kapitaalverstrekkingen aan:</i>		
Deelnemingen	39	39
<i>Leningen aan:</i>		
Overige verbonden partijen	<u>688</u>	<u>1.832</u>
Totaal vaste activa	49.674	56.107
2. Vlottende activa		
a. Voorraden	264	353
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.059	1.148
Voorziening nadelige grondexploitaties	<u>-795</u>	<u>-795</u>
b. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.079	5.255
Vorderingen op openbare lichamen	5.875	4.482
Overige vorderingen	2.204	773
Overige uitzettingen	<u>0</u>	<u>0</u>
c. Liquide middelen	1.036	360
Kassaldi	1	2
Banksaldi	<u>1.036</u>	<u>359</u>
d. Overlopende activa	2.457	3.292
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschot-bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	780	1.459
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	<u>1.676</u>	<u>1.833</u>
Totaal vlottende activa	11.835	9.260
Totaal activa	61.507	65.368

Passiva	31-12-2018	31-12-2019
1 Vaste passiva		
a. Eigen Vermogen	18.941	18.363
Reserves:		
Algemene reserve	10.697	10.449
Bestemmingsreserves	8.174	7.949
Het gerealiseerde resultaat	70	-35
b. Voorzieningen	3.499	3.482
c. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	28.294	26.427
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	28.279	26.412
Waarborgsommen	<u>15</u>	<u>15</u>
Totaal vaste passiva	50.733	48.273
2. Vlottende passiva		
a. Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.159	11.078
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	5.000
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	644	1.318
Overige schulden	<u>8.515</u>	<u>4.759</u>
b. Overlopende passiva	1.613	6.016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	152	245
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	464	401
Herrubricering voorraad bouwgrondexploitatie met positieve boekwaarde	816	4.067
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	<u>181</u>	<u>1.303</u>
Totaal vlottende passiva	10.772	17.094
Totaal passiva	61.507	65.368

Toelichting op de balans

Inleiding

De jaarrekening 2019 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Uitgangspunten voor de waardering van de activa zijn de vastgestelde uitgangspunten in de Nota Activering, waardering en afschrijving 2015-2018.

Alle vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. In deze jaarrekening zijn de inkomsten verwerkt tot en met de decembercirculaire.

Tot slot heeft er een wijziging van de waarderingsgrondslagen als gevolg van de wijzigingen in het BBV plaatsgevonden. De wijzigingen hebben betrekking op de niet in exploitatie genomen gronden alsmede op de presentatie van de bijdragen aan activa in eigendom van derden. De effecten hiervan zijn onder de betreffende balansposten toegelicht.

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de balans een toelichting gegeven. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000,-. De mutaties in de balansposten boven € 50.000,- zijn gespecificeerd.

Vaste activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. Deze worden onderscheiden in immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- de kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdragen aan activa en eigendom van derden.

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert;
- de uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn betrouwbaar vast te stellen.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.
- op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten afsluiten geldleningen		
Kosten onderzoek en ontwikkeling	229	302
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	442	410
Totaal	671	712

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende 2018:

	31-12-2018	Inv.	Desinv.	Afschrijving	31-12-2019
Kosten onderzoek en ontw. Bep. Actief	229	93	0	20	302
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	6.217	0	0	32	6.185
Herrubriceren boekwaarde scholen naar MVA	-5.775				-5.775
Totaal	6.618				712

Er zijn voor immateriële vaste activa 2019 de volgende investeringen gedaan:

MP ontwikkeling wegenstructuur vrachtverkeer Maarheeze	15.465
Nieuwbouw de Schakel	77.626
Totaal investering immateriële vaste activa	93.091

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen worden geactiveerd, uitgezonderd kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.

Afschrijving

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Nota Activering, Waardering en Afschrijving 2015-2018, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 14 april 2015. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire afschrijvingsmethode met uitzondering van activa waar (gelijkblijvende) opbrengsten mee worden gerealiseerd. Voor deze activa geldt de annuïtaire afschrijvingsmethode.

Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Duurzame waardevermindering van vaste activa

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen. Afwaardering van maatschappelijk vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde en er ten opzichte van de huidige functie geen (bestuurlijke) intentie is voor duurzame exploitatie.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

De post materiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Investerings met economisch nut	25.805	28.494
Investerings met ec. nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	16.087	17.498
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.384	7.532
Totaal	48.276	53.525

	31-12-2018	Inv.	Desinv.	Verm.	Reguliere Afschr.	31-12-2019
Investerings met een economisch nut						
Gronden en terreinen	3.925	71			54	3.942
Woonruimten	174	79			19	234
Bedrijfsgebouwen	20.793	2.938			603	23.128
Vervoermiddelen	24				24	0
Machines, apparaten en installaties	662				106	556
Herrubricering boekwaarde scholen van IMVA	0					0
Overige materiële vaste activa	227	427			20	634
Subtotaal	25.805	3.515	0	0	826	28.494

**Investerings met een economisch nut,
waarvoor ter bestrijding van de kosten een
heffing kan worden geheven**

Bedrijfsgebouwen	82				7	75
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	16.006	1.823			405	17.424
Subtotaal	16.087	1.823	0	0	412	17.498

Investerings met een maatschappelijk nut

Grond, weg- en waterbouwkundige werken	6.325	1.487			336	7.476
Machines, apparaten en installaties						0
Overige materiële vaste activa	59	2			5	56
Subtotaal	6.384	1.489	0	0	341	7.532
Totaal	48.276	6.827	0	0	1.579	53.525

Er zijn voor Materiële vaste activa 2019 de volgende investeringen gedaan:

Inrichting gemeentehuis	10.412
Raadsdiscussiesysteem	75.477
Gemeentelijke Verkeer Vervoer Plan 2017 (GVVP)	16.898
Parkeervoorziening Bravo College	22.950
Vervanging Damenweg	142.897
kruispunt Gastelseweg-Waalstraat	132.237
Herinrichting Stationsstraat Maarheeze	179.776
GVVP 2018	346.261
GVVP 2019	169.558
reconstructie Grootsooterweg	7.992
Woonkernen Budel	476
Infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2019	377.459
Verbetering smalle wegen 2018	113.575
Herhuisvesting Babbelz	228.803
1e inrichting meubilair school asielzoekerskinderen	213.000
1e inrichting meubilair school VO asielzoekerskinderen	138.863
Klandschappelijke herinrichting Blake Beemd	1.522
Bomen Cranendoncklaan	38.862
Project de Schaapskooi	29.900
Tennisbanen Maarheeze	48.237
vervanging woonwageng	78.877
Herontwikkeling de Borgh	2.669.339
V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2019	235.442
V-GRP (Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2018	1.548.732
Totaal investeringen Materiële vaste activa	6.827.545

Financiële vaste activa

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige langlopende geldleningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Participatie in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	31-12-2018	31-12-2019
Kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	39	39
Totaal kapitaalverstrekkingen	39	39
Leningen aan:		
Overige verbonden partijen	688	1.832
Totaal leningen u/g	688	1.832
Totaal financiële vaste activa	727	1.871

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2018:

	31-12-2018	Vermeerdering	aflossing/ Vermindering	31-12-2019
Aandelen Brabant Water N.V.	1			1
Aandelen BNG	38			38
Overige verstrekte geldleningen	82		3	79
Verdeling termijnen verkoopsom HNG	128		64	64
Verstrekte leningen particulieren ivm zonnepanelen	188	839	288	739
Verstrekte geldlening inrichting De Borgh	0	671		671
Verstrekte geldlening Stimuleringsfonds	290	-11		279
Totaal financiële vaste activa	727	1.499	355	1.871

Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa

Vorraden

In de balans worden onder de voorraden afzonderlijk opgenomen:

- grond- en hulpstoffen;
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- gereed product en handelsgoederen;
- vooruitbetalingen.

De grond en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen de lagere marktwaarde gewaardeerd.

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.059	1.148
Gereed product en handelsgoederen		
Voorziening nadelige grondexploitaties	-795	-795
Totaal Voorraden	264	353

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorraden gedurende het jaar 2019 en het geprognosticeerde resultaat van het project op basis van eindwaarde:

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- neming	Boekwaarde 31-12-2019
Bouwgrond in exploitatie					
9018 Budel Noord 2007	905	0	-139	0	766
9203 Airpark Brabant, fase 2	-816	0		0	0
9419 Mariaschool Maarheeze	0	0	0	0	0
9464 Neerlanden II	154	227			381
Totaal	243	227	-139	0	1.147
Herrubricering voorraad grond	816				
Totaal gemeentelijk in exploitatie genomen	1.059	227	-139	0	1.147

Aan de in exploitatie genomen bouwgronden wordt rente toegerekend.

<u>Voorziening nadelige grondexploitaties per 1-1-2019</u>	795
Storting in 2018 tlv AR grondexploitatie	0
Onttrekkingen 2018	0
Subtotaal	795
<u>Benodigde voorziening per 31-12-2019</u>	
Budel-Noord 2007	795
Subtotaal	795
Aanvulling t.l.v. reserve grondexploitaties (bijstorten)	0
Balanspost nadelige grondexploitaties per 31-12-2019	795

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald aan de hand van individuele beoordelingen van de openstaande posten.

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	5.875	4.582
Overige vorderingen	2.204	673
Overige uitzettingen		
Totaal	8.079	5.255

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Kassaldo	1	2
Banksaldi	1.036	359
Totaal	1.036	360

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	7	7
Overige nog te ontvangen bedragen	773	1.452
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.676	1.833
Totaal	2.457	3.292

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

SVB	7
Totaal	7

Vaste passiva

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste passiva een toelichting gegeven.

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000,-.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2019:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019		
Reserves, gespecificeerd naar:				
- Algemene reserve	10.697	10.449		
- Bestemmingsreserves	8.174	7.949		
Resultaat na bestemming	70	-35		
	18.941	18.363		
Naam Reserve	31-12-2018	Toename	Afname	31-12-2019
Algemene Reserves				
Algemene Reserve	10.697	70	318	10.449
Algemene Reserve buffer	0			0
Resultaat 2018	70	-35	70	-35
Totaal Algemene Reserves	10.767	35	388	10.414
Bestemmingsreserves	8.174	1.680	1.905	7.949

De onttrekkingen aan de Reserves, hebben betrekking op:

Reserve dekking kapitaallasten	73
Reserve eigen risico organisatie/ww rechten	23
Reserve overgehevelde budgetten	419
Reserve landschapsversterking	16
Reserve Grondexploitaties	1.374
Totaal aan onttrekkingen	1.905

De toevoegingen aan de Reserves, hebben betrekking op:

Reserve eigen risico organisatie/ww rechten	
Reserve dekking kapitaallasten	352
Reserve overgehevelde budgetten	243
Reserve Grondexploitaties	649
Reserve ruimtelijke kwaliteit	392
Reserve landschapsversterking	44
Totaal aan toevoegingen	1.680

Voor nadere specificaties per reserve verwijzen we naar de bijlage Reserves en Voorzieningen.

De afname van de algemene reserve heeft betrekking op:

- Organisatievisie	138
- Vrachtverkeer Maarheeze	20
- Friciekosten GRSa2	30
- VTBC	130
- Totaal	318

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

De post voorzieningen wordt onderscheiden in:

	31-12-2018	31-12-2019
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	530	397
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.607	1.703
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	1.362	1.383
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is		
	3.499	3.482

Naam Voorziening	31-12-2018	Toename	Afname	31-12-2019
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	530	0	133	397
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.607	1.213	1.117	1.703
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	0			0
	1.362	21		1.383
Totaal Voorzieningen	3.499	1.234	1.250	3.482

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2019:

De toevoegingen die betrekking hebben op Voorzieningen ter egalisering van kosten:	
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	100
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen VTBC (excl. BTW)	385
Voorziening onderhoud wegen	597
Voorziening straatverlichting	54
Voorziening 2bconnect	77
Totaal toevoegingen Voorzieningen ter egalisering van kosten	<u>1.213</u>
De toevoegingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:	
Voorziening salarissen vtbc	<u>0</u>
Totaal toevoegingen aan Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	<u>0</u>
De toevoeging die betrekking hebben op Voorzieningen voor investeringen waarvoor een heffing wordt geheven:	
Voorziening riolering	21
Voorziening afvalstoffenheffing	<u>0</u>
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen waarvoor een heffing wordt geheven	<u>21</u>
Totaal toevoegingen aan Voorzieningen	<u>1.234</u>
De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:	
Voorziening salarissen vtbc	133
Voorziening voormalig bestuur en personeel	<u>0</u>
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	<u>133</u>
De onttrekkingen die betrekking hebben op Voorzieningen ter egalisering van kosten:	
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	85
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen VTBC (excl. BTW)	449
Voorziening onderhoud wegen	491
Voorziening straatverlichting	0
Voorziening 2bconnect	91
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen ter egalisering van kosten	<u>1.117</u>
Totaal onttrekkingen aan Voorzieningen	<u>1.250</u>

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	28.279	26.412
Waarborgsommen	<u>15</u>	<u>15</u>
Totaal vaste schulden	<u>28.294</u>	<u>26.427</u>

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2019:

	31-12-2018	Vermeerdering	Verminderingen	31-12-2019
Geldleningen	28.279	0	1.867	26.412
(Betaalde) waarborgsommen	15	0	0	15
Totaal vaste schulden	28.294	0	1.867	26.427

Vlottende passiva

Algemeen

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	0	5.000
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	644	1.318
Overige schulden	8.515	4.759
	9.159	11.078

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume waarvoor een heffing wordt geheven	152	245
De van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	464	401
overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	181	1.303
Herrubricering voorraad bouwgrondexploitatie met positieve boekwaarde	816	4.067
	1.613	6.016

Specificatie van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen specifieke uitkeringen:

COA / Maatschappelijke begeleiding	8
OAB, diversen	113
Subsidie gevelmaatregelen vier projecten Cranendonck	31
Ministerie van Sociale Zaken, Bbz	136
project leertuin	38
Saldo 3F	74
	401

Schatkistbankieren

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dit is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de gemeente Cranendonck is dat voor 2019 € 353.490,-.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2019 heeft geen overschrijding plaats gevonden van het drempelbedrag.

Schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen van 2019 is geweest:

Drempelbedrag 353,49	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	276	273	235	109
Ruimte onder het drempelbedrag	77	80	118	244
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
Berekening drempelbedrag				
Begrotingstotaal verslagjaar	47.132			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	47.132			
Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 mil- joen te boven gaat	0			
Drempelbedrag ¹	353,49			
Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aange- houden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	24.855	24.852	21.634	10.048
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	276	273	235	109
¹ De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen.				

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Borgstellingen 31-12-2018	Borgstellingen 31-12-2019
Verleende borgstellingen aan woningbouworganisaties:		
BNG, verlening aan Wocom	15.300	15.300
Nederlandse Waterschapsbank, verlening aan Stichting Wonen Limburg	3.000	3.000
Totaal verleende borgstellingen aan woningbouworganisaties	18.300	18.300

Overige verleende garantstellingen:		
Coöperatieve vereniging Cranendonck	275	247
Nationale Nederlanden	78	6
ASR	11	9
Syntrus	16	12
Florius	78	73
Stater Ned. B.V.	184	0
ABP	81	56
ABN AMRO	28	1
Direktbank/Florius	11	11
ING	418	347
BLG Wonen	25	0
Westland Utrecht Bank	24	19
Rabobank Weerterland en Cranendonck	213	138
Rabobank De Kempen	12	8
Reaal /SRLEV NV	59	0
Regiobank	12	0
Totaal overige verleende garantstellingen	1.524	927
Totaal garantstellingen	19.824	19.227

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Gerechtelijke procedures

Claim Attero

Tot en met januari 2017 heeft de Metropoolregio Eindhoven (MRE) als contractpartner deelgenomen aan de Vereniging van Contracten (VvC) welke de belangen van de Brabantse gewesten - en daarmee dus de deelnemende gemeenten - behartigt. Door de Brabantse gewesten zijn contractafspraken gemaakt voor de aanbidding van huishoudelijke restafval dan wel gft-aval met Attero. Attero en de Brabantse gewesten hebben een juridisch geschil over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval. Punt van discussie betreft de minderlevering van brandbaar restafval van de gemeenten die vallen onder de Brabantse gewesten.

De zaak tussen Attero en de Brabantse gewesten over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval over de jaren tot 2014 is afgesloten en leidt niet tot naheffing voor de MRE gemeenten. Tegenstrijdig aan het vonnis over de jaren tot en met 2014 heeft de rechter in een vonnis bepaald dat de Brabantse gewesten over de periode 2015 tot en met 2017 wel verplicht zijn de minderlevering te compenseren aan Attero.

De VvC is het niet eens met dit vonnis. Het Dagelijks Bestuur (DB) van MRE heeft de VvC op 7 oktober 2019 gemandateerd om een vernietigingsprocedure te starten. De vernietigingsprocedure is gestart op 12 november 2019. Naar verwachting zal de zitting in de zomer / najaar 2020 gaan plaatsvinden en het vonnis wordt eind 2020 / begin 2021 verwacht.

Als het vonnis niet wordt vernietigd, is compensatie aan Attero verplicht. De wijze waarop de afrekening / verdeling over de gemeenten plaats gaat vinden, is nog niet bekend. Gezien de onzekerheid over de omvang van het bedrag is hiervoor geen voorziening gevormd, maar is hiervoor € 100.000 opgenomen in de risicobeheermatrix. Dit betreft het maximale bedrag op grond van de verdeling van de claim op basis van het aantal inwoners.

Corona

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (WNT)

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. Beloningen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi)publieke sector dienen wettelijk genormeerd, respectievelijk gemaximeerd te worden. Dit heeft geresulteerd in de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Hiermee wordt WOPT ingetrokken. De WNT voorziet in een democratisch gelegitimeerd instrument waarmee normen en verplichtingen kunnen worden opgelegd voor de bezoldiging van bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke- en semipublieke sector. De gemeente is verplicht om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere

topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum.

Het algemene bezoldigingsmaximum is in 2015 verlaagd naar 100 % van het brutosalaris van een minister inclusief belaste onkostenvergoedingen en werkgeversbijdrage. Voor 2019 is dit bedrag gemaximeerd op € 194.000, -. In 2019 betreft dit de volgende personen:

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	P. Bemelmans	J. van Aaken
Functiegegevens⁵	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	1
Dienstbetrekking? ⁸	ja	ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	78.486	96.481
Beloningen betaalbaar op termijn	13.734	19.412
<i>Subtotaal</i>	<i>92.220</i>	<i>115.893</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	92.220	115.893
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018¹⁴		
bedragen x € 1	P. Bemelmans	J. van Aaken
Functiegegevens⁵	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	1
Dienstbetrekking? ⁸	ja	ja
Bezoldiging⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	78.415	98.591
Beloningen betaalbaar op termijn	12.844	17.047
<i>Subtotaal</i>	<i>91.259</i>	<i>115.637</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	189.000	189.000
Totale bezoldiging	91.259	115.637

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

De rubriek is voor de gemeente Cranendonck niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlagen

Bijlage 1: Staat reserves en voorzieningen

	Begroting 2019				Werkelijk 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	Saldo 01-01-19	Toename	Afname	Saldo 31-12-19	Toename	Afname	Saldo 31-12-19	Toename	Afname	Saldo 31-12-20	Toename	Afname	Saldo 31-12-21	Toename	Afname	Saldo 31-12-22	Toename	Afname	Saldo 31-12-23
RUBRIEK A																			
ALGEMENE RESERVES																			
791001 Algemene reserve vrij aanwendbaar (ARVA)	10.697.378	70.357	498.498	10.269.237	70.357	317.766	10.449.969	-	1.223.000	9.226.969	-	779.646	8.447.323	-	-	8.447.323	-	-	8.447.323
791002 Algemene reserve buffer (ARB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat jaarrekening 2016																			
TOTAAL RUBRIEK A	10.697.378	70.357	498.498	10.269.237	70.357	317.766	10.449.969	-	1.223.000	9.226.969	-	779.646	8.447.323	-	-	8.447.323	-	-	8.447.323
RUBRIEK B																			
BESTEMMINGSRESERVES																			
791012 Reserve randweg	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677	-	-	1.705.677
791024 Reserves dekking kapitaallasten	984.498	363.000	73.174	1.274.324	351.863	73.210	1.263.151	-	118.549	1.144.602	-	113.649	1.030.953	-	113.649	917.304	-	68.274	849.030
791032 Reserve eigen risico organisatie/ww rechten	523.318	-	-	523.318	-	23.534	499.784	-	-	499.784	-	-	499.784	-	-	499.784	-	-	499.784
791034 Reserve aanleg glasvezel	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371	-	-	4.371
791064 Reserve overgehevelde budgetten	617.064	246.506	418.286	445.284	243.531	418.286	442.309	-	295.506	146.803	-	30.000	116.803	-	-	116.803	-	-	116.803
791066 Reserve Sociaal Deelfonds (was wmo)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
791069 Reserve natuurcomp.DIC	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932
791070 Reserve Landschapsversterking	312.044	44.322	2.000	358.366	44.322	16.262	340.105	-	11.250	328.855	-	11.250	317.605	-	11.250	306.355	-	11.250	295.105
791090 Reserve grondexploitatie	923.745	-	338.000	585.745	648.917	1.374.113	198.549	-	-	198.549	-	-	198.549	-	-	198.549	-	-	198.549
791091 Reserve ruimtelijke kwaliteit	2.445.807	-	-	2.445.807	391.572	-	2.837.379	-	-	2.837.379	-	-	2.837.379	-	-	2.837.379	-	-	2.837.379
TOTAAL RUBRIEK B	8.174.456	653.828	827.460	8.000.824	1.680.205	1.905.405	7.949.256	-	425.305	7.523.951	-	154.899	7.369.052	-	124.899	7.244.153	-	79.524	7.164.629
RUBRIEK C																			
VOORZIENINGEN																			
791080 Voorziening Riolering	1.361.760	-	27.351	1.334.409	20.965	-	1.382.725	-	293.159	1.089.566	-	378.235	711.331	-	378.235	333.096	-	300.000	633.096
791085 Voorziening Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
791015 Voorziening voormalig bestuur en personeel	109.074	-	43.000	66.074	-	-	109.074	-	14.000	95.074	-	8.000	87.074	-	8.000	79.074	-	-	79.074
791050 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen	612.947	100.000	270.300	442.647	100.004	85.303	627.648	100.000	88.500	639.148	100.000	123.000	616.148	100.000	167.800	548.348	100.000	-	648.348
791049 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen VTBC	551.679	384.375	565.000	371.054	384.376	449.033	487.023	254.376	27.000	714.399	254.376	118.000	850.775	254.376	-	1.105.151	254.376	-	1.359.527
791068 Voorziening salarissen VTBC	420.531	-	135.051	285.480	-	133.242	287.289	-	103.149	184.140	-	71.247	112.893	-	71.247	41.645	-	-	41.645
791054 Voorziening onderhoud wegen	290.234	597.484	794.387	93.331	597.484	491.497	396.221	637.531	688.818	344.934	637.531	663.337	319.128	637.531	663.337	293.322	637.531	663.337	267.516
791075 Voorziening 2bconnect	76.349	-	-	76.349	76.550	91.076	61.823	-	61.283	540	-	-	540	-	-	540	-	-	540
791074 Voorziening straatverlichting	76.297	53.869	-	130.166	53.869	-	130.166	53.869	-	184.035	53.869	-	237.904	53.869	-	291.773	53.869	-	345.642
TOTAAL RUBRIEK C	3.498.871	1.135.728	1.835.089	2.799.510	1.233.248	1.250.150	3.481.969	1.045.776	1.275.909	3.251.835	-	1.045.776	1.361.819	2.935.792	-	1.045.776	1.288.619	2.692.949	3.375.388
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	22.370.705	1.859.913	3.161.047	21.069.571	2.983.810	3.473.322	21.881.193	1.045.776	2.924.214	20.002.755	1.045.776	2.296.364	18.752.167	1.045.776	1.413.518	18.384.425	1.045.776	442.861	18.987.340

reserve	791001 Algemene Reserve (AR)
---------	------------------------------

soort reserve	Algemene reserve
budgethouder	Directeur/gemeentesecretaris.
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Opvangen van jaarrekeningtekorten en het afdekken van risico's in algemene zin, waarvoor geen bestemmingreserves of voorzieningen zijn gevormd.
voeding uit	De voeding van deze reserve geschiedt door positieve programmarekening saldi aan deze reserve toe te voegen.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	10.697.378	10.697.378	10.449.969	9.226.969	8.447.323	8.447.323
Nog te verdelen resultaat 2017 Resultaat 2018	70.357	70.357				
Totaal toevoegingen	70.357	70.357	-	-	-	-
Organisatievisie	368.498-	137.857-	250.000-	93.646-		
Vrachtverkeer Maarheeze		20.122-				
Frictiekosten GRSa2	-	29.787-				
VTBC	130.000-	130.000-				
Verwacht nadelig begroting 2020-2023 t/m raad 03-03-2020			973.000-	686.000-		
Totaal onttrekkingen	498.498-	317.766-	1.223.000-	779.646-	-	-
Stand reserve per 31-12-	10.269.237	10.449.969	9.226.969	8.447.323	8.447.323	8.447.323

Toelichting:

Geoomerkt voor De Borgh
Maximale garantstelling rb 25-9-2018

15.600- 15.600- 15.600-

reserve	791024 Reserve dekking kapitaallasten
soort reserve	Bestemmingreserve
budgethouder	Afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Overeenkomstig de voorschriften BBV de beschikking over de reserves te verantwoorden.
voeding uit	Eventuele stortingen van de onttrekkingen uit reserves die voor de dekking van kapitaallasten van diverse investeringen ter beschikking gesteld zijn.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	984.498	984.498	1.263.151	1.144.602	1.030.953	917.304
Herontwikkeling de Borgh (storting uit voorziening Onderwijs asielzoekers basisschool	213.000	213.000				
Onderwijs asielzoekers voortgezet onderwijs	150.000	138.863				
Totaal toevoegingen	363.000	351.863	-	-	-	-
Aankoop stationstraat 50 Maarheeze (7810005)	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-
Harrie Derckx complex (7530017)	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-
Extra lasten voetbalveld Budel (7351002)	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-
Onttrekking						
Vervanging meubilair arbo (7003010)	4.900-	4.900-	4.900-			
Duur. Energiemaat. gemeentehuis (7001056)	47.297-	47.333-	47.297-	47.297-	47.297-	47.297-
Onderwijs asielzoekers basisschool			26.625-	26.625-	26.625-	
Onderwijs asielzoekers voortgezet onderwijs			18.750-	18.750-	18.750-	
Vervanging turnvloer(7530023)	2.469-	2.469-	2.469-	2.469-	2.469-	2.469-
Totaal onttrekkingen	73.174-	73.210-	118.549-	113.649-	113.649-	68.274-
Stand reserve per 31-12-	1.274.324	1.263.151	1.144.602	1.030.953	917.304	849.030

reserve	791012 Reserve Randweg
soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Opvangen van grote fluctuaties in de reguliere bedrijfsvoering als gevolg van uitgaven in het kader van de voorbereiding/ontwikkeling van een eventuele randweg.
voeding uit	Resultaatbepaling bij eventuele positieve jaarresultaten.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	1.705.677	1.705.677	1.705.677	1.705.677	1.705.677	1.705.677
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	1.705.677	1.705.677	1.705.677	1.705.677	1.705.677	1.705.677

reserve	791032 Reserve eigen risico organisatie/ww rechten
---------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Directeur/gemeentesecretaris
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Financiële gevolgen van de afwikkeling van die trajecten zoveel mogelijk te bespreken en op te vangen.
voeding uit	Storting op basis van het bestemmen van een deel van het eventuele positieve jaarresultaten.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	523.318	523.318	499.784	499.784	499.784	499.784
Storting conform bestemming jaarrekening 2016		-				
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
duurzaam inzetbaarheid		23.534				
Totaal onttrekkingen	-	23.534	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	523.318	499.784	499.784	499.784	499.784	499.784

reserve	791034 Reserve aanleg glasvezel
---------	---------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Honderd procent verglazing van de gemeente te komen, waarbij deze reserve het mogelijk maakt om kosten en opbrengsten met elkaar in verhouding te laten.
voeding uit	Eenzijds door de vergoeding van de glasvezel exploitant en anderzijds de vergoeding in de degeneratiekosten in de reserve te storten.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	4.371	4.371	4.371	4.371	4.371	4.371
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Overheveling Glasvezel Cranendonck						
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	4.371	4.371	4.371	4.371	4.371	4.371

reserve	791064 Reserve overgehevelde budgetten
---------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Alle afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Voorkomen dat middelen van lopende projecten opnieuw vrijgemaakt dienen te worden.
voeding uit	Middelen die via de bestuursrapportages of via de resultaatbepaling bij de programmarekening aangegeven zijn.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	617.064	617.064	442.309	146.803	116.803	116.803
Bijdrage VRBZO/Dommelstroom Interventie Team	19.625	19.625				
Veiligheidsfonds/coordinator DIT	10.334	10.334				
Lokaal sportakkoord/sportformateur	10.000	11.800				
centrumplan budel	20.000	8.500				
Route Randweg Oost	25.000	28.115				
Kansen over grenzen/samenwerking Grensgebied de Kempen	24.000	24.000				
Metalot	25.000	15.650				
Duurzaamheid	25.000	24.285				
bedrijventerrein	10.000	8.725				
Ontwikkelen omgevingsvisie	20.000	20.000				
inhuur externe deskundigheid DIC	28.000	28.000				
Nassau Dietz	29.547	44.497				
Totaal toevoegingen	246.506	243.531	-	-	-	-
Lokaal sportakkoord/sportformateur			10.000-			
ontwikkelen omgevingsvisie	20.000-	20.000-	20.000-			
bijdrage Boven Dommel	8.778-	8.778-				
inhuur DIC	30.995-	30.995-	28.000-			
metalot			25.000-			
vlekkenkaart verontreinigde grond	25.000-	25.000-				
Beheersvergoeding gemeenschapshuizen	1.401-	1.401-				
Nassau Dietz	51.547-	51.547-	29.547-			
Bereikbaarheid	11.000-	11.000-				
Agri-business en buitengebied	23.188-	23.188-				
centrumplan budel	35.064-	35.064-	20.000-			
Randweg oost, Fabrieksstr. Havenweg en Kempenweg	38.965-	38.965-	25.000-			
Kansen over grenzen/Samenwerking Grensgebied de Kempen	67.674-	67.674-	24.000-			
Economische visie	48.000-	48.000-	49.000-	30.000-		
Burgerparticipatie	56.674-	56.674-				
Bijdrage VRBZO/Dommelstroom Interventie Team			19.625-			
Veiligheidsfonds/coordinator DIT			10.334-			
Bedrijventerrein			10.000-			
Duurzaamheid			25.000-			
Totaal onttrekkingen	418.286-	418.286-	295.506-	30.000-	-	-
Stand reserve per 31-12-	445.284	442.309	146.803	116.803	116.803	116.803

reserve	791070 Reserve landschapversterking
soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	De ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te verbeteren en/of te versterken waaronder het gebiedsgericht stimuleren van de Groen Blauwe Diensten.
voeding uit	Storting van een deel van de middelen die via verkoop van het Maarheezerbos /Hoenderbos zijn verkregen.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	312.044	312.044	340.105	328.855	317.605	306.355
storting, reserve berg 14	44.322	44.322				
Totaal toevoegingen	44.322	44.322	-	-	-	-
Stika regeling (raadsbesluit 18 dec 2018) herinrichting Blake Beemd	2.000	14.740- 1.522-	11.250-	11.250-	11.250-	11.250-
Totaal onttrekkingen	2.000	16.262-	11.250-	11.250-	11.250-	11.250-
Stand reserve per 31-12-	358.366	340.105	328.855	317.605	306.355	295.105

reserve	791090 Reserve grondexploitatie
soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Gekoppeld aan een ondergrens welke blijkt uite paragraaf Grondbeleid
wenselijk maximum bedrag	Anderhalf maal de omvang van de noodzakelijke ondergrens/buffer
doel van de reserve	Onvoorziene risico's in de gemeentelijke grondexploitaties opvangen met betrekking tot het kunnen voldoen van aanvullende kosten buiten de gevoteerde middelen om.
voeding uit	Gerealiseerde winsten op bouwgrondexploitaties of indien noodzakelijk aanvulling vanuit de algemene reserve.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	923.745	923.745	198.549	198.549	198.549	198.549
winstnemen Airpark		648.917				
Totaal toevoegingen	-	648.917	-	-	-	-
Onttrekking geraamde uren en kosten Baronie	338.000-	275.882-				
Verliesnemen Jumbo		21.100-				
Verliesnemen DIC		713.777-				
Verliesnemen Nieuwstraat 55		7.372-				
Aanwending Ar grond ivm storting FBV		352.772-				
Aanslag VPB		3.210-				
Totaal onttrekkingen	338.000-	1.374.113-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	585.745	198.549	198.549	198.549	198.549	198.549

200

voorziening	791080 Voorziening riolering
-------------	------------------------------

soort voorziening	Waarvoor een heffing wordt geheven
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Naast het alloceren van gelden verkregen via heffingen van burgers tot doel om fluctuaties in de tariefstelling tot een minimum te beperken.
voeding uit	Door stortingen of onttrekkingen op basis van eventuele positieve of negatieve jaarresultaten bij het product riolering.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	1.361.760	1.361.760	1.382.725	1.089.566	711.331	333.096
Storting: resultaat 2019		20.965				
Totaal toevoegingen	-	20.965	-	-	-	-
Onttrekking mutatie 2e burap	189.351- 162.000		293.159-	378.235-	378.235-	300.000
Totaal onttrekkingen	27.351-	-	293.159-	378.235-	378.235-	300.000
Stand reserve per 31-12-	1.334.409	1.382.725	1.089.566	711.331	333.096	633.096

791015 Voorziening voormalig bestuur en personeel

Heeft plaatsgevonden door vanaf 2005 tot en met 2018 jaarlijks € 280.000 in de voorziening te storten.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	109.074	109.074	109.074	95.074	87.074	79.074
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	43.000-		14.000-	8.000-	8.000-	
Totaal onttrekkingen	43.000-	-	14.000-	8.000-	8.000-	-
Stand reserve per 31-12-	66.074	109.074	95.074	87.074	79.074	79.074

voorziening	791050 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen
-------------	--

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	612.947	612.947	627.648	639.148	616.148	548.348
Storting conform MJOP Schadevergoeding	100.000	100.004	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal toevoegingen	100.000	100.004	100.000	100.000	100.000	100.000
Onttrekking conform MJOP	270.300-	85.303-	88.500-	123.000-	167.800-	
Totaal onttrekkingen	270.300-	85.303-	88.500-	123.000-	167.800-	-
Stand reserve per 31-12-	442.647	627.648	639.148	616.148	548.348	648.348

voorziening	791049 en 791051 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen VTBC
-------------	---

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	551.679	551.679	487.023	714.399	850.775	1.105.151
Storting conform MJOP	254.375	254.376	254.376	254.376	254.376	254.376
extra storting vtbc vanuit algemene reserve	130.000	130.000				
Totaal toevoegingen	384.375	384.376	254.376	254.376	254.376	254.376
Onttrekking conform MJOP	565.000-	449.033-	27.000-	118.000-		-
Totaal onttrekkingen	565.000-	449.033-	27.000-	118.000-	-	-
Stand reserve per 31-12-	371.054	487.023	714.399	850.775	1.105.151	1.359.527

voorziening	791068 Voorziening salarissen VTBC
-------------	------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Aanvulling salarissen voormalig personeel inzake privatesering Zuiderpoort
voeding uit	Eenmalige storting in 2018

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	420.531	420.531	287.289	184.140	112.893	41.645
Storting						
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekking conform MJOP	135.051-	133.242-	103.149-	71.247-	71.247-	
Totaal onttrekkingen	135.051-	133.242-	103.149-	71.247-	71.247-	-
Stand reserve per 31-12-	285.480	287.289	184.140	112.893	41.645	41.645

voorziening	791054 Voorziening onderhoud wegen
-------------	------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor het wegennet.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	290.234	290.234	396.221	344.934	319.128	293.322
Storting conform Beheerplan wegen	597.484	597.484	637.531	637.531	637.531	637.531
Totaal toevoegingen	597.484	597.484	637.531	637.531	637.531	637.531
Onttrekking conform Beheerplan wegen	794.387-	491.497-	688.818-	663.337-	663.337-	663.337-
Totaal onttrekkingen	794.387-	491.497-	688.818-	663.337-	663.337-	663.337-
Stand reserve per 31-12-	93.331	396.221	344.934	319.128	293.322	267.516

voorziening	791075 Voorziening 2bconnect
-------------	------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Burgers en Bedrijven
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Voor het behouden en verbeteren van biodiversiteit op bedrijventerreinen.

voeding uit

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	76.349	76.349	61.823	540	540	540
Storting		76.550				
Totaal toevoegingen	-	76.550	-	-	-	-
Onttrekking	-	91.076-	-61.283			
Totaal onttrekkingen	-	91.076-	-61.283-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	76.349	61.823	540	540	540	540

voorziening	791074 Voorziening straatverlichting
-------------	--------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor de straatverlichting.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het onderhoudsplan straatverlichting

	Raming 2019	Werkelijk 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Stand reserve per 1-1-	76.297	76.297	130.166	184.035	237.904	291.773
Storting 2019	53.869	53.869	53.869	53.869	53.869	53.869
Totaal toevoegingen	53.869	53.869	53.869	53.869	53.869	53.869
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	130.166	130.166	184.035	237.904	291.773	345.642

Bijlage 2: Overzicht investeringen

Grootboek-nummer	Omschrijving	Beschikbaar	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Toelichting
700108	Raadsdiscussiesysteem	85.858	75.477	10.381	Ja	
700118	Inrichting gemeentehuis/werf	100.000	10.412	89.588	Nee	
721053	GVVP 2013 verkeer over grenzen	25.000	0	25.000	Nee	Bedrag is noodzakelijk om aan te sluiten bij regionale studies. Verwachting is dat dit in 2020-2021 start.
721060	Infrastructuur verbetering smalle wegen	411.000	377.459	33.541	Nee	Werkzaamheden worden in 2020 afgerond
721061	Reconstructie Grootschoterweg	296.000	7.992	288.008	Nee	Werkzaamheden worden uitgevoerd in 2020
721062	Woonstraten kern Budel uitvoering 2019	409.000	476	408.524	Nee	Uitvoering werkzaamheden 2020 - 2021
721064	GVVP 2017	17.362	16.898	464	Ja	Werkzaamheden afgerond.
721066	MP ontwikkeling vrachtverkeer Maarheeze	54.465	15.465	39.000	Nee	Project is vertraagd. Uitvoering pas eind 2020 - 2021.
721074	Parkeervoorziening Bravo College	197.282	22.995	174.287	Nee	Uitvoer project start in Q1 2020. Oplevering in Q2 2020
721075	Vervanging Damenweg	139.000	142.897	-3.897	Ja	De overschrijding wordt veroorzaakt door de toerekening van de interne uren. Verwezen wordt naar het raadsvoorstel van de 1e burap 2019. De interne uren zijn niet opgenomen in de raming van het krediet.
721078	Vervanging kruispunt Gastelseweg-Waalstraat	131.000	132.237	-1.237	Ja	De overschrijding wordt veroorzaakt door de toerekening van de interne uren. Verwezen wordt naar het raadsbesluit van de 1e burap 2019. De interne uren zijn niet opgenomen in de raming van het krediet.
721079	Herinrichting Stationsstraat Maarheeze	1.481.317	179.777	1.301.540	Nee	Project is momenteel in uitvoer
721080	GVVP 2018	705.025	346.261	358.764	Nee	Projecten lopen in 2020 door.
721081	GVVP 2019	470.000	169.558	300.442	Nee	Projecten lopen in 2020 door.
721082	Infrastructuur verbetering smalle wegen	114.128	113.575	553	Ja	
721083	Randweg Zuid Budel	123.000	0	123.000	Nee	Bedrag is beschikbaar gesteld om dit jaar projecten uit te voeren.
744102	Herhuisvesting Babbelz	236.691	228.803	7.888	Nee	Project is uitgevoerd. Resterend budget wordt ingezet voor verduurzaming (zonnepanelen)
753106	Renovatie 2 tennisbanen Maarheeze	47.000	48.237	-1.237	Ja	De overschrijding wordt veroorzaakt door de toerekening van de interne uren. Verwezen wordt naar het raadsbesluit van de 1e burap 2019. De interne uren zijn niet opgenomen in de raming van het krediet.
755002	Landschappelijke herinrichting Blake Beemd	96.000	1.522	94.478	Nee	Uitvoering wordt bemoeilijkt door problemen en stagnatie in de aankoop van gronden. Komend jaar zullen we dan ook gaan gebruiken of en hoe we uitvoering kunnen geven aan het plan Blakebeemd. Tevens zal dan onderzocht worden of er een combinatie gemaakt kan worden met de Baronie.

756005	Aanplant bomen Cranendoncklaan/Graafschap Hornelaan Budel	85.000	38.862	46.138	Nee	Werkzaamheden worden in 2020 afgerond
758002	Nieuwbouw de Schakel	1.701.154	77.627	1.623.527	Nee	Project nog niet afgerond
758003	Project de Schaapskooi	97.849	29.900	67.949	Nee	Project nog niet afgerond
762100	1e Inrichting meubilair school asielzoekerskinderen	213.000	213.000	0	ja	
763005	Herontwikkeling de Borgh	2.387.932	2.669.338	-281.406	Nee	Via raadsinformatiebrieven bent u tussentijds geïnformeerd over de stand van zaken het krediet. De definitieve financiële afwikkeling is voorzien in de burap 2020.
763009	Inrichting de Borgh	500.000	670.998	-170.998	Nee	Via raadsinformatiebrieven bent u tussentijds geïnformeerd over de stand van zaken het krediet. De definitieve financiële afwikkeling is voorzien in de burap 2020.
764100	1e Inrichting meubilair voortgezet onderwijs asielzoekerskinderen	150.000	138.863	11.137	nee	Afronding in 2020
772218	V-GRP 2018	1.466.715	1.548.732	-82.017	Ja	Binnen de kaders van het GRP zijn er geen overschrijdingen. Het afgesloten krediet voor 2017 is met € 240.898 <u>onderschreden</u> . Overschrijding van het krediet 2018 wordt enerzijds veroorzaakt doordat project Gastelse weg duurder is uitgevallen dan voorzien. Anderzijds is er een bijdrage aan project de Borgh die we ten tijde van het opstellen van het vorige GRP niet hadden voorzien. In het vorige GRP was een diversen krediet dat is bestemd voor deze projecten. Achteraf had het krediet van 2017 nog niet afgesloten moeten worden.
772219	V-GRP 2019	1.068.000	235.442	832.558	Nee	Werkzaamheden worden in 2020 afgerond.
782209	Vervanging woonwagen Fabrieksstraat 5c	73.220	78.877	-5.657	Ja	De overschrijding betreft de kosten van het verplaatsen van de oude wagen naar de opslag minus het bedrag van de verkoop van de oude wagen. De kosten voor het verplaatsen waren niet meegenomen in de offerte.

Bijlage 3: Overzicht incidentele baten en lasten

Baten		
Programma	Omschrijving	Werkelijk
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Per saldo voordeel algemene uitkering	285
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Meeropbrengst Toeristenbelasting	93
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Meeropbrengst Onroerende zaakbelasting	68
Subtotaal		446
Lasten		
Programma	Omschrijving	Werkelijk
Wonen en Leven	Lagere kosten GEO informatie	58
Wonen en Leven	Hogere kosten groenvoorziening	-94
Wonen en Leven	Per saldo nadeel afval	-95
Recreatie + Toerisme	Lagere exploitatielasten binnen- en buitensport	94
Sociaal Domein	Per saldo voordeel Werk en Inkomen	163
Sociaal Domein	Lagere kosten Jeugdhulp	517
Sociaal Domein	Lagere kosten WMO	296
Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	Lagere kosten GRSA2	105
Alle programma's	Overige afwijkingen	169
Subtotaal		1.213
Totaal		1.659

Bijlage 4: SISA verantwoordingsinformatie

In 2006 is de SISA (Single Information Single Audit) geïntroduceerd. Kort samengevat komt het erop neer dat voor een aantal regelingen ingaande het verantwoordingsjaar 2006 niet meer middels een afzonderlijk document met accountantsverklaring verantwoording wordt afgelegd aan het Ministerie maar dat dit als onderdeel van de programmarekening gaat gebeuren. In een bijlage bij de programmarekening dient de gemeente de verantwoordingsinformatie op te nemen over de diverse ontvangen specifieke uitkeringen.

De doelstelling van SISA is de verantwoordings- en controlelasten voor de gemeente te verminderen. Onderstaand is een toelichting per uitkering opgenomen. Het bestedingsbegrip is voor alle uitkering vanaf 2011 op baten en lasten stelsel.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020																				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)															
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03															
			€ 170.064	€ 3.484	€ 12.082															
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag														
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07														
		1																		
		100																		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)												
									Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente						
															I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06															
€ 3.189.882	€ 120.354	€ 328.311	€ 14.266	€ 62.597	€ 1.388															
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee															
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente																
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)																
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12															
€ 11.180	€ 0	€ 0	€ 143.238	€ 0	Ja															

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 4.406	€ 45.000	€ 0	€ 45.200	€ 12.212	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			
			Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
			1 € 238.972	sport	€ 219.033	€ 125.403	€ 75.010	€ 18.620
			100					
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingewuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
			1 sport	219033	91,66%	geen zekerheid btw-sportbedrijf	€ 19.939	

Bijlage 5:Overzicht over te hevelen budgetten 2019

Omschrijving	Programma	Product	Begroot bedrag conform 2 ^e burap 2019	Werkelijk bedrag conform jaarrekening
Programma 1				
Omgevingsvisie	Wonen + leven	Wonen	20.000	20.000
Gebiedsvisie Nassau Dietz kazerne	Wonen + leven	Wonen	29.547	44.497
Inhuur externe deskundigheid DIC	Wonen + leven	Wonen	28.000	28.000
Centrumplan Budel	Wonen + leven	Wonen	20.000	8.500
Ontwikkelas Randweg oost-Fabrieksstraat	Wonen + Leven	Verkeer en vervoer	25.000	28.115
Duurzaamheid	Wonen en Leven	Duurzaamheid	25.000	24.285
Programma 2				
Kansen over Grenzen/samenwerking Grensgebied de Kempen	Werk + Economie	Economie	24.000	24.000
Parkmanagement opstarten	Werk + Economie	Economie	10.000	8.725
Metalot - werkbudget	Werk + Economie	Economie	25.000	15.650
Programma 3				
Lokaal sportakkoord/sportformateur	Recreatie +Toerisme	sportvereniging en	10.000	11.800
Programma 5				
Restitutie bijdrage VRBZO 2018	Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Openbare orde en veiligheid	19.625	19.625
Retour ontvangen vanuit Veiligheidsfonds	Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Openbare orde en veiligheid	10.334	10.334
AVG/ENSIA			PM	--
Totaal			246.506	243.531

Bijlage 6: Kerngegevens jaarrekening 2019

A: Sociale structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2018	Werkelijke gegevens 31-12-2019
Aantal inwoners	20.442	21.163
waarvan:		
inwoners 0 - 19 jaar	4.086	4.240
inwoners 20 - 64 jaar	11.492	11.921
inwoners 65 - 74 jaar	2.845	2.900
inwoners 75 - 84 jaar	1.551	1.595
85 jaar en ouder	468	507
Aantal mannen	10.283	10.674
Aantal vrouwen	10.159	10.489
Aantal leerl. basisonderwijs scholen Cranendonck	1.473*	1.573*
Aantal leerl. voortgezet onderwijs (dependance Budel)	328*	311*
*stand per 1 oktober		
Participatiewet(PW)	238	216
Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)	1	2
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW)	19	20
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen (IOAZ)	6	4
Aantal voorzieningen Jeugdzaken	372	421
WMO voorzieningen: vervoer	534	554
WMO voorzieningen: rolstoel	195	210
WMO voorzieningen: woonvoorziening	145	160
Voorzieningen: huishoudelijke hulp	461	485

B: Fysieke structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2018	Werkelijke gegevens 31-12-2019
Oppervlakte gemeente in hectare	7.814	7.814
totaal woonruimten	9.427	9.482
waarvan:		
aantal woningen	8.962	9.007
aantal bijzondere wooneenheden	435	445
aantal woonwagens	30	30
Lengte van wegen:		
wegen buiten de bebouwde kom in km	127	127
wegen binnen de bebouwde kom in km	124	124
semi- en onverharde wegen, fiets- en voetpaden in km	73	73
Aantal m² openbaar groen:	599.000	599.000
Oppervlakte bossen en natuur in hectare	310	310

C: Financiële structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2018	Werkelijke gegevens 31-12-2019
Gewone uitgaven*		
- absoluut	48.344.000	50.333.000
- per inwoner	2.377	2.378
Gewone inkomsten*		
- absoluut	46.084.000	49.859.000
- per inwoner	2.266	2.355
Opbrengst belastingen en rechten		
- absoluut	9.934.000	10.138.000
- per inwoner	486	479
Algemene uitkering Gemeentefonds		
- absoluut	16.623.165	27.822.469
- per inwoner	813	1.315
Algemene uitkering Jeugd, Participatie en WMO		
- absoluut	10.229.228	2.413.752
- per inwoner	500	114
Eigen financieringsmiddelen		
- absoluut	22.370.707	22.041.000
- per inwoner	1.094	1.041
Vaste schuld		
- absoluut	28.279.000	26.412.000
- per inwoner	1.383	1.248

* Uitgaven/Inkomsten algemene dienst voor resultatenbestemming (excl. grondexploitatie).

Bijlage 7: Baten en Lasten per taakveld

Taakveld	Inkomsten		Uitgaven	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
0.1 Bestuur	€ -14.521	€ -	€ 1.452.729	€ 1.374.887
0.10 Mutaties reserves	€ -2.661.754	€ -2.374.684	€ 8.572.494	€ 8.548.387
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	€ -13.000	€ -105.947	€ -1.355.116	€ 350.007
0.2 Burgerzaken	€ -487.467	€ -453.351	€ 1.695.444	€ 1.693.991
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	€ -701.288	€ -658.686	€ 1.204.952	€ 1.065.860
0.4 Overhead	€ -12.931.848	€ -12.871.682	€ 12.952.686	€ 12.334.836
0.5 Treasury	€ -3.002.984	€ -3.046.729	€ 2.453.592	€ 2.476.019
0.61 OZB woningen	€ -4.112.310	€ -4.178.318	€ 64.600	€ 48.529
0.62 OZB niet-woningen	€ -840.742	€ -842.339	€ -	€ -
0.63 Parkeerbelasting			€ -	€ -
0.64 Belastingen overig	€ -43.519	€ -29.917	€ -	€ -
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ -30.041.004	€ -30.236.221	€ 90.000	€ -
0.8 Overige baten en lasten	€ -555.934	€ -1.229.084	€ 553.740	€ 1.313.044
0.9 Vennootschapbelasting			€ -	€ 3.210
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	€ -82.000	€ -84.940	€ 1.297.025	€ 1.297.316
1.2 Openbare orde en veiligheid	€ -123.772	€ -129.373	€ 409.656	€ 484.402
2.1 Verkeer en vervoer	€ -77.013	€ -97.527	€ 2.477.510	€ 2.522.427
2.2 Parkeren			€ 3.045	€ 3.045
2.5 Openbaar vervoer			€ 3.483	€ 3.483
3.1 Economische ontwikkeling		€ -5.000	€ 689.561	€ 679.834
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ -5.711.110	€ -4.306.191	€ 5.715.298	€ 4.310.379
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ -17.173	€ -13.899	€ 62.307	€ 55.703
3.4 Economische promotie	€ -174.289	€ -258.488	€ 301.060	€ 293.264
4.1 Openbaar basisonderwijs			€ 78.002	€ 75.396
4.2 Onderwijshuisvesting			€ 684.099	€ 705.313
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	€ -193.809	€ -184.389	€ 925.027	€ 863.097
5.1 Sportbeleid en activering	€ -78.686	€ -238.973	€ 446.026	€ 601.826
5.2 Sportaccommodaties	€ -638.044	€ -632.436	€ 1.541.289	€ 1.438.973
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ -100.510	€ -94.014	€ 707.933	€ 778.772
5.4 Musea			€ 42.140	€ 40.410
5.5 Cultureel erfgoed			€ 23.786	€ 23.786
5.6 Media			€ 473.544	€ 473.284
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ -33.431	€ -35.868	€ 1.323.260	€ 1.428.632
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	€ -243.000	€ -260.587	€ 1.420.601	€ 1.311.684
6.2 Wijkteams			€ 1.376.736	€ 1.293.811
6.3 Inkomensregelingen	€ -3.850.500	€ -3.994.362	€ 5.751.101	€ 5.816.910
6.4 Begeleide participatie			€ 1.882.781	€ 1.883.931
6.5 Arbeidsparticipatie			€ -	€ -
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ -182.370	€ -201.310	€ 1.303.466	€ 1.319.898
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+			€ 3.320.518	€ 3.099.712
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-			€ 4.066.918	€ 3.640.687
6.81 Geëscaleerde zorg 18+			€ 35.244	€ 35.244
6.82 Geëscaleerde zorg 18-			€ 390.401	€ 390.562
7.1 Volksgezondheid			€ 669.003	€ 670.409
7.2 Riolering	€ -2.037.351	€ -2.050.948	€ 1.556.623	€ 1.570.221
7.3 Afval	€ -2.016.033	€ -2.261.824	€ 1.494.639	€ 1.835.431
7.4 Milieubeheer	€ 3.735	€ -35.358	€ 511.014	€ 517.483
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	€ -81.986	€ -61.157	€ 108.529	€ 114.860
8.1 Ruimtelijke ordening	€ -571.242	€ -1.470.332	€ 911.403	€ 1.765.165
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	€ -377.447	€ -211.351	€ 425.395	€ 211.352
8.3 Wonen en bouwen	€ -681.250	€ -649.216	€ 2.560.108	€ 2.574.417
Eindtotaal	€ -72.673.652	€ -73.304.501	€ 72.673.652	€ 73.339.889

Bijlage 8: Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABdK	Actief Bodembeheer de Kempen
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AGC	Actieplan Georganiseerde Criminaliteit
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AO	Administratieve Organisatie
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
ARCOR	Algemene randvoorwaarden Cranendonckse Openbare Ruimte
ARG	Algemene Reserve Grondexploitatie
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBT	Bedrijventerreinen Benchmark Tool
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004
BCF	BTW Compensatie Fonds
BdK	Bibliotheek De Kempen
BDU	Brede doeluitkering
BGT	Basisregistratie topografie
BGTS	Benelux Grensoverschrijdende en Territoriale Samenwerking
BIBOB	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten wetgeving
BIO	Buitengebied In Ontwikkeling
BIVAK	BRAVO! College innovatief vakmanschap
BIZOB	Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant
BKP	Beeldkwaliteitsplan
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOM	Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij
BO-MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
Bor	Besluit Omgevingsrecht
BOV	Budelse Ondernemers Vereniging
BOVO	Bovenwijkse Voorzieningen
BRK	Basisregistratie Kadaster
BRP	De Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
BVL	Brabants VerkeersveiligheidLabel
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAR/UWO	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling/Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CEO	Cliëntervaringsonderzoek
Cer	Compensatie eigen risico
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau

COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Wegen- en Waterbouw
CRZ	Collectief Randweg Zuid
CMK	Cultuurreductie met kwaliteit
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
CZW	Centrale zandwinning Weert
DDS	Datadistributiesysteem
DIC	Duurzame Industrie Campus
DKD	Digitaal Klantdossier
DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek
DMS	Document Management Systeem
DO	Definitief Ontwerp
DSP	Dorpssteunpunt
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVG	Dementievriendelijke gemeente
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EB	Eigen Bijdrage
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FG	Functionaris gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FVW	Financiële verhoudingswet
GALM	Groninger Actief Leven Model
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie voor persoonsgegevens
GBA-V	GBA Verstrekkingsovereenkomst
GBKN	Grootschalige Basiskaart van Nederland
GEO	Geografisch
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst
GGzE	Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMSD	Gemeentelijke Monitoring Sociaal Domein
GPvE	Globaal Programma van Eisen
GRSA2	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkende A2-gemeenten
GREX	Grondexploitatie
GTK	Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader
GVOP	Gemeentelijke Voorzieningen voor Officiële Publicaties
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan
HbH	Hulp bij Huishouden
HNG	Hypotheekfonds Nederlandse Gemeenten
HNW	Het Nieuwe Werken
HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
HRM	Human Resources Management
HvC	Hof van Cranendonck
I&A	Informatievoorziening & Automatisering
IBOR	Integraal Beheerkwaliteitsplan Openbare Ruimte
IC	Interne Controle
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
iDOP	Integraal dorpontwikkelingsplan

IGO	Integrale Gebiedsontwikkeling
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOK	Intentieovereenkomst
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
ITV	Intensivering Toezicht Veehouderijen
JB/JR	Jeugdbescherming/Jeugdreclassering
JoS	Jongeren op Straat
JuZa	Juridische Zaken
KCA	Klein Chemisch Afval
KCC	Klant Contact Centrum
KIT	Kindertoeslag
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KLPD	Korps landelijke Politiediensten
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KZC	Kindzorgcentrum
LAA	Landelijk Aanpak Adreskwaliteit
LGB	Lokaal gezondheidsbeleid
LIA	Langetermijn agenda
LISA	Landelijk informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LVN	Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
LOG	Landbouwonwikkelingsgebied
LTA	Lange Termijn Agenda
LVO	Limburg Voortgezet Onderwijs
MBvO	Meer Bewegen voor Ouderen
MER	Milieueffect Rapportage
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MKB	Midden en klein bedrijf
MO	Maatschappelijke Ondersteuning
MPG	MeerjarenPrognose Grondexploitaties
MRE	Metropoolregio Eindhoven
MT	Managementteam
NHTV	Nationale hogeschool voor Toerisme
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NIMBY	Not in my back yard
NPK	Nota Publiekrechtelijke Kaders
NPR	Nederlandse Praktijk Richtlijn
NPS	Net Promoter Score
NRS	Netto Retraction Score
NUP	Nationaal Uitvoering Programma
NWW'er	Niet Werkende Werkzoekende
OCC	Ondernemersvereniging Cranendonck
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
OGB	Onderlinge gemeentelijke bosbrandverzekering
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende Zaak Belastingen
PAS	Programma Aanpak Stikstof

P&C	Planning & Control
P-budget	Personeelsbudget
PDC	Product en dienstencatalogus
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIMS	Personeelsinformatie Managementsysteem
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
PMD	Plastic, metaal en drankenkartons
PMO	Platform Maatschappelijke Ondersteuning
R&T	Recreatie & Toerisme
RHCE	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
RIB	Raadsinformatiebrief
RICK	Regionaal Instituut Cultuur- en Kunsteducatie
RIEC	Regionaal informatie- en expertisecentrum
RMA	Record Management Applicatie
RO	Ruimtelijke ordening
ROC	Regionaal opleidingscentrum
ROK	Regionaal Operationeel Kader
ROVL	Richtlijn openbare verlichting
RPvE	Ruimtelijk Programma van Eisen
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RUP	Regionaal UitvoeringsProgramma
RvIG	Rijksdienst voor identiteitsgegevens
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SAAS	Software as a Service
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SGDK	Samenwerking Grensgied De Kempen
SISA	Single information, Single audit
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
SSC	Shared Service Center
SVB-BGT	Samenwerkingsverband Van Bronhouders – Basisregistratie Grootschalige Topografie
SW	Sociale Werkplaats
SWI	Samenwerking Werk en Inkomen
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TRK	Team Ruimtelijke Kwaliteit
UNESCO	Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
UVV	Uitvoeringsprogramma Verkeer & Vervoer
VABimpuls	Voucheregeling provincie Noord Brabant
VCC	Vrijwilligerscentrale Cranendonck
v-GRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voorlopig Ontwerp
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VONCK!	Danktank burgerparticipatie
VR	Veiligheidsregio
VRBZO	Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
Vsv-ers	Vroegtijdige schoolverlaters
VTA	Visual Tree Assessment
VTBC	Vrijtijdsbedrijf Cranendonck
VVE	Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie
VTH	Vergunningen Toezicht en Handhaving
VVTV	Voorwaardelijke Vergunning Tot Verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer

W&I	Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAC	Wmo Adviesraad Cranendonck
WAS	Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
Wet OKE	Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie
WEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woningbouw
WGA	Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WGS	Wet Gemeentelijke Schuldhulp
WHVZ	Wet Hygiëne en Veiligheid Zwemgelegenheden
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WKO	Warmte-Koude-Opslagsysteem
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
Wlz	Wet Langdurige Zorg
WML	Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelastingen
Wro	Wet Ruimtelijke Ordening
WSJG	Waar Staat Je Gemeente
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTI	Werkgroep Tegengaan Identiteitsgegevens
WV	Woonvoorzieningen
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWV	Wet Werkloosheidsvoorziening
ZonMw	Fusie tussen ZorgOnderzoek Nederland en Medische Wetenschappen